

מבית עלוני השבת

כי תצא	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	6:13	7:24	7:42	8:04
בני ברק	6:28	7:26	7:39	8:01
חיפה	6:19	7:26	7:41	8:03
אשדוד	6:28	7:26	7:40	8:02
בית שמש	6:12	7:25	7:41	8:03
קרית גת	6:29	7:26	7:41	8:03

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	6:13	7:24	8:04	תל אביב	6:28	7:26	8:01	חיפה	6:20	7:26	8:01
אשדוד	6:28	7:26	8:02	אנטוורפן	7:44	8:50	9:12	לונדון	7:06	8:09	8:31
מנשסטרא	7:16	8:21	8:41	וינה	6:57	7:57	8:23	ציריך	7:25	8:27	8:53
מונטריאול	6:55	7:53	8:20	טורונטו	7:17	8:13	8:42	ניו יארק	6:54	7:48	8:20
לייקוואד	6:54	7:49	8:20	בלטימור	7:03	7:57	8:29	שיקאגו	6:49	7:44	8:15
לוס אנג'לס	6:48	7:39	8:14	סאן פאולו	5:42	6:34	7:12	מלבורן	5:50	6:49	7:22

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

כי תצא	הנץ החמה	סו"ז קר"ש	סו"ז תפילה	הצות היום	מנוחה גדולה	מנוחה קטנה	פלג המנוחה	שקיעת ההמה
ירושלים	6:17:52	9:26	10:28	12:34:48	1:06	4:15	5:33	6:51:15
תל אביב	6:23:51	9:30	10:32	12:36:37	1:08	4:14	5:32	6:48:52
חיפה	6:22:41	9:29	10:31	12:35:44	1:07	4:13	5:31	6:48:17
אנטוורפן	7:15:11	10:26	11:30	1:37:59	2:10	5:21	6:41	7:59:46
לונדון	6:33:10	9:44	10:48	12:56:13	1:28	4:39	5:59	7:18:14
מנשסטרא	6:40:08	9:52	10:56	1:04:43	1:37	4:49	6:09	7:28:12
וינה	6:29:35	9:39	10:43	12:50:21	1:22	4:32	5:51	7:10:13
ציריך	7:01:21	10:11	11:14	1:21:33	1:53	5:03	6:22	7:40:51
מונטריאול	6:31:11	9:40	10:43	12:49:52	1:21	4:31	5:49	7:07:44
טורונטו	6:55:28	9:20	10:37	1:13:06	1:45	4:53	6:12	7:29:58
ניו יארק	6:35:30	9:43	10:46	12:51:40	1:23	4:31	5:49	7:07:08
לייקוואד	6:36:36	9:44	10:46	12:52:28	1:24	4:32	5:50	7:07:39
בלטימור	6:46:36	9:54	10:56	1:02:04	1:33	4:41	5:59	7:16:52
שיקאגו	6:29:25	9:37	10:40	12:46:06	1:18	4:26	5:44	7:02:03
לוס אנג'לס	6:35:26	9:41	10:44	12:48:33	1:20	4:26	5:44	7:01:06
סאן פאולו	6:04:34	9:03	10:03	12:02:06	12:32	3:31	4:46	5:59:57
מלבורן	6:23:10	9:19	10:18	12:15:55	12:46	3:43	4:56	6:09:16

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי כריתות מעילה	דף היומי ירושלמי שבת	משנה יומית פרק, משנה אבות	הלכה יומית שו"ע או"ח סימן, סעיף	עמוד יומי משנה ברורה	רמב"ם פרק יומי
ז'	יד אלול	כד	יב	ד, ד-ה	תקסח, ב-ד	חלק ג' קסג:	מקוואות ה'
א'	טו אלול	כה	יג	ד, ו-ז	תקסח, ה-ז	חלק ג' קסד:	מקוואות ו'
ב'	טז אלול	כו	יד	ד, ח-ט	תקסח, ח-י	חלק ג' קסד:	מקוואות ז'
ג'	יז אלול	כז	טו	ד, י-יא	תקסח, ט-יא	חלק ג' קסה:	מקוואות ח'
ד'	יח אלול	כח	טז	ד, יב-יג	תקסח, יב-יג	חלק ג' קסה:	מקוואות ט'
ה'	יט אלול	כט	יז	ד, יד-טו	תקע, א, ג-ב	חלק ג' קסו:	מקוואות י'
ו'	כ אלול	ג	יח	ד, טז-יז	תקע, ב, ג-ב	חלק ג' קסו:	מקוואות י"א

ימי זכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק לוח ימי הזכרון

ט"ו אלול	מרת ברכה ב"ר שמואל בנימין פולק
ט"ו אלול	מרת שיינדל ב"ר מנחם מנדל
ט"ז אלול	ר' בניציון ב"ר יצחק יעקב איצקוביץ
ט"ז אלול	הב' ישכר דוב ב"ר חיים יאיר הכהן ויינשטיין
י"ט אלול	הב' יוסף ישראל ב"ר אהרן גולד
כ' אלול	הג"ר אברהם בהג"ר "ראשית ביכורים" וויינבערג מווארשא
כ' אלול	הג"ר משה אריה ב"ר ישראל פריינד
כ' אלול	מרת רבקה ב"ר אברהם מאיר פרידמן

תורמים למען חסד של אמת וזוכים לישועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

הַשְּׁלֵמָה הַסְּדֵרָה הַמְּבַקֶּשֶׁת בְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּבְּחֵי "שִׁבְתַּי טִישׁ" בַּחֲנִיּוֹת הַסְּפָרִים

גיליון מס' 368

שנה 7

פרשת כי תצא, י"ד באלול תשע"ט

שִׁבְתַּי טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

כִּי־תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל־אֹיְבֶיךָ (כא, י) - כִּי־תֵצֵא
ראשי תבואת כל ימיהו תציר צורת אביו, כפי המובא בספרים שסגלה לראות שמים לזכר את צורת אבותיו וללמד מדרכיהם, כמו שנאמר על יוסף הצדיק שדמות דיוקנו של אביו נראתה לו וזה הצילו מן החטא. וכן בפסוק **כִּי־תֵבֵא אֶל־הָאָרֶץ**, ראשי תבואת **כִּי תבא** הם כל ימיהו תציר בית אביו, שבזכות ההליכה במנהגי אבות תזכה לבוא אל הארץ ולעבד בה עבודת קדש. (מהרא"י בריסק)

וְהִבֵּאתָ אֶל־תּוֹדֶיךָ בֵּיתְךָ (כא, יב) - הָאֹרֶז הַחַיִּים
הקדוש פרוש, שהפנה לנפש ההולכת אחר התשובה. ורמז לזה בראשי תבואת אלו שהם **אבות**, שהאבות מסייעים לחזור בתשובה כדברי חז"ל זכות אבותיו מסייעתו. (חסד לאברהם)

הַשֵּׁב תְּשִׁיבֵם לְאֹחֶיךָ (כב, א) - הַשֵּׁב רָאשֵׁי תְּבוּת
הר שדה בית. רמז לדברי האברבנאל, ששלשת בתי המקדש הם כנגד שלשת האבות. **הראשון** כנגד **אברהם** אבינו שכתוב בו **הר**, שנאמר **בהר ה'** נראה. **השני** כנגד **יצחק** אבינו, שכתוב בו **שדה** שנאמר **וצא יצחק לשוח בשדה**. **והשלישי** שיבנה במהרה כנגד **יעקב** אבינו שכתוב בו **בית**, שנאמר בו **ויקרא את־שם המקום בית־אל**, ובית הוא מקום מושב וקבוע כפי שפרש רש"י, מפני שאינו עתיד להחרב לעולם. (דברות צבי)

לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהֵאָרַכְתָּ יָמִים (כב, ז) - אָמְרוּ
חז"ל, **והארכת ימים בעולם הבא**. ורמז לזה, כי התבות **והארכת ימים** גנימטרית **בעולם שכלו** ארוך. (רבנו יהודה החסיד)

בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ (כד, יו) - רָאשֵׁי תְּבוּת שִׁבְתַּי
לרמז על תוספת שבת שצריך עוד מבעוד יומו להוסיף על קדשת השבת, ושכרו הרבה מאד. (החיד"א)

שבת הוא זמן של תשובה מאהבה, ועל תשובה מאהבה יש שכר גם בעולם הזה, וזה רמז בתבות **בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ** שהן ראשי תבואת **שבת**, שגם בְּיוֹמוֹ בעולם הזה יקבל שכר על תשובה מאהבה. (אבני אש)

ספורים בפרשה

ולא־תשים דמים בביתך (כב, ח)

אחד מחסידיו של רבי מנחם מנדל מרימנוב, בא פעם לביתו וכשראה שהשלחן שבבית רעוע ומט לפל, הלך ורכש בְּדָמִים מְרִיבִים שלחן חזק ויפה. בנו של הרבי, שהיה אז ילד קטן, נהנה מהשלחן החדש וכדרכו הילדים הסתובב ורץ סביבו יחד עם חברו שהתגורר בשכנותם. במהלך רצתו, לא נזהר הילד השכן דיו ונחבט בראשו באחד מקצות השלחן. התחיל הילד לבכות מעט, אולם לאחר רגעים ספורים נרגע והמשיך במשחקו. כשראה זאת הצדיק, זמן מיד נגר לביתו, ובקש ממנו להתרועע ולעגל את קצות השלחן היקר. תמחו בני הבית על השחתת השלחן יקר הערך, אולם הרבי עמד בתקופ על דעתו, ואמר: "אסור שיגרם חלילה צער לילד נוסף מילדי ישראל שיתמקל בו, ואין לשים דמים בבית חלילה".

לא־תשיף לאחיה נשף בסף (כג, ט)

אחת מנשות בכל האמידות, הגיעה פעם אל רבי יעקב מוצפי וספרה לו כי גרות השבת שהיא מדליקה מדי ליל שבת, כבים לאחר זמן קצר ללא שום סבה. כך קורה בביתה מדי שבת, גם אם השמן והפתילות מחלפים. אמר לה הרב: "ודאי מתרחש הדבר עקב אסור רבית". השתוממה האשה: "מהיכן יודע זאת הרב? אמנם מלוח אני פספס ברבית, אולם הכל מתבצע כהלכה בהתערעור עסקא' פדת וכדיו". יעצה רבי יעקב להדל מפה ואף הזיזרה שאם תמשיך כן, מסכנת היא את שלום ילדיה. יצאה הנגיזה מבית רבי יעקב, עלתה לביתו של רב אחר, והלה טען שאין אסור הלכתי להלוות כספים בהתערעור עסקא' והיא המשיכה בעסקיה. לא עברו ימים מספר, ואביה המנוח נראה אליה בחלום כשבידו חרב מלפשת, והוא מזיזרה שלא לעסק יותר בהלוואות ברבית. נחרדה האשה, עלתה לבקש את סליחת רבי יעקב, ומאז שחדלה ממעשיה הפסיקו גרות השבת להפכות.

ואתה עיני ויגע ולא ירא אלהים (כה, יח)

הגיע פעם אדם אחד אל רבי בונים מפשיסקה, והתאונן לפניו שזה שנים רבות שהוא מענה את גופו בסגופים ותעניות כדי להעפיל למדרגות רמות ונשאות, אך בינתים אינו חש בעצמו מאומה. אמר לו רבי בונים: "הבה ואספר לך מעשה שהיה עם הבעל־שם־טוב, שצוה פעם לרתם את סוסיו טרם צאתו לדרך. מכיון שתחוץ היה הענין שנגע לכלל, עשה הבעל־שם־טוב את דרכו בקפיצת הדרך והסוסים עפו כחץ מקשת. פרחו הסוסים במהירות וכאשר ראו שאינם עוצרים באכסניות הרגילות, החלו לחשב שמא כבר יצאו מגדר סוסים והפכו להיות בני אדם. לאחר זמן מה, כשראו שאינם נעצרים כלל למנוחה ואכילה, החלו כבר לחשב שמא הפכו להיות מלאכים ממש, אולם כאשר הגיע הבעל־שם־טוב אל מחוז חפצו, והכניסו את הסוסים לארוה, התנפלו הללו על השחת והציר והחלו לחטף ולאכל כדרך הסוסים". סיים רבי בונים ואמר: "בצום ותענית בלבד, אין האדם נעשה מלאך ואינו עולה למדרגות גבוהות. עקר העבודה לראות, כיצד נוהג האדם לאחר צומו ותעניתו, האם אז הוא חוזר להיות סוס ושוכח את כל עבודתו, או שבאמת התעלה לשמי רום".

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 6.13 צאת השבת 7.24 רבנו תם 8.04

לקבלת הגיליון ותנחומות
או"מ: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה שמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי'

היה היה

ביידיה לאיש בן סורר ומורה

מפרסם היה 'החזקה' מלבלין בראיתו הזכה ובעיניו הצופיות למרחוק. הקסידות הביאתו לידי רוח הקדש. בדברי רבי פינקס בראייר בבריתא, והוא אף העיד על עצמו שעוד מילדותו יכול היה להביט למרחוק והתפלל שיטלו ממנו מדה זו, אולם כחו נותר לו להביט למרחק של ארבע מאות פרסה. בית מדרשו שבבלבלין, הפך לתל תלפיות ורבים נהרו אליו לבקש תורה מפיהו. לצד מעריציו הרבים ואהבתם הגדולה של חסידיו כלפיו, סבל החזקה גם מהתנגדיות קשות מצד אישים שונים, ובהם גם גאוני תורה וגדולי הדור, שהתנגדו לדרך הקסידות שלו ולשמוש ברוח הקדש בריש גלי. מגדולי המתנגדים היו רבה של בבלין, רבי עזריאל הלוי הורביץ, שכנה ראש הברזל מרב חרופותו, וגם המגיד בבלין רבי גריש הילפרין שוודשורף, מצאצאי בעל סדר הדורות. למרות התנגדותם והתבטאותיהם הקריפות נגדו, שמר החזקה על כבודם והתיחס אליהם בדרך ארץ מפלגת, ואף מעט מאנשי שלומו לקנא את כבודו, שכן גאוני תורה הם וכל מעשיהם לשם שמים. מספרים, שלאחר פטירת אשת החזקה, בא אחד אל ראש הברזל והציע לו להשיא את בתו לחזקה ועל ידי כך ישכן ביניהם השלום, אולם רבי עזריאל הגיב על הצעה זו בנטול ואמר: "מצאנו בפרשת ביידיה, את-בתי נתתי לאיש הזה לאשה! לאיש אמרה תורה נתתי את-בתי, ולא למלאך..."

אולם בנוסף לכך, קמו לו לחזקה מרשיעי ברית שבקשו להרע לו, והם לא פחלו בשום אמצעי כדי לפגוע בו. אחד מאותם רשעים, הלך פעם לאכל קרצא בפני השלטונות והעליל עליו עלייה שפלה, כי מבקש הוא למרד בהם ויש להענישו בכל חמרת הדין. החזקה היה נתון במצר ובמזוק, ומכיון שלא היה ספק בידי העסקנים לבטל את העלילה, נאלץ להסתתר בעגרה קטנה בשם ליבונדה, ושם שהה בימי ראש השנה. יחד עמו היתה גם קבוצה מחסידיו ובראשם הראב"ד של בבלין, רבי יוס' טוב גטיל מטשוחיב, בעל "טהור רעיונים", שהיה מחסידיו הנלהבים של החזקה, ומענין שעל ספרו ישנה הספמה מראש הברזל. בתפלת שמונה עשרה של ראש השנה, האריך רבי יוס' טוב זמן רב, והחזקה שפסם לפניו הורה לשליח הצבור להמתין עד שישם הראב"ד את תפלתו. לאחר שעה ארבה, פסע רבי יוס' טוב לאחוריו, ואחר נגש אל החזקה ולחש לו באזנו: "ברוך שפטנו מענשו שלזה! זה עתה התבשרתי בתפלתך, כי המלשין הנתעב מת בקצור ימים", וזאת פעל הראב"ד בתפלתו הארבה. נענה החזקה ואמר לו: "ידעתי, בני, ידעתי..."

מתנגדיו של החזקה לא בשו לעשות כנגדו מעשים שפלים ונבזים, וחפשו כל דרך כדי לבזותו בצבור ולהחליש את רוחו. פעם, רכשו מתנגדיו בקבוק יין מאחד הנכריים בעיר, והעמידו את בקבוק היין על שלחנו של החזקה. בטוחים היו, שהוא לא ירגיש כי יין נסך הוא, וכך יעלה בידם להוכיח את חסר יכלתו לחזות בדברים נסתרים, אולם לתדהמתם, ששכנס החזקה והביט בבקבוק היין, צוה להוציאו מלפניו ולהביא בקבוק אחר תחתיו.

לשיא השפלות הגיע אחד מבאי בית מדרשו של החזקה, שהיה בחור צעיר לימים בשם יחזקאל האנע, בנו של רבי אריה ליבוש אב"ד קוזמיר, אשר נתפס למרבה הצער להשפלה ומינוח שלטה בו. החזקה שהכיר כי תולעת של כפירה מקרסמת בו, היה מרחיק את חסידיו ממנו והורה להם להשמר מדעותיו הפסולות, והדבר חרה לו מאד. ברב כעסו, נטל פעם יחזקאל זה קלף עתיק יומין ורשם בו באותיות אשוריות: "יחזקאל יעקב בן מאטיל - משיח". מסביב לתבות אלו, הוסיף צרופים שונים על פי תורת הקבלה, עם גימטריאות ושמות נסתרים, עד שהיה נראה הדבר בפתקא מן שמיא שפך הקרו עליו בשמים. את הקלף הניח בתוך בגדי השבת של החזקה, וסבור היה כי פשהוא ימצא את הפתק, ומהר להכריז על עצמו כמשיח והוא יעשה אותו ללעג וקלס. בשלב החזקה את בגדיו ומצא את הפתק שהיה בו, הביט בו לרגע ואז קם והכריז בקול: "חזקמו של הקב"ה אמת, ואם אין חזקתם של אמת על הקלף, סמן הוא שהוא פתב שקר". ואז קרא בקול שלש פעמים: "שקר, שקר, שקר!" ופני יחזקאל חפו. לאחר שעמד החזקה על זהותו של בן-הקלעל, התנבא ואמר על יחזקאל שעתידי הוא להשתמד ולהמיר את דתו, וכדבריו נב' היה. הוא התפרסם כמשיח בלעג האנע והיהודים פנוהו 'חזקל משמד'. למרות התנגדותו, השתדל כל ימיו אצל השלטונות למען יהודי דורו, והרבי ר' בנימין מפשיסקא אמר לו פעם: "לא יעזר לך שום דבר, אתה תמות כבעל תשובה". ואמנם הוא נפטר בלונדון כבעל תשובה גמור, בכ"ו בטבת תר"ב.

על יחזקאל זה מספר, כי פעם ראה את אחד מאצילי פולין שהגיע לבקר את החזקה, וכשראה ביצד התקבל האציל אצלו בלבביות וכבוד גדול, יצאו עיניו מקנאה והוא בא בקובנה אל 'החזקה': "מדוע אין דעתו של הרבי נוחה ממני ורודף הוא אותי עד חרמה שמא עתיד אני לצאת מכלל ישראל, ואילו את האציל הפולני שהוא גוי מבטן ומלדה, מכבד הרבי עד מאד?" השיב לו 'החזקה': "מדברי התורה בן סורר ומורה למדתי זאת, שנענש בסקילה בגלל שגדון על שם סופו, ועתידי הוא ללסטם את הבריות ולעבר על אסור רציחה. ולכאורה תמוה ענשו, מדוע נענש הוא בשרפה כאשר כל רוצח נדון בסוף שהיא מיתה קלה משרפה? אלא מכאן ראה, שחמור הוא האיש שנמצא בדרך לצאת לתרבות רעה, ממי שכבר נמצא בדרך הטמאה. וגרועה ההתחמקות מהחמץ..."

מאורות

האזרחי **ברוך מרדכי בוגרין** י"ד באבול תר"ב

מגאוני התורה גדורו, מרואי פני הגד"א מילנא ומתלמידי בעל התניא והשלחן ערוך. התייחס מאביו בנחורו, וכשעבר לילנא התבלט בעליו ובעל הגיון. התגדל אצל רב העיר וילנא רבי שמואל אביגדור, שלמים נעשה אביר-חורגו, ואף השיא לו את בתו, ובתחנתו השתתפו גדולי וילנא ובראשם הגד"א. מיד לאחר נשואיו, כבר התמנה לראש ישיבה בילנא והעמיד תלמידים רבים, אותם גם הודרך לפתח את פשרון הנאום ולמים היו רבים מהם למגידים מפרסמים. לאחר שהתודע לרבי שניאור זלמן מליאדי בעל התניא, הפך לאחד מגדולי חסידיו ומעריציו, ולמים נעשה רב של החסידים בילנא. בשנת תקס"א לערך התמנה לרב העיר בוגריןסק בה שמש פיזבל שנים, והיה אהוב על כל בני קהלתו מכל העדות והחוגים. בשנת תרי"א, בהיותו זקן ושבע ימים, החליט לעלות לארץ ישראל והתישב בירושלים. נפטר בה לאחר כשלוש שנים וקברו נחצב בקומוד מאד לציונו של האור החיים הקדוש בשפולי הר הזיתים. עניונו ושפל ברוך היה, ומספרים שבפניסה לביתו היתה תמיד שלולית מים בין בימות החורף ובין בקיץ. פעם שאלוהו על סבת הקוות המים, והוא אמר: "הרי אמרו חז"ל, שהקב"ה הראה לאדם הראשון דור-דור ודושינו, דור-דור ורפנו, דור-דור וחקמיו. וכשהראה לו את ברוך מרדכי משמש קרב בעיר הגדולה בוגריןסק, התמלא אדם הראשון פליאה בשאט נפש, ומאותה יריקה נותרה השלולית שאינה מתרשט לעולם..."

יוסיף דעת

על הפסוק שבפרשתנו "לא יידיה כלי-גבר על-אשה, תרגם וינתן: 'לא יידיה גולן דציצת דתפלין דהזון תקוני גבר, על אפא', ומכאן נשנים המניחות תפילין עוברות על איסור תורה. בספר 'שומר אמונים', כתב רמז לזה כי התיבות "כלי-גבר" הן באת"ב בגימטריה זו תפילין: חז"ל כבר נחלקו אם מצוות תפילין היא מצוות עשה שהזמן גרמא ואם נהגת גם בלילה ובשבתות, ונפק מינה מכך לציצת ותפילין לאשה וכל שאר המצוות שהזמן גרמא, אך כבר נאמר בפירוש במשנה בברכות, שנשים ועבדים וקטנים וטורין מקריאת שמע ומן התפילין. החד"א בספרו "ברכי יוסף" תמה מדברי יונתן אלו על המובא במסכת עירובין שמכיל בת שאלו היתה מנחת תפילין ולא מיחו בה חכמים, והרי היתה עוברת על לאו מן התורה בכך, ואיך הותר לה לעשות כן? והוא מיישב זאת על פי הנאמר בירושלמי בברכות ובפסיקתא רבתי, שדעתו של ר' חזקיהו בשם ר' אבהו היתה שאומנם כן מיחו בידה חכמים, כך גם כתב השפת אמת, שדעת המתירים למיכל בת שאלו להניח תפילין, היא שתפילין אינה מצוות עשה שהזמן גרמא, וגם לילה ושבת זמן תפילין הם, ולכן אין זה כלי גבר ואף נשים חייבות בה. אולם הלבוש והאליה זוטא כתבו, שאין להביא ראייה ממיכל בת שאלו שהיתה בת מלך והכל מכירין אותה, ולכן אין בה את החשש של שמלת גבר. המהרש"ל יישב שמיכל זוהרה בנקיות ולכן הותר לה, והכן איש חי כתב שעשתה זאת מפני שלא זכתה לבנים ורצתה להיות תמיד עסוקה במצוות. ישנו מסורת על נשים חשובות נוספות שהניחו תפילין, כגון אשתו הראשונה של האור החיים הקדוש שהיתה מתעטפת בטלית ומניחה תפילין, אך הלכה מסק הרמ"א וזם הנשים רוצים להחמיר על עצמם מוחים בידם, וכן כתבו המקובלים שהאיסור חמור מאוד, ובפרט בימינו המתחזשים המהכלים בכרמים מסלפים את התורה ועושים טפל לעיקר, שודאי אסור הדבר בתכלית ויש להתרחק מן הכיעור ומן הדומה לו.

היה היה

לאִתְשִׁיחַ לְאַחִידָה נֶשֶׁךְ כֶּסֶף

פְּנִינֵי אֹרֵחַ הַחַיִּים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְגו' - דַּבְּרָה תוֹרָה כְּנֶגֶד בְּנֵי אָדָם גַּם־כִּנְיֵי־אִישׁ אֲשֶׁר חוֹזְרִים פְּנִינָה מִן הַתּוֹרָה כְּאֹמְרֵם כִּי הַיּוֹם קָצַר לָמָּה שְׁצִרְיָה לְהַשְׁתַּדֵּל עַל הַמַּחְיָה, וְעַל־הֵמָּה אָמַר הַפְּתוּב כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה זֹאת הַתּוֹרָה הַמְאָרְסָה, וְיָבֵא אֵלֶיהָ שִׁכְבָּר וְרָחֵם עָלֶיהָ אִתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה בְּהַר סִינַי וְקִבְּלוּ הַלְכוּתוֹת, וְשִׁנְיָא פְּרוּשׁ שְׂאִין לְכַסֵּף הַפֶּזֶק לַתַּת לָהּ עוֹנָתָה בְּמִשְׁפָּט, וְכִשְׁבָּא מוֹכִיחַ לְדַבֵּר אֵלָיו לָמָּה תִּמְאַסְ אִשְׁתְּ נְעוּרִים? מְשִׁיב כִּי אֵין הַתּוֹרָה זָה וּמְפָרְסָתָהּ וְהוּא צִרְיָה לְמַחְיָה, גַּם אֵינוֹ רוֹאֵה סִמּוֹן בְּרָכָה מְאֻמְצָעוֹת לְמִוּדָה הַגַּם כִּי יַעֲסֵק בָּהּ אֵין נִפְתָּחִין לוֹ שְׁעָרֵי פְּרֻסָּה טוֹבָה, וְאִדְרָבָּא רוֹאֵה כִּי כָל הַנְּשִׁימִים שֶׁרַחֲמִיחָהּ וְאֵינִם חוֹשְׁבִים בָּהּ כָּל עֵקֶר, בְּתִיקָה מְלֵאִים כָּל טוֹב, וְהוּא אוֹמְרוֹ וְשֵׁם לָהּ עֲלִילַת דְּבָרִים, וְהוּצֵא עֲלֶיהָ שֵׁם רַע כְּאוֹמְרוֹ אִתְּהַאֲשֵׁה הַזֹּאת לְקַחְתִּי פְּרוּשׁ שְׂאִינוֹ כּוֹפֵר בְּלִקְוִיחָהּ, אֲלָא שְׂאוֹמֵר וְאִקְרַב אֵלֶיהָ וְלֹא־מִצְאֵתִי לָהּ בְּתוֹלָם, פְּרוּשׁ לְשׁוֹן חֻזֵק כִּי עוֹסְקִיחָהּ כְּסִיבִי יִחְנֵה לְדַפְּקַ עַל דְּלַתִּי אַחֲרִים לְמִצְאָה טָרָף... וְאִתְּהַלֵּךְ בְּתוֹלֵי בְּתִי וְגו' וְהִיוּ הַדְּבָרִים בְּרוּרִים פְּשׁוּמָה כְּפִמָּה מַעֲלוֹת וְחֻזֵק הַתּוֹרָה, שְׁתַּחֲלַת כָּל דָּבָר כָּל הַעוֹלָם כְּלוּ בָּהּ נִבְרָא, כְּשִׁבְיָלָה נִבְרָא, וְכָה מַתְקִים, וְכָה טוֹבָה הַצְּפוּנָה לְעוֹלָם הַבָּא וְאוֹצְרוֹת הַחַיִּים וְהַטּוֹב נִקְנִיתָ בָּהּ, וְאוֹמְרוֹ וְלוֹ תְהִיָּה וְגו', פְּרוּשׁ הַגַּם שְׂאִין חַיִּים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה אֲלָא קְבִיעוּת עֵתִים, אָדָם בָּזָה שְׁהוּצִיא שֵׁם רַע עֲלֶיהָ צִרְיָה לְשַׁקֵּד עַל דְּלִתּוֹתֶיהָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה לֹא יוֹכֵל לְשַׁלְּחָהּ כָּל יְמֵיו, וְכֹזֵב מְצִינוֹ לְהֵם לְרִבּוּתָהּ ז"ל שְׂאִמְרוֹ שְׂבַעֵל תְּשׁוּבָה אִם הָיָה רְגִיל לְלַמֵּד דָּף אֶחָד יִלְמַד שְׁנַיִם וְכוּ עַל זֶה הַדְּרוֹר, זֶה בַעַל תְּשׁוּבָה מְשַׁאֵר הַעֲבֵרוֹת אֲבָל מוּצִיא שֵׁם רַע עַל הַתּוֹרָה מְשַׁפְּטוֹ כָּל יְמֵיו עִמָּה יֵשֵׁב תּוֹרָתוֹ אֲמַנּוֹתוֹ:

דְּבָרֵי הַיָּמִים

בט"ו באלול מתחילים יהודי תימן באמירת הסליחות, שהוא חצי חודש לפני ראש השנה.

י"ז באלול הוא אחד מימי השמחה המובאים במגילת תענית, כי בו ביטלו את גזירות הרומאים שהיו מצרים את בני ישראל ומנעו מהם לערוך נישואין.

בי"ח באלול, שלח נח את היונה מהתיבה לאחר המבול, ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה.

בי"ז באלול תרצ"ט, פרצה מלחמת העולם השנייה, הגדולה והאימה בימי העולם, והתחילה שואת יהדות אירופה, שכיילתה שליש מעמנו, הי"ד. במלחמה נספו כ-60 מיליון איש, מתוכם כ-40 מיליון אזרחים. המלחמה הסתיימה בכ"ח באייר תש"ה, עם חתימת גרמניה על חוזה הכניעה הסופי.

בי"ח באלול תרפ"א, הוקם הקיבוץ הראשון בתולדות ישראל, קיבוץ עין חרוד. הקיבוץ הוקם בעמק יזרעאל והוא נחשב לחוד החנית של מהרסי הדת בישראל שהתירסו כנגד אלוקי ישראל ותורתו והיה סמל לעוקרי הדת. על חלק מחברי הקיבוץ נמסר, כי השליכו בשאט נפש ספר תורה ארצה, רח"ל. כבר אז, לפני כשבעים שנה, התנבא הרב כהנמן מפוניבז' (נפטר בכ" באלול תשכ"ט), כי יום יבוא ויקום בית כנסת בעין חרוד. ואומנם שנים רבות לאחר מכן, הוקם בית כנסת בקיבוץ עין חרוד, וכמה מתושביו חזרו לשרשיהם והתקרבו אל ריבון העולמים, כמה נפלאים הם דרכי ההשגחה העליונה!

בי"ט באלול שנת ד'תתקמ"ט, נהרג על קידוש השם, רבנו יעקב מאורלייניש תלמיד רבנו תם, בפרעות שפרצו בעת הכרתת ריצ'רד לב הארי למלך אנגליה.

ירושלים של מעלה בשנת תקל"ז, יומיו של המקביל המפרסם רבי שלום מזרחי ידידי שרעבי, הרש"ש הקדוש. אותה שנה היתה שנת שמטה, ולא זו בלבד שהארץ שמטה לגמרי ולא נתנה את יכולה, גם נסגרו ארבות השמים ובורות המים לא התמלאו. הישוב היהודי בלו היה במצוקה, והצרה נגעה ללבו של הרש"ש. הוא פנה לתלמידו האהוב רבי יוסטוב אלגזי, הידוע בכינוי מהר"ט אלגזי, ובקש ממנו לצאת יחד עם התלמיד הנוסף רבי יעקב חזן, לארצות אשכנז, כדי לאסוף תרומות מנדבי עם להצלת הישוב היהודי שבארץ הקדש. על אגרת מיוחדת, העלה הרש"ש את אגרתו לפרנסי קהלת פרנקפורט, שהיתה אחת הקהלות הותיקות והגדולות בגלות אשכנז, ובה בקש מהם לכבד את תלמידיו החשובים ולעמוד לימנם. עם הגיע המהר"ט וחברו לפרנקפורט, יצאו בני העיר לקראתם ובראשם רבה של העיר רבי פינחס הלוי הורביץ בעל הפלא"ה, והנשר הגדול רבי נתן הכהן אדלר, והעיר בלה המתה מהתרגשות לקראת בוא האורחים הדגולים מארץ הקדש.

ימים ארבים עשו שליחיו של הרש"ש בפרנקפורט, ובמהלכם ערכו מגביות וניסו תרומות מתושבי העיר למען ירושלים, ושליחותם הכתרה בהצלחה. באמתחתם הצטבר סכום גדול שדי היה בו לשלם את החובות המעיקים של הקהלה היהודית בירושלים, אותם היו חייבים למלוים הערביים שבעיר, והם הלכו ותפחו בשל הרבית הגבוהה. עם יציאת השלוחים מפרנקפורט, נלוו אליהם הבחור משה סופר, שעתיד להתפרסם פראש גולת אריאל החת"ס סופר, גדול תלמידיו של רבי נתן אדלר, וטרם נפרד ממנו, הושיט לפתע המהר"ט את ידו אל האמתחת ושלף משם צרור כסף בו היו מטבעות זקב רבים. את הצרור קבל רבי יוסטוב זמן קצר קדם לכן מאחד מעשירי העיר בשם זיגמונד לילנטל, בצרופ בקשה להקדיש את הכסף לשיבת בית אל ולהתפלל לרפואת בתו היחידה. "את צרור הכסף הזה", אמר המהר"ט לחת"ס סופר, "מבקש אני להשיב לבעליו, כי לבי אומר לי כי מקור כספו אינו טהור, נא להחזירו לו את הצרור בהקדם". החת"ס סופר השתומם לשמע הדברים, אולם הפרנס ר' דן גיגנישם שנלווה עמם קפץ משתאה ואמר: "אין זה אלא רוח הקדש! שפן עשורו של לילנטל בא לו מעסקי רבית ועובר הוא על אסור תורה של נשך ותרבית". עברו ימים ארבים, שבמהלכם הסתלק הרש"ש לבית עולמו בעוד תלמידו המהר"ט שוהה עדין בגולה, ולאחר ששב ארצה התמנה לעמוד בראשות ישיבת המקבלים "בית אל" על מקום רבו הרש"ש.

זמן קצר לאחר שחזר רבי יוסטוב אלגזי ארצה, הגיע אדם בלתי מכר מארץ אשכנז לכפר בירושלים, והוא התרגש מאד לראות את העניות והדחק שפקדו את תושבי העיר, וביחוד את אלו שעמלים בתורה. אחד המקומות בהם בקר האורח שממלבושיו ומגנניו נכר היה כי עשיר גדול הוא, היה בישיבת המקבלים "בית אל". עם הפנסו, נעגמו פניו לראות את בית המדרש בעיניו, את השלחנות הרעועים ואת הכתלים העתיקים המטים לפל. נמנה האיש והחליט לפאר מחדש את בית מקדש מעט, ולשם כך נפגש עם גבאי בית המדרש, רבי אביגדור עזריאל בעל "זמרת הארץ", והפקיד בידיו סכום גדול לתקון בדין הבית וחדוש פניו. קדחתנות החלה במקום, נגרים תקנו את השלחנות, צבעים צבעו את הקירות, שטיחים חדשים נפרשו על הרצפה וספרים חדשים נרכשו בדון רב. בזמן קצר השתנה בית המדרש ללא הכר ובכל פנה נברו המאמצים לחדוש המקום, אלא שלאחר זמן ימים מעטים נדהמו יושבי בית המדרש לראות כי הקערה מתהפכת על פיה. כל כלי הבית הישנים שהוצאו מן הבית החזרו אליו, וכל החדשים שזה עתה מקרוב באו, הוצאו ממנו למרבה הפליאה. גם הפרכת המחדשת שנתלתה על גבי ארון הקדש והרהיבה את כל עין רואיה, הורדה ממקומה ומתובה נפרמו כל החוטים החדשים שנשזרו בה, בהם נרשם שם הנדיב. הדבר היה לפלא בעיני לומדי בית המדרש ומתפלליו, אך כששמעו שהדבר נעשה בצויו של ראש הישיבה המהר"ט, קבלו את דבריו בהשלמה ולא הרהרו אחריו. מי היה הנגיד הפזון? היה זה אותו זיגמונד לילנטל מפרנקפורט, שבשעתו בקש להעניק לרבי יוסטוב סכום גדול למען ישיבת "בית אל", ובשקבל בחזרה את הכסף מידיו של החת"ס סופר לאחר שהמהר"ט מאן לקחת את כספו, התמלא חמה וכעס והחליט להתחכם ולהעניק את כספו לישיבה בלי ידיעת ראש הישיבה, כדי לכפר במעשהו זה על חטאו הגדול בכך שהוא מלווה את מעותיו ברבית. אולם גם מזהה זו נכשלה בעיני הפקחות של המהר"ט והאיש חזר לעירו בפחי נפש.

יודעי דבר ספרו, כי אביו־חרגו של לילנטל זה היה שמש קהלה בוילנא בימיו של הגאון מוילנא, ובאשר הקציבו פרנסי הקהלה קצבה שבועית למשפחת הגר"א, כדי לתמוך בו בדרך כבוד, מנו את הנביא הלזו להביא מדי שבוע את הכסף לבית הגר"א, אלא שהוא מעל בשליחותו ונטל את הכסף לכיסו. זמן רב סבל הגר"א ובני ביתו חרפת רעב, אך מעולם לא ספרו את צרתם לפרנסי קהלה שהיו בטוחים כי שליחותם מתמלאה במלואה. רק לפני מותו התורה האיש על חטאו הנורא, וכך התפרסם הדבר. נפשו של זיגמונד זה, בנו־חרגו של השמש שהתגדל בביתו ונהנה בילדותו מכסף הגלזו, נפגמה עד היסוד, וכשגדל הפך למלווה ברבית שנתן את כספו בנשך.

מיטען

מיטען

ביי תצא למלחמה על איביק (כא.ד)

התבות ביי תצא מהברות במקום, והתבות למלחמה על איביק מיטעמוט בטעמי מאריד טרחה אתנה. דברי נחמה יש כאן לאדם, שאם הוא יוצא למלחמה נגד יצרו ומכניע את תאוותיו, הגם שיש לו מלחמה כל ימיו בעולם הזה, והוא מאריד טרחה וקשי, הרי שבסופו של דבר יזכה לאתנה ולמנוחה בעולם הנצחי. וגם סופי התבות הם אהליה, שבוכות מלחמתו ביצרו, יזכה לישוב שלו ושאנו באהלו. (פרח שושנה)

ונתנו ה' אלוקיך (ש)

תבת ונתנו בטעם גרשים, והתבות ה' אלוקיך בטעמי דרגא תביר, כדי להורות לאדם שעובד את ה' ועולה ממדרגה למדרגה, שלא יחשב שהשיג את מדרגותיו בזכות עבודתו, אלא הכל הוא מתנת אלוקים והוא הנותן לה בח לעשותו חיל. ואיביק זה היצור הרע, שהקב"ה נותן אותו בידה, וטעמו בגרשים שאם רוצה אתה לגרשו, דע לה כי ה' אלוקיך נתן לה אותו, ואז יתקם בה דרגא תביר, שתשבר את המדרגות והנאות ותבין שלא השגת כלום מעצמך, אלא הכל ממנו יתברך. (ששו ושמחה)

וזהו אמר לא הפצת בזה (כא.ד)

תבת וזהו בגרשים, לרמוז לדברי רש"י שסופו לשנא אותה והגרשים מרומים על גרשים. (פני יוסף)

אל ביתו של רבי אליהו חיים מוילנא, שהתפרסם בלבו הטוב ובמעשי החסד המרבים שלו, נכנסה פעם אחת אשה אחת וזממיתה על לחיה. "רבי", פתחה האשה וספרה בקול שבו "אבודה אני!" נחמה הרב ובקש ממנה לספר לו מה ארע עמה, דבר דבר על אפניו. פתחה האשה וספרה: "אני תושבת העיר, אלא באתי מביליסטוק ללודז' כדי לרכש מלאי גדול לחנותי, ובירי סכום גדול של עשרת אלפים רבל. בהיותי בשוק, לאחר שבקר הזמנתי את כל הסחורה במחירים טובים, גלית להדתי כי הקסף בלוי נעלם ממני. מאז אין לי מנוחה לרגע ואיני יודע מה לעשות. ביצד אשוב לביתי והקסף הרב איננו אתי? תרוב עלי עולמי!" הקשיב הרב לדבריה, והחל לנחמה ולדבר על לבה. "הרי לודז' היא עיר גדולה לאלקים ומלאה היא בבני ישראל קשרים המקפידים על קלה בבחירתה. ודאי אחד מהם מצא את הקסף והוא יקים בו ללא ספק את מצות השבת אבדה". התנחמה האשה, הוסיפה בידי הרב את פתבת מגנייה ויצאה. ימים מעטים לאחר מכן, הגיע סבל פשוט לבית הרב, ובקש לשוחח עמו ביחידות. "אדוני הרב, אני מצאתי את צרור כספה של אותה אשה, אך רצוני לדעת מה דיני. איני מבקש לדעת מדת ישראל או מדת חסידות, אלא מהי מדת הדין. אם מצוה אני מן הדין להחזיר את האבדה, אעשה זאת כמובן. אולם אם לפני משורת הדין, הרי אני קודם לה, שכן אשה וילדים רמים תלויים בי וקשתה עלי מאד פרנסתם. איני בקי בחוקה, שכן לא זכיתי ללמוד אלא מעט, אולם ידוע לי שמתר לטל אבדה לאחר יאוש הבעלים, ומבקש אני לדעת את פסק הדין". שמע רבי אליהו חיים את דבריו, ומפיון שלא קצא לאלתר פתרון שיניח את הדעת, בקש ממנו את פרטיו והבטיח לו לברר את הדין במהרה ולהודיע לו קשתה אמרי אמת. צלל רבי אליהו חיים בפניה הסבוכה, חקר ובדק בספרים וקשלא מצא דברים ברורים, שגו מכתב אל רבי יצחק אלהן מקובנה כדי למצוא מוצא מן הספק. מיד בקבל רבי יצחק אלהן את המכתב, שלח קלמוסו וכתב בצדו הדברים: "כבר אמרו פירושלמי, שאין דין יאוש באשה, שכן מה שקנתה אשה קנה בעלה, ומפיון שנמצאה האבדה קדם יאוש הבעל. מצוה על המוצא להחזיר את האבדה לאשה". כשקבל רבי אליהו חיים את תשובתו של רבי יצחק אלהן, שלח מיד טלגרמה לביליסטוק, כדי להזמין את בעלת האבדה לביתו. ויחד עם זאת הזמין את הסבל לביתו והראה לו את מכתבו של רבי יצחק אלהן. בדומיה ובקבלת דין שמים, שלח המוצא הישר את צרור הקסף במלואו, והניחו לפני הרב. נטלה האשה בשמחה את כספה, לאחר שבקר מזמן התיאשה ממנו. פתחה את הצרור כדי למנות את כספה ולשמחה גלתה כי אף פרוטה לא היתה חסרה בו. שלפה האשה שלשת אלפים רבל מתוך הצרור הגדול ובקשה להעבירו לאתו סבל באות הוקרה על ישרו, אך לתדהמתה ולתדהמת הרב, סרב האיש ישר הדרך לקחת אף פרוטה אחת, ואמר: "אם חשקה נפשי בממון של אחרים, הייתי יכול לקחת את הצרור בלוי, אך איני רוצה לטל מתנות אחרים ואף איני חפץ לקבל שרר בעולם הזה על המצוה". השתוממו כל הנוכחים מעו רוחו של הסבל, שהיה נראה כאיש פשוט שאין לו יד ושם בחוקה, אולם מדותיו יאצלות וישר דרכו לסמל ודגמה.

מעשה בשני מחתנים שבאו זה עם זה בקשרי שדוכים, ונכנסו יחד אל ה"חזון אי"ש" כדי לקבל את ברכתו, ובקשו עצה ביצד לחלק ביניהם את על ההוצאות של עריכת הנשואין ורכישת הדירה. פנה ה"חזון אי"ש" אל המחתין האחד ואמר לו: "אתה תקבל על עצמך את ההוצאות ורכישת הדירה", ואל השני אמר: "אתה תקבל עליך את ההוצאות החתונה וכלי הבית". נבהל המחתין הראשון ושאל בקול רועד: "ביצד אוכל להשיג סכום זה גדול לרכישת דירה?" אמר לו ה"חזון אי"ש: "וכי סבור הנך שאתה הוא הנותן? הרי הנותן הוא הקב"ה, ואתה רק השליח לבצע את הדרך. אם כן, מה אכפת לך להתמנות לשליח לרכישת הדירה? אך אם קשה עליך הדרך ואינך רוצה להיות השליח לך, מחליף אני את השליחות", ומיד אמר ה"חזון אי"ש" למחתין השני "אתה מתמנה להיות השליח לרכישת הדירה, והראשון יהיה השליח להוצאות החתונה ורכישת כלי הבית". פתח המחתין השני, שהיה פקח ונבון דעת, ואמר ל"חזון אי"ש": "אם הרב ממנה אותי לשליח לרכישת הדירה, למה לא יזכה אותי להיות שליח גדול יותר?" נהנה ה"חזון אי"ש" משאלתו ואמר: "צודק אתה, ולכן מתמנה אתה ברגע זה להיות שליח לכל ההוצאות, של הדירה, של החתונה ושל כל הנהלה". לא חש המחתין הראשון בנוח מן השליח ללב ההוצאות, של הדירה, בעל להצטדק ולומר שמסכים הוא לשאת בעל החתונה וכלי הבית, אלא שה"חזון אי"ש" אמר לו: "בכר אחרת את המועד. המחתין שלך זכה מן השמים להתמנות על הכל ומן השמים יסיעו בידו". ואף אמנם ארע. בחישים הפאים עד זמן החתונה, ראה המחתין השני הצלחה בלתי רגילה במעשי ידיו ובכל אשר פנה הצליח ה' בעדו, עד שעלה בידו להשיג את כל ההוצאות ביד רחבה למעלה מדרך הטבע ויהי לנחם.

מדגש

ירח הוא שם נרדף לחדש, כפי שמוזכר בפרשתנו "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים", ונקרא כן על שם הירח שמקיף את כדור הארץ בחודש ימים. מעניו הוא, שבנשואין משתמשים בלשון חדש כפי שכותבים בכתבה "קד וקד ימים בחודש", ואלו בגט נקב "קד וקד ימים לירח פלוני", ואמרו חכמים שהסבה היא, כי באשה נאמרה לשון דומה לחדש "פרייך אש אשה חדשה", ולעומת זאת נאמר "גרש ירחים", לשון ירח על גרושיו. על שם הגדל מעניו זה, פרש הרבי ר' שמלקא מניקלשבורג את דברי רש"י שמקורו מ'הספר' הכתוב במשנה שסופה לשנאתה", וכתב על זה הר"ש "לא ידעתי מהיכן דרשו זאת", אך לפי הגדל לשוני זה מבאר הדבר, כי התורה הזמירה כאן לשון של ירח ולא של חדש, הגם שמדבר כאן בנשואין, ומכאן שסופו לשנאתה ולגרשה...

ממלח

לאחר גזרתו של רבנו גרשם מאור הגולה, שהתקבלה בין עדות אשכנז, תקנו חכמים 'חרמ' מאה רבנים, אם מסבות מסוימות לא נתן להם את האשה נושא בעלה אשה אחרת עליה, והתנו את הדבר בהסכמת מאה רבנים. כאשר השתבשו סורי העולם, קרן התורה ירדה והכמיה ורבניה התמעטו, כתב הנודע ביהודה כי בימינו יש להקל בהתר זה, ואין מן החיוב למצא מאה רבנים ממש, אלא די במציאת מאה תלמידי חכמים מבהקים. כשנודע דבר ההתר, אמרו אז בהלכה כי אין זו קלא אלא חמרא, שכן קל יותר למצא מאה רבנים, מלמצא מאה למדנים...

הסדרה המושלמת
עכשיו במחיר מבצע

חדש כרך ה'

ספר מלא ונדוש בספרים, עובדות, פורמאות ופנינים מחולק לפי פרשיות השבוע והמועדים לעונת רחמי, חובי ומלכי. חשי יתן להשיג בכל תנויות הספרים ברחבי הארץ

למה נסמך הפסוק 'ישמח את אשתו אשר לקח' לפסוק 'לא יחבל רחים ורכב ביינפיש הוא הבל'?

כדי ללמד את האדם שבא לשא אשה מוסר ודרך ארץ, שלא יחבל רחים ורכב ולא ימשכן את עצמו בחובות גדולים להוצאות נשואיו בפזרנות... (ספרים)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת כי תצא תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

שכיון שבמצוה קעסיק "לא ממשיך", כי מסעודת מצווה לא יכול לצאת מכשול, וזה יסוד עצום ונכבד, הגמרא מעידה ופוסקת כן להלכה שמאכילה מסעודת מצווה לא יבוא ולא ימשך לידי עבירות. ולגבי הדין שאם אכל מנבילות וטרפיות, שאינו נקרא בן סורר ומורה אומרת הגמ' שם "וטעמא מאי? אמר קרא 'אינו שומע בקולנו' בקולנו ולא בקולו של מקום", דהיינו שזה כעין גזירת הכתוב שרק אם באכילה זו שומע בכל המקום. ואפשר ליתן טעם לשבח לדין זה, בהקדם מאמר חז"ל (יומא כט, א) "הרהורי עבירה קשים מעבירה", וכתבו המפרשים שהטעם הוא, כיוון שכשאתם עובר עבירה, יודע שצריך לחזור על זה בתשובה, אבל כש'רק' הרהר בעבירה אינו מרגיש ואינו חושב שיש לו לשוב עליה, לכן הרהור יותר קשה כיוון שיותר קשה לאדם לשוב על זה בתשובה.

והנה עיקר הטעם שהורגים בן סורר הוא ע"ש סופו כאמור, ואם אוכל הוא בשר טרפיות או בשר נבילות, הרי אפשר להחזירו בתשובה שהרי יודע הוא שעבר על איסורי תורה מפורשים, ויש לו סיכוי לחזור בתשובה, ולכן מובן גם מה שאין דין שאם קטן עובר על עבירה מפורשת שנצטרך להרגו כי אולי כשיגדל יעשה עוד יותר עבירות, כי ודאי שיחזור בתשובה ויפסיק ממעשיו הרעים.

כל הבעיה מתחילה כשהקטן אוכל מאכל עם "הכשר", ואינו מבין מה הבעיה ומה הפסול במעשיו, על זה חוששת התורה שקטן כזה שזולל מאכלי היתר, הרי לא יפוש ממעשיו הרעים, שכן אפילו אינו מעלה על דעתו שמשוה לא בסדר. לכן אומרת המשנה שאם אכל נבילות וטרפיות, אינו נחשב לבן סורר ומורה, שכן עתיד הוא לחזור בתשובה, ורק אם אכל מאכלי היתר, אז יתדרדר ויעמוד וילסטם את הבריות.

ואולי לזה נקרא בשם סורר ו"מורה" שמורה היתר לעצמו. וזהו ג"כ בתחילת הפרשה כי תצא למלחמה על אויבך וברש"י במלחמת הרשות הכתוב מדבר, שעיקר מלחמת היצר הוא בדברי הרשות, ששם אדם מורה היתר לעצמו.

(צינוני תורה)

לא תחרוש בשור ובחמור יחדו (כב, י)

בהגהות מרדכי (סוף פרק קמא דעירובין) מביא שרשב"ם היה הולך עם עיניו מושפלות בקרקע, ופעם אחת רצה לעלות בקרון שהיו קשורים בו סוס ופרד יחדיו, ולא הבחין בכך, ואיתרחיש ליה ניסא והגיע לשם בדיוק אחיו רבינו תם, ואמר לו "שא מרום עיניך והנה סוס ופרד לקראתך".

יש המבארים, עפ"י התוס' בכמה מקומות שר"ת ס"ל שמה שאמרו ש"אין הקב"ה מביא תקלה על צדיקים" זהו רק לגבי מידי דאכילה, כיוון שמאוס שצדיק ישל בדבר כזה, ולא לעניין שאר עבירות. ואילו רשב"ם חולק עליו (במס' פסחים) וס"ל שאין הקב"ה מביא תקלה לצדיקים אף לא בשאר דברים, ומעובדא זו מוכיח כל אחד כשיטתו, שר"ת סובר שלולא שהגיע לשם הרי היה רשב"ם עולה על הקרון, כיון שאין לצדיקים שמירה לגבי שאר עבירות, ואילו רשב"ם סובר שסוף כל סוף הרי הקב"ה סיבב שר"ת יגיע לשם בדיוק ברגע זה, א"כ זה דוקא הוכחה לשיטתו, שיש להם שמירה מכל עבירה.

(צינוני תורה)

וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת ותלית אתו על עץ (כב, כא)

הרב החיד"א מביא בספרו נחל קדומים, שכשנסתלק הרמ"ק, דרש האר"י הק' בהספדו, "וכי יהיה באיש חטא משפט מות" "חטא" מלשון חסרון, דהיינו שחסר ואין 'משפט מות' שהרי הוא צדיק גמור. ולא נמצא שום חסרון לומר שנתחייב מיתה בעבור חטא זה, כי לא נמצא בו חטא, והומת" ועם כל זה מת, ויקשה בענין למה באמת נפטר, לזה אמר "ותלית אתו על עץ" שתתלה סיבת פטירתו ב"עץ" דהיינו עץ הדעת, שנגזרה מיתה על האדם בעטיו של נחש.

(נחל קדומים)

לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' (כג, ד)

בגמרא יבמות (עו, ב) שרצה דואג האדומי לפסול את דוד המלך כיוון שיצא מרות המואביה, ואמר לו אבנר שדורשים מואבי ולא מואבית, מביא בספר לקוטי בתר לקוטי בשם הגאון בעל ברוך טעם לפרש בזה את הפסוק (ק"ט) "שרים רדפוני חנם ומדברך פחד ליבי, שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב", עפ"י דברי הרבינו בחיי שתורה שבכתב נקראת "דיבור" כמו שכתוב 'וידבר ה'; ותורה שבע"פ נקראת 'אמירה' כמו שבגמרא כתוב 'אמר' ולא כתוב 'וידבר'.

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שביו (כא, י)

למה התחיל בלשון רבים על "אויבך", והמשיך בלשון יחיד "ונתנו"? בנחל קדומים לחיד"א, מבאר בדרך רמז, עפ"י הגמרא במסכת יומא (סט, ב) שאנשי כנסת הגדולה בקשו רחמים שיתבטל היצר הרע של עבודה זרה, ונתקבלה תפילתם, ונמסר בידם והרגוהו. לאחמ"כ בקשו לבטל גם היצר הרע של עריות, ואכן נמסר בידם, והכניסו אותו לתוך סיר סגור למשך שלשה ימים, אבל ראו שאין העולם יכול להתקיים, ואפי" ביצה אחת לא הטילה שום תרנגולת באותם הימים, אז סיממו את עיניו והחזירוהו, וסיממת עיניו הועילה שאדם לא יהרהר בקרובותיו.

לפי"ז כתב הרב החיד"א 'כי תצא למלחמה על אויבך' דהיינו שכשיבקשו לעשות מלחמה עם שתי יצרי הרע של ע"ז ושל עריות, אז על הראשון "ונתנו ד' אלוקיך בידך" – לשון יחיד שרק אחד מהם, של ע"ז, ניתן בידם לגמרי שיוכלו להרגו, אבל השני – של עריות, על זה רק "ושבית שביו", אבל לא להורגו. (החיד"א)

כי תצא למלחמה על אויבך (כא, י)

זהו מלחמת היצר.

הגמרא במסכת סוכה אומרת "לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע, ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה, הללו בוכים והללו בוכים וכו'.

נשאלת השאלה איך תיתכן "מחלוקת" כל כך גדולה בין הצדיקים לבין הרשעים, לצדיקים נדמה להם כ"הר גבוה", ולרשעים נדמה להם כ"חוט השערה"? האם תיתכן מחלוקת על דבר אם גובהו מטר אחד או קילומטר אחד?

וואס זאגט איהר רבותי? מהו, אליבא דאמת, היצר הרע? הוא הר? איך יתכן שהרשעים יראו אותו כחוט? הוא חוט? איך יתכן שהצדיקים יראו אותו כהר? שמעתי ביאור נפלא מרבי שבתי יודלביץ זצ"ל, ממש אגעששאקער ביאור:

לפני העבירה – יצר הרע נראה כמו הר גבוה. התאוה עצומה, בלתי ניתנת לשליטה. עס איז אזוי געשמאק... א גוטע לשון הרע... א גוטע פיצה, למרות ההכשר המכופק... אבל אחרי העבירה נוכחים לראות שהכל היה כלום, דמיונות פורחים באויר. לא שווה שום דבר. צדיקים הם "לפני עבירה", לכן נדמה להם יצר הרע כהר גבוה. לעומתם הרשעים, הם "לאחר עבירה", הם נוכחו כבר לדעת שהכל עורבא פרח, חוט השערה.

(יחי ראובן)

כי את הבכר בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים (כא, יז)

למה כתוב "בכר" חסר ו'? כתבו בשם האריז"ל (פתגמין קדישין) וכן מובא בספר הטיוול (לאחי המהר"ל) שבכל אותיות הא' ב' ישנם שלוש אותיות שערך כפול מהאות הקודמת: ב' הוא כפול מא', כ' כפול מ'י, ור' כפול מ'ק; אותיות בכר. ולכן לא כתוב ו' כדי לרמז ע"י אותיות אלו שהבכור מקבל פי שניים, ואם היה כתוב ו' לא היה נרמז בזה.

(פתגמין קדישין)

ואמרו אל זקני עירו בנונו זה סורר ומורה איננו שמע בקלנו זולל וסבא (כא, כ)

בדין בן סורר ומורה מצינו דברים פלאיים ביותר. המשנה במסכת סנהדרין (ע, א) אומרת: "אכל בחבורת מצוה, אכל בעיבור החודש, אכל מעשר שני בירושלים, אכל נבילות וטרפיות, שקצים ורמשים, וכו' אינו נעשה בן סורר ומורה. דהיינו שבן סורר ומורה שאכל בשר ושתה יין מסעודת מצוה אינו נחשב כבן סורר ומורה, וכמו כן, אם אכל בשר נבילות וטרפיות ג"כ אינו נעשה בן סורר ומורה. ויש להבין מה ההסבר בזה? ובפרט צריך להבין את הדין שאם אכל מנבילות וטרפיות אינו נחשב לבן סורר, שהוא ממש איפכא מסתברא, שאם כשאוכל דבר היתר אתה הורגו על שם סופו, אז כשאוכל כבר עכשיו דבר איסור בזלילה וודאי שצריך להורגו!?

הגמרא עצמה מביאה, לגבי מה שאינו נעשה בן סורר ומורה אם אכל מסעודת מצוה, "כיון דבמצוה קא עסיק לא ממשיך", ויש לבאר, שהנה הטעם בבן סורר ומורה הוא כדכתיב בפרשתינו, ברש"י (כא, יח) "ובן סורר ומורה נהרג על שם סופו, הגיעה תורה לסוף דעתו, סוף שמכלה ממון אביו, ומבקש לימודו ואינו מוצא, ועומד בפרשת דרכים ומלסטם הבריות, אמרה תורה ימות זכאי ואל ימות חייב", הרי שכל מה שנהרג הוא אך ורק על שם סופו, ובזה מבואר הגמ'

ישראל. יום אחד קם האיש וסיפר לפי תומן קורות חייו באזני רבי אלעזר קליין, רבו של קהל יראים בעיר באר שבע כדלהלן:

כאשר הייתי בן י"ז שנה עזבתי את בית הורי ויצאתי לעבוד בעיירה הונגרית קטנה אלמשפיט, שם התחלתי במהירות לשכוח את החינוך שקיבלתי אצלם. השתדלתי להסתיר את יהדותי גם מאימת הצוררים שהתחילו להשתלט אצלנו משנת תש"ב ואשר הציקו ורדפו כל יהודי אבל יכולתי להמשיך בזה רק עד שנת תש"ד, ואז העבירו אותי הנאצים ימח שמם לאושביץ אשר בפולניה ביחד עם אחי, אך ניצלתי בנס ואח"כ עברתי לטרזינשטט, ושחררתי משם בשנת תש"ה. נשארתי לגור בצ'כיה עד שנת תש"ח ואז עליתי לארץ ישראל. כאמור ניתקתי את כל הקשר עם היהדות ועם החינוך שקיבלתי אצל הורי. עבדתי לא רק בשבת קודש אלא גם בראש השנה וביום הכיפורים ר"ל.

בליל יום כיפור תשי"ג עבדתי כהרגלי. באותו לילה נראה אלי אבא ר' חיים מרדכי ז"ל בחלום, עטוף בטלית מצויצת, עם קיטל לבן מצוחצח, כמו בחיים חיותו, ויאמר אלי: "חזור בתשובה, חזור לדרך שחנכתי אותך, אחרת שנותיך מוקטעות!" וכך חזר החלום ונשנה מדי לילה בלילה במשך שבוע שלם...

והנה הגיע ליל שבת. בשעה מאוחרת בלילה נכנסתי לבית קפה בראשון לציון (בעיר זו הייתי עובד במוסך). אכלתי ושתיתי, חזרתי הביתה. ניגשתי להפעיל את הרדיו, באותו רגע שמעתי קול קורא מאחורי: "אוי ואבוי אתה שוב חוטא?" (געוואלד, דו זינדיגסט ווייטער?) פניתי לאחור

והנה רואה אני כמו בהקיץ את אבי שניספה באושוויץ, ושוב עומד הוא לפני עטוף בקיטל ובטלית, ואני שומע אותו אומר אלי: "אל תחשוב שזה סתם חלום, באתי להזהירך שתחזור בתשובה, כי בשמים כבר נחרץ עליך גזר דין שייכרתו ימך". נבהלתי מהמראה... דמות אבי ז"ל נעלמה מיד...

אותו שבת, כמוכן לא עישנתי סיגריות, לא פתחתי את הרדיו... אולם, במוצאי שבת הלכתי לקולנוע... כיון שחזרתי הביתה, כאשר אך הספקתי לפתוח הדלת, מיד ראיתי שוב דמותו של אבי כמו בהקיץ, עטוף בטלית וקיטל, והוא מתחנן ומבקש לפני שאיטיב מעשי, ואומר לי שזוהי אזהרתו האחרונה...

באותה תקופה שימשתי במנהל המסגריה במוסך "טיטניק" בראשון לציון. קמתי, איפוא, ביום ראשון בבוקר וחילקתי וסידרתי את העבודה בין הפועלים. אחר כך שמתו פעמי לבני ברק אל החזון איש, אשר שמעתי אודותיו מפי הרבה אנשים, בכדי לספר לו את ה"חלומות". לפליאתי, כאשר אך עברתי על מפתן ביתו, התחיל החזון איש לדבר אלי בחומרה: "אוי ואבוי, אתה עובד בשבת, אתה עובד בראש השנה, וגם ביום הכיפורים, ואבא שלך אין לו מנוחה בעולם העליון, נגזר עליך כרת!"

הוא השלים דבריו והמשיך לישב על כסאו כאילו מנמנם, השעין את ראשו בין שתי ידיו, ואני עמדתי לפניו נבוך ונסער: מהיכן הוא יודע!?

לבסוף, אחרי כמה רגעים של ציפיה, פקח החזון איש את עיניו ואמר לי: "בשביל איזו מצוה גדולה, שעשית אי פעם בנעורייך, יוסיפו לך במרום ימים ושנים... מעכשיו תחזור למוטב ותלך בדרך הישרה כפי שחינך אביך... ושמא תזכור איזו מצוה גדולה עשית בנעורייך?"

השבת לי: "למרות שהייתי מחלל שבת, לא עשיתי רע לאף אחד מעולם, וגם צדקה נתתי... השיבני החזון איש: "זוה לא מספיק, לא בשביל זה אתה זוכה שיקרעו מעליך את גזר הדין..." ואז נזכרתי, שכאשר הייתי בן י"ד שנה בערך, באה אלינו אשה ומסרה לאבא שבכפר פלוני מוטל ילד יהודי מת ואין מי שיטפל בו להביאו לקבר ישראל. אבי שלח אותי אל הכפר לסדר את הדבר, ולמרות שהפעולה היתה קשורה בסכנת נפשות, כי הקוויסטים השתוללו אז בדרכים, והיה עלי לעבור יער שלם בפחד מוות, עשייתי את המצוה בתכלית השלימות...

לשמע הסיפור נענע לי החזון איש בראשו ולא הוסיף לדבר. כאשר יצאתי מביתו, קיבלתי עלי לשמור תורה ומצוות כיהודי שלם - ומני אז אני רואה במעשי ידי ברכה והצלחה

(פאר הדור חלק ד)

על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכו עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם כהרים לקללך" (כג ה). יש לתמוה אחר שעשו עמו ומואב דבר כה חמור ושכרו את בלעם לקלל את בני ישראל ולהשמידם מן העולם אין לך סיבה יותר גדולה לרחקם מלבוא בקהל מדוע א"כ הקדימה התורה "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים" שהוא דבר טפל אליו? תשובה לדבר יש במעשה הנפלא דלהלן:

מעשה היה עם המגיד מדובנא רבי יעקב קראנץ זצ"ל שהוזמן לעיירה מסויימת לדרוש ביום שבת קודש, והנה כשבא בערב שבת לעיירה ההיא, מקום שלא הכירוהו, סר לאכסניה ושמע את הבריות מספרים: אתמול לפנות ערב בא לכאן המגיד מדובנא ומחר בשבת ידרוש מדרשותיו הנפלאות, הבין רבי יעקב כי בא לכאן מגיד אחד והתחזה בתור המגיד מדובנא, שתק ולא אמר כלום, למחרת ביום השבת התאסף קהל רב לשמוע דרשתו, בא גם הוא בין הבאים, ונדחק בין הקהל הרב.

והנה עלה המגיד המחופש לבימה, התעטף בטלית והחל לדרוש בפה מפי מרגליות, משלים ומעשים נאים. הדרשה כולה היתה של המגיד מדובנא האמיתי, והדרשן שמעה פעם מפי אומרה, שינו אותה לעצמו עד שהיתה

וזה שאמר דוד המלך "שרים רדפוני" דיינו דואג האדומי שהיה שר התורה רדפוני, "חיים" ומזה לא פחדתי, "ומדברך" מתורה שבכתב שכתוב לא יבא עמוני ומואבי - "פחד ליבי" - מזה פחדתי, אמנם "שש אנכי על אמרתך" שמחתי על תורה שבע"פ שדרשו בזה עמוני ולא עמונית, "כמוצא שלל רב". (לקוטי בתר לקוטי)

לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות איש בחטאו וימתו (כד, טז) הגמרא במסכת ברכות מביאה סתירה בין פסוק זה שלא יומתו אבות על בנים, לפסוק (דברים ה, ט) פוקד עון אבות על בנים ועל שלשים ועל רבעים, ומתראת שהפסוק ש"לא יומתו אבות על בנים" זהו כשאין הבנים אוחזים מעשי אבותיהם בידיהם, והפסוק של "פוקד עון אבות על בנים" מדובר כשאוחזים מעשי אבותיהם בידיהם.

ישנו משל המובא בראשונים בעניין זה: מעשה היה באריה גדול וחזק שעבר בשדה לבקש טרף ויפגוש בשועל זקן ושבע ימים, ביקש האריה ברעבונו לטרוף את השועל, וכראות השועל שקיצו קרב, ויפן אל האריה ויאמר לו "מה לך אריה לטרוף שועל זקן כמוני הלא בודאי לא תימלא כרסך מבשרי שהרי זקן אני ואין בי כי אם עצמות מתחת לעורי ובשר אין, אבל תחת זאת אשיאך עצה, הרי לך ממולנו אדם עומד ומתפלל, והוא שמן ומלא בשר, ובודאי מבשרו תוכל לשבוע ולמלא את כרסך", ויען האריה ויאמר לשועל "זאת לא אוכל לשעות, כי מפחד אני לטרוף אדם המתפלל פן תדבקי הרעה בעון זה", ויען השועל לאריה בערמה ויאמר לו "אל לך לפחד ידידי האריה ואל לך לחשוש ולדאוג מדבר זה כלל וכלל כי הלא תדע כי עון אבות נפקד על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים, יבואו בניך ובני בניך אחריך ויכפרו על עונותיך, ואותך לא תשיג הרעה כלל וכלל, ועתה לך אכול בשמחה טרפך, אכול ושבע ותהנה, ואם אין אתה עושה כן, שמא תמות ותפסיד את הנאות העולם הזה".

וימצאו חן דברי השועל בעיני האריה, וישמע בקולו, ויקום וילך לטרוף את האיש, ובדלגו לעברו, מרוב רעבונו ופזיזותו, לא שת לבו לבור עמוק ונסתר שהיה פעור בקרבת האיש, וקודם שנעץ ציפורניו בטרפו מעד האריה ונפל לתוכו.

וירא האריה כי צרתו צרה, הרים את קולו ויצעק צעקה גדולה ומרה עד מאוד, ויאמר "שועל שועל איכה", כשמוע השועל את צעקותיו של האריה, רץ אל הבור, ויצץ ציץ לעבר האריה מפתח הבור וישאל אותו "מה היה לך אריה כי הנך נמצא למטה בבור עמוק וחשוך זה?" ויען האריה ויאמר "הלא אמור אמרת לי שאין לי ממה לדאוג שכן עון אבות נפקד על בנים ועל בני בנים, ולמה עתה נפלתי לתוך הבור הזה טרם ביצעת את זממי לטרוף את האיש המתפלל?" ויען השועל ויאמר לאריה "סלח נא לי ידידי האריה, כי לא ידעתי שהנך כבר דור רביעי לאבותיך ועתה נפלת אתה מחמת עונותיהם ואין בניך יכולים לכפר על עונותיך" ויפן וילך לדרכו. דיינו שכיוון שהחזיק מעשי אבותיו בידיו לכן נענש.

(צינוני תורה)

תמחה זכר עמלק

שח הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגער גאב"ד "חוג חתם סופר" בבני ברק (מובא ב'רשומים בשמך'):

"רבינו החת"ס היה אך כבן ט"ז שנים כשסיים ללמוד את הש"ס כולו - והוא תלמיד בישיבתו של רבו הגה"ק הנשר הגדול רבי נתן אדלער. ביקש לעשות יומא טבא לרבנו ולשמחו בשמחת התורה, בא לפני רבו ושאל, במה וכיצד יחגוג את החג הגדול הזה. השיבו רבו, שלכבוד סיום הש"ס, יקבל על עצמו להתענות שלשה ימים רצופים, לילה ויום ללא הפסק. ואין צריך לומר שהתלמיד המובהק, הדבוק ברבו הגדול ונפשו קשורה בנפשו - ככל היוצא מפי רבו קיים כפשוטו.

"ויהי ביום השלישי, בהיותו כואב וחלש מן התענית הארוכה, יצא אל מחוץ לעיר לרעות בגנים ולשאוף אויר צח. נתאחרה לה השעה והגיעה עת המנחה. נעמד רבינו שם לתפילה, הוא עם חבריו הנלוים אליו. בעודם עומדים בתפילה, הופיע למולם ערל אחד שביקש להרע להם. נמלטו כל בני החבורה על נפשם, אך רבינו המשיך בתפילתו, לא נע ולא זע. כשסיים את תפילתו, קרב אליו אותו ערל וביקש להכותו. מיד הרים רבינו את ידיו הקדושות, והיו ידיו של משה עושות מלחמה, ויך את הערל וימיתוהו.

"ומקובלני", סיים רבו אונגער את סיפורו, "שכשחזר רבינו לרבו הנשר הגדול רבי נתן, קידם פניו בברכת 'ברוך הבא', ואמר לו: 'קיימת מצוות מחיית עמלק!' (ספרא דמלכא" מאת מהרש"צ גנץ, אוצר אמרות החת"ס בהוצאת 'עוז והדר')

מאוצרות המגידים

כי קבור תקברנו ביום ההוא (כא, כג)

שמונה שנים אחרי הסתלקותו של החזון איש, בתשכ"ב, נודע ברבים הסיפור המזעזע דלהלן, מעשה שאירע במציאות שנה אחת לפני שעלה למתיבתא דרקיעא. המספר הוא בעל המעשה בכבודו ובעצמו יהודי בשם ר' יעקב פלדמן, מיוצאי כפר דנילאב במחוז מרמרוש המתגורר כיום בארץ

מאד והתחילה להקניטו, קצה נפשו, קם ועזב את בית חותנו, שכן לו חדר ושקד על לימודו. בימים הראשונים שלח לו חותנו ארוחתו מדי יום ביומו, וקיווה לעשות שלום ביניהם, אולם כעבור שבועות וירחים והפירוד הלך וגדל, התחיל לחשוב לתבוע ממנו גט, ומחשש שמא ידרוש כסף רב בעד הגט התחיל לצמצם מפעם לפעם את ארוחתו, עד שהיה כמעט רעב ללחם, כעבור ימים מספר שלא הועילה עצתו זו, החל לחפש עצות אחרות, הלך לכפר הסמוך אצל קוסם ומכשף שברוח פיו ממת נפש כל חי, נתן לו סכום כסף נכבד שימצא דרך להמית את חתנו.

כשנודע הדבר לחתן, תכף ומיד עזב את העיר, חזר אל הישיבה בה למד בבחורות, ויספר לרבו את כל אשר קרהו. בהיודע לעשיר כי חתנו עזב את העיר, חשש שמא תשאר בתו עגונה, חקר להיכן הלך, ובא אחריה לישיבה בו הוא נמצא, ניגש לרבו ויאמר לו: ראו גידולים שגידלתם, לקחתי את חתני לביתי, נתתי לו את בתי, הבטחתי לו מזונות על שולחני, והוא ברח ועזב את בתי גלמודה ואומללה... וישאל הרב מדוע זה בחודשים האחרונים התחלת להרעיבו עד כדי פת, לחם? ויען החותן: ירדתי מנכסי, עני ואביון אנכי, ומוכרח אני לקמץ בצרכי הבית, גם אני וביתי חיסרנו נפשנו מטובה, ולעתים עיננו בצום נפשנו, החזיר הרב וחיוך קל על שפתיו: אם מצרך כ"כ ירוד מהיכן מצאת כסף רב לתת לקוסם הכפרי שיקלל את חתנך?...

ענה - סיים המגיד - מובן הכתוב "לא יבוא עמוני על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים", אבל שמא ינסו עמוני ומואב להעמיד פנית כשרות ויאמר וי"ג גם להם חסר לחם ומים ושנת בצורת היתה, ולא היה בידם פרוטה לפורטה לקנות לחם לפי הסף, לכן הוסיף הכתוב "ואשר שכר עליך את בלעם... לקללך" בשביל בלעם הקוסם היה להם כסף רב, ורק לקדם את פניכם תם הכסף?...

הוסיף המגיד מדובנא ואמר אמשיך עוד מעט את חוט משלי: בת העשיר נתגרשה מבעלה, והוא נשאר יושב באהלה של תורה, במשך מספר שנים מילא כרסו בתלמוד ופוסקים ונתפרסם כאחד מגדולי התורה וההוראה, שמו הגיע גם לאוזני אחד הגבירים שישב בעיר גדולה של חכמים וסופרים וגם לו היתה בת יחידה, חכמנית ויראת ה', הוא בא בדברים עם ראש הישיבה, ועל פי עצתו הסכים לקחת לו את בת הגבירי לאשה. הוא עבר לדור בבית חותנו, וכל נכבדי העיר הגדולה הזאת חכמיה ועסקניה כיבדוהו מתוך אהבה רבה. בינתיים נפטרה רב העיר, ופרנסי הקהילה החליטו פה אחד למנות אותו לרב ואב בית דין, הוא הסכים לקבל עליו את משרת הרבנות, אבל שלא על מנת לקבל פרס, עברו שנים

ולרב נולד בן זכר, השמחה בבית הרב היתה שלימה, אנשי העיר ברצותם להביע את רגשי שמחתם לרבים האהוב, הגישו לו מנחה ביום ברית המילה "כתב רבנות" לילד הרך הנימול, ובו היה כתוב כדברים האלה:

לאחר אריכות ימי ושנותיו של הרב, אבנו זה יהיה ראוי למלא מקום האב בתורה וחכמה ויראת חטא, הרי הם מבקשים מעכשיו להושיבו על כסא הרבנות בעיר זו. הרב אבי הילד אחר שקרא כתב הרבנות פנה לפרנסי הקהילה ואמר להם כשחיוך על פניו: אם בני זה יהיה ראוי למלא מקום אביו הלא מן הדין יהיו מחוייבים להושיבו על כסא הרבנות במקום אביו ששירת את עדתו בלי קבלת כל שכר ופרס' אם להראותני את השתפותכם בשמחתי עליכם לשנות את הנוסח, ולכתוב כי גם אם לא יהיה גדול כל כך בתורה וחכמה כמוני, גם אז תמנו אותו בתור רב בעירכם...

ועתה הלא תתורץ גם קושייית הראשונה, סיים המגיד מדובנא את דבריו, אם היינו אנחנו כאברהם אבינו מוסרים את עצמנו על קדושת ה' כמותו, עושים צדקה וחסד כמוהו, כי אז הן לא היינו מבקשים רחמים, ובדין היה שיענונו כמו שענה לאברהם אבינו, אבל דווקא משום שאין אנו אוחזים מעשי אבותינו בידינו, אנו מבקשים רחמים לזכור לנו, את זכותו של אברהם אבינו שעבד את ה' במסירות נפש ושלא על מנת לקבל פרס, ולענות גם לנו כמו שענה לו.

(אוצרות התורה)

"לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע"

הרב אברמסקי זצ"ל סיפר לי, שכאשר נתמנה לאב בית דין בלונדון, החל לפעול לקרוב הצעירים לחיי תורה. החל למסור שיעור בגמרא לסטודנטים יהודיים - ומי שמע את ההסברה הבהירה שלו, ומי שמכיר את האבחנות המדויקות שלו, איך הגדיר וחילק, איך האיר את הדברים באור יקר, מבין ששבה את לב השומעים וקרבים בנעמו לתורה ולמצוות -

עד שהגיע לסוגית אשת יפת תואר במסכת קידושין. עד שהגיעו לדברי הגמרא, שלא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע. כשם שמוטב לשחוט בהמה גוססת מאשר לאכול מבשרה כשתמות ללא שחיטה, כך אמרה התורה שבהתלהטות הקרבות לא יוכלו לבלום התגרות היצרים והתירה בדוחק ובקושי דבר שראוי להימנע ממנו.

איזו סערה וריגוש עוררו הדברים! אם התורה מתירה איסורים מפני התגעות היצרים, אוהו, הותרה הרצועה. אצל האחד אלו מאכלות אסורות, רחמנא לצלן, אצל האחר איסורי שבת, השם ישמור -

נענה הרב אברמסקי בפקחותו ואמר: זו שאלה שהייתי מוכן לשמע מפי פשוטי עם. לא מפניכם. אתם הרי אקדמאים, אינטלקטואלים, אנשים הוגים וחושבים -

שגורה בפיו, ועתה הופיע ודרשה ברבים ישב רבי יעקב האזין ושתק, אך לפתע החל להוסיף נופך משלו, רעיונות זרים ודעות כוזבות, שלא ראויים לאומרם ביחיד וכ"ש ברבים... לא יכל רבי יעקב להתאפק עלה לבימה והכרין בקול: רבותי! הריני מוצא את עצמי מחוייב להודיע ברבים כי דרשן זה אינו המגיד מדובנא!

כמוכן המגיד המחופש ענה עזות וצווח: האורח הזה לשון רמיה בפיו, אני הוא המגיד מדובנא! ענה רבי יעקב ואמר לפני הקהל: בודאי שמעתם מה שרגלים לבאר את הכתוב (משלי כז) "יהלך זר ולא פיר" - כאשר אדם מהלל ולא יודע להלל, בזה פיו נבחן כי זר הוא, הלא ידעתם - כוחו של המגיד בדרשותיו ומשלו, לכו ואיעצכם: יפתחו לפני שנינו שני ספרים, איזה שיהיו, ובאיזה מקום שהוא, ומי מאתנו שיצליח, תוך כדי דיבור ובלי מחשבה תחילה, להקשות בדרך משל, קושיא על מאמר א' וקושיא שניה על מאמר השני, ולהמשיך את המשל, ובהמשכו לתרץ את ב' הקושיאות, הוא המגיד האמיתי.

ההצעה מצאה חן בעיני כולם, תיכף ומיד פתחו שני ספרים שהיו מונחים על הבימה - סידור וחומש. הסיפור נפתח בסליחות "מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעננו" והחומש נפתח בפסוק "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'" על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים" וגו', גבאי בית הכנסת פנו למגיד המחופש, והלה סאילם לא יפתח פיו. הם פנו איפוא לרבי יעקב, והוא תוך כדי דיבור פתח ואמר:

אפתח במשל פי, עשירי אחד, ולו בת יחידה, כשהגיע זמנה להנשא מצא לה בחור מצויין, לפני החתונה הכין בדי משי וקטיפה בשביל מלבושי כבוד לחתן ולכלה, גם חייטים מומחים לתפירה הזמין לביתו, שיתפרו את הבגדים עבור חתנו ובתו. נכנס ראש החייטים ואמר לו כי צריך בדחיפות עוד מטר אחד של משי טהור לשמלת הכלה, אבי הכלה שלח מיד את עבדו לקנות את החסר, וילך העבד אל החנות הגדולה אשר העשיר רגיל לקנות שם רבות בשנים, קנה מטר משי, שילם את מחירו, והלך, לפני צאתו מן החנות פנה אליו המוכר ואמר לו: לדאבוני לא אוכל להשתתף בחתונה, תואיל בטובך למסור בשמי ברכת מזל טוב ותשורה, ומדי דברו מסר לו שטר בן מאה זהובים.

עמד לו עני אחד המחזר על הפתחים, וראה את כל הנעשה בחנות, נכנס גם הוא, וביקש מטר משי, שילם את מחירה, וחוכה לקבל שטר של מאה זהובים. תמה המוכר ושאלהו: למה עומד אתה ומחכה? השיב העני בתמימה: מדוע אין אדוני נתן לי כפי שנתת לקונה שקדמני, הלא גם אני קניתי כמוהו ושלמתי כמוהו! צחק המוכר ואמר לו: שוטה שבעולם וכי לחסר דעת חשבתני, שבעד עשרה זהובים אתן שטר של מאה זהובים. אלא הקונה הקודם עבדו של אחד מעשירי העיר, הקונה ממני בעשרות אלפי זהובים, עתה כשהגיע עת דודים לבתו הרגשתי חובה לתת לו תשורה, אבל אתה, לא ידעתי ולא שמעתי עליך, למה שאתן לך תשורה?

הנמשל, סיים המגיד מדובנא, הנה אנו מבקשים "מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעננו" לכאורה פלא, הלא אברהם אבינו בדין שיבוא על שכרו ויענהו ה' בעת צרה וצוקה, כי עשה למען ה' ומסר בנו לעקידה, הכניס נפשות רבות לאמונתו וכו', אבל מה לנו הדלים והרשים להעזי ולבקש כמו שענה את אברהם יעננו? אתמהה!

אך נמשיך את המשל - אמר המגיד - הגיע יום החתונה, הימים היו חורפיים, כל הנהרות קפאו, וכדי להגיע לעיר מגורי הורי החתן, ששם נקבעה החתונה, היו מוכרחים לעבור נהר אחד גדול ועמוק. אבי הכלה יחד עם קרוביו נסעו בראשונה, והצליחו לעבור את הדרך בלי מכשול, אולם הכלה ואמה, עם המשרתים, בגדי החתן והכלה, המתנות וכל היינות המשובחים, מעשה המאפה ומרקחות נסעו לאחרונה. והנה קרא אסון, הקרח נשבר וכל הכבודה אשר לרגליהם ירדה במצולות הנהר ורק לאחר מאמץ מרובה מצד איכרי הכפר הסמוך הצליחו להציל את הכלה ואמה יחד עם המשרתים ולהביאם אל שפת הנהר במצב של עלפון...

אחד המשרתים, ששבה אליו רוחו בראשונה, מיהר לרוץ ולהודיע את הבשורה המרה, בדרכו פגש את אבי הכלה שלבו היה מלא דאגה על אשתו ובתו שאחרו לבוא, וישאלהו מה בפיו? ענה המשרת מתוך צער וכאב אהה, אדוני, היינות וכל מיני הממתקים טבעו במצולות הנהר... ומה קרא עוד הוסיף לשאלו, מלבושי החתן והכלה גם הם טבעו... צווח העשיר ושפתותיו רועדות אבל מה עם אשתי ובתי? לאחר שמשו אותן מן הנהר - השיב המשרת - התעלפו, והן שוככות על שפת הנהר...

המשיך המגיד: אמנם משרת זה פתי הוא, אשר עושה מהעיקר טפל ומהטפל עיקר, הביע בראשונה את צערו על היינות והממתקים שהלכו לאיבוד, ואח"כ על המלבושים, ורק לבסוף נזכר לספר על חיי האמה והכלה שנתונים בסכנה. ברם על תורתנו הקדושה שהיא מחכימת פתי, יפלא כשהיא מדברת על חטאתם ופשעיהם של עמו ומואב, היא מזכירה תחילה "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים" - לא התנהגו בדרך ארץ כלפיכם, ורק לאחר מכן מזכירה את החטא העיקרי - "ואשר שכר עליך את בלעם לקללך", מה פישרם של דברים?

אלא, המשיך את המשל, בני הזוג לאחר חתונתם חזרו לבית אביה שהבטיח לזונם כל חייהם, בתנאי שיעסקו חתנו בתורה. אולם האשה שהתרגלה לפנוקים מבית אביה העשיר, דרשה מבעלה שיבלה עמה בטוילי עונג וכדומה, והוא מיאן לשמוע בקולה, והתמיד בלימודו לילות כימים. ויהי כי הציקה לו

הלא תבינו, שאם נתן לנו הבורא יתברך תרי"ג מצוות, ובאחת מהן, אחת בלבד, קבע שבטיטואציה מסויימת, כיצור האדם ומכיר את טבעו, יתקשה לעמוד כנגד יצורו הרע, ולכן מראש הוא מתיר אותו באותו הקשר, אם כן מוכח שבכל שאר הציוויים והאיסורים ידע יוצר האדם וכוחותיו ונותן התורה, "קורא הדורות מראש", שביד האדם לעמוד מול יצרו, להתמודד עם הקשיים ולנצח! ואספר בעניין זה – פעם שאלני אדם: מדוע אינכם מתאימים את התורה לזמן. שאלה טובה.

אמרתי לו: בוא ונסכים על דבר אחד. כשהילד גדל והנעל לוחצת, יש שתי ברירות. או להרחיב את הנעל, בזמני היו פותחים פתח קדימה, להוציא את הבוהן, או שקונים נעליים חדשות. יש עוד שתי ברירות, או שהולכים יחפים, או שזה לוחץ וקשה ומכאיב. למה לא חושבים על אפשרות חמישית, לקצוץ את אצבעות הרגליים? התשובה פשוטה, משום שהרגל היא העיקר, והנעל באה לשרתה. מוסכם? הן. עליך ועלי.

כעת, תבין, שאנו חלוקים בינו מה הנעל ומה הרגל –

אנו יודעים שהתורה קימה לעולם, והקדוש ברוך הוא הסתכל בתורה וברא את העולם על פיה, ואחד היסודות ביהדות שזאת התורה לא תהא מוחלפת, ולכן אין מחשבה לפגוע חלילה בתורה. יש להתאים עצמנו אליה. ואנו מותאמים לה, כי נבראנו על פיה. אצלך, האדם עיקר והתורה כנעל. ואם היא לוחצת, מחליפים אותה... לא ולא, מחה האיש. אבל להקל פה ושם... אמרתי לו: יתכן ואפשר, אבל לא אני נותן התורה, וגם לא אתה. אם תמסור לי את שמך ושם אמר, אומר להקב"ה שאתה רוצה לעלות אליו ולהציע הצעה – החליט שלא למסור, והמצב נותר בעינו... (והגדת)

"לא תראה את חמור אחיך או שורו נופלים בדרך והתעלמת מהם הקם תקים עמו" הנה למדנו בפרשה מצוות טעינה.

בפרשת משפטים כבר למדנו מצוות פריקה שנאמר "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו, עזוב תעזוב עמו". והתרגום שם מפרש "משבך תשבוק מה דבליבך עלוהי ותפרק עימיה" = תפרוק מליבך את השנאה שיש לך עליו ותעזור לו.

הגמרא בבא מציעא דף לב פוסקת כי כאשר לפני שתי מצוות: פריקה וטעינה, פריקה קודמת משום צער בעלי חיים. אבל אם אוהבו זקוק לפרוק ושונאו לטעון, טעינה קודמת" א"ע"פ שתמיד פריקה קודמת, הטעינה על החמור השונא קודמת, מדוע? כדי לכופ את יצרו, (ומבארת הגמרא כי אפילו שצער בעלי חיים דאורייתא, כדי לכופ את יצרו עדיף. ושם התוס' מפליאים פלאות, כידוע. לא נאריך) ע"כ דברי הגמרא.

אומר הילקוט "אתה כוננת מישרים" בתורה יש ישרות, חיים טובים וישרים – ישרות העולם מושתת עליה.

"אתה כוננת מישרים" משל לשני חמרים שהיו מהלכים בדרך ורובץ חמור אחד מהם, שני חמרים!. הבעיה שלנו כי בדורנו לא מבינים מה שחז"ל מדגימים "משל לשני חמרים" כי מי יודע במאי עסקינן... וכי ראיתם לאחרונה בעל עגלה עם סוס או פועל עם חמורו ומשאוו? (זכורני כבר לפני כעשרים שנה, עצר אותי יהודי אמריקאי שבא לבני ברק, ושאל: תאמר לי, איך קוראים לחיה הזו, האם היא נקראת סוס? פשוט, שמעולם לא ראה חיה כזו...) כיום, בארץ ישראל רואים חמור רק בגן חיות, אם נאמר מכוננית ניחא, אווירונים, רכבות ועוד, אבל חמור ומשאוו?! לכן אם המדרש כותב "שני חמורים" אנו נאלץ להדגים בשני נהגי מוניות... כדי שייבנו...

השכל אומר, כי שני נהגי מוניות שונאים זה את זה וכפי שהגמרא אומרת "אומן שונא בני אומנותו" כך טבעו של עולם. מלבד יחידים שזכו להשכיל כי כל המתרחש בעולם – משמים. ואין אדם נוגע במוכן לחבירו כמלאו נימה, ממילא לא שונאים בני אומנותם. ויש כאלו יהודים!.

ידוע הסיפור עם רבי שלמה כהן זצ"ל.

לר' שלמה כהן היה בית דפוס במעלה רחוב רבי טרפון בבני ברק, מתחת ההר. ביום מן הימים בא יהודי ופתח לידו בית דפוס. בימים ההם, כל בני ברק הייתה כמו כפר, ושני דפוסים!?, זה פשוט לקחת את הלחם מהפה... (אינני זוכר את הסיפור עצמו, אבל הכרת את בית הדפוס של ר' שלמה כהן וגם את הדפוס הנוסף...).

ר' שלמה זצ"ל למד את ההלכות, עד שבירר שאין לבעל הדפוס שליחו דין של רשע היורד לאומנות חבירו. ואז פשוט, ניגש איליו לפתח בית הדפוס, בירכו לשלום התעניין במאמצים של פתיחת המקום, אח"כ אמר: שמע נר' יהודי, אתה הרי חדש בענף, מי כמוך יכול חלילה ליפול ולאבד השקעתך, זה לא פשוט בכלל, לכן, את הנייר תקנה דווקא שם, כי במקום אחר תסתבך. ואל תחשוב שאני אומר לך סתם כי הרבה רמאויות יש בתחום הנייר, וכך הדרך אותו אודות הדיו, על מכוונת הדפוס וכי. מעשה שהיה.

מי שיעיין בספר "אמונה ובטחון" להחזון איש יבחין בקטע מעניין התואם את העובדא הנ"ל. זה לשונו, אודות הבוטח האמיתי: "לא יחת אם רעהו פותח חנות, ישתדל עוד לעזור לרעהו, לתקנו בעצה טובה, לעשות עבורו, ולשקוד על תקנתו, וכמה מן הקדושה מוסיף בעולם לראות איש עושה חסד עם המתעתד להתחרות עמו, ומוסיף להילחם ליריאו ית' אשריו ואשרי דורו" עכ"ל.

נשוב למדרש משל לשני חמרים...

שני בעלי עגלה עמדו וצעקו: "פנוי להובלה! פנוי להובלה!". זכורני עוד כאשר בני ברק הייתה עיר קטנה, הסוס והעגלה עמדו ליד בית חרושת דובק פנויים להובלות, וממתנינים לנוסעים. הם עמדו וקראו בקול, וגם ידעו לריב: "עכשיו התור שלי!" "מה פתאום, התור שלי!" וכך נשמעים קולות עד לב השמים. ובכן. אחד מהם כבר עומד מחמש בבוקר וממתין ליהודי שיעלה סחורה על עגלתו, ולפתע מגיע 'בעל עגלה' אחר בשם שמעון וטענתו בפיו "אני בתור".

ראובן: "אני כבר שעתיים ממתין, ואתה נדחק כאן כאילו התור שלך?!" שמעון: "וכי לא ראית אותי, עמדתי לפניך, התור שלי עכשיו..."

בנתיים הגיע קונה, ושמעון החציץ פנים, תפס את הקונה לראובן, המאוכזב והכועס. קרה עוד פעם ופעמים כאלו, שלראובן היה ברור, כי שמעון חטף לו נוסעים.

עוד יום ועוד, ושמעון עושה לו כל מיני שטיקלאך, עד כי ראובן פשוט נעשה שונא מושבע של שמעון. אינו יכול אפילו את שמו. במשך הזמן הריב התפשט ושניהם עשו זה לזה כל מיני עוולות, ונוצרה שנאה תהומית שעלתה עד לב השמים.

ויהי היום, שמעון חטף לו שוב את התור ויצא לדרך. ראובן נשאר עומד תחת השמש הקופחת, רתח על שמעון אך נאלץ להמשיך לצעוק "פנוי להובלה!" הלב שלו נקרע – אין נוסעים. הוא לא הפסיק לחרף ולגדף את שמעון, וביני לביני לצעוק בנסיון נוסף "פנוי להובלה". חלפה לה עוד שעה וברוך ה' הגיע נוסע. ראובן יוצא לדרך.

לאחר כחצי שעה נסיעה, עיניו מבחינות ממרחק כך, באיזה סוס ועגלה רובצים "רובץ תחת משאו", לפי הכובע האדום נראה לו כי בעל העגלה הוא לא פחות ולא יותר – שמעון... עדיין לא ברור, אבל כך נראה. וכבר נכנס אויר לריאות "הנה ברוך השם שמעון קיבל את שלו" וכמו שהרמב"ם אומר כי אין שמחה גדולה יותר מהנקמה... הוא קורא בקול לסוסו הצוהל וממשיך להתקרב לשמעון בדהרה (דיוי! דיוי!) "עכשיו נראה מי המסכן אני או הוא" חושב לעצמו ומתקרב יותר ורואה כבר ברור שאכן שמעון נפול. - - - השמחה גדולה כל כך: "מצוין, טוב מאוד היא מונח!... שישב לו כאן עד הלילה" מהרהר באושר. חולף על פניו וממשיך "ה' לימד אותו לקח".

לאחר שממשיך עוד כמה עשרות מטרים, מתחיל לחשוב לעצמו: תפילין הנחתי היום? כן, וודאי זו מצוות עשה, והנה גם כאן היתה לפני מצוות עשה דאורייתא "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו עזוב תעזוב עמו" תשבוק מאי דבליבך תעשה פריקה לשנאה שבלב... ולא כל יום מזדמנות כאלו מצוות... איך הפסדתי הזדמנות נדירה של כזו מצוה?.

טוב. הוא חזר עם הסוס לעבר שמעון. ושמעון חשב הנה הוא בא לזרוק עלי כמה אבנים, אך לא. ראובן ירד מהסוס ניגש אליו ושאל: "אולי אפשר משהו לעזור?". "וודאי! אף אחד לא עובר כאן, ואני יכול להישאר כך גם עד אמצע הלילה ומחר בבוקר". משיב שמעון.

טוב, בלי לשוחח אחד עם השני מרוב מתח, החלו לפרוק את המשא מהחמור, אח"כ הגביהו יחד את החמור מרבצו, שוב הטעינו עליו את הסחורה... נסעו. יחד. לדרכם.

להיכן נסעו? לשתות לחיים. כי קיימו מצוות עשה דאורייתא של "עזוב תעזוב עמו". מה קורה למחרת? השניים עומדים בשוק, שמעון צועק לעבר העגלה של שמעון: הנה יש כאן עגלה פנויה להובלה. והנה נהיו ידיים טובים ביותר - - - חודש אח"כ. ערב אחד ראובן שב הביתה, ומספר לרעייתו: "יש לי הלילה בר מצוה".

"מי עושה בר מצוה?"

"שמעון".

"שמעון?! היא קוראת בבהלה, "שמעון הצי"לבה שלך?!"....

"אתה כבר לא שונאים, די, הסתיימה המריבה". והוא לובש את המעיל והמגבעת ויוצא לשמוח עם שמעון.

נשאלת השאלה, מי עשה שלום ביניהם, אף אחד בעולם לא יכול היה לעשות שלום ביניהם! מי באמת כן עשה שלום? פסוק בחומש!! מסיים המדרש: "הוי אתה כוננת מישרים!".

כבוד היותו!

אם מדברים על שלום ואחוה בין איש לרעהו, אספר לכם. הזדמן לי לחלוף ליד 'חיידר' – תלמוד תורה של ילדים, ואתם יודעים, ילדים כל שני וחמישי רבים ואח"כ ידידים וחוזר חלילה – כדרכם של ילדים... והנה, שלשה ילדים רבו ככה עד לב השמים. נעמדתי על עומדי. ואח"כ אמרתי להם "רצוני לשאול משהו. מדוע כשיש ריב וסכסוך מאוד קשה לוותר? אני רוצה לשמוע מכם את הסיבה מדוע קשה, מדוע באמת איכפת לך לוותר?" הם התביישו לומר, שתקו. אמרתי "אתם לא חייבים לענות לי, אני אענה, ואתם תאמרו לי רק האם אני צודק או לא".

"כל אחד מצידו היה כבר מוכן לוותר, אבל זה לא יפה, כי מה יאמרו הוא הגיבור ואני החלשלוש... זו בושה של ממש. נכון?" שאלתי, הם ענו "נכון, זו התשובה", כי הריב היה על דברים שלא כל כך חשוב להמשיך ולהתנצח אודותם, אבל בושה, ככה לוותר בלי כלום".

המשכתי. "אשאל אתכם מי היה החכם הגדול בעולם?" הכל השיבו "שלמה המלך".

"אז תדעו, כי שלמה המלך אומר במשלי בדיוק להיפך 'כבוד לאיש שבת מריב'... זה כבוד!" לשון הפסוק כל כך שבתה את ליבם עד כי המבוגרים שבהם בקשו מאוד לדעת "היכן כתוב?".

אדם טועה לחשוב כי זו בושה לוותר, אדרבה זה הגיבור והמכובד האמיתי "כבוד לאיש שבת מריב".

אחותי, הייתה מתייעצת עם הגאון רבי בייניש פינקל זצ"ל. פעם כאשר התייעצה בעניין שידוך בת אחת, והיא מנתה מידותיה הטובות, כאשר סיימה למנות שאל "און מוותר זיין קען זי?" ולוותר היא יכולה ומסוגלת? --- אתם שומעים? שפתיים ישק!".

הצעתו של החפץ חיים

מעשה היה ברבי ירוחם ממיר זצ"ל, מי לנו גדול מרבי ירוחם שהעמיד תלמידים אריות בתורה וגיבורי עולם ביראה, בישיבת מיר. לפני כהונתו במיר הוא זצ"ל שימש בתפקיד מסוים בעיר גדולה. התנהל בין כותלי המקום דין ודברים בין הנהלת הצוות והיו לכך השלכות אודות משרתו והוא נסע להתייעץ עם החפץ חיים, שהשיב לו: "לא ראיתי מימי נרדף שמוותר ומפסיד...".

ר' ירוחם קיבל את הצעתו של החפץ חיים וויתר, ועקר את רגליו מהמקום היקר לליבו. וביום לא רחוק החל לשמש כמשהו בישיבת מיר עד סוף ימיו, וכולם ידעו להיכן להגיע, עד שהגדולים ביותר במיר רתת גופם כאשר הזכירו את תורתו.

אבא משלם על וויתור

החפץ חיים מספר משל חזק על וויתור:

יהודי אמיד שלח את בנו למרחקים ונתן לכל אחד די מחסורו. אחד הילדים לא התנהג כראוי והתגרה באחיו עד שנטל מחלקו. האח היה חכם וחשב לעצמו: מדוע שאירב איתו הרי לאבי לא חסר כסף, בוודאי אבא יידע כי הוא לקח ממני, ובוודאי גם ישלים לי את החסר, מה לי ולמריבות.

אבא שמע את הפרטים, שמח מאוד נשקו וחבקו: הצלת אותי מבזיונות שלא יאמרו ברחוב: הילדים שלי רבים זה עם זה. בעקבות כך אתן לך כפליים, ומה קורה להיפך, כאשר הם רבים ומתאבקים, אש מתלקחת והבזיונות גדולים, האב כאוב ואח"כ מעניש את שניהם "שניכם לא תקבלו!".

כך הקב"ה ריבונו של עולם, שמח שאין חילול ה' שהילדים שלו אינם רבים, והוא משלם – "עכשיו כאשר ויתרת תקבל כפליים"... דברי החפץ חיים.

אי, רבותי, דיברנו על השלום בין שני החמרים, וכי אין אנו צריכים לשלום בין שכנים וקרובים. נשמע מעשה פלאי פלאים:

"אוהב את שכניו"

יש לי חבר חסיד גור ירא שמים, אביו עבר את מאורעות המלחמה העולמית וכאשר עלה לארץ ישראל התגורר בהרצליה, בזקנותו עקר את מגוריו לבני ברק.

ביום השני לבואו לדירה החדשה ברחוב מרכזי בבני ברק, דפק אצלו יהודי בדלת: "שלום עליכם!" "עליכם שלום!"

"אני שכן וותיק כן בבניין".

הזקן הכניס אותו פנימה התיישבו בשמחה.

השכן פתח בדבריו: "אתה צריך לדעת כי כאן בבניין קיים סכסוך, לא ממש סכסוך-ריב, אבל בעיה. אחד השכנים מעוניין לבנות, ונו כמובן לא מסכימים, כי זה גורם לכלוך ולרעש, כי אין בניה ללא לכלוך ורעש וכו', רק, שלנו אין כל כך את הכח למנוע ממנו את הדבר, וכיוון שאתה הגעת להתגורר דייר חדש, והנך יהודי מבורג, לך תהיה אפשרות אמיתית לטעון ולתבוע כי הבניה תקשה עליך מאוד, וכי לא באת לבני ברק בשביל לסבול רעש טיט ורפש, כך נוכל למנוע ממנו את הבניה.

"מי השכן מה שמו?" שאל הזקן.

הוא נתן לו את השם והקומה "השכן מלמעלה". הזקן שמע. והשניים נפרדו: "טוב, אני כבר אדע מה לעשות, תודה רבה" הפטיר הישיש.

השכן עזב את המקום. והישיש התרומם מכסאו נטל את שבעים וחמש שנות חייו, עלה בגרם המדרגות אל השכן מלמעלה – המעונין לבנות.

"שלום".

"אני השכן החדש מלמטה".

"או! שלום עליכם, כן השבוע באתם לגור בהרצליה".

"למעשה אתה היית צריך לבוא לביקור וקבלת פנים בביתי, אבל כיון שהבנתי כי אין לך זמן לכך, נאלצתי לעלות אליך. האם אפשר להיכנס?..."

"בבקשה, הכנסו אפשר לשבת".

הזקן התיישב "אולי כוס תה אם אפשר..."

"עוד מעט הוא יבקש ללון בביתי, מה קורה כאן?..." חשב בעל הבית לעצמו, ומיהר להכין לו כוס תה חם.

"היות ואנו שכנים חדשים, אני שמח מאוד לקיים עתה פגישת היכרות" והזקן החל להתעניין: "כמה שנים אתה מתגורר כאן בבניין? כמה ילדים אתם מגדלים בדירה?".

וכי – סדרת שאלות והתעניינות.

לאחר שקיבל תשובות אמר הזקן "מה שאני מבין, כי יש לך עשרה ילדים, עדיין לא חיתנת ילד, זאת אומרת – שנים עשרה נפשות".

"כן ברוך ה'", "וכמה חדרים לדירה שלך?".

"שניים וחצי גדולים, לא קטנים, ומסתדרים איך שהוא, אגלה לכם סוד גם במטבח אני מניח מזרון בערב אחרי הנקיון, ישנים גם שם ברוך ה'".

"ומדוע שלא תרחיבו קצת?".

"לא נורא מצטמקים ונדחקים".

"מה יש, וכי לא כדאי להקל קצת על הדחק?".

"האמת כי רציתי, אבל הבחנתי כי יש התנגדות חריפה מאוד השכנים, ומיד נאלצתי לסגת מהרעיון".

"אבל מדוע שלא תבנה?".

"הסברתי לך, מה אוכל לעשות, כאשר ישנה התנגדות לבניה".

"רצוני לשאול: ואם בכל זאת תרצה לבנות, כיצד תקח כסף לבניה?".

"בבני ברק אין בעיה של גמח"ם אני כבר אסתדר, אבל כאמור, לא יתנו לי".

"אז אספר לך. יש לי גמ"ח, עוד בהרצליה היה לי גמ"ח גדול, כדאי לך עכשיו לרדת ולקחת טופס תמלא אותו, ואלווה לך שלושת אלפי דולרים לצורך בניה".

שיח חרשים.

"אני לא צריך גמ"ח, כבר הסברתי לך, הבעיה היא, כי יש מתנגדים לבניה שלי".

"עזוב, ראשית כל קח את הכסף, שיהיה לך בשביל התחלה. תחתים שלשה ערבים לשלושת אלפי דולר. יש לי גמ"ח גדול מה איכפת לך".

הוא מסביר לו בשלישית: "לא זו הבעיה - - -".

"שמע מה שאני אומר לך, תרד ותיקח טופס, תקבל את הכסף, תלך לעירייה לבקש אישורים ותוכל לבנות".

"מה אתה רוצה מהחיים שלי?".

"אני רוצה כמו שאמרת: תתחיל לטפל בבניה, וקח כסף מהגמ"ח שלי".

"אבל יש בעיה עם - - -"

"זה תשאיר לי אני כבר אטפל בנושא".

הביקור הסתיים.

בינתיים. הישיש ירד ודפק אצל הגרויסער' מתנגד – השכן מלמטה, שביקר אצלו לפני כשעתיים.

נכנס גם אצלו לביקור: "ביקרת אצלי. אני אשמח גם לבקר כאן" והחל להתעניין "כמה ילדים יש לך?".

"חמשה ילדים".

"כולם התחתנו?".

"ברוך ה' התחתנו".

"כמה חדרים יש לך בדירה כאן?".

"שניים וחצי ועשיתי מזה שלוש, חסדי ה'".

שקט שרר ביניהם.

ואז הזקן פתח את פיו בנימה נרגשת "אני רוצה משהו לשאול. אין לך ילדים בבית, ועשית משניים וחצי – ולמעלה, יש שכן עם שתיים עשרה נפשות בדירה, ישנים שם במטבח על מזרון על הקרקע. וכי אין לך רחמנות, ולא זו בלבד, אלא

שאתה עוד בא אלי להחטיא גם אותי, להיות חוטא ומחטיא?! המשיך ודמעות נצנצו בעיניו הישישות:

"אני רוצה לומר לך משהו, שכני היקר. אינני צעיר. אבל דע לך, כל אחד בחייו, חייב להגיע לרחמי שמים, ללא זה – מר מאוד. אנו זקוקים לרחמים. אך כמו שאמרו חז"ל אם אדם מרחם על הבריות, ובפרט על שכניו – ה' מרחם עליו ואם לא, ממש

ביטרע רחמנות עליו.

היהודי הזדעזע מדברי הזקן: "טוב, איך זאג גארנישט = מהיום אינני אומר מילה, ואינני מתערב. כי אכן נכון, הכל זקוקים לרחמי שמים".

"רגע, אינן זו חכמה להחליט 'אני לא אומר מילה' ושלום על ישראל, הרי לשכן אין כסף לבנות, הוא זקוק לגמח"ם, בבקשה תשיג לו איזה גמ"ח של כמה אלפי דולר, אתה מוכרח לעזור לו ברחמנות אמיתית. אתה מסכים?".

"מה לעשות איתך, אין לי ברירה, טוב, אעשה כבקשתך אשיג לו גמ"ח"...

"אם ככה בא נעלה" - - -

הישיש נכנס לדירתו החדשה, יצא עם בקבוק יין, יחד הם עלו לשכן: "באנו לשתות לחיים על חתימת בניה של השכנים".

הסיפור אמיתי אין מילה אחת לא נכונה!! רבותי וביודעים קאמינא כי כל כך הרבה צרות ומריבות עם שכנים שרובם צרות עין.

ידוע לי על יהודי שבנה במרחק מבניין סמוך, כחמישים מטר. ושכן מהבניין ההוא הגיע להתלונן כי הבניה לוקחת לו את האוויר, ויו, לוקחת לו את האוויר מהמידות ה"טובות" שלו - - - נורא ואיום.

תקחו ממני את הכלבים השחורים

רבותי, המריבות הן ביטול מצוות עשה דאורייתא של "ואהבת לרעך כמוך", שזו מצווה תדירה ללא הפסקה, לאהוב כל אחד ואחד בגופו. שמעתי פעם, מהמשגיח

דסלבדוקא זצ"ל ששמע מרבי בנימין מנדלסון זצ"ל אב"ד קוממויות על אחד מאדמורי"י גור ז"ע, שאמר כי ביום שמזדמן לו להכיר יהודי שאף פעם לא ראהו, הוא שמח שמחה גדולה, כיון שנוספה לו עוד מצוות עשה מהתורה של ואהבת

לרעך כמוך, כי באמת היה רוצה לאהוב את כל עם ישראל, אבל מה יעשה, אומרים לו כי יש יהודי אחד בברזיל ושמו יעקב בן חיים שוורץ – נו, תנסה לאהוב אותו?

איך אוכל לאהוב אותו כאשר איני מכירו כלל, אבל ביום שאני מכיר יהודי חדש, מיד אני יכול לקיים את מצוות העשה, וזו שמחה גדולה!!

וכן לצד השני, רחמנא לצלן אפשר לעבור על הלא תעשה של לא תשנא וגוי, היום אומרים בלשון מודרנית בלע"ז: "אני לא מסמפט אותו" מה זה הביטוי הזה?! זו שנאה במלוא מובן המילה ולא דאורייתא!! וכפי שרבינו יונה כותב "נצטוינו בזה

להסיר השנאה שבלב".

זוכרני שלמדתי בישיבה קטנה אצל הגה"צ רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, וסיפר כי בילדותו (כנראה בולוואזין) התגורר במקום יהודי בעל מחלוקת ממזרעה

ראשונה ממש, החיות שלו היתה מכל מחלוקת, המחלוקת היו שמחת לבו, וככל שרק יכול היה, עשה מחלוקת.

כאשר הגיע זמנו של בעל המחלוקת, להיפטר מהעולם, עמדו ליד מיטתו שכנים ואנשים מבני משפחתו, ולפתע צעק בחולה במר נפשו "תוציאו מכאן את הכלבים

השחורים שרוצים לטורפני" אמרו לו: שקט, אין כאן שום כלב מה אתה צועק?!

בכה ואמר שוב: "תרחמו עלי, וכי אינכם רואים את הכלבים הנמצאים כאן, תוציאו אותם מכאן!, אז הבינו כי הכלבים האלה הם דברים רוחניים שרק הוא "זוכה"

לראותם רח"ל.

היא פשוט שמה את האוזן על פתח הפה של אחותה, ואז היא מתרוממת, נותנת לה נשיכה באוזן... ונופלת...
"להשאיר לך מזכרת, לפני שאני הולכת מפה..."
אומר ר' אליהו לופיאן - היא הולכת למות, היא כבר בנשימות האחרונות, מה מעיק לה!?!
לתת תזכורת לאחותה... "תזכרי שהייתי פה פעם..."
היא כבר מריחה תולעים... מה מענין אותה!?!
היא מסוכסכת עם אחותה!
כשאנחנו מסתכלים בדברי חז"ל, אין לך אדם שקיבל חותמת בכל שנה שהוא בסדר, מלבד הכהן גדול.
הכהן הגדול, היה מקבל מידי שנה, במוצאי יום הכיפורים, אם הוא יצא בשלום בל פגע, היתה לו "חותמת", שהוא בסדר.
בזמן שעם ישראל היה להם מן במדבר, אז הם היו יודעים כל לילה מה מצבם, מהבחינה הרוחנית, אבל הכהן הגדול, בכל שנה ביום הכיפורים, אם הוא ניכנס בשלום ויצא בשלום, הוא ידע שהקב"ה נתן לו "חותמת" שהוא בסדר.
אדם אחד, שנקרא יוחנן כהן גדול, 80 שנה קיבל "חותמת" שהוא בסדר, ובסוף ימיו, לאחר שמונים שנה כניסה לקדש הקדשים הלך ויצא, בסוף נעשה צדוקי אומרת הגמרא.

הייתכן אדם למעלה מגיל מאה, הוא נעשה צדוקי!?!
התשובה היא - יצר הרע לא מזניח, לא כהן גדול, ולא כהן הדיוט, לא לאחר 50 שנה, ולא לאחר 80 שנה. הוא לא מניח לאף אדם איזה שיהיה.
היצר הרע נותן כוחות לאדם לעבור עבירה, כוחות של מלאך!

(ברוך שאמר)
"כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך, ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו" (כב, ח)

"תנא דבי רבי ישמעאל: 'כי יפול הנופל ממנו' - ראוי זה ליפול מששת ימי בראשית, שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל, אלא שמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב" (שבת לב ע"א) "אמר רבי חנינא: אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, שנאמר (תהלים לז): 'מה' מצעדי גבר כונונו'" (חולין ז ע"ב)

ישבו נבחרו תלמידי של אחד הצדיקים המפורסמים ונשאו ונתנו בענייני אמונה. בהתבוננות דקה מן הדקה על מציאות ה' יתברך בכל פרט שבבריאה, דיברו על ההשגחה הפרטית.

אמר תלמיד אחד: "עלה אשר נושר מן העץ עם משב הרוח בוודאי השגחה פרטית היא זו. וכל הטלטלות שעובר עד שנוחת על הארץ וגם מקום חנייתו על הארץ - כל אלו בהשגחה פרטית הם".

הוסיף תלמיד אחר: "מקל הליכה אשר תוחבים אותו באדמה, בוודאי מזיז את גרגרי החול המצויים שם באותו מקום. ואחר כשמרימים את המקל, שוב חוזרים הם למקום הבור הקטן שנוצר. כל גרגר וגרגר, כך אמר, יש לו השגחה פרטית היכן ישכון בכל רגע. בתחילה כשהמקל דוחקו החוצה, ובהמשך כשהגומה מתרוקנת והוא נושר שוב פנימה".

המשיכו ודייקו במראות העולם הזה עד כמה שהם בהשגחה פרטית. תוך כדי ניגש אחד ממצויני החבריא קדישא וטפח לזה היושב לידו על כתפו. נבהל הלה, ושאלו: "מה זה?"

השיב: "השגחה פרטית!" דממה השתררה.
חדות התשובה היתה מפתיעה. עכשיו נראתה האמונה בהשגחה פרטית מציאותית פי כמה.

באותו רגע, בהשגחה פרטית ממש, יצא הצדיק מחדרו.
ראה את התלמידים הגדולים. שאלם במה הם עוסקים עתה. סיפרו לו כל אותו עניין.

וכל הברירות הנפלאים שהיו להם בהשגחת ה' ובמציאותו בכל פרט ופרט. וגם הוסיפו וסיפרו על טפיחת השכם, אשר אמר עליה האצמור כי בהשגחה פרטית היא.

התבונן הרבי באותו חסיד, במבט חודר וביאר: זה שקיבל את הטפיחה - וודאי קיבלה בהשגחה פרטית! רצון ה' מובהק היה בכך.
אבל אותו חסיד שהמכה עברה דרכו - צריך לפשפש במעשיו. כי מגלגלין זכות על ידי זכאי, וחובה על ידי חייב!

יסוד זה שהקב"ה משתמש בבחירתו הרעה או הטובה של אדם, כדי להוציא לפועל גזר דין על הולת, שנוי בפרשתינו במצוה המוסרית, החשובה והיקרה, מצות עשיית מעקה: "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך, ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו" (כב, ח) ודרשו חז"ל (שבת לב ע"א) "תנא דבי רבי ישמעאל: 'כי יפול הנופל ממנו' - ראוי זה ליפול מששת ימי בראשית, שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל, אלא שמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב".

"ראוי זה שיפול" - כלומר, על הנופל נגזרה הגזרה שיפול, ולכן קראו הכתוב "הנופל" (בה"א הידיעה) כיון שכך נגזר עליו מראש מלמעלה. אבל עם זאת אין זה פוטר את האדם מהאחריות על שגרם לנפילה, כי על אף שכבר נגזר מן השמים על הנופל שיפול וימות, מ"מ האדם שגרם לכך הוא האחראי לנפילתו,
"מגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב" הקב"ה משתמש בחייב כדי להוציא באמצעותו ולגלגל על ידו את גזר הדין על הנופל אשר התחייב מן השמים בעונש מיתתו.

(רבי מיכל יהודה המשיך לספר לנו, מפי השמועה, מאידך גיסא, אודות רבו הגאון רבי שלמה היימן זצ"ל ראש ישיבת רמזעלס בוויילנא בשעת פטירתו. כי בהוא יומא לפני הסתלקותו קרא: "תכניסו כסא! הגרעק"א בא אלי", והמשיך רבי מיכל יהודה בהתרגשות: ומדוע דווקא שני הגדולים הללו באו לקבל נשמתו? זה אני יודע, רעק"א, לא היתה סוגיא אחת בלימוד הישיבה שהיה בה רעק"א ולא עסק בדבריו בשמחה עצומה ודבקות בתורה, ורבי חיים עוזר? כי היתה ביניהם אהבת דוד ויהונתן. לימים פגשתי את רבי יהושע שיף שלמד תורה מפי הגר"ש היימן ביישיבת "תורה ודעת" התעניינתי אולי היה בשעת הסתלקותו של הגר"ש היימן, ומשהשיב בחיוב שפירתי לו את מה ששמעתי מהגרמ"ל, מיד החזיק באזניו ואמר: "אוזניים אלו שמעה את הדברים הללו מרבי שלמה בשעת פטירתו!" הוספתי לשאול, האם אכן הכניסו כסאות? והשיב, בוודאי עשו כך, כי הבינו שזו המציאות שאכן הגרעק"א ורח"ע באו כעת לקבל פניו).

וה' יעזרנו להתחזק לקראת יום הדין ראש השנה. להמליך את הקב"ה במצוות שבין אדם למקום ובין אדם לחבירו, גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. אכ"י"ר.
(להגיד)

הפרשה פותחת בפסוק - כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שבי.

בא כאן הכלי יקר, וכך גם שואל החיד"א (נחל קדומים) - הפסוק פותח ביחיד וממשיך ברבים - כי תצא למלחמה על איביך.
כתוב איביך, זה לא אויב יחיד, אלא רבים, וההמשך ונתנו ה' אלקיך בידך, אם יש אויבים רבים, היה לכתוב לומר ונתנם ה' אלקיך בידך, הם הרי אויבים רבים... כך שואל החיד"א, ואותה שאלה נמצאת גם כאן, בכלי יקר.
התשובה של שניהם אחת היא, כל אחד וסגנונו, כל אחד ורעיונו. כותבים לנו רבותינו, שהפסוק הזה בא לרמוז על מלחמת היצר הרע.
היצר הרע נקרא - 'אויבו מספר אחד של האדם'.

כך כותב לנו, בעל חובת הלבבות, בשער ייחוד המעשה, והנושא הזה, של האויב, צריך לדעת כי הקב"ה מבטיח לנו כי תצא למלחמה על איביך - אם תחליט לצאת למלחמה, ונתנו ה' אלקיך בידך.

כך כותב רבינו יונה בתחילת ספרו (שערי תשובה) - והתבאר בתורה כי יעזור השם לשבים כאשר אין יד טבעם משגת. ויחדש בקרבם רוח טהור להשיג מעלות אהבתו - כאשר אדם רוצה לשוב בתשובה, כאשר אדם רוצה לצאת לקרב, הקב"ה ייתן לו סיעתא דישימיא, שאין יד האדם משגת. יד בן-אדם רגיל, לא יכולה להגיע לזה, צריך סיעתא דישימיא מיוחדת לזה.

זוהי גמרא (מסכת קידושין ל, ב | סוכה נב) שאומרת - ואמר ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו שנאמר {תהלים לז-לב} צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו שנאמר אלקים לא יעזבונו בידו.

צריך לדעת, שיצר הרע הוא מלאך, ואנחנו בני-אדם, והקב"ה דורש מאיתנו, להתמודד מול מלאך.

אומרת הגמרא (מסכת בבא-בתרא) - הוא שטן הוא מלאך המוות... זה אותו אחד. יורד ומחטיא, עולה ומקטרג, יורד ונוטל נשמה... שנדע, שהקב"ה נתן לנו כוחות להתמודד מול מלאכים.

חובת הלבבות (שער ייחוד המעשה, פרק ה) כותב - חסיד אחד פגש באנשים שחזרו מן המלחמה, עטורי תהילה וניצחון, והם היו זכוכי דעת, כל-כך מבסוטים מהניצחון.

אמר להם - חזרתם מן המלחמה הקטנה, צפו למלחמה גדולה.
המלחמה הזאת, מול יצר הרע, זו המלחמה הגדולה.

כותב לנו בעל חובת הלבבות - היצר הרע, הוא אכזר מאין כמותו. כל אויב אחר, ברגע שתנחיל לו מפלה פעם אחת, הוא יעזוב אותך לכמה ימים. היצר הרע, אין לו שום סנטימנטים לביזיונות. ניצחת אותו ב - 12 בצהריים, ב - 12:15 הוא חוזר. ניצחת אותו ב - 12:15, ב - 12:30 הוא חוזר. הוא לא מניח לך לרגע. זה אויב קשה, זה אויב אכזר, הוא לא משאיר שום אדם, לא צעיר ולא זקן, לא עבריין ולא צדיק. הוא נטפל לכל אחד, ומנסה עד הרגע שהאדם עוצם את עיניו הוא מנסה לתפוס אותו.

לכן, יש אנשים שנוהגים לומר, בסדר הוידויים שלפני יום הכיפורים, שאם חס וחלילה תיטרף עלי השעה, 'הריני כבר עכשיו מוסר מודעה, שאם חס וחלילה יצר הרע יפתה אותי להגיד דברים, שלא צריכים להיאמר בשעת פטירת, לא תהיה להם שום משמעות...' למה!?!

כי עד הרגע האחרון של האדם, הוא גוסס, תעזוב אותו!

לא... הוא לא עוזב אותו.
יש בספר לב אליהו (הקדמה, שבילי לב) סיפורים שר' אליהו לופיאן סיפר. הוא מספר שם, שבעיר שלו היו שתי אחיות מסוכסכות, ולא דיברו 30 שנה. אחות אחת עמדה למות רח"ל, וביקשה מבני המשפחה לקרוא לאחותה, אותה אחות שהיא לא דיברה איתה 30 שנה.

לפני שהיא הולכת למות, הולכים לעשות סולחה, מה יכל להיות יותר טוב מזה...
קוראים לאחות, היא מתלבשת יפה, הולכת להיפרד מאחותה, היא שמעה שאחותה גוססת...
היא באה לאחותה... היא שוכבת בטיפול נמרץ... אחותה מבקשת מכולם לצאת החוצה... רק שתי האחיות בחדר... ואז היא רומזת לה "תתקרי אלי לאוזן, כי קשה לי לדבר, אני רוצה להגיד לך משהו..."
התקרבה אליה לאוזן... "יותר נמוך..."

"לא תשים דמים בביתך" - על האדם מוטלת החובה להשתדל לא להיות חייב, שבינו לא יצא שום גרמא של פשיעה, אשר הקב"ה יכול להשתמש בה כדי להוציא לפועל על ידי גזר דין על החיב.

באזהרה זו על מצות מעקה למדנו את שני הקטבים: א. בעל הבית חייב על בחירתו הרעה, על שלא מנע את אפשרות הנפילה. ב. זה שנפל - מת, כי ראוי היה ליפול, לפי שכך נגזר עליו מלמעלה. ואין זו כלל סתירה לחיובו של בעל הבית על בחירתו הרעה, וכפי האמור שהקב"ה משתמש בבחירתו הרעה להוציא את גזר דינו של הזולת.

באחד ממחנות המוות באירופה, בתקופת השואה, הוטל על המפקד הנאצי המקומי לערוך סלקציה בין הילדים החלשים שישלחו למחנות למשרפות הגזים ובין אלה שכשירים לעבודה. בלילה, כאשר כל ילדי ישראל הטהורים נמו את שנתם, הגיע הנאצי יחד עם רופא שבדק את הילדים וערך את הסלקציה. כדי שיהא באפשרותו לזכור למחר את הדיאגנוזה של הרופא, הגה האשמדאי הארוך הזה רעיון שטני במיוחד.

הוא הבחין שכל הילדים, ללא יוצא מן הכלל, כדרכם של בניו של מקום, היו חבושי כיפה גם בשנתם. הוא עבר על פני הילדים עם הרופא וכל מי שנקבע שאינו כשיר לעבודה, ודינו להשמדה, הסייר את כיפתו ממנו והתירו גלוי-ראש. למחרת בבוקר, בעת המסדר, לא תהיה כל בעיה להבחין מי לחיים ומי... כך חשב המפקד הגרמני.

אולם, ילדי ישראל קדושים הם, וראויים להיות עם סגולה לבוראם, מפני שגם בימים שכאלה, כאשר הצרות גברו למעלה ראש ומחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, לא יותרו על הכיפה שלראשם, וכך מספר בעל מעשה: "אני הייתי בתוך קבוצת ילדים הדי, באותו לילה מבועת, התעוררתי משנתי, הבחנתי שראשי אינו מכוסה בכיפה. כיוון שמיים עומדי על דעתי הקפדתי לא לעלות על יצועי בראש מגולה, ניסיתי לחפש את הכיפה מימין ומשמאל, וכשלא מצאתיה ונצרכתי לברך 'אשר יצר' החלטתי להסירה מעל ראשו של חברי שישן לצדי, והיה מכוסה בשמיכתו. לאחר הברכה נרדמתי שוב עם הכיפה לראשי... 'כל אחד כבר מבין מה קרה מאוחר יותר. אני, שכפתי נלקחה ממני בלילה, הייתי מיועד להשמדה, ניצלתי, שהרי בבוקר הייתי חבוש בכיפה, ואילו חברי נלקח לתאי הגזים, ומת על קידוש השם. יקום השם דמו. במשך כל ימי, אני מהלך בתחושה שנטלתי את נפשו של חברי, ובמו ידי גרמתי לו שימות (מובא בפתח ספר בטובך יביעו ח"ב)

כאן רואים אנו את מעורבותה של יד ההשגחה בתוך מערכת שיקולי הבחירה של האדם ומי הוא הקובע מי יחיה ומי ימות, מי בקיצור ומי לא בקיצור - בורא עולם שבידו נשמת כל חי.

ההשתדלות במבחן ההשגחה - הנה פלוני הוא עשיר והכל יודעים כי עושרו בא לו מחמת חריצותו. כשהוא שומע על הזדמנות עסקית הוא כבר נמצא במקום וכבר פועל ועושה, וגם מתעשר אחר, עני, הוא בטלן ואולי גם עצל. כשהוא שומע על הזדמנות לעשות רווחים הוא מבזבז זמן ומשתהה ובינתיים חולפת הזדמנות. החפץ חיים דוחה את ראיית החריצות והעצלות כסיבה לעושר ולעוני. ההסבר האמיתי הוא כי על פלוני נגזר להיות עשיר, ועל כן העניק לו ה' לא רק הזדמנויות להתעשר אלא גם זריזות וקלות תנועה, כדי שיהיה עשיר. האחר שנגזר עליו להיות עני, ה' יצק עופרת בעצמותיו, ועד שהוא אז - כל הזדמנויות בנות המזל חולפות ונעלמות.

הסיבה והתוצאה מתחלפות במקומותיהם. לא העצלות והבטלות הן הסיבות לעוני של זה, אלא ההחלטה של יושב מרומים שעליו להיות עני - היא הסיבה לתכונות נפשו.

דוגמא נוספת: פלוני מת מפני שהאמבולנס איחר להגיע, אלא שה' סיבב את איחור האמבולנס כדי שסיום חייו של זה יתרחש בדיוק ברגע המסוים שנקבע מלמעלה. כל עוד לא עשו הסובבים אותו מעשה ברשלנות ברור בניגוד לשיקול דעת סביר של אדם הגיוני, הרי שכל הכאה על חטא כזה לא רק שהיא מיותרת, אלא שיש בה מעין כפירה בהשגחה עליונה. שכביכול אנשים מתים מפני שלא הזעיקו רופא או שהעזרה התמהמהה לבוא.

אבל אסור לשכוח כי כאשר הסבירות מחייבת, באמת מוטלת החובה להזעיק רופא וחובה על מגישי העזרה להזדרז ככל יכולתם, וכל הזנחה ורשלנות במקרה כזה הריהי עבירה.

כשפורצת דליקה, ואני מנסה לכבות אותה, מצד אחד - אומר הרה"ג רבי י' סלמון - אני מצווה לנקוט בכל האמצעים של דרכי הטבע לכבות את השריפה כאילו זה תלוי בי וזה בידי. ומן הצד האחר, כשאני בא לאחר מעשה לסכם את הנזק, אני מאמין באמונה שלימה כי לא נשרף אפילו כפית עץ אחד יותר ממה שנגזר, ואפילו שרוף אחד לא ניצל מן הדליקה כתוצאה מפעולותי.

השניה הזאת, הנראית כסותרת את עצמה, קשה לעיכול למוחם הפשטני של הרבה אנשים, והסבר זה אכן מיישב את הטענה הנפוצה, שמקורה בטעות: אם אתה אומר שהכל נגזר מלמעלה אם כן אין יותר צורך באמבולנס? אין צורך להזעיק רופא? הרי זה בין כך ובין כך לא יעזור! שכן אנו כמאמינים צריכים לעשות את מלוא ההשתדלות מצדנו ובד בבד להאמין כי כל תוצאה היא תוצאה של גזירת ההשגחה ורצונה.

אין זה פשוט להיות יהודי. עלינו ל"החזיק ראש" לחיות ולחשוב בשני המישורים בעת ובעונה אחת ולא להתבלבל אף לרגע, ולהחליף, חלילה, את חישוביהם זה בזה. הארכת חיים אמיתית היא רק בפניה ובתפילה למי שבידו נפש כל חי ורוח כל בשר, כי בידו הכל ומאתו כל דבר.

לסיכומם של דברים, מן הראוי לציין את דבריו הנפלאים של בעל ספר "החינוך" במצות מעקה (מצוה תקלח) השופכים אור גדול לאלפנו בינה - הכיצד

ע"י פגם קדושת המאכל, כתוב בתורתנו והתקדשתם והייתם קדושים בעיני

(בנועם שיח)

שורש בן סורר ומורה שאין לו ישוב הדעת באכילה

ונמצא שעיקר הנקודה של בן סורר מורה הוא מה שאין לו ישוב הדעת באכילה, אלא זולל במהרה וחפזון, עד כדי כך שאין לו סבלנות להמתין עד שיתבשל הבשר בשלימות. וכן הוא עיקר הגדרת הרדיפה אחר המתורות שאין לו ישוב הדעת באכילתו. וכן אי' בגמ' גיטין דף יג' טעודה שהנאתו ממנו משוך ידך ממנו, לא כתוב 'אל תאכל' אלא 'משוך ידך', וביאורו שיאכלנו בישוב הדעת, להמתין כמה דקות ולהראות שיש לו שליטה על המאכל. ואי' בגמ' עירובין דף נד' 'אם אדם משים עצמו כחיה זו שדורסת ואוכלת, לימדו מתקיים בידו, ופרש"י 'שלא יקפיד על טענוגים אלא יאכל בשר בלא תבלין, וכן שאר עינוגים'. היינו שלא 'ישקיע' האדם מדי הרבה מחשבות בתבליני מאכל ומשתה, זהו סימן שאינו מחובר לגשמיות.

וכתב החיד"א שהיה בסלוניקי איש אחד שהתחיל לגלות עתידות, ואחד מהצדיקים צוה לבדוק איך שהוא אוכל, ומצאו שהוא אוכל מתוך תאוה גדולה, ובסוף נתגלה שכל ה'אילויים' שלו מצד אחר. ולאחר זמן קצר נתפס בעבירה גדולה רח"ל. וכמ"ל שפורנו, וישמן ישורון ויבעט שמנת עבית, ע"י שיקועו בגשמיות, מתעבה ומתגשם נפשו.

ונודע לשון החזו"א באגרותיו 'כשם שיש בטומאת הגוף אבי אבות הטומאה, אב הטומאה וראשון לטומאה, כן יש בטומאת הנפש, ואבי אבות טומאת הנפש הוא תאות אכילה'.

מאידך גיסא הרי כתב הרס"ג [רבינו סעדיה גאון זי"ע] 'ואמרת אוכלה בשר כי תאוה נפשך לאכול בשר וגו' היינו שכשתתאוה נפשו לאכול בשר, הרי הוא מצווה לאכול בשר. ובמשה אבות למדנו שאחד מקנייני התורה הוא 'במיעוט תענוג', ולא ב'אפס תענוג'. הרי שמעט התענוג כן נצרך לנפש האדם לפעמים. ובידור הדברים הוא ע"פ דברי הקדושת לוי בפי' בהעלתך, שיבחון עצמו כשיש לפניו איזה דבר תאוה, האם הוא מצפה לסלק עצמו מהתאוה, או שמתגעגע מתי תבא התאוה לידו. למשל כשמונח לפניו פיצה, ואין לו מצב רוח ותאבון, יש שאומר, כיון שאין צריך, מה טוב. ויש שנופל ואומר 'חבל שאין לי תאבון עכשיו'. וזש"כ 'התאוה תאוה' שהתאוה שיהיה להם תאוה. הגם שבדרך כלל אמרו שיתנהג אדם בדרכו של עולם, וכמ"ש שהנזיר מביא קרבן על שציער עצמו מן היין, וכן פי' התוס' בברכת 'בורא נפשות' שמכרכים להשי"ת גם על מה שאינו מוכרח לאדם, 'נפשות רבות וחסרונן, על כל מה שבראת להחיות בהם נפש כל חי', שמשבחים להשי"ת על דבר שאינו מוכרח לאדם, כמו תפוחים שיכולים לחיות בלעדיהם. [מלבד מדרגת הפרוש שזוכה לאכול רק פת במלח] אך עיקר פגם הזלילה הוא כשעושה מציאות מעצם התאוה, וחושב מחשבות מה יאכל היום ומה יאכל מחר, באיזה תבלין ובאיזה רוטב ובאיזה תוספת וכדו'. רחמנא לשזבן.

וכתב החיד"א [עבודת הקודש ג, מה] שיש אנשים שיושבים ועושים שיקול הדעת ומעיינים בסדר אכילתו, ויושבים עם בני ביתם ועושים שקלא וטריא ומסקנא מה יאכלו. הרי האכילה הוא ענין שדומה לבהמה, האם שייך לעשות מזה שקלא וטריא, ואילו בדבר הדומה למלאך לא עלה על דעתו ליישב דעתו במסילות בלבבו בסדר עבודת ה'. זוהי רדיפה אחר המתורות. שעושים 'נושא' מה נאכל ומה נבשל. זהו מציאות של רדיפה אחר המתורות. ופעם אחת כבר הגיעה כרטיס הזמנה באמריקה לארוע שיתקיים עוד חודש, וצריך להשיב בדואר איזה טעם הוא רוצה לאכול, בתוספת שום ואבוקדו או בנגיעת תאנים משולב באננס, עם ניחוח צילי ורטב פיקניט מתובל באורגנו מקסיקני וכו' וכו'. בזה הוא נעשה כמו אפיקורס שרודף אחר המתורות. כשיש לאדם מטרה לשבוע, אין אצלו 'עסק' מפרקם אכילתו, כן עיקר 'עסקינו' הוא רק 'לעסוק בדברי תורה'.

ונזכיר בענין זה ג' מכתבים מגדולי רבנינו זכרונם לברכה. מהר"ם פיינשטיין זצוק"ל, ומהר"ש וואזנער זצוק"ל, מהר"ם קליין זצוק"ל. במכתבי שבט הלוי כתב לבנו רבי בן ציון בשנת תשס"ו כשהיתה שערוריית הטרפות במאנסי רח"ל, להשיב על מה ששאלו רבים ושלמים על מה עשה ה' ככה לעיר ואם בישראל שיכשלו באכילת טריפות, ע"י איש בלייעל שהחטיא את ישראל זמן ארוך, ואיש בוכה על פתח אהלו על מכשול נורא זה. 'ואומר בטח, כי אמנם מי בא בסוד ה' אבל בוודאי צדיק הוא ה', קרוב לשמוע וכן הדעת תורה מחייב שזה בא ע"י שנכשלו הרבים ע"י פגם קדושת המאכל, כתוב בתורתנו והתקדשתם והייתם קדושים בעיני

עיריות, ובענין מאכלות, ובענין עבודה זרה, וכתבו הקדמונים שאם 'אנשי קודש' תהיון ל'י מובטחים שיתקיים בהם 'ובשר בשדה טרפה לא תאכלו', כשחסר ב'אנשי קודש' אין נשמרים בזה. ושלשה דרכים יש במכשול זה, א. ריבוי המאכלים מכל הבא ליד, שיש להם איזה גושפנקא של הכשר. ב. החסרון הגדול שחדלו בנות ישראל לבשל בעצמן במטבח הבית היהודי. וסומכים על דברים הנקנים בחנות, וכל מאכל ישראל נסמך על 'עד אחד נאמן באיסורין'. ג. ריבוי מיני מותרות ומיני מתיקה לאלפים שמשחיתים את הגוף ואת הנשמה.

הרי לנו דעת תורה של הרב וואונגר זצוק"ל ומוסיף שהוא בטוח בכך, שגם כשאכלו מאכלים כשרים, מיני המותרות והמתיקה לאלפים, והנקנים בחנות, אפי' אם יהיו כשרים, כיון שיש בזה רדיפה אחר המותרות, אבדנו קדושת ישראל ולכן קרה המכשול הנ"ל, וכתב בסוף מכתבו שישונו בתשובה על ג' דברים אלה, ועי' י"ז יסופר להם.

וכ"כ באגרות משה [יו"ד ח"ג סי' ע"א] שאל מלמד בחידר מה עליו לחנך את התלמידים. ובתוך דבריו כתב רבי משה זצוק"ל: 'והנה במדינתנו מרוב הברכה שנתן השי"ת, יש רצון ותאוה גדולה להנאות עוה"ז לכל התענוגים שקוראים לזה גוטיים [הגם שהוא כותב כך באמריקה, כבר הגיע כל זה גם לארץ ישראל בימינו, הגם שעדיין לא הגענו למה שנעשה היום באמריקה, ששולחים את הילד לחידר עם כ"כ הרבה חטיפים מדי יום ביומו, כמו שאורזים לילד בא"י כשנוסע לטיול ארוך, עיני ראו ולא זר] וזה מקלקל נפש האדם שמרגיש את גופו להתאוות בדברים שאין צורך להם, ומזה הוא נעשה חיה רעה, כי מתחילה מבקש תאוותיו בדבר היתר מדומה, וכשאי אפשר לא יוכל לעצור אפי' מן האיסור, ועד שלהצדיק את תאוותיו נעשה לגמרי כופר. כמאמרם 'לא עבדו ישראל ע"ז אלא להתיר להם עריות', ובפרט בחינוך הילדים, הרי זה עיקר החינוך, כמו שלומדים בפרשת בן סורר ומורה ש"ע" מאתיים וארבעים גרם שאכל בחנות בעמידה הוא נהרג.

ולכן יחנכו המלמדים את התלמידים שלא לשבח מאכלים, ולא להאריך בדברים כלל איפה יש מאכל יותר טוב, איזה פיצה ממולאת יותר בקטשופ וכל מיני גבינות, לדברי האבן עזרא הם נופלים מזה לאפיקורוס, שאין זה שפת יהודי אלא שפת אומות העולם. כשהתלמידים שומעים מהמלמדים שמשבחים איזה מאכל טעים, הרי הם נתרגלים שזהו עיקר החיים.

וזש"כ רש"י בפ' בחקותי בברכת 'ואכלתם לחכמם לשובע' – אוכל קמעא ומתברך במתיקה, הרי במדינתנו כמו קללה ולא ברכה, שכאן באמריקה לא יברכו כן את האדם, שאמר 'לא ניחא לי בתיקון חז"ל'. אדרבה הוא רוצה לאכול הרבה ויתחסר במעיו... שהרי אינו אוכל רק לחוק הגוף, אלא לתאוה יבקש נפרד. כי לכאן תמוה מה מקום יש לברכה זו, שאם יש ריבוי תבואה באוצרות, כדכתיב 'וישן מפני חדש תוציאיו', א"כ מה מקום לברכה זאת שייאכל קמעא ויתברך במעיו? מה יהיה עם כל התבואה שבאוצר? אלא קא משמע לן שגם כשהחנות מלאה באוצרות אין זו סיבה שהכל יכנס בכרסו. אלא יקח כל מה שיש לו צורך בלבד. ומה שנתן הקב"ה שפע רב כזה, כי צריך לאדם אפשרות להנות בעוה"ז בשבת ויום טוב, כמ"ש החינוך שזהו טעם למצות שמחת יום טוב, כי יודע הקב"ה שכל נפש צריך שיהיה לו זמן של שמחה. אך בימות החול יתייגע לקדש עצמו במותר לו. ומה שנתן הקב"ה במדינתנו ברכה ועשירות גדולה, אל תדון מזה שרצון ה' שתאכל כל העמים, דא"כ מהו ברכת 'אוכל קמעא ומתברך במעיו', אלא יפריש עצמו מהנאות עוה"ז.

מכתב שלישי ראינו שכתב הגאון רבי מנשה קליין זי"ע במשנה הלכות [חלק ג, סי' עח] להשיב לשואל שתמה על פרסומות מגושמות בתאוות אכילה בעיתונים החרדיים, ומשכנעים את הציבור שיקנו ויאכלו וישבעו, ויש להם הכשר מהודר, וקוראים לזה 'טעם גן עדן' ועוד לשונות של ארגמן. וכתב רבי מנשה שאע"פ שהמאכל הוא כשר, אך התאוה הוא טרף. וכמ"ש בספר פאר הדור על הנודע ביהודה, מכתב שתיקן על הציבור בפראג, היות והנחתומים בפראג החלו לאפות עוגות טעימות ומעמידים העוגות בחוף למשוך את עיני וחוטמי העוברים ושבים שביואו לקנותם, הרי הוא אוסר עליהם לאפות אלו העוגות, שהוא דבר המביא לידי רעבתנות ונטיה למותרות, והנה בימינו נתהפך הדבר מהיפך להיפך, שגם העיתונים החשובים מהקהילות, שאינם לוקחים אחריות על תוכן הפרסומות, ומפרסמים שם על מאכלים שהם רק בגדר רעבתנות והם כשרים למהדרין, ומשכנעים את הקורא שיבא לאכול בשמחה לחמו, ממש כבמוצאי יוה"כ, ויתענג בתענוגים ברבורים ושלד ודגים שבעת ימי השבוע...

עי"ש שהאריך וכתב בסוף המכתב שהוא אמר לאחד מבעלי העיתונים החרדיים, מה לכם לטעון על העיתונים החילוניים שמפרסמים תמונות תועבה לרבים, ואינכם מרגישים שגם אתם מפרסמים תמונות תועבה, ארטיק בציפוי שוקולד מבצבץ עם פצפוצי קשיו וקליפת נוגט, ואדרבה, תמונות מאכלות האלה, הם שורש לתמונות התועבות שלהם.

היום בבוקר הוצאתי כמה דפים מעיתון שמגיע להרבה בתים החרדיים. הנה פרסומת של תנובה שמזכירים חלב וגבינות, 'אצלינו בבית, הארוחות מגוונות, כל

בדרך הדרוש

לדבר אחד דהיינו להציל מן החטא. וזה שפירש רש"י לא דברה תורה אלא כנגד היצר הרע. דיפת תואר אינה מועלת רק כנגד יצר הרע להודו:

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך (כב, ח)
במדרש תנחומא פ' בראשית [ג] הבונה בית חדש כיצד צריך לברך, כך שנו רבותינו הבונה בית חדש צריך לברך שהחיינו כדי לעשות נחת רוח ליוצרו. וצריך להבין פשיטא שמברך כדי

וראית כשביה אשת יפת תאר (כא, יא)
ברש"י לא דברה תורה אלא כנגד היצר הרע. מקשים העולם דתיבת לא ותיבת אלא מיותר. ויש לפרש על פי מה איתא בגמרא רב הוה קמצערא ליה דביתיה וכו' אמרו לו תלמידיו והא קמצערא טובא אמר להו לא די שמוגדלת את בנינו אלא גם מצלת לנו מן החטא עיין שם. נמצא האשה מועלת לנו לשני דברים לגדל הבנים וגם להציל מן החטא. והנה ביפת תואר דסופה שתלד בן סורר ומורה אם כן יפת תואר אינה מועלת רק

לעשות נחת רוח, הלא כל המצות או מקיימים לעשות נ"ד ליוצרינו ית"ש. וי"ל דלכאורה אין לברך שהחיינו על בנין בית חדש שהוא דבר הבל וריק, אלא מי שבונה ביתו לקיים ועשית מעקה ומזוזה, ושיהיה ביתו בית וועד לת"ח וכדומה יפה לו לברך שיזכהו ה' לך והחיהו. וז"ל המדרש, מברך שהחיינו כדי לעשות נ"ד בביתו ליוצרו, שאם כוננו לקיים מצות שתלויות בבית אז מברך.

(כתב סופר)

אונזער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "כת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע פיעה"ק צפת ת"ו

פּרָשַׁת פִּי תַצֵּא • תשע"ט ◊ גליון 324

אינטרעסאנט

שלוה הקן

שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לה. בטעם מצוה שלוח הקן מצינו כמה דעות במפרשים.

שלא תצטער האם

הרמב"ם (ספר ה'מורה' ח"ג פמ"ח) כתב שיש לשלח את האם כדי שלא תצטער האם בראותה שלוקחים ממנה את הבנים.

להרגיל האדם לרחמנות

הרמב"ן חולק ואומר כי לא נצטוונו במצוות לתועלת הקב"ה אשר מחמת רחמיו על הבריות צוה לנו שלא ליקח אם על בנים. אלא הטעם שרצה הקב"ה לזכר אותנו וללמד אותנו מדת הרחמנות ושלא נתאכזר, כי כשאדם עושה מעשה שיש בו אכזריות היא מתפשטת בנפשו.

רחמנות מחמת ציווי ה'

בספר החינוך (מצוה תקמה) מבאר כמו הרמב"ן שהוא כדי שנהרגיל עצמנו במדת הרחמנות, אבל שלא תהיה הרחמנות מחמת טבע האדם שיש בו רחמנות, אלא צריך לרחם כי כך רצה וציוה הקב"ה².

שלא להשחית

הספורנו כתב, כי יש בזה מעט גמילות חסד, שלא ישחיתו את זרע העופות, שאף שהם הפקר יש בהם תועלת לאנשים³.

1 ומה שאמרו חז"ל (ברכות לג, ב) 'האומר על קן צפור יגיעו רחמיו, משתקין אותו' כדי שלא יעשה מידותיו של הקב"ה רחמים ואינון אלא גזרות, אומר הרמב"ם כי זה לדעה אחת שסובר שאין טעם במצוות, אך יש דעה אחרת שיש טעם במצוות. 2 ובה הוא מבאר מה שאמרו בגמרא כי מדותיו של הקב"ה הם גזרות, כלומר שחכמתו גזרה עלינו להתנהג במידות טובות. 3 ועל זה הבטיחה תורה "והארכת ימים" שאפילו על קצת גמילות חסדים אוכל פירותיהם בעולם הזה, וכל שכן בריבוי גמילות חסד.

והתחזקתם

התורה מתחשבת בך

תפקידו ועבודתו של יהודי בעולם הזה היא לקיים את התורה, לעשות מה שצריך לעשות, ולהשמר ממה שאסור לעשות. אף פרט לזאת יש לכל אדם את העבודה האישית שלו, ומה שהקב"ה מצפה ממנו דוקא. והן מגיעות אל האדם בדמות נסיונות אישיים אשר אלקי הרוחות לכל בשר, היודע ומפיר מחשבותיו ותכונותיו של האדם, ומתאים את הנסיונות לפי יכולותיו של האדם, כדי להעלותו יותר במדרגתו, וכדי להרבות שָׂכָרוֹ.

אמנם קורה שנדמה לאדם כי הנסיונות הבאים עליו הם מעל ומעבר ליכולותיו, קשים הם יותר מכחותיו, אבל כאשר יזכר מי הוא זה העומד מאחורי הנסיונות, ידע כי אין דבר כזה של נסיון שאין האדם יכול לעמוד בה, כי אלו לא היה יכול לעמוד בה לא היה הנסיון בא עליו.

ראיה חזקה מביא לכה הימשה חכמה מפרשתנו, שאמרה התורה: **וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לה לאשה, וכתב רש"י** 'לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, שאם אין הקב"ה מתירה ישאנה באסור'. הנה בכל התורה כלה לא מצאנו היתר כזה, שאם לא נתיר לו יעשה באסור. הרי מכאן שהתורה ירדה לסוף דעתו של אדם וידעה שאין בכל התורה דבר שאינו יכול לעמוד בזה, רק בדבר זה ידעה התורה שבאמת יתכן שלא יוכל לעמוד בה, לכן אמרה תורה מוטב ישאנה בהיתר ולא באסור. אמנם גם כאן צריך הוא לבדוק בעצמו האם באמת אינו יכול לעמוד בה, ולכן צריך לעשות הכל כדי שתתנוול בעיניו ולהמתין ירח ימים, ואם לאחר כל זאת עדין לא נחה יצרו מתר לקחתה לאשה.

מסקנת הדברים שבכל התורה יש רק דבר אחד שיתכן שאדם לא יוכל לעמוד באסור והתירה לו תורה, אבל בכל שאר הדברים יכול כל אחד לעמוד.

קורץ און טיארף

כי תצא למלחמה על איביך ... ושביט שבינו. כשתצא למלחמת היצר ויעזור לך ה' שתכניע אותו, אל תרחם עליו, כמו שהוא לא מרחם עליך כשאתה נופל בידו - ושביט כשתצליח לשבותו, שבינו תתנהג עמו כמו שהוא היה עושה כששובה אותך. (הצמח צדק)

כי תצא. ברש"י: 'במלחמת הרשות הכתוב מדבר'. האדם צריך לקדש עצמו במותר, לא רק לפרוש מן האיסור אלא אף למעט בתענוגים ומה שצריך לגופו יהיה לשם שמים. 'במלחמת הרשות הכתוב מדבר' גם בדברי הרשות צריך ללחום ביצר. (מהר"ש מבעלזא)

ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים. הנפש אשר הלכה אחר עצת יצרה, בוכה על אשר מעלה והתרחקה - את אביה - מהקב"ה, ואת אמה מכנסת ישראל, מתי זמן הבכי - ירח ימים בחודש המיוחד לתשובה - חודש אלול. (אור החיים הק')

ונשמרת מכל דבר רע... ויצאת שמה חוץ ויתד תהיה לך על אזנה. בחז"ל: 'מכל דבור רע' - שלא ינבל פיו. ואם נזדמן למקום ניבול פה, העצה היא או ויצאת שמה חוץ - שתצא משם, או ויתד האצבעות העשויים כיתדות תהיה על אזנה - לאטום אזניו. (בעל הטורים)

זכור את אשר עשה לך עמלק. פרשה זו נקראת תמיד קודם ראש השנה, להזהיר את האדם זכור היטב את אשר עשה לך עמלק - היצר הרע במשך השנה כולה, וקבל על עצמך להישמר ממנו. (עבודת ישראל)

ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים. מי שעבודת ה' מעיפת ומיגעת אותו, סימן הוא שולא ירא אלקים, כי עבודת ה' מביאה לאדם שמחה ותענוג.

(הרבי ר' זושא)

א טיכע געדיאנק

על ידי תורה ומדות טובות יעשה שהשפע המגיע אליו יהיה לטובה

ושכב בשלמתו. הנה כל השפע היורד מן השמים הוא שפע רוחני מאד, וכדי שיוכל האדם לקבל את השפע כאן בעולם הזה, השפע צריך להצטמצם כדי שיהיה ראוי להיות בעולם הגשמי באופן שאנשים

יוכלו לקבלו ולסבל אותו. והנה כדי שיקבל האדם את השפע באופן של טובה וברכה ולא ח"ו באופן של דינים, צריך לעסק בתורה ולתקן מדותיו. והו"ו "בשלמתו" מרמז על הצמצום כמו השלמה המצמצמת כמדת האדם, ובאה התורה ללמדנו כיצד יצמצם האדם את השפע היורד מאת הבורא יתברך מלמעלה, "ושכב" - האות 'ש' יש לו שלשה ראשים המרמז לשלשה אבות, ו'כב' מרמז לכ"ב אותיות התורה, על ידי מדות טובות ועסק התורה יצטמצם השפע לטוב.

(קדושת לוי הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב)

פניני בת עין

עבודת ה' בגשמיית חשובה יותר

כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה... והיה הבן הבכור לשניאיה. עבודת האדם לבוראו ישנה בשתי אופנים, יש עבודת ה' בתורה ותפלה במצוות ומעשים טובים, ויש גם עבודה בענינים לשם שמים שאוכל ושותה ועושה כל מעשיו לשם שמים ומפריש מממונו לצדקה. והנה בתחלה צריך האדם לעסק בעבודת ה' בתורה ותפלה, ועל ידי זה יוכל לבא שגם בענינים הגשמיים יעבד את ה'. ואז פשיגיע למדרגה זו, עבודת ה' בגשמיית מעלה יותר, שמעלה את הגשמיית לשרשם העליון ומפרידם מהקלפות. וזה הרמז בפסוק כי תהיין לאיש שתי נשים דהינו שעוסק בשתי הדברים גשמיית ורוחניית, ראשית כל צריך להיות האחת אהובה - זה העבודה הרוחנית בתורה ומצוות, ואחר כך האחת שנואה - הדברים הגשמיים. אבל אז פשיגיע לזה שעובד את ה' גם בענינים הגשמיים והיה הבן הבכור לשניאיה, שעבודה זו חשובה יותר לפני הקב"ה.

א טיין ווארט

וראית בשביה אשת יפת תאר וחסקת בה ולקחת לך לאשה. וכתב רש"י 'לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע'. יש לבאר על פי מה שמסופר בגמרא שאשת רבי חייא היתה מצערת

אותו תמיד, וכשאר היה רבי חייא מוצא איזה דבר נאה, היה צוררו בכגדו ומביא לאשתו, אמר לו רב והרי היא מצערת אותך, אמר לו דיינו שמגדלות בנינו ומצילות אותנו מן החטא (שעל ידה ניצול מהרהור עבירה, רש"י). נמצא שהנושא אשה יש לו שתי תועלות ממנה, שתציל אותו מן החטא ותגדל את בניו לתורה. אך באשת יפת תואר הרי כתב רש"י שבסוף יהיה לו ממנה בן סורר ומורה, אם כן אין כאן התועלת של 'מגדלות בנינו' אינו. וזה מה שאמר רש"י 'לא דברה תורה' כשהתירה לו לקחת את האשת יפת תואר 'אלא כנגד יצר הרע' שרק התועלת של 'מצילות אותנו מן החטא' נשאר.

(חתם סופר הגה"ק רבי משה מפרעשבורג)

פִּי תִבְנֶה בֵּית חֻדָּשׁ. כמדורש: הבונה בית חדש כיצד צריך לברך, כך שנו רבותינו הבונה בית חדש צריך לברך שהחיינו כדי לעשות נחת רוח ליוצרו. וצריך להבין מה החידוש בזה, הלא כל המצוות צריך לעשות כדי לעשות נחת רוח ליוצרו. אלא יש לפרש, דלכאורה כיצד מברך שהחיינו על בית חדש, הלא דבר חולף הוא ולא דבר שיש בו תכלית, אלא אם בונה בית כדי לקיים בו מצוות מעקה ומזוזה, ושיהיה בית ועד לחכמים ולהכנסת אורחים, אז ראוי לברך שהחיינו. וזה מה ששואל המדרש 'הבונה בית חדש כיצד צריך לברך', הלא אין ראוי לברך עליו כיון שזה לא התכלית של האדם בעולם, ועל זה משיב 'צריך לברך שהחיינו כדי לעשות נחת רוח ליוצרו' שאם המטרה שלו הוא אכן כדי לעשות נחת רוח ליוצרו ולקיים בו מצוות ראוי לברך עליו.

(כתב סופר הגה"ק רבי אברהם שמואל בנימין מפרעשבורג)

לֹא יבא מְמוֹר בְּקֶהֱל ה', גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא יבא. לכאורה אחר שאמרה התורה שממזר אסור לבוא בקהל, למה צריך לפרט ולומר 'גם דור עשירי לא יבא'. יש לומר דהנה ידוע שבְּרִיָּה (דבר שלם כברייתו - בעל חי או מן הצומח) של איסור שהתערבה באחרות אינה בטלה. אך יש דעה בירושלמי שאם נתערבה בתתק"ס (960) גם בריה בטלה. והנה ממזר שנשא ישראלית הבן חצי ממזר - רק מצד אביו, וכשבן זה ישא ישראלית

הבן יהיה רבע ממזר, וכן הלאה, ובתשעה דורות עדיין יש בו לפי החשבון חלק תקי"ב (1/512) ממזרות. אבל בדור עשירי יש בו כבר רק חלק תתרכ"ד (1/1024) ממזרות שהוא פחות מתתק"ס אם כן הממזרות צריכה להבטל, לכן אמרה התורה שגם דור עשירי לא יבא.

(הגה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרוביצא)

פְּעֻשֵׁה'לְעַן אֹן פְּלִיצוֹת

אמר הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאצק, כי הַבֵּן סוֹרֵר ומוֹרֵה יש בו שתי עוולות, האחת שהוא עצמו סוֹרֵר - סר מן הדרך. והשניה שהוא מוֹרֵה ומלמד אחרים כיצד ללכת בדרכו הרעה. ואם תשאל על איזה מהם נהרג, על זה אומר רש"י שנהרג על שם 'סופו', כלומר על שם סוף שמו שהוא 'מורה' לאחרים...

בחר אחד בעל ממון לקח אשה שהיתה קצת יותר מודרנית, אשר קצתה בלבוש הישן' ובדרכים הישנים' שקבלנו מאבותינו ובהם צעדנו דור דור. לאחר נישואיה דרשה ממנו רב עבור בגדים ותכשיטים וכל מיני קישוטים המתאימים לבית מודרני ומתקדם. לא עברה שנה עד שהיא כילתה כמעט את כל נכסיו. בא הבעל להתלונן על כך לפני הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זצוק"ל, אמר לו הראפשיצער: וכי מה אתה רוצה, הלא התורה הזהירנו על כך **פִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֻדָּשָׁה** - אשה שהיא מהדור החדש ולא מה'מיושנים', נָקִי מנכסיו יִהְיֶה לְבֵיתוֹ כעבור לא יותר מִשְׁנָה אֶחָת...

באחת האסיפות הגדולות שהשתתפו גדולי ישראל הכינו גם מקום לנשים. המקום היה מכוסה בוילון דק, והיו שאמרו כי די במחיצה זו, שהרי ממילא הנשים נמצאות גבוה למעלה ואף אחד לא יתאמץ להרים עיניו דוקא למעלה, אך היו שאמרו שיש להוסיף עוד וילון. נמנו וגמרו הלא בינינו נמצא הכהן הגדול החפץ חיים זצוק"ל שנשאל את פיו. אמר החפץ חיים כי הדבר הגרוע שאנו חוששים מאתו זה שחלילה תסתלק השכינה, וכתוב **וְלֹא יֵרָאֶה בָּךְ עֲרוֹת דָּבָר וְשֵׁב מֵאַחֲרֶיךָ**, שחוסר צניעות עלולה לגרום חלילה לסילוק שכינה, אם כן מה לנו להכנס לשאלות, בודאי שבמצוה זו ראוי להדר ולהחמיר ככל שניתן.

אין די צפתי'ע געסאלער

רבי גבריאל טשאק זצוק"ל {ב}

פרקים מתולדות התישבות החסידים בצפת

בפרק הקודם: רבי גבריאל נעשק על ידי בעל עגלה נזבל ונשאר נקי מנכסיו, ועלה על ספינה מבלי התחייבות שיקבל לאכול.

לא יותר מיום אחד שהו רבי גבריאל וזוגתו על הספינה בלי לאכול ולשתות. פעבור יום ארע רוח סערה בים ותרוםם גליו, הספינה הטלטלה מצד לצד - יעלו שמים ירדו תהומות. חיל ורעדה אחזה בנוסעים שחששו שעוד מעט תשבר הספינה וכלם ירדו במצולות כמו אבן. רב החובל בראותו זאת חשב בדעתו: מי יודע אם לא בשל רעבון היהודי הצדיק בא עליהם הסער הזה, הלא גוועים הם ברעב, איך לא יחוס עליהם!

מהר רב החובל להביא להם אכל להחיות נפשם, כשאף הגיש להם את האכל מיד נח הים מזעפון, והספינה שטה בהשקט ובטח עד שהגיעו בשלום לארץ!

ישורי ארץ ישראל

בערך בשנת תקצ"ד הגיע רבי גבריאל לארץ ישראל, והתישב בצפת.

ימי ישיבתו שם לא היו בשלום, פעבור תקופה קצרה העלילו עליו איזה עלילה, וחבשוהו בבית האסורים. צערו היה רב ולא נמצא מוצא למצבו.

יום אחד הרהר בדעתו כי אולי היה טוב שיתר על הברכה שברכו הרה"ק מסטרעליסק שיזכה לראות פני משיח צדקנו, וכך יוכל לצאת מבית האסורים ולעבד את ה' בשמחה ובלי מניעות. משהרהר כך באה ההודעה המפתיעה כי עומדים לשחררו מהמאסר, מתוך כך הבין כי היה זה תכסיס של

1 מאמר מרדכי ערך הרבי ר' אלימלך מליזענסק אות טז; קונטרס קובץ אליהו [לרבי חיים אליהו שטערנבערג מצפת, נכד הרה"ק רבי מנחם מענדל שטערנבערג מצפת

השטן כדי לטול ממנו את הברכה.

פשפש רבי גבריאל במעשיו והרהר מדוע אינו ראוי להחזיק באותה ברכה, והגיע למסקנא כי ברכה נדירה כזו היה עליו להסתיר ולהחזיקה בסוד, וכיון שפרסם וגלה אותה לידידיו נגרם לו שיצטרף לוותר עליה.

הצדיק הנמלט

ספור מענין נוסף המתקשר לרבי גבריאל בהיותו בצפת.

פעם אמר הרה"ק השר שלום מפעלזא לתלמידו רבי שלום מקאמינקא, כי ישנה נשמה אחת קדושה שירדה לעולם, אשר לא ירדה כמוה זה שלש מאות שנה, ואין בנמצא עוד נשמה כזאת בסביבות ארבע מאות פרסאות, וכי בעל נשמה זו עדין בין החיים.

הפצרות מרבות הפציר רבי שלום מקאמינקא ברבו שיגלה לו היכן נמצאת נשמה זו, עד שהצליח להוציא מפיו כי הוא נמצא בעיר לעמבערג, אך סרב לגלות לו שמו. 'סע ללעמבערג ואם תזכה ועיני שכל לך תוכל לראותו' אמר לו.

לא התמהמה רבי שלום ושם פעמיו ללעמבערג, והסתובב בין בתי הכנסיות ובחן את פני החשודים בעיניו, אשר מראה תמים להם אבל מאחוריהם יכול להסתתר אותו איש פלא, אך מאמציו לא נשאו פרי ולא מצא שום אדם שיענה על הדרישות ויתאים למה שהוא מחפש.

יום אחד נכנס לבית המדרש מוכר ספרים, מאלו שהיה דרכם לסבב בערים ולמכר מרכלתם, נגש רבי

שלום ובידק את סחורתו ומצא שם ספר קבלה אשר זה מכבר חשק לעסק בו, אך המחיר שדרש המוכר היה יקר מדי בשבילו. לאחר כמה ימים פגש שוב את מוכר הספרים, נגש רבי שלום אליו בתקוה שהלה הוזיל את מחיר הספר, אך הוא נדהם לשמוע כי הספר במחיר מלא.

שנקרא רבי מענדעלע זעשער (הראוי ליחד עליו מאמר מיחד)) שיחות וספורים מצדיקים אות יב.

ליקוטים נפלאים פרשת כי תצא

"כי תצא למלחמה" (כא, י)

במלחמת הרשות הכתוב מדבר (רש"י)

האדם צריך לקדש עצמו במותר, לא רק לפרוש מן האיסור אלא אף למעט בתענוגים ומה שצריך לגופו יהיה לשם שמים. 'במלחמת הרשות הכתוב מדבר' גם בדברי הרשות צריך ללחום ביצר.

(מהר"ש מבעלזא)

"כי תצא למלחמה על אויבך" (כא, י)

לא בכדי נכתב "כי תצא למלחמה על אויבך", מפרש הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק, ההצלחה במלחמה תלויה ביוזמה שתגלה בה וביכולתך לצאת אל האויב ולהכותו על אדמתו שלו. ככל שתנקוט יותר יוזמות, ולא תשב בחיבוק ידיים ממתין לאויב שיבוא, כך גוברים הסיכויים שיקוים בך "ונתנם ה' אלוך בידך". כך במלחמה מול אויב חיצוני, וכך מוסיף הרה"ק מקוצק, גם במלחמה הפנימית, במלחמת היצר, שאדם מנהל מידי יום. כל עוד לא נתת ליצר הרע לחדור בגבולך, טובים סיכוייך לנצחו. אך

ברגע שאפשרת לו להתיישב אצלך, קשה מאוד יהיה לך לגרשו מאיתך.

"כי תצא למלחמה" (כא, י)

מובא ב"לב שלום" במלחמה כתיב 'מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו' (כ, ה). יש לנו להתבונן בפיקוד המלחמה, לכאורה מה פשר התוספת של 'ואיש אחר יחנכנו', וכי עצם זה שהוא ימות במלחמה ולא יוכל לחנך את ביתו אין זו סיבה מספקת שישוב לביתו.

אלא שהתורה מלמדת כאן את עומק כוחות הנפש, שאף שעיקר הסיבה באמת הוא שמא ימות במלחמה, אבל כשמוסיף אדם לשמוע ש'איש אחר יחנכנו' יכאב לו יותר, ויזדרז לשוב לביתו. הרי לנו דבר נורא, אדם יוצא למלחמה, יודע שאפשר שימות במלחמה ולא יוכל לחנוך את ביתו, אבל זה עוד אינו מפריע לו כל כך, כמו החשש שאיש 'אחר' יחנכנו. זה כבר לא.

וכמו שידוע מה שמספרים על נגיד אחד שבא לרב העיירה לדון עם חברו על כמה רובלים, כולו אומר זעם וכעס, ובמשך כל ה'דין תורה', צעק ורטן על הצד שכנגד.

לאחר זמן, בערב פסח, נתעוררה אצל הנגיד שאלה

על חבית יין בחשש תערובת חמץ, וכשבא לפני אותו רב של העיירה פסק לו שדינה להישפך. כאן לא כעס הנגיד, אף לא רטן וצעק, בלא אומר ודברים שפך את תכולת החבית לנהר, וחסל. הרב, שאותו 'דין תורה' לא נשכח ממנו, פנה אל הנגיד ושאלו, אמור לי, איך בגלל חשש תערובת הינג מוותר במחוי יד על סכום כה נכבד, בעוד שעל כמה רובלים עשית זה לא מכבר עסק כה גדול. ענה הנגיד ואמר לרב, 'על כספי, לא איכפת לי, אבל שההוא, הבעל דין שכנגדי, שהוא יקבל את כספי זה לא ולא. ישפכו אלא חביות לנהר, ולא פרוטה אחת מכיסי לחברי.'

"כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוך בידו ושבת שביו וראית בשביה אשת יפת תואר" (כא, י-יא)

מדויק מדברי הכתוב דרך אם ישראל ניצחו במלחמה והאויב ניתן בידם דווקא אז הותרה יפת תואר, אבל אם ישראל לא ניצחו ניצחון מוחלט את האויב אין את ההיתר של יפת תואר, ועלינו להבין אפוא מדוע תלוי היתר יפת תואר בניצחון במלחמה.

ונראה לומר בטעם הדבר, דהרי במלחמה שנסתיימה באופן שיש שבויים לשני הצדדים, הדרך הוא שלאחר המלחמה מחליפים שבויים מזה לזה.

ולפיכך במלחמה כזאת שנסתיימה ניצחון לא מוחלט של ישראל אלא נפלו משבויי ישראל לגוים, אם נתיר בזה יפת תואר, הרי לאחר

שתתגייר ותינשא לישראל לא יהיה שייך להחזירה לעמה ולמולדתה, ויתכן שבעבור יפת תואר זו ימנע שחרור מאחד משבויי ישראל שנשבה במלחמה לגוים.

לכן הקפידה התורה, דההיתר של יפת תואר אינו אלא במלחמה שישאר ניצחו ניצחון מוחלט והאויב מסור בידם.

"והיה אם לא הפצת בה" (כא, יד)

הלא צריך היה הכתוב לומר: 'אם לא תחפוץ בה' בלשון עתיד, כשם שנאמר בתחילה: 'וחשקת בה'?

אלא, החילוק שבין "חשק" ובין "חפץ" הוא זה, ש"חשק" פירושו התלקחות רגעית של התאוה, של הרגש, ואילו "חפץ" פירושו רצון המבוסס על השכל ושיקול-הדעת. אמרה תורה, שלאחר שתקח אותה ותשקט את חשקך

הרה"צ ר' אשר פריינד זצוק"ל (במכתב עט) אנא בוראי, כשם שהרופא הפרופ' אינו מתבייש ולא נגעל מלטנף ידיו ברפואתו את אברי האדם המלוכלכים בתוקף תפקידו הרפואי, כך גם אתה קוני וצורי רופא חולי עמו ישראל ורופא נפשות ישראל, רפאני ה' וארפא ממשונתי אף שאתה מתלכלך מפגמי (נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת כי תצא

שלו, וחסידי אחר מצאו בצדו השני של ההיכל והכריזו עליו בקול, כדי להשיבו לבעליו.

שמע המאבד את הכרזתו, וצעק לו כי הוא בעליו של האבנט ואף נתן לו את סימניו, והלה התכונן להשליכו אליו מרחוק, אך באותו רגע נכנס הרבי וראה את הנעשה.

"שמע נא", פנה אל המוצא בחביבות, "הרי הזדמנה לך מצוה יקרה של השבת אבדה, מצוה חשובה שלעתים יכול האדם לחיות מאה ועשרים שנה ולא לזכות לקיים אותה, ומצוה כזו אתה מתכוון לזרוק? טוב יותר שתתכונן לקראת המצווה באמירת 'לשם ייחוד... לשם כל ישראל', ותכוון בכך לזכות גם את אלו שלא זכו לקיים מצוה זו".

"ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנפל ממנו" (כב, ה)

אף-על-פי שקיימת מצות שלוח-הקן, והתורה הבטיחה לך אריכות-ימים, בכל-זאת אל תהא סבור כי מעתה אינך צריך לעשות מעקה כדי לשמור על עצמך, שכן אף אם אתה עצמך הובטחת הרי ייתכן "כי יפול הנפל ממנו" - שמא יפול מי שראוי לו ליפול, אל תהיה אפוא אתה הגורם לכך, כפי שאומר רש"י: "ראוי זה ליפול ואף על פי כן לא תתגלגל מיתתו על-ידך". (בנין אריאל)

"לא תחרוש בשור וחמור יחדיו" (כב, י)

ביארו בעלי התוס' ב'דעת זקנים', כי טבע השור שהוא מעלה גרה ולועס את מאכלו זמן רב יותר מהחמור שאינו מעלה גרה, וכאשר יחרשו שניהם יחדיו ישמע החמור שהשור עדיין לועס מאכל בפיו ויבוא לידי צער ומכאוב, בחשבו שהבעלים נתן לשור יותר תבן ממנו, לכן אסרה תורה 'לא תחרוש בשור וחמור יחדיו'. עתה בין והתבונן, אם ב'חמור' שמקנא עבור דמיונותיו הדברים אמורים, כמה יש לנו להיזהר שלא לצער אדם מישראל אף במקום שאין הצדק עם זה המצטער.

"גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה" (כב, יב)

בזמן שמתעטפים בטלית, מברכים ברכת "להתעטף בציצית". נשאלת השאלה, הרי הציצית נמצאת על "כנפי כסותך אשר תכסה בה", כלומר על הטלית, ונמצא שמתעטפים בטלית, לא בציצית, ומדוע הנוסח הוא "להתעטף בציצית" ולא "בטלית"? באר רבי יחזקאל מקוזמיר, שהרי הציציות דרכן להיות תלויות סמוך לקרקע, ולכן דווקא עליהן מברכים, כי הן יותר שפלות. מי שנמצא למעלה - עליו לא מברכים... (לאור הנר)

הרגעי, או אז יתברר לך כי מלכתחילה לא היה לך כל "חפץ" אליה, כי אם רק "חשק" בלבד.

"איננו שומע בקולנו" (כא, כ)

היה אחד מהם חרש אינו נעשה בן סורה ומורה שנאמר 'איננו שומע בקולנו' ולא חרשין (סנהדרין ע"א). מה ראייה היא זו, שאם אחד ההורים חרש הוא אינו נעשה בן סורר ומורה, והלא הכתוב 'אינו שומע בקולנו' מוסב על הבן? ברם, כשאדם מטיף מוסר לזולת אין הוא עשוי להשפיע עליו אלא אם כן הוא עצמו שומע את אשר פיו אומר והוא עצמו מקיים את אשר הוא דורש מחברו, כי אז הרי אלו דברים היוצאים מן הלב והם נכנסים אל הלב.

אם אחד ההורים "חרש" הוא ואיננו שומע בעצמו את אשר הוא דורש מבנו, מן ההכרח שיהיה הבן "איננו שומע" ואין האשמה תלויה בו, וממילא אי-אפשר לדון אותו בתור סורר ומורה, שכן האשמה תלויה בהוריו. ובכן, מכיוון שאמרה תורה: 'איננו שומע בקולנו' - מחמת שחיתותו ורשעותו, הרי משמע מזה שההורים עצמם אינם "חרשין" ושומעים הם מה שיוצא מפיהם, שכן אלמלי היו "חרדין" ובעצמם לא היו מתנהגים ביושר ובהגינות, הרי לא היה ה'איננו שומע" של הבן מחמת שחיתות ורשעות, אלא משום שדברי-ההורים אינם עשויים להשפיע עליו. (מפי השמועה)

"ובערת הרע מקרבך וכל ישראל ישמעו ויראו" (כא, כא)

העונש שניתן לבן סורר ומורה בפרהסייה, אמור לזעזע את אמות הסיפים ולהחריד את העם, למען לא יעלו בדעתם לעשות כמעשהו, אולם מלבד זאת, כותב "לקוט האורים" בשם "פרח לבנון" שבפסוק זה טמונה הדרכה נחוצה ביותר לאדם הרוצה להשפיע ולחנך אחרים בדרך ה', ותוהה מהי הדרך הנכונה ביותר לעשות זאת:

כלל עתיק יומין הוא (סנהדרין יח ע"א): "קשוט עצמך תחילה ואחר כך קשוט אחרים", קדם כל עליך לתקן בעצמך את הדרוש תיקון, ורק לאחר מכן תוכל לחנך ולבקר אחרים, וכל זאת כדי שיתקבלו הדברים, ולא תתקבל התגובה הצוננת של "טול קורה מבין עיניך".

זהו שאומר הפסוק: "ובערת הרע מקרבך", רק לאחר שתשכיל ותצליח לבער את הרע ולתקן את עצמך תחילה, דע לך, ש"כל ישראל ישמעו ויראו", בוודאי ישמעו דבריך, ויתקבלו על לבם של האחרים.

"השב תשיבם לאחיד" (כב, א)

הרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא, שבת פעם בעיר אחת, וכדי להכיל את האורחים הרבים, הקימו במקום אהל גדול. במהלך השבת, אבד אחד המתפללים את האבנט

סיפורים נפלאים פרשת כי תצא

"כי תצא למלחמה... ושבת שביו" (כא, י)

במלחמה כמו במלחמה לפעמים ישנן נפילות, אסור להתייאש בגללם, כי אז נופלים כפרי בשל בידי היצר, וכבר אמר הגאון מווילנה אם ניצח אותך היצר הרע ברפאנו תנצח אתה אותו בברך עלינו, וכך בכל תחום, אמנם גם בשברים וגם בניצחונות חלקיים יש ממש, וגם מהם זוכים לנצח, אך צריכים אנו משנה זהירות בשימוש בעצה זו כדי לא ליפול ולטעות, כי גם שם עלול היצר להכשילנו.

מושק'ה היה שמו של היהודי שחכר את בית המזיגה מהפריץ, בתחילה היה סבור שירוויח הון רב וכדי ליצור מערכת יחסים טובה עם הפריץ, העניק לפריץ ביום הולדתו מתנה יקרת ערך, קיבל הפריץ את המתנה בשמחה ורמז למושק'ה, שגם בשנה הבאה יזכור את יום הולדתו, מושק'ה שקיווה עדיין שיצליח בעסק זה, נרמז, ואף בשנה השנייה העניק לפריץ מתנה יקרת ערך ביום הולדתו.

מחשבות לחוד ומציאות לחוד, בית המרזח המה משיכורים אך ההכנסות היו זעומות, הפריץ דרש את תשלום החכירה הגבוה בלא להתחשב בהכנסות הזעומות, ואילו האיכרים השיכורים לא פעם היו קונים בהקפה שאין לה סוף, לפעמים אף הזיקו לבית המרזח וגם בעליו סבל לא פעם, כאשר הפליאו בו את מכותיהם בעת שכרותם, אך למרות שההכנסות היו זעומות מסוכן היה להפסיק להעניק את המתנה השנתית, וכך התנהלו חייו העלובים של החוכר המסכן, הוא היה משרת את האיכרים מבוקר עד אמצע הלילה,

כאשר הם מקיאים, משתוללים ומזיקים, והגרוע מכל מבחינתו שלפעמים גם אינם משלמים, ואילו הפריץ אין זה מעניינו, דמי החכירה ומתנת יום ההולדת יקרת הערך תינתן לו ויהי מה, מושק'ה שהיה חכם לא קטן החליט שהשנה תעלה לו המתנה רובל או שניים, הוא נסע לעיר המחוז ונכנס לחנות כלים יוקרתית, המוכר שאלו למבוקשו והוא ענה, היש לך סט כלים מפואר שבור, נעץ בו הגוי המוכר עיניים תמהות, מי זה שיחפוץ לקנות מערכת כלים מפוארת ושבורה, לא התרגש מושק'ה ממבע עיניו של הגוי וביקש שיארוז לו סט מפואר שבור ויעטוף אותו באריזת מתנה, הגוי היה בטוח שנטרפה עליו דעתו, אך מה מנו יהלוק - מה יכול הוא להפסיד, הרי סט זה עומד כאבן שאין לה הופכין וגם אם ירוויח עליו רובל או שניים עדיין שווה את מאמץ העטיפה.

עטף הגוי את הסט המפואר ונתנו ליהודי. חזר היהודי לביתו ובהגיע יום ההולדת לבש את מיטב מחלצותיו, ניגש אל הפריץ ובענוות חן הגיש לו את הסט המפואר, תקוותו הייתה שהפריץ יבין שהסט נשבר בעת שהעבירו את שלל המתנות, עלה מושק'ה שמח על יצועו וישן שנת ישרים, לפתע נשמעו דפיקות בדלת, מושק'ה נבהל ופתח את הדלת, ולהוותו עומדים שם שני משרתים גברתנים של הפריץ ועיניהם זועמות, הם אחזוהו בדש בגדו וגררוהו אל הפריץ, התנחם מושק'ה בדרכו שיוכל להסביר לפריץ את אשר כנראה ארע למתנתו המפוארת, אך להוותו ראה הוא שהגוי עטף כל שבר בנפרד וכדי בזיון וקצף. על סופו המר של מושק'ה עדיף לא לספר, כי אך משל הוא, אם אנו שלמים עם השברים של התפילה או של הלימוד, עם השברים של ההצלחות בכבישת הכעס, בשמירת הלשון, אם אנו עוטפים זאת בנייר מתנות עם סרט, שוב נפלנו בידי היצר המתחכם עלינו להפילנו. אכן לא נוותר גם על השברים, אבל לא נסתפק בהם, נשאף לשלימות.

גם אותם שברים יוכלו להתאחות אם נצליח במלחמה עם היצר, כאשר יינתן היצר בידינו - כאשר נכבוש את אותו תחום בו נלחמנו, כי אם אמנם תפקידו של היצר הוא להחטיא, אבל "אליך תשוקתו" ומהי תשוקתו, שתעמוד בניסיון ואז "אתה תמשול בו". "ושבת שביו", תוכל לשבות חזרה מהיצר את אותם מצוות שבורות ולאחותם לשלימות, וזה עוד חסד מיוחד מחסדי הקב"ה. (מן המים משיתיהו)

הרה"צ ר' אשר פריינד זצוק"ל:
מעשה באחד שהייתה לו אבן בליבו והייתה מעיקה עליו מאוד. ביקש לזרקה ולא ידע איך. ניסה תחבולות שונות ולא הצליח והיה מתמרמר. שאל על זה, ושאל אצל זה, ואמרו לו עצות שונות כדרך העולם, ולא הועיל כלום. הייתה מעיקה עליו יותר ויותר, וחשב מה עלה בגורלו שעליו לסחוב אבן כזאת בליבו, ואיך יוכל לזרקה. הלך אצל החכם ושאל איך יוכל לזרוק האבן שבליבו. ענה לו החכם 'אל תזרוק את האבן, תישא אותה'. (נקודות של אור - ספינקא)

"זולל וסובא" (כא, כ)

בן סורר ומורה נענש, בין השאר, על הזלילה והסביאה שלו, המביאות אותו לידי חטא. שכן תכליתו של האוכל הינה אך ורק להשביע את נפש האדם ולהחיותו, וכל אכילה שנועדה רק לענג את הגוף, הרי היא בגדר של תאוה אסורה. בהקשר לכך מובא בספר "מעשה שהיה" המעשה הבא: באחד הימים הזדמן לפני רבי עקיבא איגר, עשיר שסיגריה תחובה בפיו, והוא התענג על עישונה.

"לשם מה לך סיגריה זו?", התענין הרב. "הנני אוכל מעדנים רבים ומאכלי בשר שמנים, וכשהאדם שבע מאד מסיבה לו הסיגריה ענג רב", השיב העשיר.

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת כי תצא

"מוצא שפתך תשמור ועשית" (כג, כד)

הגאון מטשיבין - רבי דב בעריש וויידנפעלד זצ"ל נהג שכאשר היו מכבדים אותו לכתוב אות בסיום ספר תורה חדש, היה מסרב, ובמקום זה היה מבקש לעשות את הסופר לשליח עבורו בכתיבת האות. כשנשאל פעם לפרש מנהגו זה, סיפר רבי דב בעריש כי אירע פעם בחו"ל שהשתתף בהכנסת ספר תורה שתרם יהודי שחנתו היה מחלל שבת, ומכיוון שחשש שמא גם הלה יכתוב אות בספר התורה, לכן אמר שאינו כותב אות, והוא מבקש שהסופר יהיה שלוחו. בעקבות זאת עשו כל הנאספים כמוהו, וממילא גם הלה לא כתב.

ומכיוון שבשעתו אמר ש"אינו כותב" למרות שכוונתו הייתה רק לאותו מעמד, מכל מקום אינו רוצה לשנות מהדיבור שהוציא מפיו. (שר התורה)

"איפה שלמה וצדק יהיה לך" (כה, טו)

מעשה בשתי נשים שגרו בעיר ורשה שמסרו בגדים לכביסה אצל הכובסת. בימים עברו לא היו עקרות הבית מכבסות את הכביסה בבתיהן, אלא נשים שנקראו "כובסות" היו נוטלות לבתיהן את הכבסים המלוכלכים, מכבסות ומגהצות אותם ואחר כך באו נשות העיר לקבל את כביסתן בחזרה. במעשה שלפנינו, טרם שהוחזרה הכביסה לנשים, נפטרה הכובסת. האחת טענה: "הכל שייך לי!" ואילו השנייה אמרה: "מכירה אני את הכבסים שלי, אבחר אותם מתוך הערמה ורק אותם אקח".

לא ידעו יורשי הכובסת מה לעשות, והחליטו להביא את העניין לפני רבי דב בר מיזליש, שיפסוק הרב למי שייכים הכבסים. ארזו את כל הכבסים בסל גדול ובאו אל בית דינו של הרב, שלח הרב לקרוא לשתי הנשים, באו וטענותיהן בפינה. ציווה עליהן הרב לשוב לבתיהן ולחזור לבית הדין למחרת.

כשעזבו הנשים את בית דינו, ביקש הרב מבני ביתו להניח בתוך סל הכבסים כבסים נוספים מביתו ולערבבם יחד, וכך נעשה. למחרת חזרו הנשים והרב פנה אל האישה שטענה כי הכל שייך לה ואמר: "שמא תכירי בכל זאת בתוך הערמה דבר שאינו שייך לך?" הביטה האשה לעבר הערמה, הרימה פריט אחד, הביטה פנימה לסל הכביסה, הוציאה פריט נוסף ואחר אמרה: "לא ולא! הכל שייך לי!" פנה הרב אל האישה השנייה, זו שטענה כי רק חלק מהכבסים שלה ואמר לה: "התוכלי למצוא בערמה זו את הכבסים השייכים לך?" התכופפה האישה לעבר הסל והחלה ממיינת את הכבסים, את הפריטים השייכים לה הניחה בצד אחד, ואת הפריטים שלא ראתה קודם לכן הלא הם כלי המיטה שהובאו מבית הרב הניחה בצד, בערמה נפרדת, בהסבירה שאותם כלל אינה מכירה ולא ראתה אותם בין כל הכבסים. התבונן הרב במעשיה ופנה אל האישה האחרת: "כלום כל הכבסים שייכים לך?... ומה עם עוון גזל...? הן רצית לגזול מחברתך את השייך לה, הואילי נא אפוא להסתפק כמה שיש לך ולא לגזול את השייך לזולתך!"

בהזדמנות אחרת הבחין הרב בקבצן אחד, עני מרוד, שגם הוא מעשן סיגריה.

"אדם זה", הרהר הרב, "בוודאי אינו מתענג כמו העשיר על מאכלי בשר מלא שמן, לשם מה לו, אפוא, סיגריה?" והוא שאל אף את העני לסיבת העישון.

"לעתים גוברת בי תחושת הרעב", הסביר העני, "ועישון הסיגריה פוגם בתאבון, וכבר אינני מרגיש שאני רעב".

נענה רבי עקיבא ואמר: "אינני מבין, העשיר זקוק לסיגריה, מפני שהוא אוכל וזולל, לעמת זאת, העני זקוק לה, משום שהוא רעב. וכי לא פשוט יותר יהיה שהעשיר יתן את מותר האוכל שלו לעני, וכך לא יצטרכו לעשן לא זה ולא זה?!"

"לא תשיך לאחיד נשך כסף נשך אוכל נשך כל דבר אשר ישך לנכרי תשיך ולאחיד לא תשיך למען יברכך ה' אלוקיך בכל משלח ידך על הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה" (כג, כ-כא)

מעשה ביהודי רשע שהיה מלווה בריבית וכששאל אותו למה הוא חוטא בעבירה זו הוא היה עונה אני מצאצאיו של רבי עקיבא וזכותו תעמוד עימי ביום הדין.

פעם אחת בא אליו עני וביקש הלוואה. אותו יהודי ראה שמדובר בעני, אמר לו בגלל מצבך אני אתן לך הלוואה בריבית של שלושה אחוזים. התחיל העני לבכות ולדחוק בו שיריד בריבית. היהודי הרשע היה חולה לב, הרבה להזיע ואסור לו להתעצבן. אך ככל שסירב העני לא הפסיק לנדנד לו שיריד את הריבית, ובסוף הוא הסכים לשני אחוזים העני ממש מסכן חייב כסף להרבה אנשים, התחיל לבכות שוב וביקש אחוז אחד ומנגד היהודי הרשע התחיל להילחץ להתעצבן ואמר הפעם זה סופית אחוז וחצי וזהו זה.

העני המשיך ללחוץ וכך התווכחו זה אומר אחוז אחד, והרשע אומר אחוז וחצי ופתאום פרחה נשמתו של היהודי הרשע ומת. כל העיר שמעה על המקרה ולא ידעה מה לעשות אף אחד לא רצה לגעת באותו יהודי רשע שהיה מלווה בריבית ועושה את הבריות וכולם קראו לרב העיר. הרב החליט שמשום כבוד הבריות צריכים להביאו לקבורה.

מרום סקרנות הציבור על מה הרב יספיד בלוויה של הרשע, באו בהמוניהם, הרשע זכה ללוויה גדולה. כל העיר באו ללוויה כדי לשמוע מה יכול כבר הרב לומר על אותו רשע.

הרב החל להספיד כך: יהודי זה בן אברהם אבינו, בן יצחק, בן יעקב, בן משה, בן יהושע בן נון, בן לזקנים, בן לנביאים, בן לכנסת הגדולה, ויחוסו מתחיל מרבי עקיבא התנא הגדול שמסר את נפשו לקידוש השם שמים שלמד תורה במחירת למרות הגזירה של מלכות רשעית שלא ילמדו תורה, ואשריו שנתפס בדברי תורה, אותו רבי עקיבא מסר את נפשו בזמן שקרא קריאת שמע ונפטר "באחד" ואילו יהודי זה מצאצאיו יצאה נשמתו באחד וחצי (אחוז)...

סיפורי צדיקים

גליון 377
שנה ח' תשע"ט

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישור לפרסום התמונה

סיפורי חז"ל

תורה או עושר

ר' אבא היה מכריז מי שרוצה עושר ואורך ימים יבוא ויתעסק בתורה. היו נאספים אליו ועוסקים בתורה. רווק אחד שמע ובא אל ר' אבא, אמר לר' אבא אני רוצה לעסוק בתורה ולזכות בעושר, שאל אותו ר' אבא מה שמך? אמר לו, יוסי. ישב ולמד עם בני החבורה, לאחר כמה ימים עמד יוסי זה לפני ר' אבא ואמר רבי היכן העושר שהבטחת? אמר לו ר' אבא המשך לשבת ואני מבטיחך שהעושר יבוא לך. פעם בא איש אחד וכלי פו בידו, מיד האיר הבית, אמר האיש רבי רצוני לזכות בתורה דמפני שאני לא זכיתי רוצה אני לזכות תלמיד חכם בעושר שהוריש לי אבי. אמר ר' אבא ליוסי, השתדל בלמוד התורה והלה נתן לך עושר. נתן האיש את כוס הפו ליוסי, קרא עליו ר' אבא לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פו. ישב יוסי ועסק בתורה, לימים חשקה נפשו של יוסי בתורה וישב ובכה. מצאו ר' אבא בוכה ושאל אותו על מה אתה בוכה? ענה יוסי אני מניח חיי נצח בשביל חיי שעה, איני רוצה בעושר, כי מצאתי עושר רוחני גדול ועצום יותר מהעושר הגשמי. נטל יוסי את העושר וחילק אותו בין חבריו. מאז נקרא שמו ר' יוסי בן פזי

(לפי הוזהר הקדוש לך לך)

פרשת השבוע

לתרבות רעה הביא אותה להחלטה, כי העצה היחידה היא לבקש מהרב שיתפלל שבורא העולם יטול את נפשו של בנה מחמד נפשה, אף שתישאר עיריית ללא זרע של קיימא, ובלבד שלא יעמוד הבן בנסיונות שעלולים להפילו לבאר שחת. האם הוילה דמעות כמים, רבי יחזקאל בכה יחד עמה ובסופו של דבר אמר, במקום להתפלל שימות הבן נתפלל כולנו שיחיה ושיעמוד בנסיונות ויישאר יהודי כשר.

ואכן כך הווה, התפילה ממעמקי הלב בקעה רקיעים, ואותו צעיר היה מהיחידים שזכו שגם לאחר שהתגייסו לצבא והיטלטלו בין ארצות ועמים ובין חיילים נכרים וגסי לב, שמרו על יהדותם ונשארו יהודים נאמנים וכשרים. סיים רבי יחזקאל אברמסקי את סיפורו ואמר, באותה שעה חשתי כאילו עמדה לנגד עיני תמונה חיה ומוחשית של מה שנאמר בתורה על בן סורר ומורה שנהרג על שם סופו, ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אותו אל זקני עירו, ההורים בעצמם אשר מי כמוהם חשים אהבת אב ואם לבנם מתגברים על האהבה הטבעית, בידעם כי בנם עתיד לצאת לתרבות רעה ולאבד חיי הנצח, ומבקשים לנהוג בו את הדין של ימות זכאי ואל ימות חייב חיו.

ותפשו בו אביו ואמו (כ"א – י"ט) פעם נכנס ת"ח צעיר לפני הגה"ק רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א ופתח עמו בדברים, במהלך השיחה סיפר לו כי הוא עוסק עתה בלימוד פרק בן סורר ומורה שבמסכת סנהדרין. כששמע זאת בעל חזון יחזקאל אמר לו הבה ואספר לך מעשה נורא שאירע עמי כאשר כיהנתי כרב ברוסיה. הוא סיפר כי אל הרב היו פונים לא רק בשאלות בדבר הלכה או כדי לשוחח בדברי תורה, אלא היו באים אליו גם יהודים רבים פשוטי עם כדי לבקש ברכה מהרב שיעתיר ויתפלל בעבורם, אם זה לרפואתו של חולה אנוש, לאשה עקרה וכו' או להצלחתו של אדם שכשל בעסקיו, או שגזירת המלכות עליו וכדומה. יום אחד באה אלי אשה וביקשה, רבינו תתפלל נא בעדי שבני ימות. נודעתי לשמוע את בקשתה הנוראה, סיפר רבי יחזקאל, ואז פתחה האם והסבירה את בקשתה התמוהה, בן יחיד לה ועתה קיבל צו גיוס לצבא הרוסי, בידעה את המכשולות והנסיונות שיעמדו בפניו, חוששת היא פן יכשל וייצא לתרבות רעה ח"ו, ולכן מבקשת שהרב יתפלל שימות עכשיו כיהודי כשר וטהור בטרם תיטמא נפשו בעבירות. רבי יחזקאל ביקש להרגיע את רוחה ותוך כדי שהיא משיחה את ליבה, התברר לו כי האשה באה בימים וזה בנה יחידה. אך למרות הכל החשש הנורא פן ייצא הבן

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 7:24 ת"א: 7:26 ר"ת: 8:01

פרשת כי תצא

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:13 ת"א: 6:28

ביותר באירופה, הוא קיווה והתפלל שחיות הטרף לא שינו את בית הכנסת.

לאחר מכן הוא ניגש אל דלתו של הזקן ונקש בדלת, הצ'כי הזקן עדיין חי ומילא את תפקידו באמונה, הוא הכיר בקושי את השמש שהזדקן עד לבלי הכר, אולם למראה גובהו לא היה מקום לטעות בו, ר' חיים היה משכמו גבוה מכל המתפללים ועתה כאשר קומתו שחה וכתפיו נידלדלו, נראה ר' חיים כמו צל של עצמו משכבר הימים, השומר הזקן הכירו ושמח לקראתו כמי שרואה אדם שחזר פתאום מבין המתים אל בין החיים. בלי אומר ודברים פתח השומר בפני ר' חיים את דלת בית הכנסת והוא עצמו נשאר בפרוודור, ר' חיים נכנס לבית הכנסת שהיה כה מוכר לו הביט מסביב, אך לא ראה דבר כי עיניו נתמלאו דמעות, שפתיו מלמלו והוא הודה לה' שהחיה אותו וקיימו מחדש לראות מקום מקודש זה, לאחר מכן הוא הרים את עיניו ומיד הבחין בשינויים שנעשו במקום, הוא ראה כי במקום הנרות, דולקים נורות חשמליות והריצפה מכוסה בטון, מלבד זאת הכל נשאר כפי שהיה מקדמת דנא.

ר' חיים חזר אל השומר הזקן ושאלו לפשר השינויים, הלה הסביר לו כי זה היה חלק מהתעמולה הנאצית שהתאמצה להוכיח בימיו הראשונים של הכיבוש, כי הגרמנים אינם ברברים כפי שכולם חשבו שהנם, משום כך הם עשו כאן את השיפורים הללו, ולאחר מכן מילאו את בית הכנסת ביהודים אותם הביאו ממחנות ריכוז שונים, ציוו עליהם להתעטף בטליתות ולהתפלל, והם צילמו את המחזה כדי להראות שהגרמנים הם עם תרבותי השומר על בתי כנסת עתיקים, ומבטיח ליהודים חופש דת מלא. ר' חיים היה מאושר שהגרמנים לא ניסו להכניס שיפורים נוספים, היתה לו הרגשה שכל הבנין העתיק שראה עתה לפניו שפוף קמעה כאילו שקע כולו קצת באדמה. ומה נעשה שם למעלה? הוא שאל את השומר הזקן כשמבטו נע אל העליה של בית הכנסת. בוא אראה לך השיב, הוא פתח את הדלת המובילה למדרגות והם עלו בהן לעליה, שם פתח השומר את דלת הברזל הכבדה, ר' חיים עמד שם כשלבו מלא חרדה, והוא שותק שתיקה כבדה. לאחר מכן צעד כמה צעדים קדימה ולפתע כאילו חדל לב מפעום, הוא עצר מוכה הלם ומבטו התמקד במשהו זר ומוזר שבלט מערימת השמות שכיסתה את מקום מנוחתו של הגולם, היתה זו ידית של כידון שלהבו היה נעוץ בתוך השמות, מה זה? הוא שאל את השומר כשהמלים מתפרצות מפיו. אה, זהו סיפור שלם אמר השומר, שלא הופתע מעצם השאלה. לאחר מכן הוא סיפר את סיפורו:

מקום קבורתו של הגולם מפראג ליומא דהילולא של המהר"ל הקדוש מפראג (ח"י אלול)

פעם או פעמיים בשנה, היה ר' חיים השמש הזקן של בית הכנסת אלט נוי שול בפראג, נוהג לקחת בידו סל מלא שמות ולהעלותם לעליית הגג של בית הכנסת העתיק, הוא היה פותח דלת צדדית בפרוודור של בית הכנסת, ומטפס בזהירות במדרגות העתיקות, עד שהיה מגיע לדלת ברזל, אותה הוא פתח בדחילו ורחימו במפתח ברזל גדול, כשהוא אחוז חיל ורעדה היה ר' חיים נכנס בצעדים מדודים לעליה האפלולית שהיתה מוארת רק על ידי שני חלונות קטנים משני צדיה קרוב לגג, הוא היה ניגש לאיטו למקום מנוחתו של הגולם, שערימת החימר שנשאר ממנו היתה קבורה תחת ערימת "שמות" שהצטברה שם במשך דורות, "שמות" אלה כללו ספרי קודש שנתבלו, טליתות קרועות, רצועות של תפילין וכו', כל הדברים הללו היו מוטלים מאחורי שרשרת של ברזל שהיתה מתוחה, מסביב ויצרה צורת מצבה על קברו של הגולם. ר' חיים היה ניגש למקום מריק את הסל שבידו חוזר על עקבותיו ועוזב את העליה.

היה זה מנהג מקודש שהנהיג הרה"ק רבי יהודה ליוואי זיע"א המהר"ל המפורסם מפראג, שיצר את הגולם ולאחר מכן נטל את חייו וקבר אותו בעליית הגג של בית הכנסת אלט נוי שול. לפני קרוב לארבע מאות שנה. וראה זה פלא, למרות שבמרוצת השנים הרבות הורקו במקום סלים אין ספור של שמות בכמויות שהיו צריכות למלא את המקום עד גג הרעפים, נראה היה כי הערימה לא גבהה כלל מעל לגובהה המקובל, דבר זה הפליא את ר' חיים כל אימת שהוא מילא את תפקידו בהתאם להוראות המהר"ל.

הפעם האחרונה שר' חיים העלה לעליית הגג סל מלא שמות, היתה זמן קצר לפני שהנאצים כבשו את צכוסלבקיה. במשך השנים האיומות של מלחמת העולם השנייה, התגלגל ר' חיים בכמה וכמה מחנות ריכוז נאציים, והיה מן היהודים המועטים ששרדו בחיים אחרי תקופת השואה. ברגע ששחרר ממחנה הריכוז על ידי כוחות המנצחים, מיהר ר' חיים לחזור לפראג, את פעמיו לאלט נוי שול שבעיר העתיקה שבה היה ממוקם הגיטו היהודי, ושבה נבנה בית הכנסת העתיק לפני למעלה משבע מאות שנים. הוא נעצר לפני בנין בית הכנסת והביט בו ארוכות, מבחינה חיצונית אך מעט מאד נשתנה ברוך השם, לא העזו הנאצים לשלוח את ידם בבית הכנסת העתיק

משל ונמשל

הרינה והשמחה שבפסוקי דזמרה

משל למלך אחד ששלח את בנו הצעיר לארץ רחוקה, אשר אנשיה מתגוררים במערות גדולות ואינם יודעים כלל על מאור השמש, אלא שיש להם למעלה אשנבים שבעדם חודר אליהם קצת אור, ודרך האשנבים האלה היו מקבלים גם את המזון והבגדים, והמזון הנ"ל והבגדים היו מקבלים בכל פעם ביום ידוע, ולא היו יודעים אפילו ממי הם מקבלים. וכל כך הורגלו לקבל את מזונותיהם בלי לדעת ממי הם מקבלים עד שנעשה להם הדבר טבעי. כך חיו, נשאו נשים והולידו ילדים דור אחר דור, עד שבא בן המלך וראה שהם אוכלים ושותים ושמחים ואינם יודעים כלום, שאל אותם: הלחם שהנכם אוכלים מנין הוא לכם? אמרו לו, כך דרכו של עולם שמקבלים לחם דרך האשנב. אמר להם בן המלך, חסרים אתם הכל ולא טעמתם עדיין אפילו מקצת טעמו של העולם הזה, לא ממאור השמש ולא מכל טוב הארץ, כי יש מלך ושליט, ולא האמינו לו. ישב עמם זמן מה והוא דואב ומיצר על היעדר אור השמש, והם היו תמהים על דאגתו. ומרוב צר התחיל לבכות, ובתוך הבכי לקח כינור והתחיל לנגן עליו ניגונים עליזים. תמהו בני המדינה יושבי המערות: לשמחה מה זו עושה? אמר להם, אתם תשארו במערה זו כל ימיכם ולא תדעו כלום מהתענוגים הגדולים שישנם בעולם, אולם אני מצפה שהמלך יוציאני מכאן לראות באור העולם ולפום צערא אגרא.

והנמשל עמוק הוא, אולם אפשר לבאר כדי להבין מקצתו, כי עולם העשייה שאנו שוכנים בתוכו, הוא כמו בור עמוק שאור השמש אינו מגיע אליו, ואנו נקראים לכן יושבי חושך וצלמות. וכך אנו חיים עד שבמשך הזמן נשכח מאתנו לגמרי מאין באה ההשפעה במזלות, שהם כמו האשנבים שבמערות הנ"ל. אמנם הנשמה האלוקית שהיא בבחינת בן המלך הנ"ל, מצטערת הרבה וממררת בבכי על שהיא נמצאת בבור עמוק זה, אולם בעת התפילה מדי חודש בחודשו ומדי שבת בשבתו, נזכרת הנשמה כי היא עתידה להיגאל ולעלות שוב למרומים לחזות בנועם ד' ולשמוח באור הגדול האמיתי, כי אז היא שמחה ומרננת וזוהי הרינה שבפסוקי דזמרה, וד"ל.

(בשם הרה"ק רבי נחמן מקוסוב זיע"א)

למחרת כיבוש פראג בידי הנאצים באו לכאן שני גנרלים שלהם מלווים ביחידה קטנה של חיילים מזויינים, אחד הגנרלים הקשיש שלהם אמר לי שמענו על אגדת "הגולם" האם זה נכון שהגולם קבור למעלה בעליית הגג של בית הכנסת? השיבותי לו כי סיפורו של הגולם אינו אגדה, וכי הוא אכן קבור בעליית הגג של בית הכנסת. קח אותנו לשם למעלה, פקד עלי הגנרל. ניסיתי להניע אותם מלבצע את זממם, אמרתי מה שאמרתי, אך הגנרל קטע את דברי בחוסר סבלנות. בסופו של דבר לא היתה לי ברירה אלא להעלות אותם לעלייה, כאשר עלינו שאל אותי הגנרל בחוסר סבלנות, היכן הגולם? הראיתי להם על ערימת השמות ואמרתי להם הנה שם, הגנרלים ניגשו אל המעקה הביטו פנימה ואחד מהם קרא מאוכזב: הרי זה ערימה של אשפה ותו לא, חס ושלוש אין זה אשפה אמרתי להם, אלה הם רבותי תשמישי קדושה שנתבלו מרוב שימוש ושרידי של הגולם קבורים תחתיהם.

נקח את האשפה פקד עלי הגנרל בטון מאיים, אני התחננתי על נפשי ואמרתי להם אדונים רבי חסד, אסור בתכלית האיטור לנגוע בזה, כך פקד הרב הקדוש שיצר את הגולם, ומאוחר יותר הניח אותו כאן למנוחת עולמים, יורשה לי להעיר בכל הכבוד כי יהיה זה מסוכן ומביא מזל רע לחלל מקום קדוש זה. שטויות, הרעים עלי הגנרל הצעיר בקול נביחה, תנקה תיכף ומיד או שכאן... הוא שלף אקדח כיוון אותו עלי וחזר וציווה לנקות את המקום, אינני יכול, אסור, אמרתי ולא זותי ממקומי למרות שאקדח טעון היה מכוון עלי. עזוב אותו, אמר הגנרל הקשיש לעמיתו הצעיר, הוא קרא לאחד החיילים ופקד עליו לנקות את הערימה, הלה ניגש, שלף את הכידון שלו ונעץ אותו לתוך ערימת השמות, אולם כעבור שנייה הוא השמיע קול זעקה מרה, הוא שמת את ידית הכידון ונפל לאחוריו כשהוא מזועזע בכל גופו, לאחר מכן הוא נשאר שוכב חסר חיים. שני הגנרלים נראו מזועזעים ממראה עיניהם הם עזבו את המקום במהירות, שני חיילים נשאו את גופת חבריהם ואף הם הסתלקו במהירות כלעומת שבאו, לאחר מקרה זה שוב לא העזו הגרמנים להציג אף רגלם בעליה של בית הכנסת סיים השמש הזקן את סיפורו.

צ'ין אדם לחברו

לוותר כדי לא לפגוע

מעשה שהשתתף הרה"ק רבי דוב בעריש ווינדפלד מטשיבין זיע"א בחגיגה אחת לכבוד סיום כתיבת ספר תורה. כנהוג במעמד כזה מכבדים את הקרואים לכתוב בקולמוס אותיות אחרונות של הס"ת, ובעלי יכולת רוכשים הכתיבה בממון רב, מנדבים לדברים שבקדושה. והנה כיבדו את הגאון לכתוב ראשון אות אחת, אך להפתעת הקהל הוא משתמט, במקום לכתוב בעצמו הכריז שממנה את סופר הסת"ם לשלוחו, שיכתוב האות במקומו. אחריו כמובן עשו כולם ככה, ואיש לא הרהיב עוז לכתוב בעצמו. לשאלת מקורביו גילה להם אחרי החגיגה, שבין הקרואים נמצא איש החשוד בעיניו כמי שיש עליו דין מומר לדבר אחד מן התורה, והיה חושש אולי יגיע גם תורו לכתוב אות בספר התורה, אי לזאת התחכם לנהוג כפי שנהג ופתר בדרך זו את הבעיה

כדי לא לבייש

מסופר על הרה"ק רבי יעקב ישראל קנייבסקי בעל הקהלות יעקב זיע"א, שפעם ביקר בבית נכדו, והיה שם קרובו של הנכד שלא היה בן תורה, ונמנע ה"סטייפלער" מלשוחח בד"ת כל עת הביקור כדי שאותו קרוב לא ירגיש עצמו נחות.

לכבד את הזולת

פעם בא לבקר את הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א, ת"ח קשיש מכרו ומידועו זה שנים רבות, ר' משה פתח בשיחה אך תוך זמן קצר התברר לו שבן שיחו אינו מסוגל להמשיך בה. הפסיק ר' משה לדבר וישב בשקט עם ידידו משכבר הימים. איש צעיר אשר נלוה אל האורח הקשיש, ראה הזדמנות לדבר עם ר' משה בלימוד תורה, והחל להציג לו שאלות הלכתיות, ר' משה התעלם מהשאלות שנשאל להם והמשיך לשבת בדממה, הוא ראה בכך חוסר כבוד אם ישא ויתן בהלכה בנוכחות אורחו אשר למרבה הצער אינו יכול ליטול חלק בלימוד.

אל ילבין פני חבריו ברבים

מסופר על תלמיד ישיבת קול תורה' שהיה כבד פה, שבא אל הרה"ק רבי שלמה זלמן אוירבך ראש הישיבה זיע"א, ובכה לפניו על שהתלמידים צוחקים על צורת דיבורו. קרא הגרש"ז את התלמידים והעמידם על חומרת הדבר שבהלבנת חבר, אך הללו התנצלו שאין ביכלתם להתאפק מלצחוק, זה בלתי אפשרי אמרו. נודעק רבי שלמה זלמן ואמר: "היה לכם להיחנק", כבר אמרו חז"ל (ב"מ נ"ט) נוח לו לאדם להפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבריו ברבים

תלולא דצדקיא

שבת קודש י"ד אלול

הרה"ק רבי יוסף אשכנזי ב"ר ישראל (מח"ס "אהלי יוסף" - תרכ"ו)

יום ראשון ט"ו אלול

הגה"ק רבי עקיבא אייגר ב"ר שמחה בונים (תקי"ט)

הרה"ק רבי שלמה משה אלשקר ב"ר יצחק (שו"ת מהר"ם אלשקר - תקנ"ט)

הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד (תלמיד הבעש"ט)

ב"ר נחמיה פייבל (תקמ"ו)

הרה"ק רבי מאיר הורוויץ מלברטוב (תר"א)

יום שני ט"ז אלול

רבי אברהם נפתלי צבי מוורמייזא ב"ר משה הלוי (תע"ב)

יום רביעי י"ח אלול

רבינו המהר"ל מפראג רבי יהודה ליואי ב"ר בצלאל (שס"ט)

רבי יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברבי - (שע"ג)

הרה"ק רבי יוסף מאוסטילא ב"ר מרדכי מנעשחזי (תק"צ)

הגה"ק רבי עבדאלה סומך (בעל זבחי צדק - וחזון למועד - תרמ"ט)

יום חמישי י"ט אלול

רבי חיים בנבנשתי ב"ר ישראל (תל"ג)

הרה"ק רבי זאב נחום בורנשטיין מביאלא

יום שישי ב' אלול

הרה"ק רבי משה אריה פריינד ב"ר ישראל (תשנ"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
 מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף הדרום על המצוות.

הלכות מוקצה (י"ד)

א) עצה טובה, שיהיה לכל אחד מחזיקי מפתחות מיוחד לשבת, ששם ישים רק המפתחות שאינם מוקצה, ולא יצטרך לטרוח להוציא מערב שבת, המפתחות שהם

מוקצה, ולהכניסם שוב אחרי שבת לצרור המפתחות, שמצוי שישבח, או יאבד לו כמה מפתחות. (ספר גם אני אודך)

ב) קופסה טאביק, וכן משקפים שמשמש בהם לקריאה, מותר לטלטלן אפילו שלא לצורך כלל. (אשל אברהם, מבוטשאטש, מהדו"ת, ריש סימן ש"ח)

ג) מותר לטלטל בשבת ארנק חדש, שעדיין לא השתמש בו. (משנה ברורה סימן ש"י, ס"ק כ"ה)

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
 בארץ ובחו"ל 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶפֶת

פֶּרֶשׁת כִּי-תֵצֵא

כס"ד, אֲלֵיוֹן ט"ז

מה עשתה? הלכה ובנתה על ראשו קו, והוא אפלו לא הזיז את ידו כדי לגרשה, מה אתם אומרים?...
או אז נענה ואמר הגאון רבי עזרא עטיה זצוק"ל:
"הנה על כך אנו אומרים 'משה אמת ותורתו אמת',
ואם הגמרא אומרת כי יש מציאות שיש קו בראשו
של אדם, הרי שאכן עתה נוכחתם לדעת כי יש
מציאות שכזאת". ואותו אדם שלעג קדם לכן על כך,
כבש את עיניו בקרקע מרב בושה.

(לבוש יוסף)

נקה לגמרי את הגיהנם כלו מכל הנשמות שהיו בו

לא תחרש בשור ובחמור יחדו (כב, י).

לאחר שרבונו יואל סירקיס זי"ע, הב"ח, רבה של קראקא, הסתלק למתיבתא דרקיעא, הספידו חתנו הגאון רבי דוד הלוי זצוק"ל, הש"ז הספד תמרורים, ובין דבריו ספר, כי כאשר התיצב חותנו (הב"ח) בפני בית דין של מעלה, מצאו שהוא זכאי בדין ונקי מכל רבב, לפיכך תהא דרכו הישר לגן עדן, מבלי שיצטרך להטהר אפלו במשהו באש של הגיהנם.

ברם, פידוע מדת הרחמים רוצה מאד שכל צדיק יעבר בגיהנם אפלו לרגע קט כדי להתכפר ולהזדכך לגמרי. ולא עוד, הצדיקים עצמם בעברם בגיהנם רוצים כי הנשמות שהיו קרובות בחייהן אליהם יתדבקו אליהם בגיהנם, וכך הם יוכלו להוציאן עמהם בדרךם לגן עדן, אבל מפיון שעל הב"ח לא נמצא שום שמץ ורבב חטא, אי אפשר היה להעבירו בגיהנם אפלו לרגע. בשל כך התבוננו בשמים איזו תקנה תהיה עכשו לנשמות הנדחות, וחפשו אולי יש נדנוד

יש מציאות שיש קו בראשו של אדם!
כי יקרא קו צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ... (כב, ו).

הגאון רבי עזרא עטיה זצוק"ל רגיל היה למסור שעור בגמרא בפני פקידים סוחרים ותעשיינים. כאשר הגיעו לסגית מצות שלוח הקן (חולין קלט:): שם דנה הגמרא על הפסוק 'כי יקרא קו צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ' מה יהיה הדין, אם ימצא קו על ראשו של אדם. האם גם בקו שכזה יש מצוה של שלוח הקן.

כאשר שמע אחד מהמשתתפים את הדבר הזה, השתומם עד מאד ואמר "איזו מין שאלה לא מציאותית זו? מדוע עוסקת הגמרא בכזו שאלה? הרי דבר שכזה לא יכול להתרחש כלל וכלל". שמע זאת הגאון רבי עזרא וענה לאותו יהודי בנעם אך בתקיפות: "דברי הגמרא הם קדש קדשים, ואין להרהר אחריהם". מכיון שראה הרב שלא הועילו דבריו לאותו תלמיד, התפלל מתוך כאב ואמר "רבוננו של עולם, תוכיח את אמתות תורתך הקדושה".

בעודו מתפלל כן, נפתחה הדלת ואל השיעור נכנס אחד מהתלמידים שנעדר מהשיעור כבר זמן רב. שמח הרב ואמר בלבו 'יש כאן הזדמנות להסיח את דעתו של העקש', ושאל את הבא: "היכן היית זמן כה ארוך?" ענה התלמיד ואמר: "היה לי עסק בהודו שהיא ארץ מוזרה וארחותיה מוזרים. תארו לכם, יושב אדם משעמם בידיים משלבות תחת עץ יום יומים שלשה, ומשום שלא שנה את תנוחתו, באה צפור וחשבה כי מדבר באיזה עץ או גזע אשר לא ינוע ולא יזוז. וכי

שֶׁל חֶטָא בְּמַעֲשָׂיו שֶׁל הַבַּיִת.
 מִשּׁוּם כֵּן, הַכְרִיזוּ וְשָׂאֵלוּ בְּמִרוּמִים, שְׁמָא יֵשׁ מִי
 שְׂיֻדַּע, הָאֵם חֶטָא הַבַּיִת בִּימֵי חַיָּיו בְּאִיזָה נִדְנוּד שֶׁל
 חֶטָא, אָבֵל אִף מִלְאָךְ לֹא בָּא לְהוֹדִיעַ וְלִסְפֹּר עַל חֶטָא
 כָּלִשְׁהוּא. הַכְרִיזוּ בְּשִׁמְיֵם בְּשִׁנִּית, וְגַם הַפַּעַם לֹא בָּא
 אִף מִלְאָךְ. לְאַחַר הַהִכָּרְזָה הַשְּׁלִישִׁית הִגִּיעַ מִלְאָךְ
 מִמָּקוֹם נֶדַח, וְאָמַר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ עַל אִיזָה חֶטָא שֶׁהַבַּיִת
 חָטָא. וּמַעֲשֵׂה שֶׁהָיָה כֹּךְ הָיָה;

פַּעַם הַלֵּךְ הַבַּיִת בְּרָחוּב וְלִמַּד בְּקוֹל, כְּשֶׁהוּא מְשַׁנֵּן אֶת
 הַמְשָׁנָה (אֲבוֹת פ"ה מ"ג) בֵּן הָאָה אֹמֵר. בְּאוֹתוֹ זְמַן
 עָמְדוּ בְּרָחוּב שׁוֹר וְחִמּוֹר שֶׁהָיוּ רְתוּמִים לְעִגְלָה יַחְדָּו,
 וְכִיּוֹן שֶׁשְׁמָעוּ אֶת הַקוֹל 'הֵיִיא הֵיִיא' הַדּוּמָה לְקִרְיַאת
 הָעִגְלוֹנִים כְּשֶׁהֵם מְזַרְזִים אֶת הַבְּהֵמוֹת לָלֶכֶת, הִחֲלוּ
 הַשׁוֹר וְהַחִמּוֹר שֶׁהֵם כָּלָאִים לְמַשֵּׁךְ אֶת הָעִגְלָה יַחַד
 וְלָלֶכֶת בְּיַחַד. יוֹצֵא אֶפּוֹא שֶׁהַבַּיִת בְּדַבְּרֵיו גָּרַם לְאֶסּוּר
 כָּלָאִים, וְזֶה נֶחֱשֵׁב לוֹ לְנִדְנוּד שֶׁל חֶטָא כְּדִי לְהִתְכַפֵּר.
 הַחֲלִיטוּ אֶפּוֹא בְּשִׁמְיֵם כִּי אֵכֵן הַבַּיִת יַעֲבֹר דֶּרֶךְ
 הַגִּיחָנִם, אָבֵל מִמִּילָא בְּדַרְכוֹ יוֹכַל לְהוֹצִיא מִשָּׁם אֶת
 כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַטְּעוּנוֹת תְּקוּן. [וּמִקְבֵּל הַדְּבָר מִמְרַנָּא
 וְרַבְנָא הַבַּעֲשׂוֹט הַקְּדוֹשׁ ז"ע, כִּי אֲרַבְעִים יוֹם בְּטָרַם
 הָעֲבִירוּ אוֹתוֹ בְּגִיחָנִם צָנְנוּ אֶת הַגִּיחָנִם לְכַבּוּדוֹ שֶׁל
 הַבַּיִת שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ כָּל כֹּךְ חֵם...]. וְאִמְנָם, בְּעֲבָרוֹ שָׁם,
 לֹא רַק שֶׁנִּטַּל עִמּוֹ אֶת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהָיוּ תְלוּיוֹת בּוֹ, אֲלָא
 הוּא נִקָּה לְגַמְרֵי אֶת הַגִּיחָנִם כְּלוּ מְכַל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהָיוּ
 בוֹ.

בְּסִפּוּר זֶה סִיִּם חֲתָנוּ רַבְּנֵי הַט"ז אֶת הַסְּפָדוֹ עַל חוֹתְנוֹ
 הַבַּיִת, וּבְכַךְ פָּרַשׁ אֶת דְּבָרֵי הַפִּיטוֹן (יוֹצֵר לְשַׁבַּת פְּרָה)
 "לְטַהַר טְמֵאִים לְטַמְא טְהוּרִים בְּאִמְרַת קְדוּשָׁה". פְּרוּשׁ,
 "לְטַהַר טְמֵאִים" הַקַּב"ה רוֹצֵה לְטַהַר אֶת הַנְּשָׁמוֹת
 שֶׁהֵן נִמְצְאוֹת בְּגִיחָנִם, לְכֵן "לְטַמְא טְהוּרִים" הוּא
 מַחֲפֵשׁ אִיזוֹ עֲבָרָה עַל אִיזָה צְדִיקָה, כְּמוֹ שֶׁחֲפָשׂוּ עֲבָרָה
 עַל חוֹתְנֵי הַבַּיִת וּמִצְאוּ שֶׁנִּכְשַׁל, "בְּאִמְרַת קְדוּשָׁה". וּבְמָה

חידון אֵלֶּךָ? נושא פרסים
הֵיכֵן מִזְכָּר בְּפָרְשָׁה זוֹ הַמְסַפֵּר 40,
אָבֵל הַכּוֹנֵה רַק ל-39?

מִצְאוּ אֶת הָעֲבָרָה, בְּשַׁעַת אֲמִירַת תְּבוֹת קְדוּשׁוֹת שֶׁל
 תּוֹרָה שֶׁעַל יְדִיהֶן הִנְהִיג כָּלָאִים.
 (סיפורים נפלאים)

הֵיךְ כּוֹתֵב אֶת הַתְּבָה "עֲמֶלֶק" וּמוֹחֵק

תְּמַחָה אֶת זִכָּר עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם... (כה, יט).
 מִנְהַג מִיַּחַד הָיָה לוֹ לְהַגִּיהַ "ק הַרְבִּי ר' הַעֲשִׂיל מִקְרָאקָא
 ז"ע בְּדַבַּר הַמְצָוָה שֶׁל מַחֲיַת עֲמֶלֶק. כְּאֲשֶׁר הָיָה רוֹצֵה
 לְנַסּוֹת קְלָמוֹס הָאֵם הוּא כּוֹתֵב כְּדַבְעִי, הֵיךְ כּוֹתֵב אֶת
 הַתְּבָה "עֲמֶלֶק" וּמוֹחֵק, כּוֹתֵב שׁוֹב וְשׁוֹב מוֹחֵק. כֹּךְ הָיָה
 עוֹשֶׂה כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, וְעַל כֵּךְ אָמַר כִּי בְּכַךְ אֲנִי גַם
 מְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל "תְּמַחָה אֶת זִכָּר עֲמֶלֶק".
 (קב הישר)

זִכָּר זָכָר, אֲבִי גוֹיט צוּ מַעֲקֵעוֹן...

תְּמַחָה אֶת זִכָּר עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם... (כה, יט).
 מִן הַיְדוּעַ כִּי בְקִרְיַאת הַתּוֹרָה בְּפָרְשַׁת זִכּוֹר נוֹהֲגִים
 לְקַרֵּא אֶת הַמַּלְאִים "תְּמַחָה אֶת זִכָּר עֲמֶלֶק" בְּשִׁנֵּי
 נִקּוּדִים, גַּם בְּסִגְל - זָכָר, וְגַם בְּצִירֵי - זָכָר. וְאוּלָם,
 הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיהוּ מוֹיִלְנָא זצ"ל וְכֹךְ גַּם הָאֲדַמּו"ר בַּעַל
 'צִמַח צְדָק' ז"ע א מְלִיּוּבְאוּיֻטֶשׁ קָרְאוּ רַק בְּסִגְל, מִפְּיּוֹן
 שֶׁהַמְלָה 'זָכָר' הִיא נִסְמָךְ לְמַלְהַ שְׁלֹאֲחֶרֶיָה - עֲמֶלֶק,
 וְאִזּוֹ צְרִיךְ לְקַרֵּא בְּסִגְל. אָבֵל כְּבָר בְּזַמְנָם נִשְׁתַּרְשׁ
 הַמְנַהֵג

(וְעַד הַיּוֹם) לְקַרֵּא בְּשִׁנֵּי הַנִּקּוּדִים, בְּסִגְל וּבְצִירֵי, כְּדִי
 לְהַדְגִּישׁ שֶׁלֹּא קוֹרְאִים בְּקִמְץ - זָכָר. לְלַמְדָנוּ שֶׁיֵּשׁ
 לְמַחוֹת אֶת כָּל זִכָּר עֲמֶלֶק כְּלוּ.

וּכְבָר הוּא מַעֲשֵׂה אֶצֶל הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁנִיאֹר זְלַמָּן מַלְבָּלִין
 זְצוּק"ל, בַּעַל "תּוֹרַת חֶסֶד". פַּעַם, לְפָנֵי קִרְיַאת הַתּוֹרָה
 שֶׁל 'זָכוֹר' שָׂאֵל אוֹתוֹ הַבַּעַל קוֹרֵא בְּבֵית מְדַרְשׁוֹ
 הַכִּיצַד לְקַרֵּא, הָאֵם בְּסִגְל אוּ בְצִירֵי? נִעֲנֶה לוֹ הַגָּאוֹן
 וְאָמַר: זָכָר, זָכָר, וּבְלִבְד לְמַחוֹת הַיֵּטֵב. [וְכַלְשׁוֹנוֹ: זָכָר
 זָכָר, אֲבִי גוֹיט צוּ מַעֲקֵעוֹן].

(קצות השולחן)

שוהי הדר

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור
 מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
 את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני
 למספר פקס: 077-470-26-81
 או למייל: magdenot@gmail.com
 נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
 בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה
 פורסמו אי"ה בגליונות הבאים

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 939

כי תצא - י"ד אלול תשע"ט - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

ח"י אדר תש"ס - ח"י אדר תשע"ט

י"ט שנים להסתלקותו של הגה"צ המשפיע רבי משה וובר זיע"א

מאמרותיו

"כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוך בידך ושבת שבו"

לכאורה תמוה: מדוע מתחיל בלשון רבים ("אויבך") ומסיים בלשון יחיד ("ונתנו")?

אפשר לבאר על פי המובא בספר "חובת הלבבות" (שער יחוד המעשה פרק ה): "ואמרו על חסיד שפגע באנשים שבים ממלחמת אויבים ושללו שלל אחר מלחמה חזקה. אמר להם: שבתם מן המלחמה הקטנה ושללתם

שלל, התעדרו למלחמה הגדולה. אמרו לו: ומה היא המלחמה הגדולה? אמר להם: מלחמת היצר וחייליו". וזהו שכתוב "ונתנו" היינו אחר נצחון המלחמה עם אויבך, יכול לחשוב חס ושלום - "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" לכן אמר הכתוב "ונתנו" ליצר הרע - "השונא הגדול שיש לך בעולם" (כמבואר ב"חובת הלבבות שם באריכות).

(ירם משה מהגה"צ רבי משה וובר זיע"א)

נקי הדעת שיבדו עליהם

מוכר הפיצוחים ממדינת "פלסטיין"

ר' מרדכי מזרחי שיחי השבוע בחנותו כשהוא מציג לראווה את שטרות הדינרים

דלים רבות נכתבו ותיעדו את השוק היחודי בעולם שוק "מאה שערים".

ניתן לומר עליו שהוא כמעט טריטוריה עצמאית בתוך ארץ ישראל.

שוק זה רווי בדמויות הוד שהתגוררו בתוכו, הילכו בו והתפללו בבתי כנסיותיו. בשנים

את חנותי" הוא משיב. "מדובר בין השאר בסוג קונים שמתעקשים לקנות במטבע "דינר" של ירדן ולא בשקל של ה"ציוניים". וכשהוא מבחין בפליאה שמסתמנת על פניו, הוא ממשיך להסביר: "ישנו גר צדק שמכונה הרב הפלסטיני של "בית דין" מאה-שערים והוא זה שיזם את המהלך הזה. פעם בחודש הוא מגיע אלי ומחליף את שטרות הדינרים שברשותי לדולרים". "כיצד אתה מצליח להסתדר ולהתנהל ממול אלה שמבקשים להתבדל מהכלל"? אני שואל. "למדתי בחיים שצריך לזרום עם כל אחד לפי מצבו הנפשי" הוא משיב. "ולכן אני משתדל לדבר בחיוך וברוגע עם כל קונה על פי צרכיו ודרישותיו. ישנן גם נשים שמגיעות לחנותי כשכיסוי שחור עטוי על פניהן אני משתדל להתאמץ להבין מה שהן מבקשות לקנות, כי הרי רק קולן נשמע מבעד לרעלה שעוטפת את פרצופן".

"מה המסר שאתה רוצה להעביר לתושבי ירושלים בכלל ולתושבי השוק בפרט?"

האחרונות אחת מהדמויות הבולטות בשוק הינו מוכר הפיצוחים - ר' מרדכי מזרחי שיחי. חנות הפיצוחים המיתולוגית "פיצוחי מזרחי" ברח' יחזקאל שבירושלים, היא בבעלות משפחתו. ר' מרדכי, מה מיוחד בחנות הפיצוחים שלך בשוק "מאה שערים"? אני שואל. "סוג האנשים שקונים אצלי" - זה מה שמיוחד

אני שואל. ר' מרדכי מהרהר קמעא ואז כשחיכוך האופייני משתפך על כל פניו הוא משיב: "בואו בהמוניכם לקנות פיצוחים במהלך כל השבוע ובמיוחד לכבוד שבת קודש".

סיפור קטן על יהודי גדול

את המעשה הזה שמעתי לראשונה השבוע: הרב יוסף ריבלין זצ"ל שידך את אחד מבניו. בשל העובדה שהיתה לו משפחה ברוכת ילדים, לא היו לו אמצעים כספיים לחתן את בנו. והנה בעוד הוא מאמץ את מוחו בכדי להגיע לפתרון למצוקתו, שמע דפיקה על דלת ביתו. כשפתח את הדלת הוא ראה יהודי הדור פנים שלא הכירו עד כה, ניצב לפניו. "האם אתה הוא ר' יוסף ריבלין" שאל אותו האיש.

כשהנהן לחיוב, מסר לו היהודי בעל הדרת הפנים מעטפה תוך כדי שאומר לו: "נהנה לך הסכום הנדרש בכדי שתוכל לחתן את בנך בנקל", ועוד לפני שהצליח ר' יוסף להתעשת מהתדהמה שפקדה אותו, נעלם האיש. כשפתח את המעטפה, מצא בה סכום של כמה אלפי דולרים. מאוחר יותר נודע לו שאותו היהודי שהגיש לו את המעטפה היה לא אחר מאשר הגה"צ רבי משה ובר זיע"א.

בשורה טובה

בסייעתא דשמיא

ניתן להאזין לשיעור בדף היומי ובפרשת השבוע מפי עורך העלון הרב עדו ובר שליט"א במערכת "קול הדף": 02-6400000

הדלקת נרות מוצאי שבת

7.24	ירושלים:	6.13	ירושלים:
7.26	תל-אביב:	6.28	תל-אביב:
7.26	חיפה:	6.19	חיפה:
7.26	באר-שבע:	6.28	באר-שבע:
8.0	רבינו תם:		המועדים הינם לפי שעון קיץ א"י

כל המעוניין לקבל את העלון "שמעו ותחי נפשכם" למייל שלו יפנה לכתובת המייל: haravveber@gmail.com

לקט של הדברים הכתובים בגליונות אלה מושמעים בהרחבה בסדרת הקלטות "שמעו ותחי נפשכם" להשיג: 02-5828284

את העלון ניתן לראות בע"ה www.veber.co.il

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

הוראה למעשה

האדם צריך שלא לאכול אכילת זולל וסובא. המקור בפרשה: "ורגמוהו" לא תאכלו על הדם - אכילה המביאה לידי דם. טעם מצוה זו, לפי שהאכילה והשתיה של רשות - עיסת כוחו ואונו של יצר הרע, כמו שהמצוות והתורה - כוח עיסת יצר הטוב. וירדה תורה לסוף דעתו, ימות זכאי ואל ימות חייב (סנהדרין עא), ולא נעשה מעולם סורר ומורה מפני הדקדוקים הללו. (לשון הרב רבי מנחם הבבלי). ומכאן שהחכם מבין מדעתו ומקדש עצמו במותר לו (שלה"ק).

הוראה למעשה

האדם צריך להתלבש כראוי, כי הלבוש יכול לעורר אותו להרהור עבירה שקשה מעבירה, המקור בפרשה: לא יהיה כלי גבר על אישה ולא ילבש גבר שמלת אישה". (שלה"ק)

הוראה למעשה

האדם צריך לעשות גבול לגאוה ואם לאו, משם תהיה נפילתו "כי יפול הנופל ממנו" לפני שבר גאון" (משלי טו) המקור בפרשה: "ועשית מעקה לגגך" (שלה"ק).

הוראה למעשה

אסור להכשיל ולהחטיא אם הרבים, שחטא הרבים תלוי בו, נמצאת מביא בביתו כל אותם

בסיעתא דשמיא

מחידושי העורך שליט"א

שאלות קצרות ותשובות בצינור:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת לתחילת פרשתנו?

תשובה: פרשת שופטים (הפרשה הקודמת) מסתיימת במילים "הישר בעיני ה'". ואילו פרשתנו נפתחת במילים: "כי תצא למלחמה על אויביך". מהמילה "על" לומדים שניתנת כאן הבטחה שמיד כשנצא למלחמה על האויב, ננצחו (כידוע שבשעת מאבק כשלוחם אחד מצליח לעלות על גבי השני, הוא מנצחו). וכל זאת נגרם בזכות שנעשה את "הישר בעיני ה'" כלשון רש"י בסיומה של פרשת שופטים.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסיומה?

תשובה: בתחילת פרשתנו רש"י מסביר שמדובר במלחמת הרשות. ואילו בסיומה של הפרשה מדובר במלחמת מצווה וחובה למחות את זכרו של עמלק. ומכאן ההוראה עבורנו בעבודת ה': כדי שנצליח לנצח את עמלק, עלינו להתחיל בעבודה של "קדש עצמך במותר לך" היינו שלא להסחף אחר התאוות המותרות לנו ורק אז נצליח לנצח את מה שבאמת אסור לנו לעשות.

3. מדוע הפסוק שפותח את פרשתנו מתחיל בלשון רבים ("אויביך") ומסיים בלשון יחיד ("שביו").

תשובה: יש כאן מסר חזק עבורנו בנוגע למלחמה כנגד יצר הרע: בתחילה נראה לנו שעוצמתו היא כשל צבא שלם ולכן אנו נרתעים בתחילה מלהלחם בו ואולם כשאנו סוף סוף יוצאים להלחם בו, אנו מגלים שבזכות כך ש-ה' עוזר לנו במלחמתנו זו, כוחו דל ככוחו של חייל בודד.

4. מדרש פליאה על הפסוק "כי תבנה בית חדש": "בשעה שאמר ה' כי תבנה בית חדש" שאלו מלאכי השרת: מפני מה אתה נותן תורה לישראל? אמר להם: הלא כתבתי בתורה "לא תשא שם ה' אלוקיך לשוא". אמרו מלאכי השרת: הלא כתבת פרשת בן סורר ומורה. אמר להם: בן סורר ומורה חייב סקילה". וצריך להבין מה המשמעות של הדו שיח הזה בין ה' יתברך למלאכי השרת, ומה הקשר בין הדברים?

תשובה: לאחר ששמעו מלאכי השרת את הציור שמי שבנה בית חדש מצווה לעשות

המשך בעמוד אחרון

העונשים והדמים, (שלה"ק). המקור בפרשה: "לא תשים דמים בביתך".

הוראה למעשה

האדם צריך לזכור אלת השבועה שהשיעו את נשמתו קודם בואה לגוף - שיהיה צדיק כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מסכת נידה ל) ועל זה בא הרמז שתמיד יזכור זאת. וישמור מוצא שפתיו. (שלה"ק)

המקור בפרשה: "מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת ל-ה' אלוקיך".

הוראה למעשה

האדם צריך קודם שיפטר מהעולם לתקן את אשר עיוות ושב ורפא לו.

המקור בפרשה: "שלא יחזיר המגרש את גרושתו משנישאת". יש בזה גם כן רמז לנשמה, שלפעמים מתלבשת בגוף גרוע בשביל עוון חמור ולכן צריך לתקן את חטאיו ואם לא יעשה זאת, לא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה אחר שהוטמאה. (שלה"ק).

הוראה למעשה

אזהרה גדולה שלא לספר לשון הרע. ומצוות זכירה הוא בכל עת.

המקור בפרשה: "זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים". (שלה"ק).

נושאים בפרשה

"שלח תשלח את האם וגו' והארכת ימים"

מובא במדרש תנחומא: "לא גילה ה' מתן שכרן של מצוות חוץ משתיים אלה: כיבוד אב ואם ושילוח הקן, ושתייהן שכרן - אריכות ימים. צריך להבין מדוע דוקא שתי מצוות אלו שכרן אריכות ימים? ניתן לפרש על פי מה שמובא במסכת מגילה (דף כ"ח ע"א): "שאלו תלמידיו את רבי נחוניא בן הקנה: במה הארכת ימים? אמר להם: מימי לא נתכבדתי בקלון חברי... ותרן בממוני הייתי". למדים מכאן שעל ידי מידות טובות בין אדם לחברו, זוכים לאריכות ימים. וזהו גם הענין בשילוח הקן וכיבוד אב ואם, כמבואר ברמב"ן הטעם על כיבוד אב ואם (שמות כ): "שהוא כענין בורא משתתף ביצירה, כי ה' הוא המוליד הראשון ואביו המוליד האחרון ולכן אמר: "כאשר ציוויתך" וכו' עיין שם. וכן מובא בפירושו ה"אבן עזרא" וזו לשונו: "והנה הבן, לא יצא לעולם רק על ידי אבותיו והם גמלוהו וטיפחוהו, ריבהו והשקוהו... חייב לכבדם כי הם היו הסיבה להיותו חי על פני האדמה". מכל זה מבואר שענין כיבוד אב ואם היא מידה טובה של הכרת תודה למי שטרח בו. וכן מובא בספר ה"חינוך" (מצוה לב): "משורשי מצוה זו שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עימו טובה ולא יהיה נבל ומתנכר

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

החופה ביער

"ממקום אלמוני אנחנו באים, ואין אתנו רק הנער הזה, אולם הוא איננו ילדינו הטבעי, כי אם מצאנו אותו לפני כמה שנים תועה ביער הסמוך לכפר פלוני, והוא נילוה אלינו אז בדרך". ויהי כשמוע האיש את דבריהם, ויזכור את אשר קרה בבית הדוכס, אשר בעירם, זה ימים רבים. ויאמר אליהם: "אולי זה הוא הילד אשר אבד לאדוני עירנו, לפני עשר שנים בערך, כשנסע עם אשתו ובנו יחידו?". ויענו האנשים ויאמרו: "אין אנחנו יודעים מאומה, ואם אמת נכון הדבר, הננו להשיב את האבדה לבעליה. אולם איך אפשר הדבר, שבן דוכסים ילך מבית אבותיו, והם לא ישימו אליו לב? הלא היה בידם לשלוח שליחים על פני כל הארץ, עד אשר ימצאו את בנם?". ויאמר אליהם בעל הבית: "שמעו ואספר לכם את גוף המעשה: לדוכס שלנו יש כפרים ויערות הרבה, והם הולכים ונמשכים עשרות פרסאות.

בין כה וכה הלך הילד עקלקלות, ויתע ויבוא בין סבכי היער ויעלם, ויבקשוהו ולא נמצא

פעם אחת נסע הדוכס עם אשתו ובנו יחידו, הרחק ממקום מושבם, לצוד ציד ביערות הגדולים אשר לו. בדרכו ראה צבי אחד גדול ויפה, וימצא חן בעיניו מאד, ויאמר לצוד אותו בקשת אשר בידו. ויכוון הדוכס את קשתו וירה בו. וירץ הצבי בכל כוחותיו והדם שותת מבשרו, עד אשר נפל שדוד. וירדו כולם מן המרכבה לראות את הצבי הנפלא, וישתוממו על גודלו ועורו היפה. בין כה וכה הלך הילד עקלקלות, ויתע ויבוא בין סבכי היער ויעלם, ויבקשוהו ולא נמצא. וישלחו אנשים לבקש אותו בעובי היער, וילכו אחריו בכל הדרכים והשבילים, והילד איננו. ויפרסמו את הדבר בכל המקומות; הכריזו בכל עיר וכפר על אבדת בנם, והבטיחו לתת לאיש אשר ימצא את בנם יחידם חצי הונם. אך איש לא בא, כי הילד אבד ועקבותיו נעלמו, והם שרויים באבלות עד היום הזה. ועתה שמעו נא את דברי, ותנו לי רשות ללכת אל הדוכס, ואספר לו את הדברים אשר ספרתם לי. ואם הילד שלו הוא, ישלם לכם שכר הרבה, וגם את נפשי יחיה בזכותכם". ויענו האנשים ויאמרו: "אם מה' יצא הדבר, עשה כאשר דברת". וילך בעל הבית אל הדוכס, ויספר לו את כל דבריהם, ויהי כשמוע הדוכס את דברי היהודי ותפעם רוחו. ויבוא הוא ואשתו אל בית היהודי, ויראו את הנער ויכירוהו, ויפלו על צוארו וישקוהו,

המשך בעמוד הבא

הגאון הגדול הפוסק בעל "שבט הלוי" רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל עורך קידושין לנינו שיבדל לחיים טובים וארוכים

סדר הקידושין, פרסו מפה גדולה על העשב הרך אשר ביער, וערכו את כל המאכלים שהביאו מביתם, וישבו לאכול סעודת נשואין בתוך עצי היער. כאשר כילו לאכול, ציוה הרב לתלמידיו, לפזז ולכרכר לפני החתן והכלה ולשמח אותם. וישירו שירי נועם, וירקדו לפניהם בשמחה רבה. ככלות הריקודים, הכריזו על מתנות הדרשה, וכל אחד מן התלמידים נתן להם מתנה כפי נידבת ליבו. גם הבעל שם טוב נתן להם מתנה והבטיח שיוענק להם כפר אחד עם שדותיו. כאשר גמרו להכריז, בירך הבעל שם טוב את ברכת המזון ושבע ברכות, ואת כל הפרורים, פתיתי לחם שנשאר מסעודת המצוה, צבר ונתן אותם לזוג החדש, שיהיו להם לצידה לדרך. ויפרד מהם ויאמר: "לכו, בני, לשלום, ותהי דרככם צלחה".

וירחמו עליו, ויקחוהו איתם, ויהי להם לבן; ויהי הילד עמהם ימים רבים, וילך אל אשר הלכו הם, ויחשבם להוריו

אחרי הדברים האלה, הלכו החתן והכלה לדרכם, וילכו ביער ימים מספר ולא מצאו דרך. ויהי בלכתם, ויפגשו בילד קטן תועה ביער. וכאשר ראה אותם הילד, התחיל לבכות בכי חזק. ויגשו אליו, ויתנו לו מן הפירורים אשר איתם, ויאכל וישבע. וישאלוהו מי הוא, ומאין מוצאו, ולא ענה להם, כי לא ידע לדבר עוד כהוגן. וירחמו עליו, ויקחוהו איתם, ויהי להם לבן; ויהי הילד עמהם ימים רבים, וילך אל אשר הלכו הם, ויחשבם להוריו. עברו ימים וחלפו שנים, והם נדדו מעיר לעיר, והיו מחזרים על פתחי נדיבים, לתת להם מחיה. פעם אחת באו לעיר קטנה, וילינו אצל איש אחד, שהיה מכניס אורחים. וישאל אותם האיש לאמר: "מאין באתם? היש לכם בנים?". ויענו ויאמרו:

פ עם אחת אמר הבעל שם טוב, זכרונו לברכה, לאנשים העומדים עליו: "לכו והביאו לי עגלה וניסע לחתונה אחת". תלמידיו הקדושים שמעו את דיבורו, ולא ידעו לאיזה חתונה רבם מכוון, כי לא שמעו מפיו אף רמז קל מכל הענין הזה עד היום. כבוא העגלה ציוה הרב להכין את כל צרכי הנשואין, בשר, דגים, לחם, יי"ש ומיני מתיקה: גם אמר לקחת כלי כתיבה וניר, טבעת קדושין וחופה. ויעשו כן.

וישאלו אותו: "להיכן ניסע?": לא ענה מאומה, אך הראה להם את הדרך בידו הימנית.

וישב הבעל שם טוב בעגלה, ועל ידו עשרה אנשים מהיושבים לפניו. וישאלו אותו: "להיכן ניסע?": לא ענה מאומה, אך הראה להם את הדרך בידו הימנית. ויסעו בדרך אשר רמז להם, והסוסים הלכו מאליהם, והעגלה נוסעת מהרה, כאלו נישאת היא באויר. פתאום ראו, והנה יער גדול לפניהם. רמז הבעל שם טוב לנסות הצידה ולבוא היערה פנימה. ויהי בבואם בעובי היער ויצוו לעמוד, וירד מעל העגלה, ואיתו שלושה אנשים. וילכו דרך קצרה ביער, וימצאו בחור ובחורה מטיילים בין האילנות. ויגש הבעל שם טוב אליהם וישאל אותם לאמר: "מי אתם? ומה לכם פה?". ענה הנער ואמר: "משרת הייתי אצל כפרי אחד ימים רבים, מימי נעורי עד הזמן האחרון, וגם היא היתה משרתת בבית ההוא מימי נעוריה". אמר להם: "ומה אתם עושים פה?". אמרו לו: "הולכים אנו לישא זה את זה". אמר להם: "כמה ימים אתם מהלכים ככה ביער?". אמרו לו: "זה כשנים עשר חודש מיום שיצאנו מרשות בעל הבית". הביט הבעל שם טוב בפניהם, וראה שלא טעמו טעם חטא, ומעולם לא עלתה על לבם מחשבה רעה, חס ושלום. אחרי כן אמר להם: "בואו ילדיי, ואכניס אתכם לחופה". ואל תלמידיו פנה ואמר: "למדו את החתן דיני נישואין". ויעשו התלמידים כאשר ציוה להם רבם.

כאשר כילו לאכול, ציוה הרב לתלמידיו, לפזז ולכרכר לפני החתן והכלה ולשמח אותם. וישירו שירי נועם

ויכתבו כתובה, והביאו את כל צרכי החתונה ומיד פרשו את החופה, ויזמרו לפני החתן והכלה, והרב בעצמו סידר את הקידושין. אחרי

מיהו המאושר באדם?

אמר לי שצריך לסגור את המקום למשך שעות ספורות, הצלחתי להתרומם מהכסא ולשרך דרכי חזרה לעבר ביתי.

זוכרים את הכתבה מהעלון "שמעו ותחי נפשכם" של פרשת "ראה" בשנה זו אודות הגאון הצדיק רבי שמעון קלפוס זצ"ל? ובכן, כתבה זו בסיעתא דשמיא עוררה גלים והרעישה עולמות. כזכור מדובר ברב מיוחד שמעבר לגדלותו בתורה, גילה מסירות נפש עבור קיום המצוות בהידור ובדבקות מופלאה.

בשל העובדה שהוא לא השאיר אחריו זרעא של קיימא וגם לא ידוע שנותרו לו קרובי משפחה, קברו בהר המנוחות שבירושלים היה ככול הנראה נטוש במשך שנים רבות (רבי שמעון נפטר בשנת תשי"ד - לפני ששים וחמש שנים). והנה השנה לראשונה לאחר שנים רבות, בעקבות הכתבה בעלון, עלו מנין של יהודים ביום היארצייט שלו ב'ב' אלול בכדי להתייחד עם זכרו ולהעתיך שם לישועה עבור הכלל ועבור הפרט. והי רצון שבזכות התפילות על קברו של הצדיק הגדול הזה, נזכה לכתיבה וחתימה טובה ולשנת ישועה וגאולה.

138 זכר-אלוף

בשטר יקר ערך שמונח על הריצפה, הוא לא היה מתכופף להרימו כי אין לו את הפנאי לכך בחודש אלול. ולדאבון הלב, הרדיפה אחר הגשמיות ואווירת הבחירות שאורבת לנו מכל עבר, משכיחה מאיתנו את מה שבאמת אנו צריכים להיות עסוקים בו - עבודת התשובה וההכנה לקראת יום הדין שבא עלינו לטובה. והי רצון שבזכות שורות אלה, הרהורי תשובה יציפו את ראשנו (לפחות לשעה קלה) וה' יתברך שמצרף מחשבה טובה למעשה, יחשיב זאת כאילו שכבר עשינו תשובה נכונה ורצויה.

השבוע עליתי בפעם הראשונה ל"היכל התורה" בבית כנסת "סטמר" ברח' יואל בירושלים. מדובר בהיכל חדש שנחנך בשבועות האחרונים ושמשתרע על פני קומה שלימה בת מאות מטרים. כיסאות מרופדים מוצבים בסדר מופתי מסביב לשולחנות רחבי מימדים. בכל שטח ההיכל צמודים לקירות, ניצבים להם ספרי קודש חדשים ומרהיבי עין שעוסקים בכל מכמני התורה. אכן היתה זו עבורי חוויה מרגשת ומרטיטת לב. נשארתי שם עד שלוש לפנות בוקר ורק בזכות "גערותו" של האחראי אשר

מספרים על רבי ישראל סלנטר שנכנס פעם בשעת בוקר מוקדמת לבית הכנסת בקובנה ומצא בחור שקוע בשנה עריבה על הריצפה. כל אותו הלילה התמיד הבחור בתלמודו ולפנות בוקר שכב על ספסל בכדי להחליף כוח. בשינתו העמוקה, לא חש שהוא נפל מהספסל לארץ וכך המשיך לישון על הרצפה כאילו לא אירע דבר. מאוחר יותר, כאשר בעלי הבתים הגיעו לתפילה וראו את הבחור שרוע על הרצפה, נדו לעברו בראשיהם כשהבעת רחמנות נסוכה על פניהם. כשהבחין בכך רבי ישראל, נענה ואמר להם: "עליו אתם מרחמים?! הרי הרחמנות היא עליכם - שישנתם כל הלילה על מיטות מוצעות בסדינים צחורים, ואילו הבחור הזה לא רק שהוא לא מסכן כלל, אלא הוא המאושר בעולם. עליו חז"ל הק' אמרו: "כך היא דרכה של תורה... ועל הארץ תישן.. אם אתה עושה כן, אשריך וטוב לך..". נזכרתי השבוע בסיפור הזה, כשהבחנתי בהתלהבות האנוגטית שאופפת את כל אלה שעוסקים בכל מאודם ברדיפה אחר הממון בכלל והגשמיות בפרט בחודש אלול של שנת תשע"ט. מספרים על אחד מגדולי ישראל שהעיד על עצמו שגם אם היה מבחין

שאלות קצרות ותשובות ביזון

המשך מעמוד 2
מעקה לגג, אמרו ל-ה': אם יש לאותו יהודי ציווי לפאר את ביתו ולוודא שלא יפלו ממנו אז בשביל מה צריך היה לתת לעם ישראל את התורה? הרי הם ישקעו בגשמיות שהיא מנוגדת לרוחניות שבתורה.
השיב להם ה' ית': הבית שלהם לא רק שלא יסיח דעתם ממני, אלא יגרום להם שירצו להדבק בי בעוצמה גדולה יותר (וכלשון חז"ל שביית נאה מרחיב דעתו של אדם) והדברים יגיעו לידי כך שהם ירצו להזכיר את שמי המלא כל העת ולכן הייתי מוכרח לצוות אותם שלא יזכירו אותו לשווא.
השיבו מלאכי השרת: אם כך הם פני הדברים, כיצד יתכן שכתבת בתורתך אודות בן סורר ומורה שנסחף לאכול ולשתות ובשל כך בסופו של דבר הוא מלסתם את הבריות הרי מכאן נראה שהגשמיות כן יכולה לדרדר אותם לשאלות תחתיות? השיב להם ה' ית': היא הנותנת: מחומרת העונש של הסקילה שהבן הסורר ומורה מתחייב בו, ירתעו שאר היהודים מלהתנהג כמותו וירצו רק להידבק בי.

החופה ביער

המשך הסיפור מעמוד קודם
ויבכו מרוב שמחה. אך הנער עמד נבהל ומשתומם, ולא ידע את אביו ואמו המחבקים ומנשקים אותו, וינס מפניהם ויבך מרוב פחד. וכאשר נגשו אליו, ואמרו לקחת אותו הביתה ולהביאו אליהם, לא רצה לעזוב את אביו ואימו העניים וללכת אחרי הוריו מולידיו. וירא הדוכס כי לא יוכל לו, כי הוא לא יעזוב את אביו ואמו המדומים, ויקח גם אותם לביתו.

כאשר יצאו מאת פני הדוכס ונפרדו מביתו, נתן להם במתנה את הכפר עם כל השדות והיערות

וישבו העני ואשתו בבית הדוכס, עד אשר שב לב הנער אל הוריו, התחבר עמהם והיו לבשר אחד כבראשונה. לימים, כאשר יצאו מאת פני הדוכס ונפרדו מביתו, נתן להם במתנה את הכפר עם כל השדות והיערות, אשר מצאו שם את הילד תועה, לאחוזת עולם. ויסעו שמה ויאחזו בו, ויפרו וירבו, ויראו בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות. כן נזכה לקיים את המצוות מתוך עושר וכבוד, אמן כן יהי רצון.

הזוגיות בראי הפרשה

בשורה טובה לתושבי ירושלים והסביבה

בסייעתא דשמיא נפתח שיעור שבועי בנושא: **מצייאת הזיווג והצלחה בזוגיות וכן הצלחה במימוש האישי של כל אחד ואחת על פי פרשת השבוע**

השיעור ימסר בעזרת ה' יתברך ע"י הרב **עדו ובר-ארליך** שליט"א תלמידו וממשיך דרכו של המשפיע הגאון הצדיק רבי **משה ובר** זיע"א

בימי רביעי בשעה 8.00 בלילה בבית הכנסת הרמח"ל (היכל שלמה) בקומת הכניסה ברחוב המלך ג'ורג' 58 ירושלים

משקה חם וכיבוד קל יוגשו לקהל הרחב הכניסה חינם

עלון זה יוצא לרפואתה של מרת ברוריה קלרה (מולר) בת בלהה ז"ל בתוך שאר חולי ישראל לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

קבלת שבת

שנה שלש עשרה - עלון דו שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בסיעתא דשמיא, י"ג באלול התשע"ט

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219

פרשת כי תצא

"וְהָיָה אִם לֹא חָפְצְתָּ בָּהּ וְשַׁלַּחְתָּהּ לְנִפְשָׁהּ" (כא יד).

ביאר רש"י: "והיה אם לא חפצת - הכתוב מבשרך שסופך לשנאתה".
תמוה הדבר, 'הכתוב מבשרך'? היכן רמוז בכתוב שסופו יהיה לשנוא את אותה אשה, והוא עתיד לגרשה?

המהר"ם מניקלשבורג זיע"א אמר על כך ביאר נפלא -

ישנן הלכות רבות בכתיבת כתובה. התאריך צריך להיות כתוב בצורה מלאה ומדוייקת, לדוגמא: 'בחמישי בשבת בתשעה ימים לחודש אלול שנת משמת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאת העולם'. צריך שיהיה כתוב בה שם העיר, למשל: 'כמנין שאנו מונים אותה פה עיר הקודש ירושלים תיבנה ותכונן במהרה בימינו אמן'. אחר כך שיהיה כתוב שם החתן ושם אביו, שם הכלה ושם אביה, ואם הם גרים - כתבים: 'בן אברהם אבינו' או 'בת אברהם אבינו'.

כיוצא בכך, גם בכתיבת גט ישנן הלכות רבות. אחת ההלכות היא שבתאריך כותבים: חמישי לשבת בתשעה ימים בירח אלול.

לעומת הכתובה בה יש לכתוב דוקא בחודש, בגט כותבים דוקא בירח (ראה בית שמואל [אבהע"ז קכו, ז] בשם ה"לבוש').

מצאו טעם לדבר, ע"פ מה שנאמר בפסוקינו: 'ומגד גרש ירחים' (דברים לג, טו), כי גרש רומז לגירושין, שבהם משתמשים בתיבת 'ירח'.

כאן אומרת התורה: 'וישבה בביתה ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים' - מפני מה לא אמר הכתוב 'חודש' אלא 'ירח'? בישיר הכתוב שסופך לשנאותה, עתיד אתה לגרשה, ובגט תכתוב ירח...

"שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וְהֶאֱרַכְתָּ יָמִים" (כב, ז).

שינוי במשנה בסוף מסכת חולין (יב, ה): "לא יטול אדם אם על בנים אפילו לטהר את המצורע, ומה אם מצוה קלה שהיא כאיסור אמרה תורה 'למען ייטב לך והארכת ימים' - קל וחומר על מצוות חמורות שבתורה!".

איזה קשר יש, לכאורה, בין הרישא של המשנה, שלא יטול אדם אם על הבנים אפילו לטהר מצורע - לבין הקל-חומר שבסיפא: "ומה אם מצוה קלה וכו'?"

אמר על כך הגאון רבי אלכסנדר סענדר שור זצ"ל, בעל 'תבואות שור', בחיבורו 'בכור שור' (חולין קמב):

מצנינו בגמרא (חולין קלט:): "לפי שנאמר 'שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך', יכול יחזור בהרים וגבעות כדי שימצא קן? תלמוד לומר 'כי יקרא' - במאורע לפניך". ומפרש רש"י, שההוא-אמינא שיש לחזור בהרים ובגבעות כדי למצוא קן לקיום המצוה, היא משום שנאמר 'שלח תשלח', ב' פעמים, שומע אני לחזור אחר המצוה הזאת עד שתבוא לידו, עד כאן מדבריו. אולם לכאורה הלא יש לימוד אחר מכפל הלשון 'שלח תשלח', כמאמר הגמרא (שם קמא): "שלח - אפילו מאה פעמים, תשלח - אין לי אלא לדבר הרשות, לדבר מצוה מנין (=כגון לטהר מצורע. רש"י)? תלמוד לומר 'תשלח', מכל מקום.

והנה, אילו היינו אומרים שצריך לחזור בהרים ובגבעות למצוא קן, אם כן אין זו "מצוה קלה", ואי אפשר לומר "ומה מצוה קלה שהיא כאיסור וכו'", כי יתכן ששכר זה של אריכות ימים נסוב על מי שמטריח את עצמו לחזור בהרים ובגבעות.

מעתה, נפלא הקשר בין שני חלקי המשנה: "לא יטול אדם אם על בנים אפילו לטהר את המצורע", הרי לנו שאפילו לדבר מצוה חייב בשילוח הקן, ואת זאת למדנו מכפל הלשון "שלח תשלח", ואם כן אין לנו פסוק ללמוד ממנו שצריך לחזור בהרים ובגבעות, ולאור זאת הרי היא זו מצוה קלה, ועל כן סיים ואמר: "ומה אם מצוה קלה שהיא כאיסור אמרה תורה 'למען ייטב לך והארכת ימים', קל וחומר על מצוות חמורות שבתורה!" (כמוצא שלל רב)

"כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבִעֻלָּה וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מִצָּא בָּהּ עֲרֹוֹת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סִפֵּר כְּפִיֶּיהָ וְזָתָן בֵּינֵיהֶם" (כד, א).

במשנה האחרונה במסכת גיטין (ט, י) נחלקו תנאים: 'בית שמאי אומרים: לא יגרש אדם את אשתו, אלא אם כן מצא בה דבר ערוה, שנאמר 'כי מצא בה ערות דבר', ובית הלל אומרים: אפילו הקדיחה תבשילו, שנאמר 'כי מצא בה ערות דבר'. רבי עקיבא אומר: אפילו מצא אחרת נאה הימנה שנאמר: 'והיה אם לא תמצא חן בעיניו'. והרמב"ם בפירוש המשניות כותב: 'דברי ר' עקיבא דחויים, לפי שאם מצא נאה ממנה - ישאנה עליה ולא יגרש את זו, בעוד שלא חטאה שום חטא, והיא

מתאימה לדעותיו'.

ואכן, הכל מתפלאים להבין את סברתו של רבי עקיבא: מדוע אמר שיגרש את אשתו שאינה מוצאת חן בעיניו, והלא יכול הוא לקחת אשה אחרת, שהרי מותר לשאת שתי נשים (לולא חרם דרבינו גרשום, שהיה בשנים המאוחרות יותר)? מה גם שנראה לכאורה שכל מאן-דאמר נקט כאן היפך משיטתו בחיים: שמאי שהיה קפדן, שדחה את הגוי באמת הבנין (שבת לא), הוא שאומר כאן שלא יגרשנה אלא אם מצא בה ערות דבר; הלל הענוותן, כזכור לנו מהמעשה בגמרא בשבת של 'מי כאן הלל, מי כאן הלל' - מתיר לגרשה אפילו אם רק הקדיחה תבשילו; ואילו רבי עקיבא, אשר אמר 'ואהבת לרעך כמוך' - זה כלל גדול בתורה' (ירושלמי נדרים פרק ט' הלכה ד') - הוא המתיר לאדם מישראל לגרש את אשתו משום שמצא אחרת נאה הימנה! היתכן?! ואמנם, בשם בעלי המוסר אומרים ליישב, שאדרבה, הדבר נעשה מתוך רחמנות על אותה אשה, שתצטרך לגור בכפיפה אחת עם בעל שרוצה לגרשה אך ורק משום שהקדיחה תבשילו, או משום שמצא אחרת נאה הימנה, ועל כן דוקא לטובתה אמרו שיגרשנה.

הסבר נפלא אחר, מופיע במכתב ששיגר הצדיק הירושלמי רבי אריה לוי זצ"ל, למחותנו, הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל:

בגמרא (שבת כה): נאמר: 'תנו רבנן: איזה עשיר? כל שיש לו נחת רוח בעושרו, דברי רבי מאיר. רבי טרפון אומר: כל שיש לו מאה כרמים ומאה שדות ומאה עבדים שעובדין בהן. רבי עקיבא אומר: כל שיש לו אשה נאה במעשים', וביאר המהרש"א, שהכוונה לאשה נאה במעשיה, שאינה מבקשת מבעלה קישוטים ודי לה במועט, ומי שיש לו אשה כזו נקרא עשיר, כמאמר חז"ל במשנה באבות: 'איזהו עשיר השמח בחלקו', והתכוון רבי עקיבא לאשתו, בת כלבא שבו, שהיתה מסתפקת במועט'.

למעשה יש לומר, שאף מה שאמר רבי עקיבא שיכול לגרש את אשתו אם ימצא אחרת נאה הימנה, כוונתו לאשה ש-נאה יותר במעשיה, דהיינו: שיותר מסתפקת במועט, ואם ישאנה יוכל ללמוד תורה ללא הפרעה, ועל כגון זה אמר רבי עקיבא שיגרשנה, לשיטתו שהסתפקות במועט היא הנוי של האשה.

ומיושבת קושיית הרמב"ם: מדוע יגרשנה, והלא יכול לשאת אשה אחרת, שהרי הסתפקותה במועט של האשה השניה לא תועיל לו במאומה - אם יצטרך לפרנס גם את הראשונה...

"וְלֹא יִקְרָא עֲלֶיךָ אֵל ה' וְהָיָה בְךָ חֲטָא" (דברים כד, ט).

דבר נפלא כותב הגאון רבי חיים זצ"ל, אב"ד ווירדבורג ובעל "ספר החיים" (אחי המהר"ל מפראג, חי לפני כ-450 שנה ונפטר בשנת השמ"ח, ב'ספר פרנסה וכלכלה' - פרק חמישי):

מי שמרחם על העני - חסד הוא מאת ה' יתברך, שנתן בלבבו להיות איש רחמני ולהתברך על ידי כך, שנאמר 'ונתן לך רחמים ורחמך', לפי שהעני עושה טובה להעשיר בזה, כענין שאמרה רות (ב, ט): 'האיש אשר עשיתי עמו'. והטעם, כי בזה הוא פותח שפע הברכה ומורידו על העשיר, בסוד "פתוח פתח", ולכן מחוייב העשיר לגמול חסד לעני תחת הטובה הזו, כי בעצם הכסף היה אמור להגיע ישר לעני, אלא שהקב"ה רוצה לנסות עני זה בעוניו, ואותה טובה שהיתה ראויה לעני זה - אינה חוזרת ריקם, והקב"ה נותנה לעשיר זה, לפי שהוא אוהבו של עני זה והוא יפרנסו, ומרויח העשיר בזה שנתן לעני את הכסף שבלאו הכי מגיע לו, שעל ידי זה יורד לו עוד שפע משמיים.

גם העני עצמו מתפלל לפני קונו שיתקיים עושרו של עשיר זה, כדי שלא יתקפוהו פרנסותיו, כי העשיר חונן ונותן לו. וזהו לשון 'גְּמַל דְּלִים' (שבת קד). - שראוי לו לעשיר לחזור ולגמול טובה לעני על הממון הזה שהיה מוכן לו (לעני) ונלקח ממנו וניתנה לו, והוא מאמר הכתוב (לעיל טו, י): "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה'".

מעתה, זו כוונת הפסוק שלפנינו: "ולא יקרא אליך אל ה' והיה בך חטא", כלומר: אם לא תפרנס עני זה, שוב לא יקרא ויתפלל על טובתך אל ה', וממילא יהיה בך חטא, כי עוונותיך הראשונים יהיו נזכרים, לפי שאינך ראוי לעושר זה - אלא בזכות שתיטיב לעני זה!

וזו אף כוונת הפסוק בקהלת (ה, יב): "עושר שמור לבעליו לרעתו", כלומר: מפני רעתו של עשיר זה, יחזור העושר להיות שמור לבעליו הראשונים, שהוא העני!

ועל כן אמרה התורה (לעיל טו, י): "נתן תתן לו", כלומר: תן לו משלו, שעושר זה היה ראוי לו!

סיפור מגיד המישרים הרה"ג גואל אלקריף שליט"א, סיפור נפלא אותו שמע מכלי ראשון:
בעיר נתניה יש ארגון הנקרא: 'רפאנו ונושע', את הארגון הקים יהודי יקר בשם ר' חיים שפירא. מטרתו של הארגון לעזור לחולים ובני משפחותיהם ביעוץ, בתמיכה, באספקת מזון ובארגון שבתות בבתי הרפואה, והכל בצנעה ולשם שמים בענוה. ר' חיים נותן את ההרגשה שעושים חסד עמו ולא להיפך.

ר' חיים נשאל: איך הקמת את הארגון? הוא סיפר שלפני 20 שנה הוא למד בכלל במשך היום. כלילה הוא היה מתפרנס מבדחנות. הוא הופיע בחתונות ואמר בחרוזים דברי שבח על משפחות החתן והכלה. **יום אחד, בתו התינוקת בת עשרה חודשים חלתה.** חיידק אלים המכונה 'החיידק הטורף' פלש לתוך גופה. המערכות בגופה החלו לקרוס, והפרופסור שטיפל בה אמר לר' חיים שהמצב קשה ביותר. היא אמנם מטופלת באנטיביוטיקה, אך מכיון שהמערכות בגופה החלו לקרוס כנראה שהאנטיביוטיקה לא פועלת. החיידק פגע לה בריאות ובכליות, וברגע שהוא יפגע בכבד - תוך 24 שעות היא תמות ח"ו. אמרו לו הרופאים: תתכונן להיפרד מהבת...

כל זה קרה בעיצומה של ליל השבת. **ר' חיים ישב ליד מיטת הבת ואמר תהלים.** היה זה בשעה 2:00 כלילה, ר' חיים ישב ליד מיטת הבת ואמר תהלים, העייפות הכריעה אותו והוא נרדם. ובחלומו רואה הוא את הצדיק רבי דוד אבוחצירא שליט"א, הולך

יחד - להבדיל בן החיים לחיים - עם אביו רבי מאיר זיע"א, פונה אליו רבי דוד ושואל אותו: "מדוע פניך נפולות?"
ענה לו ר' חיים - שהיה מקורב לשני הצדיקים הללו: "מדוע פני נפולות? יראה הרב היכן אני נמצא - בבית הרפואה, בתי גוססת..."

רבי דוד אבוחצירא מביט בו במבט שכל כולו אהבת ישראל ואומר לו: "יודע אתה ששבת היום, שבת היא מלועזק ורפואה קרובה לבוא". תקבל על עצמך קבלה טובה, תקבל עליך לעזור ליהודים והקב"ה יעזור לך גם כן..."

ר' חיים מתעורר מהחלום נפעם ומכריז: 'ריבוננו של עולם! אני מקבל על עצמי שאם אתה מחזיר לי את הילדה שלי אני בעזרת השם מקים ארגון שיטפל וידאג לחולים ולבני משפחותיהם'.

למחרת בבוקר מגיע הפרופסור כולו נסער, ואומר לר' חיים: הגעתי בגללך, האחיות אמרו לי שבשעה 2:00 כלילה כל המערכות בגופה של בתך החלו להתייצב.

ממשיך הפרופסור, אמרתי לאחיות ולרופאים במחלקה שזה לא יתכן, האנטיביוטיקה לא עזרה, האיברים קרסו, לא יתכן! זה פשוט נס רפואי! באתי בבוקר כדי לראות מה קורה וזה פשוט מדהים לראות אותה חוזרת לתפקוד מלא! זה ממש תחיית המתים!

הוסיף ואמר הפרופסור: 'דע לך שאני אפיקורס אמיתי, אני בוגר קיבוץ 'בית השיטה', אנו נמצאים

ימים ספורים לפני יום הכיפורים, מעולם לא צמתי ביום הכיפורים. עכשיו אני רואה שיש אלוקים בשמים... אני לא יודע מה בדיק עושות התפילות שלך או איזה קבלה שקיבלת הם נתנו לכתך חיים. אני מבקש ממך שתגיד לי מתי מתחיל הצום, ומתי מסתיים הצום, ואני אצום!'

רבי חיים מספר: אמרתי לפרופסור את זמני כניסת יום הכיפורים ויצאתו. אותו פרופסור צם באותו יום כיפור, הארגון הזה קיים כבר 20 שנה והפרופסור כל ערב יום כיפור מתקשר ומתעדכן לגבי תחילת הצום וסיומו. כך שנה אחרי שנה בעקביות, במשך 20 שנה!.

מסיים ר' חיים את סיפורו: אם הייתם שואלים אותו לפני 20 שנה מה תעשה בחיידק באיזה תחום תתעסק? לא הייתי חולם שאני אזכה להקים ארגון של חסד שיטפל ויעזור לחולים ובני משפחתם שאני אדאג להם להסעות למזון ארגון שבתות וכל צרכם, אני מטבעי אדם צנוע שלא יודע אפילו איך אוספים כסף ובי"ה התברר לי שיש לי תפקיד אחר בעולם.

רואים אנו מסיפור נפלא זה מה הכח של קבלה אחת טובה שיהודי מקבל על עצמו ומחולל שינוי בחייו, ואפילו שינוי קטן. בנשמתו של כל יהודי יש כח רוחני וחזק שהיא ללא גבולות כל יהודי יכול להגיע לפסגות גבוהות ולחולל שינוי המביא למהפך בחייו. (102 סיפורים ששינוי לאנשים את החיים)

פנינה לשבת

משולחן המערכת

הוא ראוי לאדם לקרוא לאשתו בשמה?

מובא בספר מהרי"ל (מנהגים, ליקוטים אות א, ע"ה תרי בנד"מ) וזה לשונו: 'מהרי" סג"ל (המהרי"ל) כשהיה מדבר על אשתו עם אחרים היה אומר בלשון אשכנז, מין הוזה פרויא (האשת ביתי), כדאיאת בפרק כל כתבי (שבת ק"ה): אמר רבי יוסי, מימי לא קראתי לאשתי אשתי אלא לאשתי ביתי, ופירש רש"י (שם, וע' במהרי"א שפירש באופ"א) שהיתה עיקרו של בית וכל צרכי הבית נעשין על ידה, וכשהיה קורא אותה (לדבר עימה) אמר בלשון אשכנז 'הערט איר ניט' (האם את שומעת?), כדרך העולם שהזוגין אין מזכירין שמותיהן כשקוראים זה את זה או את זו. והובא בכנסת הגדולה (אבה"ע"ז, א, א), ובפי'ה ללב (אבה"ע"ז סי' סט, אות ב) ובעוד אחרונים.

ומשמע מדבריו: א. המנהג שלא לקרוא בשם הפרטי, הוא בין כשהאיש קורא לאשתו, ובזה הסיבה היא לכאורה מדין צניעות, ובין כשהאשה קוראת לבעלה, וזה לכאורה מדין הכבוד שהיא מחוייבת כלפיו, וכמו שיתבאר לקמן.

ב. רק כשהיה מדבר עם אחרים היה אומר כך, ולא כשהיה מדבר עמה בינו לבניה. ג. הוא רק מדרך העולם, ובדאי שאין זה איסור. וכן דייק בדבריו המהרי"ל עמוד זצ"ל, בספרו פתח האהל (ענין איהוסיין אות לז) בשם הרב אמרות שלמה.

והנה, בספר 'מגיד תעלומה' לרבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א (בעל הספר הקד' בני יששכר, ברכות כ"ז): כתב להוכיח כן מהגמ' (שם) על רבי אלעזר בן עזריה, שכשבאו להציע לו את הנשיאות אמר 'איזיל ואימליך באנשי ביתי', וממשיכה הגמרא 'אזל ואימליך בדביתהו' (הלך ונמלך באשתו), וכתב לדייק מכך, דשמע מינה שאינו מן הראוי להזכיר בפני רבים שם אשתו, על כל אומר בשמה 'אנשי ביתי', ונאמר 'לא יקרא ומשמע ע"י אחרים). ומוכח מדבריו, שסובר שכלפי האמת אין בזה כל חשש שהבעל יקרא לאשתו בשמה, ודלא כהמהרי"ל [וע"ע לקמן בדברי הרד"ק].

ובספר 'תורה שלמה' לגאון הרב מנחם מנדל כשר זצ"ל, הביא מכת"י פירוש המהרי"ל בלאוה עה"ת (בראשית לט, טו), שכתב כדברי המהרי"ל, לענין אשת שופטר שאמרה על בעלה 'ראו הית לנו איש עברי לצחק וכו', וקיצרה בדבריה ולא פירשה מי הביא, וכונתה על בעלה, כמבואר ברש"י ועוד. וביאר המהרי"ל חלאוה מדוע קיצרה, 'כי כן דרך מוסר לנשים שלא להזכיר שמות הבעלים, גם לא לבעל לקרוא שם אשתו בשמה, כדאמרינן בשבת (ק"ה) וכו'. וכן מבואר ברמב"ן בקיצור [רק שנקט שהאשה לא תקרא לבעלה בשמו, ולא הזכיר בה את ההפך, כשיטת המהרי"ל והמהרי"ל חלאוה].

ובספר שלום רב (להרב שילה בן דוד, עמ' רסד, אות ז) הזהיר, שלא יקרא לאשתו בכינויי חיבה בפני אחרים, שהרי הרמ"א (אבה"ע"ז, א, ה) אסר לנהוג בדברים של חיבה בפני אחרים, וביאר שזה טעמו של המהרי"ל, שכתב שלא לנהוג כן, מפני שלהזכיר שמה בפני אחרים הוא ענין חיבה. ואכמ"ל.

אמנם, מצינו בכמה גמרות וראשונים, שמהם משמע שאין כל חשש לקרוא לאשה בשמה בפני אחרים: בספר בית ישראל השלם (לרב ישראל טויסיג, ח"ב, שמות עמ' 158) ציין לגמרא בשבת (סז), שם שנינו, 'הוא בשמה והיא בשמו - יש בו משום דרכי האמורי, ופירש רש"י: 'הוא ואשתו מחליפין שמותיהם זה בזה כלילה, משום נחוש'. אמנם, בספר 'הערוך' לרבי נתן ב"ר חיאל זצ"ל גרס אחרת: אין בו משום דרכי האמורי.

מפרש, שהכונה כשקורא איש אשתו בשמה, ואשתו קוראה את בעלה בשמו. ע"כ. ולכא, יש מדבריו כעין קריאה שאין חשש בדבר.

וראה מפורשת להחיה, מצינו ברד"ק (בראשית יז, טו) שכתב להסביר את שינוי הלשון, שאצל אברהם אבינו ע"ה אמר 'לא יקרא עוד את שמך אברהם, ומשמע שלא יקרא ע"י אחרים, ואילו בשרה אמר את הציווי לאברהם עצמו 'לא תקרא שמה שר', כי האיש הוא הקורא לאשתו בשמה, ולא האשה לאיש אלא בדרך כבוד בלשון אדנות קוראה לו, כי כל מי שיש לו מעלה אחר אין ראוי לאשר למטה הימנו לקרוא בשמו, ולכן לאברהם אמר שיקרא לאשתו שרה, ולא אמר לשרה לקרוא לו אברהם, אלא 'ולא יקרא', היינו, בפי האנשים האחרים הקוראים בשמו, ע"ש. ומוכח מדבריו, שהדרך היא שהאיש כן קורא לאשתו בשמה (רק האשה לא - מדין כבוד), ודלא כדברי המהרי"ל.

גם מפירושו של רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (בספרו 'אזנים לתורה', בראשית שם) עולה דלא כהמהרי"ל, כי פירש שלכן נאמר הציווי לאברהם לקרוא לשרי 'שרה', כי לאחרים אין ראוי מחמת הצניעות לקרוא לה בשמה, ורק בבעלה מותר.

בספר 'חידושי תורה ותולדות קול אריה' (שפיצר, בהוספות למכתב קלז, סוף הספר עמ' ט) הביא, שיעקב אבינו קרא לאשתו בשמה, כמו שנאמר (בראשית מט, לא) 'ושמה קברתי את לאה', וכן באלקנה (שמואל א, ח) ששמו לאשתו 'ויאמר לה אלקנה אישה - חנה למה תבכך', ועוד כהנה רבות.

ויש לדחות, שאצל יעקב היה זה בפני ילדיו, וכמו שמספרת התורה לפני כן (בראשית מט, א) ויתכן ובה מודה המהרי"ל. וכן אצל אלקנה, היה זה בינו לבניה, שבוה אין כל חשש. והנה, אצל האמוראים מצינו מנהגים חלוקים בזה: רב נחמן בכל פעם הזכיר את אשתו ילתא גם בפני אחרים (ענין ברכות נא; קידושין נא), ואילו רבא בכל פעם הזכיר את שם אשתו בתור 'בת רב חסדא' ולא בשמה (ברכות נו, כתובות לט, סה, פה. ועוד. ויש לדחות, שהוא מפני שגם

סתמא דהש"ס קורא לה כן. וכו"ו).

ומצינו כמה דעות בענין: בספר דרכי חיים ושלום (סי' תתרטג) כתב, שבעל המנחת אלעזר ממונקאטש זיע"א מעולם לא קרא לזוגתו בשמה. גם בשו"ת בית אבי (ח"ב סי' קכא) כתב, שבפולין והונגריא היו נוהגים תמיד חסידים ואנשי מעשה, שלא לקרוא לנשותיהם בשמה הפרטי, וכתב עוד שגדולי ליטא לא הקפידו על זה.

בשד"י חמד (אס"ד, אות ה ד"ה ומן חיד"א) כתב על דברי המהרי"ל, 'ובדרך זו מתנהגים גם בימינו בינינו הספרדים בערי תוגרמה, כאשר ראיתי במקומות שהייתי בהן, וכתב עוד, 'שהאשכנזים דרכם לקרוא הזוגות זה לזה בשמותיהם'.

בספר שיח שרפי קודש (ח"א, אות תקטב) הביא, שהרה"ק בעל חידושי הרי"ם זיע"א היה קורא לזוגתו שמה פיגלי בשמה. וכן הובא בקונטרס קובץ מכתבים (ח"ז, עמ' מד) הביא ממונקס כת"י של הגר"ל שטרן זצ"ל, על מרן החתם סופר זיע"א שלא הקפיד בזה.

ומאידך, מצינו לכמה מגדולי עולם שהזכירו שם נשותיהם בהקדמת ספריהם, כדוגמת הנודע ביהודה, שבהקדמת ספרו הצ"ח, הודה לאשתו הרבנית מרת ליבא תח"י, וכן בהקדמת לשו"ת חלקת יעקב (ברייש, נפטר בשנת התשל"ז), ומרן הגר"י וייס זצ"ל בעל המנחת יצחק, מזכיר לברכה את זוגתו בשמה, ואת בנו וכלתו כנדוי ונשיהם בשמה, ע"ש. וכן מצינו לעוד רבים מהגדולים. וע"ע בשו"ת דבר אליהו (לערמאן, סי' לז ד"ה וכי"ב) שהוכיח להתיר מדברי הספר חסידים.

ויש לחלק, בין היכן שמזכרים בעל פה כשיכול לקרוא להם בשם משפחתם, שאז ראוי שלא לקרוא בשם הפרטי, לבין היכן שרוצה לפרסם עושי מצוה (ע' שו"ת הרשב"א ח"א, סי' תקפא במעלתם), או שרוצה להכיר להם טובה או לברכם ולהתפלל עליהם וכד'. ועוד יש לומר, שיש חילוק בין כתיבה לדיבור (שד"ח בשם החיד"א לענין דומה).

לעילוי נשמת דינאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שלמה בן יוסף, דודור בן אביבה, יצחק בן ממועדה ז"ל, שושנה פוזן בת טאום, יעל בת רבקה, חנה יונה בת רומיה, פרץ נמכי בת עוסטיגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל.

לזיווג הגון שרה בת אילה, אליהו בן אביגיל

לרפואת איתמר שריה בן עדיה, ראובן בן שרה, הראל עמיש"ד בן אורה אביגיל, נסים בן חיים, מוריה בת פרץ נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדיה, בתוש"י

העלון חוקש-הלצחלת ברו"ג בן אילה, רחמים בן מוניה, עידן ויליך בני מרים, משה' מנצור וכל התורמים והמסיעים בהפצה. יתודה בן מרגו, משפ' מאיר, אליהו בן אילה

פני עין חמד

יוצא לאור 701 בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת כי תצא - חודש גורלי

"וַיְהִי־כֵן הָאֱלֹקִים לָךְ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ כִּי אֶהְיֶה לְךָ אֱלֹקִים" (דברים כג, ו)

"פשטתי את כותנתי וכו' רחצתי את רגלי"- היהודי טוען לפני ריבונו של עולם: 'פשטתי את כותנתי אחרי יום עבודה, קשה לי לקום ולעסוק בתורה ולקבוע עיתים, רחצתי את רגלי, איך אני אכתת את רגלי עד מקום תורה'.

"דודי שלח ידו מן החור"- הקב"ה ממתין ומחכה, רואה שהאדם רדום בשגרת החיים הרגילים, אצלו גם בחודש אלול ללא שום שינוי, ואז שולח את נחת זרועו עושה חור קטן אצל האדם, הפרנסה מתקשה, הילדים חולים רחמנא ליצלן.

"קמתי לפתוח לדודי, ודודי חמק עבר" ואז מיד מתחיל היהודי לפתוח את הפתח לקב"ה, אולם כבר אז הקב"ה רחוק ממנו "דודי חמק ועבר" צועק האדם ולא נענה. "מצאוני השומרים"- רץ האדם לתלמידי חכמים הנקראים שומרי העיר ומבקש ומתחנן שיעזרו לו בסגולות ותפילות.

"אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני"- מבקשים אנו מבורא עולם שלא יכעס עלינו, בזה שלא פתחנו לו את הדלת מיד משום שיש לנו בעיה, והיא "חולת אהבה אני" דהיינו שאהבתנו לקב"ה היא חולה, אילו היינו אוהבים כמו שצריך היינו ברגע הראשון ששומעים את הדפיקה הראשונה "חודש אלול" היינו מיד פותחים את הדלת ומתעוררים מתוך התרדמה.

אם כן עלינו להיות מודעים שהקב"ה נתן לנו את חודש אלול כדי לשנות את מעשינו, ואסור להחמיץ את הימים היקרים האלו, כי כל זמן שהקב"ה נמצא בתוכנו ורוצה בתשובתנו, אנו צריכים לנצל זאת ולא לחכות פן יהיה מאוחר.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסו שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

שבת	כניסת לכת	צאת לכת	יציאת חמץ
י"ג	18:13	19:24	20:08
י"ד	18:31	19:21	20:05
ט"ו	18:32	19:23	20:07
ט"ז	18:32	19:23	20:07

במים אלו אנו עומדים בחודש הרחמים והסליחות, חודש גורלי לכל השנה כולה, שהרי לפי גודל ההכנה, וכפי גודל משקל המצוות והמעשים טובים שעושה האדם, כך ידונו את האדם, ובזה יקבע גורלו למשך השנה הבאה עלינו לטובה.

מצב זה דומה לאדם שיוצא לטיול במעבה היער. אם בדעתו לשהות שם במשך יום אחד, מספיקה לו פרוסת לחם עם בקבוק מים. אך אם שוהה שם חודש שלם, עליו לקחת מזוודה מלאה באוכל וחביות מים. ואם השהיה היא לשנה שלימה, בוודאי עליו לקחת ציוד למשך שנה שלימה, אחרת ימות מרעב.

כך והרבה יותר מכך חייב האדם בחודש זה להרגיש שעליו להרבות במזון רוחני, וככל שירבה בתורה ובמצוות בחודש זה, הוא יכול להיות בטוח יותר במשך השנה. וההזדמנות האחרונה לקחת את המזון הרוחני לכל השנה היא בחודש זה.

רבי ישראל מסלנט זצ"ל כותב: "ראשיתה של עבודת האלול חייבת להיות בעשיית מעשים טובים ובזהירות מן החטא, כגון ההקפדה היתרה בעבודת התפילה, ובשמירת הלשון וכדומה, אבל עדיין אין זה עיקר עבודת אלול, אלא מחובתנו להתקדם ולהתעלות כל יום בהתקרבות לה' יתברך. ניתנו לנו 40 ימי רצון, וכל יום הכרחי לעליה ולהתקרבות והוצרכו לנו 40 יום כי כל יום יוסיף מעלה עד שיגיע ליום הכיפורים לשלימות".

וכתב מר דודי זצ"ל בספרו 'דברות אליהו' ח"א. שלמה המלך כותב בשי"ש: "אני ישנה וליבי ער"- זה איש ישראל שבמשך השנה רדום וישן בעולמו הרוחני ורץ במרוצת חיי החולין, אולם ליבו של כל יהודי הוא ער, כנאמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה"- זהו ליבו של כל יהודי ויהודי.

"קול דודי דופק פתחי לי"- הקב"ה שנקרא דודי כפי שנאמר: "אני לדודי ודודי לי", דופק בחודש הרחמים על ליבו של היהודי מתחנן ומבקש בלשונות אהבה וחביבה: 'פיתחו לי פתח קטן ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם'.

הצלחה בגור'

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מסף בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורגי' בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מיה נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה שאלו בן סילביה רחל בת זוהרה עינת בת רחל ברכה משה בן נדימה רפאל משה בן רחל בנימין בן יקוט יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רחל ברכה בת סבירה קטש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה יודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

רפואה שלמה לנוריאל בו אסתר

רפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר ולידל אלחנן רפאל בן איריס ולידל אורי חיים בו שלי

- זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
- הצלחת אברהם גורגי' בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
- הצלחת ורפואת כל עם ישראל

שואל ומשיב בהלכה - תרומות ומעשרות - חלק ו'

אדם שאין ברשותו את נוסח הפרשת תרומות ומעשרות, מה יעשה?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה:

אדם, שמבין שצריך להפריש תרומות ומעשרות, והזדמנו לו בדרך פירות טבל, ורוצה להפריש מהם תרומות ומעשרות, אך אינו יודע את נוסח ההפרשה בעל פה ללא סידור, יכול להפריש יותר מאחוז אחד של הפירות, ולייחד פרוטה לחילול מעשר שני, ולומר: "כל ההפרשות וחילול מעשר שני יחולו כמו שכתוב בנוסח שברשותי כדון". **מקורות:** חזון אי"ש (דמאי סימן טו סק"ו), וכ"כ בשו"ת אור לציון ח"א (יו"ד סימן כד), ובספר קדושת הארץ (עמוד קלט). בשיעורי הגר"נ קרליץ (פ"ג מתרומות הכל"ד) כתב, שלכתחילה יש לומר את כל הנוסח הארוך, כיון שדברי החזו"א בזה הם חידוש. וכ"כ בספר משפטי ארץ תרו"מ (פ"י ס"ב הערה ב) בשמו. וע"ע מה שחזק את הדברים בשו"ת יורו משפטי ח"א (חיו"ד סימן לט). ומה שכתבנו, שיש מחמירים, כ"כ בשו"ת הר צבי זרעים ח"א (סימן מח) דיש לפקפק על הוראה זו, דלא סגי להפריש תרו"מ בסגנון זה, דסו"ס אין בדבריו משמעות של הפרשת תרו"מ והרי זה כתולה בפנקסו, שיחול הכול מאליו בלי אומר ודברים. וכן נראה דעת הראש"ל בחזון עובדיה (שם). **ויש מחמירים, שלא להפריש בנוסח הקצר.**

הפריש תרומה במחשבתו ולא הוציא בשפתיו כלום, הרי זה תרומה. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן שלא סמ"ו) שנאמר: "וְנִחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְּכֶם כִּדְבַר מִן הַגֵּרָן וְכִמְלֵאָה מִן הַיָּקֶב" (במדבר יח, כז).

מי שאינו בקי כלל בענין תרומות ומעשרות, ואף כשקורא את הנוסח, לא מבין מאומה ממעשהו, רק חושב, שצריך לומר איזה דבר על הפירות, נראה שלא מועילה הפרשתו, גם אם יאמר, הריני מפריש כנוסח הנמצא בידי. **מקורות:** הגרש"ז אוירבך בשו"ת מנחת שלמה (עמוד רא בהערה) וע"ע להראש"ל בספרו חזון עובדיה- תרומות ומעשרות (עמוד קצב). ולכן צריך להיזהר שלא ללמד נוסח זה לעמי הארצות שלא ידעו ולא יבינו, דלא מועיל כלום, ונמצא מכשילים. וע"ע בשו"ת תשובות והנהגות ח"א (סימן תרסז) דצריך שידע ביאור הנוסח הארוך או עכ"פ עיקרי הדברים של הפרשת תרומות ומעשרות ונתינתן, וגמר בדעתו כך, כפי הנוסח.

אין דבר העומד בפני התשובה

לעיתים רבות, יצר הרע מנסה לייאש את האדם באומרו, שמכיוון שעבר עבירות רבות- שוב אין לו תקנה, וע"כ מאחר שאין לו עולם הבא- לפחות שיהיה לו עולם הזה, ויוכל לעשות עבירות כרצונו. אולם, אין כן פני הדברים וצריך האדם לדעת, כי אין דבר העומד בפני הרצון, וע"כ יכול האדם לחזור בתשובה על מעשיו, גם אם הם חמורים ובורא עולם מחכה לאדם, שיעשה כן.

לפני כשבע מאות שנה שנה חי בספרד גאון גדול ומפורסם בתורת הקבלה, ושמו הגאון רבי משה בן שם טוב ליאון. בעירו של רבי משה גר יהודי אחד, אדם, שעבר עבירות רבות וחטא חטאים גדולים, בחושבו, כי כבר לא תועיל לו כל תשובה. באחד מימי עשרת ימי תשובה פגש אותו אדם את רבי משה די ליאון ברחוב, ובנימה של לעג פנה אליו: "היכולה תשובה להועיל גם לפושע וחוטא כמוני?"

"אין דבר המונע ומעכב בפני התשובה, כשחושבים ומחליטים עליה ברצינות" – ענה הרב, והוסיף: "אולם בקשר אליך, רק המוות יוכל לפדותך מהעבירות. אם תקבל על עצמך למות בתור כפרה על עוונותיך, אזי תתקבל תשובתך במרום". "והאם אזכה גם להיכנס לגן עדן?" שאל היהודי. "כן, יהיה לך 'עולם הבא' כמו לכל יהודי כשר", הבטיחו הרב.

"יבטיח לי כבוד הרב, כי אהיה עימו במחיצתו בגן עדן, אם אחזור בתשובה", ביקש. הרב הבטיח לו והלך לדרוכו לבית המדרש. נכנסו הדברים בליבו של אותו יהודי והלך אחריו. בארשת רצינות גמורה, בחרטה מלאה על חייו המלאים חטא, התחנן היהודי לפני הרב: "רבי, תעזור לי לחזור בתשובה. הנני מוכן ומזומן לכול, אפילו למות - ובלבד שיתכפרו עוונותיי".

הושיב הרב את בעל התשובה על ספסל בבית המדרש, וציווה להביא לו גליל עופרת ולהרתיחו בכלי על האש, עד שייהפך לנוזל רותח. אז קשר הרב ליהודי את עיניו במטפחת ואמר לו: "אמור וידוי על עוונותיך". היהודי פרץ בבכי, אמר את הוידוי בלב נשבר, והתחרט מקרב לב על עוונותיו הרבים. "האם אתה מקבל עליך מיתה משונה זו?" – שאל הרב. "כן, רבי, ובלבד שיתכפרו עוונותיי" ענה בעל התשובה.

"אם כן פתח פיך ובלע" - ציווה הרב. היהודי פתח את פיו ובלע. אולם לא את העופרת הרותחת, אלא כפית דבש, אשר הרב הכניס לתוך פיו. שוב פרץ היהודי בדמעות שלישי: "רבי, מה עוללת לי? האם חמדת לך לצון? מואס הנני בחיים בגוף מסואב כשלי, ברצוני להציל את נשמת, את חיי קח, אך את נשמת הצל". "בני", ענה הרב, "אל תירא. היושב בשמיים קיבל את תשובתך". מאז לא נפקד מקומו של יהודי זה מביה"מ, מקום אשר למד, התפלל וצם ימים שלמים, וחי את שארית שנותיו בתשובה. זמן קצר לאחר פטירתו של רבי משה די ליאון נפטר גם יהודי זה, וברגעי חייו האחרונים בשוכבו על ערש דוי, קרא: "פנו מקום לרבי משה די ליאון! שבא להוליכני לגן עדן". ובעוד מילים אלו על שפתיו החזיר את נשמתו הטהורה לבוראה.

מינויים

לקבלת העלון חניכם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב יוסף שלמה כהנמן - הרב מפוניבז' זצ"ל

רבי **יוסף שלמה כהנמן**, ידוע גם בכינויו **הרב מפוניבז'** - נולד בעיר קוהל בליטא בשנת ה'תרמ"ב (1886). בצעירותו למד בישיבת טלז. לאחר מכן למד שנה בנובהרדוק ו-3 שנים בישיבת ראדין. בשנת ה'תרע"ב (1916) עמד כראש ישיבה בגרודנו. בשנת ה'תרע"ט (1919) לאחר פטירת הרב יצחק רבינוביץ מונה לרבה של פוניבז' ומיד הקים שם ישיבה בשם "אוהל יצחק" על שם הרב הקודם. עלה לארץ בשנת ה'ת"ש (1940) ובשנת ה'תש"ד (1944) הקים בעזרתו של החזן אי"ש ישיבה בבני-ברק על שם קהילתו שנכחדה. בנוסף, הקים גם בית-אבות וייסד את קריית-פוניבז' באשדוד.

הרב עצמו גייס כספים רבים עבור הישיבות ולצורך עניין זה כיתת את רגליו. בפרשת ילדי טהרן נלחם נגד הממסד, ודרש שחלק מהילדים, בהתאם לרצון הוריהם שנרצחו בשואה, יעברו לידיים של יהודים דתיים. הוא עצמו אימץ את הבן של האדמו"ר מביאלא, שהיה בקבוצה זו. **ידוע כבעל מידת האמת**. על שמו הוקם בית הספר היסודי לבנות "בית יעקב כהנמן". נפטר ב-כ' באלול ה'תשכ"ט (1969). חי כ-83 שנים. ציונו בבני-ברק.

מרבתי: הרב ישראל מאיר הכהן מראדין (ה'חפץ חיים'), הרב אליעזר גורדון והרב שמעון שקופ. **מתלמידי:** הרב גרשון אדלשטיין (ראש ישיבת פוניבז'), הרב ברוך דב פוברסקי (ר"י פוניבז') והרב ישראל מאיר לאו (הרב הראשי לישראל לשעבר). **חברותא:** הרב אלחנן וסרמן הי"ד. **אשתו:** בתו של הרב מוידז'. **אביו:** הרב יהודה ליב. **מספריו:** מאמריו של הרב נאספו בחלקם בשלשה קבצי 'דברי הרב', שנערכו על ידי הרב בצלאל דבליצקי.

רבינו היה ידוע בכוח השכנוע שלו. את כשרונו הברוך ניצל לטובת ישיבת פוניבז', אותה הקים ובראשה עמד. מדי תקופה היה יוצא לחוץ לארץ, לחלות פני נדיבי עם, ושם היה מכנס אותם ומספר על עולם התורה שפרח ושגשג באירופה שקודם החורבן וכן על תלאות המלחמה, על האחיזה האיתנה ביהדות, בכל מחיר, ועל איסוף השברים בשנים שלאחר השואה.

בשלב זה, כאשר עיני הנוכחים היו רטובות לגמרי מדמעות, היה הרב עובר לדבר על ישיבת פוניבז', מעוז התורה, שהיא התשובה הניצחת לצוררי ישראל, המבקשים להשמידנו ולכלותנו. "כי לא תשכח מפי זרעו" היה זעק מנהמת ליבו, "התורה לא תישכח לעולם ועד!" הדברים היוצאים מן הלב היו נכנסים אל הלב, והנדיבים היו פותחים את כיסיהם ותורמים סכומים נכבדים לטובת ישיבת פוניבז'.

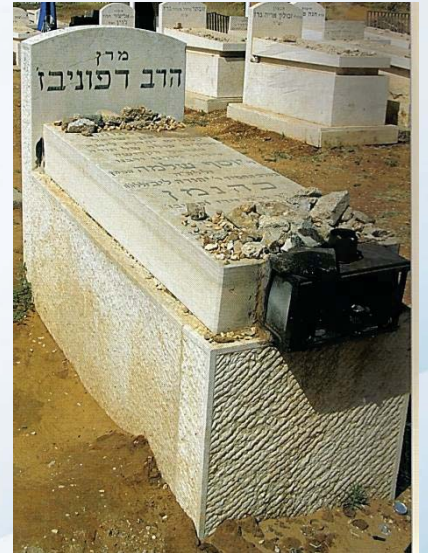
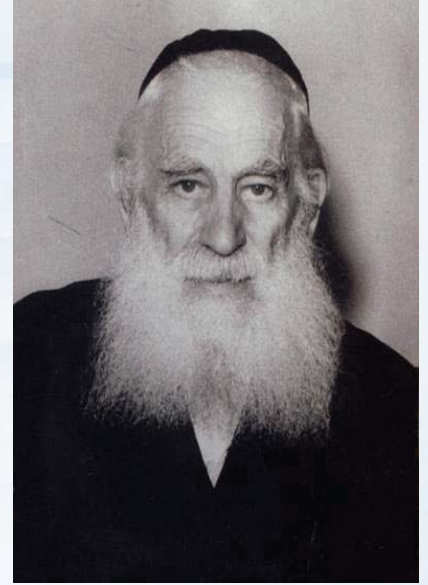
המעשה הבא אירע באחד מביקוריו של הרב מפוניבז' באחת מקהילות אמריקה. בשבתו בבית הכנסת, הבחין בו אחד המשולחים ששהו שם, ופניו נפלו. אותו רב נשלח ע"י ישיבת סלבודקא שבבני ברק, כדי לאסוף כספים עבור הישיבה הנתונה במצוקה. אולם בראות המשולח, שהרב מפוניבז' נמצא במקום, הבין, כי אפסה תקוותו להתרים אפילו סנט אחד.

אין כל ספק, שהרב כהנמן, בדיבורו הסוחף והכריזמטי, ישבה את ליבם של המתפללים וימצה את כל יכולת תרומתם. עבור סלבודקא, לא ייוותר דבר. אולם לאחר שהסתיימה התפילה, לא מיהר המשולח לעזוב את בית הכנסת "אם לא אצליח לאסוף כאן כסף, לפחות אשמע דרשה טובה מפי הרב", הרהר בעגמימות והתיישב בקצה בית הכנסת ואכן, הרב מפוניבז' לא אכזב. הוא נשא דרשה סוחפת ומרתקת, בה סיפר על אימי השואה והרצה אודות חשיבות התפקיד של בני העם היהודי לשמר את הגחלת ולתמוך בלומדי התורה.

ואז, כאשר לא נותרה עין יבשה בביה"כ הרים לפתע הרב את קולו וזעק: "ושב עמנו כאן באולם שלוחא דרבנן, מישיבת סלבודקא שבבני ברק. האם יודעים אתם אלו גדולי עולם חבשו את ספסלי ישיבת סלבודקא באירופה?" ובטרם התאושש המשולח מן התדהמה, עבר הרב לדבר על מצוקתה הקשה של ישיבת סלבודקא, ועל החובה הקדושה לתמוך ולהחזיק אותה, כדי שלא תיסגר, חלילה וחס. וכאילו בכל זאת לא די, ירד הרב מפוניבז' מן הבמה וניגש למשולח, מניח ידו על כתפו ואומר בקול רם: "שנינו יחד נעבור כאן ונאסוף כספים עבור ישיבת סלבודקא! רק עבורה!".

ואכן, במשך דקות ארוכות צעדו השניים בין המתפללים, והללו הרימו את תרומתם הנדיבה במיוחד. הסכום שנאסף עלה על כל הציפיות. המשולח של ישיבת סלבודקא לא תכנן לאסוף בכל ביקורו בחו"ל, אפילו את מחציתו של הסכום הגדול, וגם עיניו של הרב מפוניבז' זהרו נוכח ההצלחה. לאחר שיצאו מבית הכנסת מצא המשולח מקום להציג את תמיהתו.

"למדני כבודו, מדוע החליט להתרים את המתפללים עבור ישיבת סלבודקא ולא עבור ישיבת פוניבז', הזקוקה גם היא למזומנים?". הרב הסביר: "מתפללי ביה"כ יודעים, כי גם אני מחזיק ישיבה. הנחתי שכאשר יראו, שאיני אוסף כספים עבור עצמי, אלא עבור ישיבה אחרת הם ישערו כי מצבה של אותה ישיבה קשה עד אנוש, שאם לא כן, מדוע אני מזניח את ישיבתי עבור ישיבה אחרת? מתוך כך, יגדילו את סכום התרומה, ויתרמו סכומים גדולים יותר, מאשר אילו הייתי מתרים אותם עבור ישיבת פוניבז' ומכיוון ששנינו באנו לאותה מטרה, להגדיל תורה ולהאדירה, מה זה משנה לאיזו ישיבה מגיע הכסף? מיניה ומיניה יתקלס עילאה, ואם אפשר להשיג סכום מסויים עבור ישיבת פוניבז' או סכום כפול עבור ישיבה אחרת- דומני, כי הבחירה אינה קשה". (מעובד מתוך 'דרך עץ החיים')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משיגים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אָמוּנָה שְׁלֵמָה

רבי חיים יעקב הזמין כרטיס לאוניה, וכשהגיע לנמל, פגש בעסקן נכבד, שחזר זה עתה מחו"ל, הלה התפלא לראותו כאן בנמל, ושאל למעשהו.

השיב לו שהוא נוסע לחו"ל כדי לאסוף כסף עבור נישואי בתו, אותו עסקן שהכירו, אמר לו: "אתן לך עצה טובה וכדאי לך לשמוע בקולי, שכן במסגרת עיסוקי אני, כידוע, מפליג ממקום למקום כדי להתרים את עמך ישראל. סע לביתך בחזרה, כך גם את מחיר הכרטיס לא תוציא, וכן לא תבזבז את זמנך היקר".

כמובן שהלה סירב בנימוס וכשנשאל מדוע, השיבו שיש לו ברכה משני גדולי ישראל, ממרן החזון אי"ש וממרן בעל ה'דובב מישרים'. "אם כך התמונה שונה בתכלית", אמר העסקן, "בוודאי תצליח".

רבי חיים יעקב הגיע לארה"ב, וכשם שהינחה אותו הגאון מטשעבין נכנס לבית המדרש סאטמר וישב שם במשך שבועיים ימים, הוא אכל מפת שחרית, שהכינו שם עבור המתפללים, וזה היה כל מאכלו.

לאחר שבוע שישב שם בבית המדרש, הבחין בו האדמו"ר ושאלו מאין בא, והשיב לו, שבא מארץ ישראל, הם התחילו לדבר בלימוד, והאדמו"ר נהנה מאוד לדבר עימו, שכן ר' חיים יעקב היה חריף בלימודו.

עבר שבוע, כאשר כל יום לאחר התפילה, היה משוחח עם האדמו"ר בלימוד, בסוף השבוע שאלו האדמו"ר: "איני מבין, יהודי מארץ ישראל שישב שם על התורה ועל העבודה, העתיק את מקומו לחו"ל כדי לשתת כאן על התורה ועל העבודה, מה הטעם במהלך שכזה?".

השיב לו רבי חיים יעקב: "באתי לכאן, כי אני התחייבתי לנדוניה גדולה עבור בתי, שזכיתי לארסה". השיב לו האדמו"ר: "אם כן, נשתדל לעשות משהו".

למחרת הביא הגבאי סכום כסף נכבד, ואמר לו: "אתמול היו לך שני נסים! בדרך כלל כשהאדמו"ר רוצה לעשות מגבית מיוחדת, הוא מזמין לביתו כמה גבירים, ומדבר על ליבם".

"אבל כדרכם של עשירים, כשהם מקבלים הזמנה מהאדמו"ר, הם כבר משערים מהי מטרת ההזמנה, ומתחמקים בדרכים שונות, אבל אתמול גם כל המוזמנים הגיעו ללא יוצא מן הכלל, וגם כולם נענו לקריאת האדמו"ר, וכולם תרמו בעין יפה עבורך!".

ואכן, הכסף שנאסף שם באותו לילה, הספיק לא רק לכסות את הנדוניה הגדולה, שעליה התחייב רבי יעקב חיים אלא הספיקה בעבורו גם לנישואי שניים מילדיו, והוא לא היה צריך לכתת את רגליו עבורם.

להלן סיפור נפלא, המעובד מתוך 'ווי העמודים', ויש בו כדי ללמדנו עד כמה גדולה הייתה אמונתם של רבותינו בכל אשר הרבנים יאמרו להם ולא סרו מדבריהם ימין ושמאל, ואף כאשר דברים אלו נשמעו תמוהים - קיימו הם אותם עד לפרט האחרון. ומעשה שהיה - כך היה:

הגאון רבי חיים יעקב קלפהולץ זצ"ל היה יושב יומם ולילה על התורה ועל העבודה, ואף מעצם שקידתו בתורה הקדושה לא היה מכיר בצורת מטבע.

באחד הימים לאחר שאירס את בתו בשעה טובה, התחייב לנדוניה גדולה, ובביתו לא היה פרוטה לפרוטה. מאחר וביקש לקיים את הבטחתו, חכך בדעתו והחליט לנסוע לחו"ל כדי לזכות את נדיבי העם בזכות הגדולה של הכנסת כלה.

בזמנים ההם לפני כשישים וחמש שנה, אדם שביקש להגיע לחו"ל דרכו לא הייתה קלה, היו צריכים להפליג שבועות רבים באוניה, ומחיר ההפלגה עלה כסף רב, ובנוסף עלול היה לחלות ממחלות ים למיניהם.

לכן קודם שעשה את הצעד הזה, החליט לנסוע אל מרן החזון"א לשאול בעצתו. הוא ביקש מהגאון רבי חיים ברים, שהיה מקורב אצל החזון"א, שיסע עימו כדי לשטוח בפניו את הרעיון ולשאול האם כדאי לעשות כן.

הרבנים הגיעו אל מרן הגאון הרב אברהם ישעיהו קרליץ (החזון אי"ש זצ"ל) להימלך בדעת תורה ולבקש ממנו עצה ותושיה. היה זה לפני תפילת מנחה, כשהצדיק הלך ליטול את ידיו לתפילה, הגבאי ניגש לחזון אי"ש, ואמר לו, שיש כאן יהודי מנקיי הדעת שבירושלים שרוצה לשטוח את בקשתו.

הצדיק קרא לו, ואז סיפר לו ר' חיים יעקב שהוא אירס לאחרונה את בתו והתחייב על נדוניה גדולה. "נו", שאל החזון אי"ש, "אז מה השאלה?". השיב הלה, שהוא חושב להפליג לחו"ל כדי לזכות את ישראל. שאלו הצדיק: "של מי ההצעה?", כשהשיב שהצעה שלו, אמר לו רבינו: "סע לחיים ולשלום!".

קודם שעלה על האוניה, נכנס להיפרד מהגאון הרב דב בעריש וינפלד (הרב מטשעבין זצ"ל, בעל 'דובב מישרים'). הגאון שהכירו, וידע שאין לו שיג ושיח עם דיני ממונות, התפלא לשמוע, שהוא מפליג לחו"ל לאסוף כסף.

כשראה רבי חיים יעקב את פליאתו, השיב שיש לו ברכה מהחזון אי"ש. "אם כן, סע לחיים ולשלום, אבל אתן לך עצה, כשתגיע לחו"ל - אל תעשה שם השתדלות, אלא תעשה שם מה שאתה עושה כאן. תיכנס לאחד מבתי המדרשות, ותשב שם על התורה ועל העבודה!".

לע"נ	הרב שמואל בן שמחה דרזני זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
	שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
	משה בן רוזה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
	אביחי בן אסתר ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
	נעימה בת גורג'יה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
	דוד בר חטיבה ז"ל	שני בת אסתר ע"ה
	חוה בת יעקב צבי ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה
	רפאל בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל
	אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
	שמעון בן חנה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
	גורג'יה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל
תנצב"ה	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבת בן אסתר אטון זצ"ל
	הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
	אביבה בת איירון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
	אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל
	יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותון ע"ה
	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מרים בת בלה ע"ה
	חי יזי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל
	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
	אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחא ז"ל
	יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחא ז"ל
	ספרינס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל
	מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
	אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

תפלה לפני המלחמה והודאה לאחריה

"כי תצא למלחמה על איביו ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבי"ו (כא)

כתב רבנו אפרים:

הפרשה הקודמת, פרשת שופטים, מסתיימת במלים: "כי תעשה הישר בעיני ה'" - הישר אותיות: שירה, וסמיכות הפסוקים מלמדת אותנו כי בעת הגזרון, כשיקום בך: ונתנו ה' אלקיך בידך, עליך לומר שירה לפני ה'. שירה זו בכתה אף לרצו ולהרחיב את הגזרון, לפניה הפתוח על המלך והשופט (דה"ב כ"ב): "ובעת החלו ברנה ותהלה נתן ה' מארבים על בני עמון מואב וחר שעיר הבאים להיזהר ויגפלו".

רבי צבי יצחק אברמוביץ, רבה של חצור הגלילית, הוסיף ודרש סמיכות זו כפ:

'הישר' בגימטריה 'תפלה', רמז לכך שלפני היציאה למלחמה היו ישראל מתפללים לפני ה' שינצחו במלחמה. כמבאר בגמרא (ברכות ג) שטרם היציאה למלחמה היו 'נמלכין בסנהדרין' ופרש רש"י: "נוטלין מהם רשות, כדי שיתפללו עליהם".

פרוש התורה לרבנו אפרים, עמם הצב

בית חדש - לשם שמים

"כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך" (כח)

'למזנו רבנו: הבונה בית חדש כיצד צריך לברך? כך שנו ובתינו זיל הבונה בית חדש מברך שהחינו כדי שיעשה נחת רוח ליוצרו" (פתיחה בראשית ז).

יש להבין את פשר הלשון: "כיצד צריך לברך, הלא מתאים היה יותר לשאל: "מה הוא מברך?" עוד יש להבין את עצם השאלה: הלא משנה ערוכה היא (ברכות ד נא): "בנה בית חדש ומנה פלים חדשים אומר: 'ברוך שהחינו'?"

תרגום הפתח סופר:

אכן, תמיהת חכמים היתה: "כיצד צריך לברך - כיצד יתכן לברך שהחינו על הנאה כה גשמיית כגניבת בית חדש? ועל כך תרגו: "כדי שיעשה נחת רוח ליוצרו", כלומר: על בית כזה שנבנה לשם שמים - כדי לקיים בו מצוות, כגון: מעקה, מזוזה ושאר מצוות התלויות בבית - אכן ראוי לברך בפה מלא: "שהחינו" על שזכנו ה' לעשות בך נחת רוח ליוצרו.

כתב סופר

מוטב לאדם שיקדים תפלה לצרה

"ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו" (כב)

במסכת שבת (לב א) דרשו חכמים: "כי יפל" - כשכבר נמצא האדם בצרה, אזי צריך "הנפל" להסתייע "ממנו" - במעשיו ובזכותיו כדי להנצל. לפיכך: "לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה, שאם יחלה אומרים לו: הבא

זכות והפטר".

אלא שכאן המקום להבין: וכי מנין ידע האדם שצרה עומדת לפוקדו, כדי שיקדים להתפלל על כפך?

הסביר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א רבה של רמת אלקנן:

בקשו חכמים ללמדנו, כי כאשר שומע האדם על צרה פתאומית שפקדה את זולתו, מחובתו להתעורר מיד ולבקש שלא תפקד הצרה אף אותו. וכפי שאמרו בגמרא (שבת קו א): "אחד מבני החבורה שמת ידאגו כל החבורה כלה". וכך נהג אף הקדוש רבי אלקנן וסרמן הי"ד; מפעם לפעם היה מבקש להתעדכן בקורות העולם, תוך שהוא מסביר כי רוצה הוא להסתייע בכך כדי שיוכל להקדים תפלה לצרה.

טובך בייעוץ ח"ב עמי כטט

מבאר אמונים

מקורות על מעלת עניית אמן

'באין מליץ ישר' - תאמר אמן

"כי תצא למלחמה על איביו ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבי"ו (כא)

"רבי יוסי אומר: גדול העונה אמן יותר מן המברך. אמר לו רבי הוראי: השמים [לשון שבוטח]! כן הוא. תדע, שהרי גולתים [חילים פשוטים] מתנגזין [תחלה] במלחמה, וגבורים [היורדים אחריהם] נוצחין" (נדרים ב).

באר המהרש"א (ח"א ע"ט):

"לפי שמונותיו של אדם קשים פקריעת ים סוף (פסחים ק"ח א), על פן צנה הקדוש ברוך הוא לאוכל ושבע לברך עליו... שעל ידי זה הקדוש ברוך הוא משפיע ברכותיו להיות לו ברוח מזונות. כי יש לאדם מקטרגים בדבר לתת לו מזונותיו הקשים ברוח... ובהפכות הם הגולגרי"ו וענית אמן הם הגבורים' לנצח המלחמה נגד המקטרגים..."

דורשי רשומות נתנו רמז לדברים מן הפסוק שלפנינו: "כי תצא" - ראשי תבות: "פל יום תענה צ אמונים" [מכסה שקבעו חכמים (תקנין זוה"ח ח"ב ד פג א)] ובכנות זה תנצחו את המקטרגים: ונתנו ה' אלקיך בידך".

'לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה'

"ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו" (כב)

מהפסוק: "כי יפל הנפל ממנו" דרשו חכמים (שבת לב א): "לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה, שאם יחלה

אומרים לו: הבא זכות והפטר".

תמה הובן איש ח"י: כיצד נתן לומר לאדם "הבא זכות והפטר". הלא לפני בית דין של מעלה הכל גלוי וידוע, ואם היתה לו זכות - מלכתחלה לא היה נחלה. ולפיכך באר: "הבא זכות" - הינו, שייבא זכות חדשה, ככך שיקבל על עצמו לקיים מצוה או הנהיגה טובה שלא נהג בה קדם, ואינו מחייב לנהג בה מצד הדין. ולכך רמז הפסוק: "כי יפל הנפל" - לצרה, אזי עליו להתנדב לקיים הנהיגה טובה חדשה שבאה "ממנו" - מרצונו ומנדבת לבו, שאינו מחייב לנהג בה מצד הדין.

בהקשר לאמור יש לעורר ולצין את הנהיגה הנפלאה ולומר ברכות השחר בחברותא, אשר כידוע עוררו גדולי עולם על מעלתה, ורבים וטובים זכו וראו ישועה כשקבלו עליהם הנהיגה זו.

'הוא יברך וירפא את... פלוני'

"ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו" (כב)

מהפסוק: "כי יפל הנפל ממנו" דרשו חכמים (שבת לב א): "לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה, שאם יחלה אומרים לו: הבא זכות והפטר".

על פי דברי הגמרא, עורר המנחת אלעזר ממונקוט בשם אבותיו, שבאמירת 'מי שברך לחולה, לא יאמרו: "הוא יברך וירפא את החולה..." - לשון הגשמת כהן' אזהרה בעבודת היות חולה. שהרי על החולה אומרו: "אומרים לו: הבא זכות והפטר", ונמצאו מעוררים עליו את מדת הדין. אלא יש לומר בפשיטות: "הוא יברך וירפא את פלוני".

חמשה מאמרות מאמר גסח התפלה אות יט

מה מבין גוי במעלת התפלה בבית הכנסת...!?

"ולא אבה ה' אלקיך לשמע אל בלעם בלעם והפך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלקיך" (כו)

מכך שנאמר: "הקללה לברכה" בלשון יחיד, למדו חכמים (סנהדרין ק"ה ב) שכל ברכותיו של בלעם חזרו לקללה כשאיפתו, חוץ מברכת: "מה טובו אהליך יעקב" (במדבר כד) העוסקת בבתי כנסיות ובתי מדרשות, שפסי שהתברכו בה, הם קיימים ועומדים עד עצם היום הזה.

מדוע דווקא ברכה זו לא הפכה לקללה?

פרש הובן איש ח"י:

כאשר נוכחו בלק ושריו לראות כי בלעם שנוסר על ידם כדי לקלל את ישראל, מוציא מפיו ברכות בעל כרחו, היו הם נותנים עין הרע בברכות, ודבר זה גרם להן לשוב בברכות הימים לקללה. אך כיון שהללו לא עמדו על סודה של ברכת 'מה טובו אהליך יעקב', שכן לדידם אין חלוק בין תפלה הנאמרת בבית לתפלה הנאמרת בבית הכנסת, לפיכך לא נתנו בה עין רעה, ועל פן נותרה היא בעיניה כברכה.

ה'הוקיע סנהדרין ק"ה ב

"פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים" (ישעיהו כו ב)

בערב שפת קדש י"ג באבול, יחול יום השנה הט"ז לפטירתו של רבי חיים בן ציון ב"ר אהרן צבי מרמורשטיין זצ"ל, אשר פל חיו היה שמר אמונים כפשוטו: שמר וצפה לעניית אמן, ובקרט אחר ברכות השחר.

לשמו ולזכרו חולל בנו רבי יעקב דב מרמורשטיין שליט"א את מהפכת 'בני אמונים' שימכחה רבבות אלפי ישראל פותחים את יומם מדי בקר באמירת ברכות השחר בחברותא.

נא הקדישו ביום ששי י"ג באבול את אמירת ברכות השחר בחברותא לעלוי גשמתו.

ברכות השחר: בקול בכוונה בחברותא.

עשרה ראשונים (א)

גלת הכותרת של ענין השקמת בית המדרש היא מעלת עשרה ראשונים, כמפורש בגמרא (ברכות מז ב): "לעולם ישכים אדם לבית הכנסת כדי שיזכה וימנה עם עשרה הראשונים, שאפילו מאה באים אחריו - קבל עליו שכר כלם".

במאמר שלפנינו ננסה מעט להבין את סבת מעלתם של עשרת הראשונים המקדמים לבא לבית הכנסת, מתוך העשר הרב שהובא בענין זה בדברי רבותינו זכרונם לברכה.

אלקים נצב בעדת א-ל

כפי שהובא במאמרים הקודמים, מיום שנחרב בית המקדש ונולדה השכינה במקומה, שורה היא בבתי כנסיות הנקראים 'מקדש מעט' (מגלה כא ט, וראה דברי ז ב), ואולם, השראת השכינה בבית הכנסת מתקיימת על ידי עשרה משריאל המתאספים בו (ברכות זא, ו) ויחדו משלימים להיות 'עדה' ו'כנסת' (תהלים פב א): "אלקים נצב בעדת א-ל" (מגלה כג ב), ולפיכך מצוינו שתקנו שכל דבר שבקדושה, וקדושים וקדושה, אינו נאמר אלא בעשרה (ברכות כא ב).

מן הטעם האמור שבו במיוחד את עשרת הראשונים הבאים לבית הכנסת, שכן הם כאיברים המרכיבים ומשלימים יחדו את הגוף השלם הנקרא 'עדה' שעליו יכולה השכינה להיטות, ונמצא שעל ידם שורה השכינה על כל הצבור ובמציאות אחריהם לבית הכנסת (זוהר שמות קטו ב ע"ט, וראה תלמודי רבנו יונה ברכות ד ט מדה"ר, מנח"א ח"א ע"ט).

והנה, מעלתם של עשרה המתאספים יחדו גדולה היא עד מאד מצד עצמה. וכבר ידועים דברי בעל התניא באגרת הקדש (כז ב) בשם רבותיו, שאילו היה מזדמן מלאך למקום שבו מתקבצים עשרה מישראל, אפילו אינם עוסקים בתורה ובתפלה, היתה נופלת עליו אמתה ופחד מול רוממות השכינה השורה עליהם, עד שהיה מתבטל ממצאותו לגמרי. ואם בהתאספות רגילה הדברים אמורים, על אחת כמה וכמה כשהם מתאספים לתפלה.

השכינה מקדימה לעשרה

כאן המקום לצון, כי לענין השראת השכינה בהתקבצות עשרה לתפלה, יש הסוברים שבמקום שרגילים להתאסף עשרה, השכינה מקדימה לשרות לפני שמתאספים העשרה (ש"י ברכות ו א ד"ה קדמה ראה מנח"א ח"א שם, וכן משמע מדברי הזוהר שם), ויש שכתבו שהשכינה שורה עם התאספות העשרה [אף שטרם החלו בתפלתם] (שו"ת הרשב"א ח"א ג ראה 'שפת אמת' ברכות שם, ובש"י או"ח קנד יא כפת שלך נהגו להדליק נרות בבית הכנסת בטרם יקום לשם אדם).

רמז לכך שהשכינה מקדימה לפני העשרה, דרש רבנו יהודה החס"ד מן הפסוק (בראשית כח טו): "ויניח יעקב משנתו ויאמר - סופי תבות: 'צבור'; 'אכן יש ה' במקום הזה' - שכבר קדמה להם השכינה (ספר גיטות אבות עקב לג).

מצילים מן הפרענות

עוד הובא בגמרא (ברכות ז א) בענין זה: "אמר רבי יוחנן: בשעה שהקדוש ברוך הוא בא

שכל שהגיע זמן התפלה ואין בבית הכנסת מנין הראוי, הדבר מגנה ביותר, ומורה על בני אותה העיר שלבם מרחק מאהבת השם יתברך, והרחוק הוא הפעם הגדול והקצף המפלג, וזהו מה שרצו באומרים כאן מיד הקדוש ברוך הוא כועס".

אולם לכאורה יש להבין, מהיכן למד רבי יוחנן שהקדוש ברוך הוא כועס כשאינו מוצא עשרה, הלא בפסוק נאמר "מדוע באתי ואין איש" לשון יחיד?

מבאר הרבי מבאבוב בעל 'הקדשת ציון' (ח"ב עמ' קח): רבי יוחנן דרש שהמלה "איש" היא ראשי תבות "שעונים אמן, וכשבא הקדוש ברוך הוא לבית הכנסת וראה שאין עשרה שיענו אמן, מיד הוא כועס ואומר: "מדוע באתי ואין איש".

מטעם זה תקנו (סנהדרין ז ב, ע"פ רש"י שם ד"ה ועשרה) שאין עיר אלא כזו שיש בה עשרה בטלנים, כלומר - תלמידי חכמים המתפרנסים מן הצבור ולומדים בבית הכנסת, כדי שתמיד יהיו עשרה בבית הכנסת בזמן התחלת התפלה, וכך יסור חרון אף משריאל.

רבי צבי הירש הורוויץ, רבה של פרינקופרט, מטעים כי תפקידם של אותם עשרה בטלנים היה אף לענות אמן אחר הברכות והקדושים הנאמרים בבית הכנסת, וסימנך: 'בטלן' בגימטריה 'אמן' (להלן תורה ותורה יום א' דפדלת).

פדה בשלום נפשי' בזכות עשרה ראשונים

ומאי דף, במדה טובה מרבה הובא ב'תנא דבי אליהו' (בבא ז): "במי הקדוש ברוך הוא נפרע להו לישראל מאמות העולם? בגני אדם שהו משפמינו ומעריבין לבית הכנסת ולבית המדרש ועונו אמן, ומברכין את הקדוש ברוך הוא באמן... ומברכין את הקדוש ברוך הוא בכל יום תמיד, עליהן הוא אומר (תהלים נה ט): 'פדה בשלום נפשי... כי ברבים היו עמדי'; שהוא משפמי ומעריב לבית הכנסת להשלים עשרה להיות עדה..."

יש בנותן טעם להביא בזה את שכתב בפרוש 'זקוני דגורא' [למקבל רבי שמואל הי"ד, פראג תל"ו] על דברי התנא דבי אליהו: ענית אמן מבטלת את הפרענות (שפת קיט ב), ומי שמבקש לענות אמן כדון צריך להשכים ולהעריב לבית הכנסת להשלים עשרה ולהיות מעשרה הראשונים, כדי שישמע כל הברכות שאומרים עליהן אמן, על פן אמרו שבזכות המקדמים לתפלה נפרע ה' לישראל משונאיהם.

ברוך... שהחנינו והצילנו ממות

איר תש"ח. ירושלים שבין החומות נפלה זה עתה בידי אויביה. כאשר בתי הכנסיות ובתי המדרשות שהיו בתוכה הופכים לעיי חרבות מעלים עשן, ותושביה גולים לארץ גזרה.

אחד מהמיוחדים שבבתי המדרשות שהיו בעיר העתיקה, היה ישיבת 'פרת יוסף', היא מבצר התורה שבמשך שנים עמד איתן אל מול פני הכתל המערבי והעמיד דורות של תלמידי חכמים שפארו ומפארים את יחדות ספרד בארץ ובתפוצות.

האבל על חרבנה של 'פרת יוסף' היה עצום. אולם רבני הישיבה שלא אבו לפסק מתלמודם ולו לרגע אחד, לא שקעו באבלם, אלא רכזו את כל מאמצים כדי לקומם את הישיבה מחדש. בשלב ראשון התפרזו הלוומדים קבוצות קבוצות בכמה בתי כנסיות בירושלים שמוחו לחומות, וכך נבד, בסיוע נדיבי עם ובהשתדלות הגבאים המסורים, הלך ונבנה אט אט היכל הישיבה המתחדש בשכונת 'אגלה'.

בשנת תשט"ז כבר נצב הבנין הגדול והמפאיר על עמדו. אף כי נותרו בו עוד אי אלו פנות לא משלמות, לנכח מצוקתם הקשה של הלוומדים שעד לאותה עת נאלצו לנדוד ולכתוב רגליהם בין בתי כנסיות שונים ומרחקים זה מזה, החליטו ראשי הישיבה שלא להמתין עד להשלמת הבנין ולאחד את הישיבה על כולל שלוחותיה בתוככי הבנין המרוחק.

כך, לצד הלמות פטישי הבנאים, החל קול רנה של תורה להשמע בין כתלי בית המדרש, כשהוא מפיח רוח חיים בעצים ובאבנים ומשנה אותם מנלמי עץ ואבן לחלק ממשפון לתורה וללומדיה.

בתוך הבנין המרוחק, היה מקום גם לחבורת המזבילים שעד לחרבן בתש"ח היתה חלק בלתי נפרד מישיבת 'פרת יוסף', ואף הם שבו ללמד סמוך ונראה לחכמי הישיבה, בראשות רבם המקבל רבי אפרים הכהן זצ"ל שבאותה עת כבר הגיע לגיל זקנה.

רבי אפרים הכהן נודע בשערים כעמקו מפלג, בפרט בתורת הקבלה. תדיר היה נתן לראותו מהלך הנה והנה כשמוחו תפוס בשרעפי קדש, מבהיר בסוגיות הקשות שבפני עסקו חכמי הישיבה באותה עת.

אחד המיוחד מבין אותה חבורה קדושה, היה המקבל הנודע רבי יצחק כדורי זצ"ל. היה זה באחד מהימים הראשונים להקנסם לבנין החדש. רבי יצחק הבחין בראש החבורה, רבי אפרים הכהן, כשהוא מהלך כדרכו,

אחוזו שרעפים במשעולי הבנין החדש כשמידי פעם הוא מעיף מבט בצדור דפים שאחזו בידיו ומיד שב לעינו.

רבי יצחק עקב מרחוק אחר המקבל הזקן, אשר רגליו פסעו הלוך ושוב על פני המסדרון הארוך ויחזו נמצא בגבתי שמים, ולפתע נעתקה נשמתו; הוא נחרד לראות, כי באחד מיבוי המשיך רבי אפרים ללכת לתמו לעבר קצה המסדרון, מקום שבו עדין לא השלמה מלאכת הבניה. מסדרון זה היה מרחק מהיכל הלמוד, ולכן לא טרחו הפועלים לגדרו במעקה כראוי.

רבי יצחק צפה בפתחה בחדרה, מבלי שיהיה בידיו לעשות דבר להצלתו של רבי אפרים; המרחק ביניהם היה גדול מכדי שיוכל להספיק לעוצרו, ומלבד זאת הוא ידע היטב כי גם הקוראנה הרמה ביותר שיפיק מפיו לא תשמע לאזניו של הצדיק השקוע בשרעפיו.

דרך אחת בלבד נותרה בידו להציל את רבו, והיא - לזעק בתפלה לפני ה'. ואכן, רבי יצחק לא התנאש מן הרחמים; נותרו לו שניות ספורות, שאותן הוא נצל כדי לזעק ולהתחנן בכל כחו לפני ה' שיציל את רבי אפרים בן שמחה מפח היוקשים, לבל יקראוהו אסון חלילה.

רבי יצחק התפלל, והתפלה התקבלה; רבי אפרים כבר עמד בפסע לפני נפילתו ארצה מנבה רב, אסון שתוצאותיו מי יסוּרם. ולפתע, כאילו יד נעלמת החזיקה ברגליו וימנעה בעדה מלהמשיך לפסע. רבי אפרים נעצר ממש על שפת הבוה, ורק כשהביט לפניו גלה לחדתו כי ברגע זה נצל ממות.

בין לבין הספיק רבי יצחק לצמצם את פער המרחק שהיה ביניהם, תוך שפיו אינו פוסק מלמלל תפלה לפני ה' שיציל את הצדיק מאסונו, ועד מהרה נצב מול פני רבו, אשר עדין היה המום מהנס הגדול שהתרחש עמו. המבטים שהחלפו ביניהם אמרו הכל: הרב נצל ברגע האחרון.

רואי שפלטנו יחדו נודה לה' על ההצלה הנסית", פנה רבי יצחק לגבאי הישיבה, מיד עם סיום הסדר, תוך שהוא משלשל לידיו סכום הגון. "בפסוק הזה תרכש בשוק פרות חדשים בכמות שתספיק לכל יושבי בית המדרש, כדי שיתברכו עליהם שהחנינו ברב עם, וכך נבד כונו להודות ולהלל לה' על נס הצלת חיי הצדיק".

עצוב

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "כי תצא"

"ולא יראה בך ערות דבר" [כג, טו].

מעשה בבני קהילה, שהתפללו זמן רב בקרוואן, בצפיפות ובתנאים מאוד לא נוחים, מחמת חוסר תקציב לבניית בית כנסת. והנה, באחד הימים נקלע למקום עשיר מחו"ל, ביום היארצייט (-אזכרה) של אביו, והגבאי הראשי החליט לפנות אליו, כדי לעניין אותו בתרומה לבניית בית הכנסת 'לעילוי נשמת אביו'... הגבאי התחיל לספר כי חסרים להם מיליון שקלים להשלמת בניית בית הכנסת, והעשיר קטעו ואמר: לתרום איני יכול, אבל תוכל לקבל ממני את מלא הסכום בהלוואה, ותשיב לי את הסכום כל אימת שתרצה, אפילו בעוד הרבה שנים. איני דורש חלילה ריבית עבור הלוואתי, אך רק דבר אחד אני מבקש - שבית הכנסת לא ייקרא מעתה 'אהל מועד', אלא 'סוכת שלום', ובה אקיים כיבוד אב בגרימת עילוי נשמה לאבי המנוח ששמו היה שלום...

הגבאי הסכים לתנאו של העשיר, וקיבל ממנו את הסכום הרב, (יצוין, שלא קופת בית הכנסת קיבלה את ההלוואה, אלא הגבאי בעצמו קיבל את ההלוואה, והתחייב להשיבה מהכנסות בית הכנסת). חלפו מספר שנים, ובניית בית הכנסת המפואר הושלמה, והגבאי הצליח להחזיר לעשיר את מלא הסכום. העשיר, שעדיין לא היה שומר תורה ומצוות, היה מגיע מידי שנה לבית הכנסת ביום היארצייט של אביו, והיה מתמלא ברגשות סיפוק ושמחה כאשר היה רואה בית כנסת כה יפה שמונצח על שם אביו.

והנה, ביום מן הימים, נתמנה תלמיד חכם אחד לרב בית הכנסת, וכאשר התעניין אודות טיבו של השם 'סוכת שלום', סיפרו לו אודות העשיר ההוא, ולפתע הזדעק התלמיד חכם: "ריבית!... זו לא עליית נשמה לאב 'שלום', אלא ירידת נשמה! שם זה הוא כל כולו ריבית, מפני שקיבל המלווה מהלווה טובת הנאה עצומה (שנוהגים לשלם עליה בדרך-כלל הון רב), ולכן יש להשיב את השם הקודם - אהל מועד..."

המתפללים חששו מאוד מתגובתו של העשיר, כאשר יבוא ויראה שלבית הכנסת הושב השם הקודם תחת שמו של אביו, ואולי יאמר כי זו היתה תרומת שעשינו לו וכו'. והנה, אחד המתפללים העלה הצעה מעניינת. הוא פנה לרב ואמר: "כבוד הרב, היה כאן מתפלל יקר שנרצח לאחרונה באחד מהפיגועים רח"ל, שמו היה... שלום! ואם כן, אולי נוכל להשאיר את השם על כנו, ומעתה בית הכנסת ייקרא 'סוכת שלום' על שמו של שלום הי"ד..."

פנה התלמיד חכם ושאל: האם אכן ההצעה הזו תוריד את החשש של הריבית?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: מציינו כבר נידון דומה לנידונו בשו"ת 'שערי דעה', שם מסופר אודות אנשי קהל שרחש ליבם דבר טוב, לבנות בית כנסת, ומאשר כי אזלת ידם, נתרצו יחידים אשר דבר ה' יקר בעיניהם, ללוות כסף על פי 'היתר עיסקא', לצורך בניית בית הכנסת, וישיבו את הכסף אחר כך מעט מעט מהכנסות הקהילה, ונשאל השערי דעה, האם שייך בזה 'היתר עיסקא', שהרי הלוואת הממון אינה לצורך משא ומתן, וכבר כתבו כמה פוסקים שאם מקבל ההלוואה משתמש עם המעות לצורך החזרת חובותיו או לרכישת מזון וכדומה, לא שייך בזה 'היתר עיסקא', וממילא יש כאן איסור ריבית.

וכתב השערי דעה, שניתן לעשות בהלוואה כזו 'היתר עיסקא', משום שהלווים הרי עוסקים בענפי מסחר שונים לפרנסתם, ואילו המעות הללו שקיבלו בהלוואה, היו מוכרחים להוציא לצורך בניית בית הכנסת, את כספם האישי אשר משתמשים בו יום-יום לצורך פרנסתם, ומשום שההלוואה חיונית לעסקיהם של הלווים, שוב יש בזה את ההיתר של היתר עיסקא. (והיקל ללוות בהיתר עיסקא בצירוף קולות נוספות בדיני ריבית, יעו"ש). אולם, בענייננו לא שייך ההיתר של השערי דעה, שכן על ההלוואה הזו לא נעשה כלל היתר עיסקא, ונמצא שנתנת שם בית הכנסת על שם אבי העשיר, כרוכה באיסור חמור של ריבית.

ובנוגע להצעה להסב את השם ל'שלום' אחר, נראה שאין לעשות זאת, משני טעמים: (א) משום שיש בכך משום גניבת דעתו של העשיר, שימשיך לחשוב שבית הכנסת נקרא על שם אביו. (ב) יתכן שעצה זו לא תועיל, משום שהעשיר ממשיך לסבור שהוא מקבל את טובת ההנאה הגדולה מחמת הלוואה, ואנשי בית הכנסת השאירו את השם מבלי לגלות לו, רק מפני שרצו שימשיך העשיר לחשוב כך, וממילא יש בכך חשש איסור ריבית, וכמו כן יש בזה 'מזכרת עוון', לעוון הריבית שנעשה בנתינת שם זה.

ולכן, יש להודיע לעשיר ששם זה אינו מועיל כלל לנשמת אביו, אלא אדרבה רק מזיק לו, ולכן כעת בית הכנסת ייקרא על שם אותו שלום שנהרג. ואם בכל זאת יתעקש העשיר, ויבקש שבכל זאת שמו של אביו ימשיך להופיע על השלט ועל הקבלות וכו' - אין לשמוע לו (והערב נא).

"לא תשיך לאחיד נשך כסף נשך אוכל נשך כל דבר אשר ישך" [כג, כ].

ה'כלי יקר' מסביר טעם חדש באיסור ריבית, והוא, בכל המלאכות שהאדם עוסק בהן בעולם הזה, הוא מרגיש שהצלחה או אי-הצלחה במלאכה זו שאיננה תלויה בו, ועליו לבטוח באלוקיו. מי שמתפרנס למשל ממקצוע הסבלות, לוקח בחשבון שיתכן שלא תהיה לו עבודה כלל; וגם אם מאן דהוא יזדקק לשירותיו, אולי יארע לו מקרה לא-טוב, ובמהלך ההובלה הוא ייתקל בחפץ פלוני, יפול ארצה, וישבור כמה מן הכלים, ולא די שלא ירוויח מאומה אלא עוד יצטרך להוציא כסף מכיסו, כדי לפצות את בעל הבית...

וכך בכל יתר המלאכות, אף אחד אינו בטוח בפרנסתו בהן, וממילא הוא צריך להתפלל להקב"ה שיוון ויכלכל אותו, ואל יצריכנו לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם. המלאכה היחידה שבעליה מרגיש עצמו 'מסודר' בה מבחינה כלכלית, היא הריבית, ומכיוון שכך הוא בוטח בעצמו ומאבד את הקשר עם הקב"ה, וזה הדבר המסוכן ביותר, עלי אדמות לאבד קשר עם ה'. יתירה מזאת כי רק מי שמחובר לה', יש לו תקווה בכל עת ובכל מצב שהוא. ותקווה זו תבוא לו גם לאחר שלכאורה כלו כל הקיצין. יהודי היודע להיטיב מבטו כלפי אלוקיו, ולהשים בו את מבטחו, ילך בטח בעולמו, ולא יירא ולא יפחד משום דבר, על כך יוכיח לנו הסיפור הבא שהתרחש בטבריה.

זקני-זקניה של טבריה יזכרו עדיין את מט"ס שמוענצ'קיס, כך קראו לו ליהודי הסלונימאי הזה שהיה מוותיקי העיר. ר' מט"ס הזה התעסק בייצור יייש, ובימי השלטון התורכי בארץ ישראל, לא היה זה העיסוק הישיר ביותר. ויהי היום, כך סיפר האדמו"ר מסלונים בעל ה'ברכת אברהם' זצ"ל, התקבלה הלשנה על ר' מט"ס ועל עיסוקו הבלתי-ליגאלי. סיפור שכזה באותם ימים היה נחשב כהסתבכות של ממש, שגם עורך הדין המוכשר ביותר לא היה מצליח לשחרר את האיש מהעונש הקשה שהיה צפוי לו. למרות הכל, ניסה מיועדנו להפעיל כמה גורמים שיפעילו השפעתם בקרב השלטון, אבל גם הוא לא הצליח במקרה זה יותר מאחרים, ועד מהרה הבחין שכל הדלתות נעולות בפניו, לכאורה. ידע ר' מט"ס שאין לו מה לעשות לבד מצאש לשטוח תפילה ובקשה לפני קונו.

עוד לפני האירוע הנוכחי, ידוע-ידעה כל טבריה את כח תפילתו של ר' מט"ס, פעמים עשה זאת בהשתפכות הנפש, רק שפתיו נעות, וקולו כמעט ולא יישמע, ופעמים שהקירות היו רועדים מקולו האימתני, הגבוה, שהיה מצטלצל והולך בבית הכנסת הטברייני, העתיק, שבו התפלל. עכשיו, משהתרגשה עליו צרה שכזו, ידעו הכל שר' מט"ס ינצל את כוח התפילה שלו עד תום. וכך הווה. נכנס חסיד זה לבית הכנסת ופתח בתפילה נרגשת לבוראו שיצילהו מכל צרה ומצוקה. במשך שעות ישב ואמר פרקי תהילים ותפילות אישיות משלו, ובשלב מסוים – כך סיפר הרבי מסלונים זצ"ל – כאשר הגיע לפסוק 'צמאה לך נפשי כמה לך בשרי', התלהב לבו לאל חי וחזר על מילים אלו פעמים רבות, ללא הפוגה, עד שגם החסידים האחרים שהיו באותה שעה בבית הכנסת הוזילו דמעות כמים. על הצמאה לך נפשי כמה לך בשרי שנבע ממעמקי לבו הטהור של ר' מט"ס. כך ישב ר' מט"ס והתפלל והתפלל, והטיל את כל הישקו שלו על ריבונו של עולם. ניכר היה עליו, על רמ"ח איבריו וש"ס"ה גידיו, שאין לו עתה בעולמו מאומה אלא בטחונו המלא באלוקים חיים, אחד יחיד ומיוחד, שבכוחו, ורק בכוחו, להצילו מהעונש הכבד הצפוי לו.

לא היתה דוגמא יותר טובה, לחסידים שעמדו מן הצד, להמחשת דברי הגמרא במסכת מגילה המספרת שרבנן לא ידעו את פירושה של המילה 'יהבד' בפסוק 'השלך על ה' יהבד' וכו'. עד שבא רבה בר בר חנה וסיפר להם, שכאשר הלך פעם אחרי סוחר ישמעאלי והיה על גבו (של רבה בר בר חנה) משא כבד, אמר לו הסוחר 'סקול יהבד ושדי אגמלאי', דהיינו קח את המשא שלך והשלך אותו על הגמל שלי. הרי שפירושה של המילה 'יהבד' הוא המשא שלך. ממש כמו שמקובל לומר היום 'לכל אחד יש את הפקלע' שלו, את השק שלו, את המשא שלו; כך פירש רבה בר בר חנה את הפסוק 'השלך על ה' יהבד והוא יכלכלך'. ואמר הרבי מסלונים, אלמלא למדנו מר' מט"ס רק את הנקודה הזו, כיצד משליכים את המשא על הקב"ה, דהיינו, גם אם לא נדע כיצד הסתיים הסיפור. אבל מתוך הסיום נוכל ללמוד שאכן מי שזוכה להגיע למצב שבו הוא משליך את הבעיות שלו על הקב"ה, זוכה גם להיושע בישועה גדולה.

במהלך אמירת התהילים הנרגשת שלו בבית הכנסת, התקבלה החלטה בלשכת השליט הטברייני לשלוח שוטרים לביתו של היהודי כדי לבדוק באופן נמרץ ביותר את דברי ההלשנה. לא היה בכך כל הגיון טבעי, שכן השלטונות התורכיים נהגו בדרך כלל שכאשר הגיעה אליהם הלשנה על יהודים, הם ערכו בירור מינימלי, וכששמעו שאכן הדברים 'אינם רחוקים מן המציאות', מיהרו להטיל את הנחשד לכלא. אבל, הפעם שיגרו שוטרים מיוחדים שיבדקו את הנושא לעומק. והנה, דקות ספורות לפני שהגיעו השוטרים אל הבית, התגלגלו כמה חבילות של תבן אל פתחו של המרתף שבו נמצא היייש. אשתו של ר' מט"ס ביקשה להחזירן למקומן, אבל לא הצליחה, ור' מט"ס הרי לא היה בשטח כדי לעזור לה.

כך שהחבילות נותרו על פתח המרתף. השוטרים שהגיעו לבית, ידעו מראש היכן נמצא המרתף. הם עודכנו בכך על ידי המלשינים שביקשו 'לקצר את הדרך' למאסרו של היהודי, וגילו לשלטון היכן בדיוק ממוקם המרתף בדירה, כדי שאיש לא יוכל להכחיש זאת. עכשיו התרחש הנס הגדול. מפקד החוליה הגיע אל המקום המיועד, וראה לפניו את החבילות התבן, ופנה אל חבריו השוטרים ואמר להם: 'מי שאומר שבמקום זה יש מרתף של יייש, אינו יודע פרק בהלכות אחסון יין שרף... 'לא יתכן שהיהודי מחזיק כאן חביות של יייש... אין לי אפילו מה לבדוק... התבן מטבעו כל כך מזיק לייש, שאין כל אפשרות שבעולם שבמקום זה נמצא המרתף שבעטיו הגענו לכאן...'

המפקד הורה לשוטריו לעזוב את ביתו של ר' מט"ס, וכשדיווח על כך לממונים עליו, הסכימו גם אלה איתו, ולבסוף הענישו את המלשין בעצמו על שהעז לדבר סרה ולהלשין על יהודי חף מפשע (נצוצות).

"השב תשיבם לאחיק" [כב, א].

השאלה שלפנינו הגיעה מאת בעל דוכן פיס שכה סיפר: לדוכן הפיס שלי מגיע מידי שבוע לקוח וותיק, ובכל פעם הוא ממלא מספר כרטיסי הגרלה. כבר שנים שהאיש מנסה את מזלו, אך מעולם לא זכה בשום פרס, אפילו לא באגורה שחוקה... אתמול הוא הגיע לדוכן, וכהרגלו, ביקש לרכוש חמישה כרטיסי גירוד. לאחר שסיים לגרד את האחרון שבהם, הגיב ברוגז ובתסכול: "איזה ביש מזל - אמר באכזבה - שוב פעם בזבזתי את כספי לריק...". הוא השליך בזעם את הכרטיסים על הדלפק, ויצא כשכולו זועף... עמדתי לרוץ אחריו ולהעיר לו על כך שהשליך בחוצפה את הכרטיסים ולא הניחם בפתח, וכי אני צריך לנקות אחריו?!... אך החלטתי שעדיף להימנע מלהוכיחו בשעת כעסו וזערו, וניגשתי להשליך את הכרטיסים לאשפה. רגע לפני זריקתם, נפלו עיני על אחד הכרטיסים, ונדהמת לגלות, שהמספר שנקוב על גביו, הוא למעשה המספר הזוכה, בסכום של 50,000 שקלים!

נשאלת השאלה: האם מותר לי לזכות בכרטיס לעצמי, כי בעליו התייאש ממנו והשליכו, או שמא עלי להשיבו ללקוח?... השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: היאוש של הלקוח מהכרטיס לא חל, כי נבע מחמת טעות גמורה, וצריך בעל הדוכן להשיב לו את אבידתו! שכן ברור לכל שהשליך את הכרטיס אך ורק משום שסבר מתוך טעות שלא זכה, ואם היה מודע לכך שכרטיס זה מזכה אותו בפרס, בוודאי לא היה זורקו. לפיכך, בעל הדוכן ישיב את הכרטיס ללקוח (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל זוני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה זוני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לדידה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בן פרי ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

גליון

297

פרשת כי-תצא תשל"ט

עתה דאגה אמו במסירות לכל מחסורו, חוששת אני מאוד פן יאבד את אמונתו בכור ההיתוך הנורא של הצבא. לפיכך חשבתי והחלטתי, שהעצה היחידה היא לבקש מהרב להתפלל שבורא העולם ייטול את נפש בני כעת, בעודו בתומו, כיהודי כשר וטהור, בטרם תיטמא נפשו בעברות ובחטאים ויאבד חלילה את חלקו לעולם הבא!.

ביקשתי להרגיע את רוחה ולנסות לפייסה, אך היא הייתה נחושה בהחלטתה, אוהבת היא את בנה יחידה אהבת נפש, מודעת היא שאם ימות לא ייוותרו לה שם ושארית בעולם. אולם למרות הכול, החשש הנורא פן יצא הבן לתרבות רעה, הביא אותה להחלטה כי העצה היחידה לכך היא לבקש מהרב להתפלל לפני בורא העולם שייטול את נפשו של בנה, מחמל נפשה, ובלבד שלא יעמוד הבן בניסיונות הקשים, שעלולים להפילו לבאר שחת.

האם עמדה מולי והזילה דמעות כמים, ואף אני לא יכולתי לעצור בעד שטף דמעותיי. כיצד ניתן שלא להתפלץ מול צער נורא שכזה?

בסופו של דבר אמרתי לה: 'אמא יקרה, הלא מאמינה את בכוח התפילה, אם כן, במקום להתפלל על בנך שימות, הבה נתפלל יחדיו שיחיה ושיצליח לעמוד בניסיונות ולהישאר תמים באמונתו!'

התחלנו אפוא להתפלל מעומק הלב, הייתה זו תפילה רוויית רגש ודמעות, ובסיומה הרגשתי, שהיא הגיעה היישר אל כיסא הכבוד...

את סופו של המעשה שמעתי רק לאחר שנים מספר, כאשר השתחרר אותו צעיר מן הצבא, אחר שנים של טלטלות ונדודים בין ארצות ועמים שונים, ושל חיים בצוותא עם חיילים נכרים וגסי לב, כשהוא שלם באמונתו ותמים ביהדותו. צעיר זה, היה מהיהודים היחידים בצבא האדום, שגם לאחר שעבר את כל מסלול הגיוס, שירת כלוחם ואף עלה לדרגת קצין, נותר יהודי כשר ונאמן לאביו שבשמים. אין ספק כי אותן דמעות ששפכה אמו בתפילתה הנרגשת, עמדו לזכותו וסייעו לו לדבוק באלוקיו וביהדותו!.

"שנים רבות עברו מאז", סיים רבי יחזקאל את סיפורו המרטיט, "אולם בכל פעם שאני קורא בפרשת 'בן סורר ומורה', כיצד מתגברים אביו ואמו על רגשי אהבתם

פי יתגלה לאיש בן סורר ומורה (כא, יז)

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל סיפר סיפור מדהים על אמונה תמימה ותפילה של אם. היה זה כאשר נכנס לבקרו תלמיד חכם צעיר ממקורביו. הם שוחחו בלימוד, ובמהלך השיחה, סיפר לו האברך כי זה עתה עוסק הוא בלימוד בפרק 'בן סורר ומורה' שבמסכת סנהדרין. כאשר שמע זאת בעל ה'חזון יחזקאל' אמר לו: "הבה ואספר לך מעשה מופלא שאירע עמי בעת שכיחתי כרב בעיירה סמאליאן שבמדינת רוסיה. באותם ימים רחוקים, לא היו באים לרב רק כדי לשאול שאלות בדבר הלכה או לשוחח בדברי תורה, אל פתחו של הרב היו משרכים רגליהם בכל יום ויום זקנים עם נערים, עקרות בית ושישיות ולא פעם גם גויים מהסביבה. חלקם כדי לשמוע דבר הלכה, אולם רבים מהם הגיעו כדי לבקש מהרב שיברכם ושיתפלל לישועתם - אם לרפואתו של חולה אנוש, אם לאישה עקרה או מקשה ללדת ואם למי שנכסיו בסכנה או שגזרת המלכות מאיימת עליו. כהנה וכהנה היו הבקשות שנערמו בכל יום על שולחנו של הרב, בקשות שיצאו מפייהם של יהודים, שתלו את יבם ברבם והמתינו בדריכות למוצא פיו.

"היה זה בוקר שגרתי ככל הבקרים", סיפר הרב, "כשעל דלתי התדפקה אישה שסבר פניה הסגיר את סערת נפשה. 'רבינו! פנתה אליי ישירות בקול בוכים, 'אנא, התפלל על בני שימות!!!'

הזדעזעתי עד עמקי נשמתי, מעולם לא שמעתי בקשה מוזרה שכזו, ועוד מפי אם בישראל. להתפלל על בנה שימות?! על מה ולמה? הייתי המום עוד יותר כאשר המשיכה האישה וסיפרה, כי בן זה יחיד הוא לה, ונולד לאחר שנים רבות של ציפיה. בדרך הטבע לא יהיו לה ילדים אחרים מלבדו, אולם היא מבקשת שימות!

'מה מביאך לבקש ממני בקשה קשה שכזו?' שאלתי, והאישה הסבירה: 'בני יקירי זה קיבל עתה צו גיוס לצבא האדום הנודע לשמצה. ימים ולילות ניסיתי לפעול אצל כל השתדלנים והעסקנים לביטול הצו הנורא, אולם לא עלה הדבר בידי. כעת לא נותרה בידי כל ברירה, ומתוך שידועת ומכירה אני היטב את המכשולים הרוחניים הקשים העתידיים לעמוד בפניו, ניסיונות שכמעט אין בכוח בן תמותה לעמוד בהם - קל וחומר לא נער צעיר ומפונק שעד

הטבעית כלפי בנם, ומובילים אותו בידיהם לבית הדין כדי שיסקלוהו - רק כדי שלא יגדל וימות כגזלן ושופך דמים ויאבד חיי נצח, נזכר אני באותה אם צדקנית שהתגברה אף היא בלב שלם על אהבתה לבנה כדי שימות זכאי ולא ימות חייב...".

[מתוך קובץ 'למעלה מן השמש']

כִּי הִ' אֶלְקֵיךָ בְּתֵהְלֶךְךָ

בְּקֶרֶב מִוְזָזְךָ (כג, טו)

במשך כל השנה, מסתובב היהודי בעולם, ומחפש. מחפש את ה', מחפש להתקרב, משתוקק לפתוח את הלב, כוסף לחוש שבורא עולם עמו. זה לא קל, הנסיונות גדולים, היצר מתעתע, הדאגות מטרידות, המוח מבולבל. בשערי שמים עומדים כוחות אימתניים, להפריע, להרעיש, לא לתת לרגשותיו של היהודי להגיע עד כסא הכבוד. לבסוף, לא מעט פעמים מרים היהודי ידיים, מפסיק לחפש, מאבד את השאיפה, נכנע למציאות... יום ועוד יום חולף, לב יודע מרת נפשו, כולנו באותו סטטוס. רוצים ושואפים - אך המרחק גדול.

ואז מגיע חודש אלול. ובחודש הזה קורה מהפך, משהו שלא קרה ב- 11 החודשים שחלפו. הרה"ק בעל ה'פנים יפות' בפרשת 'אחרי מות' מגלה, כי חודש אלול מיוחד בכך שבו אבא בא אלינו. הוא יורד מכסא כבודו, ומושיט לנו יד. הוא עומד בכבודו ובעצמו בשערי שמים, מחזיק את השערים פתוחים ומזמין אותנו להיכנס. חודש אלול הוא חודש של רחמים, 'רחמים' בארמית זו 'אהבה'. חודש בו אהבתו של ה' משתפכת אלינו, קוראת לנו, חושקת שנבוא ונתקרב...

הפותח שער לדופקי בתשובה! אם בכל ימות השנה אנו זקוקים למאמץ מיוחד - הרי שבחודש הזה אין צורך בו, ה' יתברך בעצמו פותח את השער לקראתנו. הבה נכיר בכך שאבא בא אלינו, ונפתח לו את הדלת, נקבל אותו בליבנו. נחפש את הצעד הקטן, הקפיצה שלנו לקראת אבא. עכשיו הזמן!

היה זה לפני כ-25 שנה, בשעת ערב אביבית ונאה, בממפיס שבטנסי, דרום ארצות הברית. הרחוב התוסס פועל כשיגרה, אנשים ממהרים, נהגים מצפצפים. על אם הדרך, עומד הרה"ג רבי **סיני מושקוביץ שליט"א** - שכיהן אז כראש ישיבת 'פני משה' בבית מאיר, והוא ששיתף אותנו בסיפורו האישי לפרטיו. לפתע, יד חמה טופחת על כתפו של הרב מושקוביץ.

"שלום עליכם!" - קורא לעברו הגאון רבי **אפרים גרינבלט** זצ"ל - שהיה מגדולי הרבנים בממפיס - טנסי, ותלמיד מובהק של פוסק הדור - הגאון רבי **משה פיינשטיין** זצ"ל.

"אוהה, שלום עליכם!" - משיב הרב מושקוביץ בחיוך רחב, מופתע מהמפגש המרגש עם אחד מחשובי הרבנים בעיר, עמו היה לו קשר בעבר. השניים באו בשיחה, סביב תפקידו

של הרב מושקוביץ כראש ישיבה, והגעתו לחו"ל לגיוס כספים - לצורך בניית בניין חדש לישיבה. הרב מושקוביץ תינה את צערו על הקושי הגדול במלאכת גיוס הכספים, ונאנח באכזבה כשסיפר שבקושי הצליח לגייס את דמי כרטיס הטיסה.

"הולך קשה, קשה מאוד" - אמר הרב מושקוביץ, ורבי אפרים נזעק לעזרתו. "יש לי רעיון בשבילך", אמר לפתע כשבעיניו ניצת זיק של התלהבות. "תשמע, ישנו יהודי יקר ובעל לב חם ופתוח לצדקה, בשם מיסטר בלז. מיסטר בלז זכה בצעירותו לקבל ברכה לעשירות מופלגת מהרה"ק רבי **אהרן מבעלזא** זי"ע, אשר הבטיחו כי אם ישמור תורה ומצות יהפוך לעשיר גדול. ואכן, מיסטר בלז עמד בתנאי, והפך לאחד המיליארדרים הגדולים כאן, בבעלותו מרכזי עסקים, דירות להשכרה, מלונות ובתי אבות, ומה לא..."

"נו", התלהב הרב מושקוביץ, "כנראה הרב נשלח משמים לסייע במלאכת גיוס התרומות... איך אני מגיע למיסטר בלז?"

"זו בעיה", - נאנח רבי אפרים, "זה לא כל כך פשוט. מיסטר בלז זה, סיגל לעצמו מנהג יפה, לעזור לכל פניה ובקשה, להיענות בחיוב וברוחב לב לכל מבקש עזרתו. לאור זאת, הוא היה כתובת לאלפי פניות, שממש הטרידו את מנוחתו ולא נתנו לו לעבוד, מה עוד - שהוא נהג לחלק לצדקה בלי לחשוב, עד שמקורביו חששו שהוא פזרן מדי. לכן, היום מיסטר בלז מתגורר בטירה שמורה, מוקפת גדרות, לא ניתן להגיע אליו. כדי לשלוח אליו בקשה, צריך לעבור מערכת מזכירות מסועפת, המטפלת בכל הבקשות המופנות אליו. זה יקח הרבה זמן, מה גם שלא תצליח להיכנס אליו, אלא תקבל משהו לפי קריטריון קבוע. ובכל זאת, אנסה למצוא דרך להגיע לפגישה עם מיסטר בלז בעצמו" - אמר רבי אפרים, והשקיע שעות ארוכות בניסיון להצליח במשימה... אך המאמץ לא נשא פרי, ורבי אפרים נאלץ להודיע לרב מושקוביץ שזה בלתי אפשרי. "במקום פגישה אתו - אנסה לסדר לך פגישה עם מזכירו האישי. אולי זה יצליח..." - אמר, והתקשר למזכירו האישי... למרבה ההפתעה, המזכיר של מיסטר בלז התרצה מיד, וניאות לקבוע פגישה ליום המחר, בשעה תשע בבוקר. "אבל בתשע אפס אפס, נדבר חמש דקות, ונראה מה מתוך השיחה יוכל להגיע לידי מיסטר בלז, ומתי זה יקרה..." - קבע המזכיר.

רבי אפרים התרגש, והודיע מיד לרב מושקוביץ על הסייעתא דשמיא המופלאה. 'תהיה מחר, בתשע בבוקר בדיוק, במשרדו של מיסטר בלז - בבניין המשרדים המפואר 'Belz Towers' - 'מגדלי בלז'. תתארגן מראש עם נהג מקומי שיקח אותך, כדי שלא תאחר ותחמיץ את הפגישה חלילה!' - אמר רבי אפרים...

כל אותו לילה לא הצליח הרב מושקוביץ להירדם, הן מי מילל ומי פילל כי יצליח להגיע לפגישה עם מזכירו האישי

של מיסטר בלז. והנה, הרגע הגדול קורה! הרב מושקוביץ סיכם עם אחיו - ר' יעקב - המתגורר במקום, כי הוא יסיע אותו אל היעד, כך יוכל לוודא שלא יחמיץ את השעה...

למחרת, בשעה 7:28 בבוקר כבר המתין הרב מושקוביץ, לאחר תפילת שחרית מעומק הלב להצלחת הפגישה המיועדת עם מזכירו של מיסטר בלז. בשעה 7:30 יצאה המכונית לדרכה, אך נתקלה בפקקי תנועה, שהעלו את מפלס המתח ברכב לנוכח העיכוב הלא צפוי... בסופו של דבר, לאחר מאמץ לא פשוט על הכביש, בעשרה לתשע היה הרכב בשער החניה של מגדל המשרדים המפואר.

"תרד כאן, ליד המעליות. תזמין מעלית לקומה ארבעים ושתיים. אני מחנה את הרכב ומצטרף אליך...". אמר האח, "אבל תנסה להזדרז, מאחורי יש רכב שרוצה להתקדם, אני לא יכול לעצור את התנועה...".

הרב מושקוביץ חבש את כובעו, ובזריזות יצא מהרכב. בינתיים, גם מהרכב שמאחוריו כבר יצא הנוסע, אדם מבוגר ולא מוכר, שהתקדם אף הוא לכיוון המעליות, מושיט לרב מושקוביץ יד לשלום. "א היימישע ייד? כאן?" שאל הזר באידיש רצוצה מתובלת באנגלית, תמה על הימצאות יהודי של צורה בטבורה של ממפיס החומרית...

"כן כן", השיב הרב מושקוביץ, מנסה לקצר את השיחה, הן נותרו דקות בודדות עד לפגישה הנכספת. "אני מארץ ישראל, וצריך כאן מישהו בקומה 42, היכן המעליות?" שאל בענייניות.

"המעליות שם" הצביע האיש, "גם אני הולך לכיוון...".

בינתיים, שומע הרב מושקוביץ כי אחיו צופר בחוזקה מאחוריו. הוא בטוח כי הצפירות נועדו לסמן לו את הכיוון למעליות, והוא מגיב בתנועה כאומר "הסתדרתי, אני יודע היכן המעליות". אך אחיו ממשיך לצפור, ומסמן באצבעו על האיש הזר המהלך לצידו של הרב מושקוביץ.

הרב מושקוביץ שוב מסתובב, ומשיב לאחיו: "כן", הוא צועק לעברו, "הבנתי שכדאי לשאול אותך, שאלתי אותך, ואני הולך אחריו לכיוון המעליות...".

אך האח ממשיך לצפור, עד שגם האיש הזר מסתובב אחורנית. הרב מושקוביץ לא רוצה שהאיש יתעכב מלהורות לו היכן המעליות, ומרגיע אותו: "הוא רוצה שתסביר לי היכן המעליות. סימנתי לו שהסברת לי אך הוא כנראה לא הבין. עזוב, בוא תראה לי היכן המעליות...". - אומר הרב מושקוביץ, ומוסיף ללכת יחד עם האיש הזר לכיוון... בינתיים, התרחקו השניים ממקום החניה, והמשיכו בדרכם.

"ומה מעשיך כאן, יהודי מישראל?" שאל הזר בנחמדות. הרב מושקוביץ כבר היה חסר סבלנות, והביט בשעון ברציפות. חמישה לתשע. תוך חמש דקות הוא חייב להיות בתוכי המשרד של מיסטר בלז, אצל מזכירו הראשי.

במקום לענות, הוא שואל את היהודי שלצידו בנימוס: "אני קצת ממנה. תגידי, כל כמה זמן מגיעה המעלית?"

"אה, שניות ספורות", השיב האיש בקצרה, וממשיך לנסות לתהות על קנקנו של הרב מושקוביץ. "יהודי כמוך כאן, בוודאי מחזיק איזה מוסד תורני או ארגון צדקה. הלא כן?"

"אכן", עונה הרב מושקוביץ את התשובה הכי קצרה שאפשר, ושב לנושא המטריד אותו באמת: "אבל למה המעלית לא מגיעה? אני חייב להיות בתשע בקומה הארבעים ושתיים!"

"היא עוד תבוא, יהיה בסיידר", מרגיעו היהודי המבוגר. ואכן – באותה רגע הגיעה המעלית והשניים נבלעו בקרבה. "מה אתה מחזיק בארץ? האם המצב הכספי של מוסדות התורה בארץ כפי רע? האם אתה מרגיש בכך?"

"אני יכול לענות לך באריכות", משיב הרב מושקוביץ בחיוך מאולץ, "אבל באמת שאין לי זמן. יש לי פגישה בתשע, וכבר שלוש דקות לתשע. הנה הגענו לקומה הארבעים ושתיים", הוא אומר ומשחרר אנחת רווחה...

היהודי שעמו יוצא מהמעלית, ונעלם במסדרונות הארוכים. הרב מושקוביץ מתחיל לחפש את דרכו למשרדו של מיסטר בלז, ובאותו רגע מגיעה מעלית נוספת. מתוכה, מתנשם ומתנשף, נרגש ונסער, יוצא אחיו, שכבר הספיק להחנות את רכבו. "מה דיברת אתו?" – שואל האח במתח.

"עם מי?" - שואל הרב מושקוביץ.

"מה זאת אומרת עם מי? - עם מיסטר בלז! מה דיברת אתו?"

"לא דיברתי אתו, ואני גם לא אדבר אתו. אני אמור לדבר עם המזכיר שלו, וגם זה – רק בעוד שתי דקות כי עכשיו רק 8:58. היכן המשרד שלו?" - שב הרב מושקוביץ ושואל.

"מה זאת אומרת לא דיברת אתו?" - אחיו המום. "הרי מהרכב שמאחורינו יצא מיסטר בלז. הלכת את הדרך למעלית - יחד עם מיסטר בלז. מי שהראה לך היכן המעליות - הוא מיסטר בלז. מי שבילה איתך את זמן הנסיעה במעלית - הוא מיסטר בלז, יצאת מהמעלית יד ביד עם מיסטר בלז! מה הוא שאל אותך?" הרב מושקוביץ מושך בכתפיו, שותק, שתיקת אכזבה צורבת.

"אוי ואבוי" - השיב לאחר התאוששות מההלם הראשוני – "ביקשתי ממנו להראות לי איך מגיעים לקומה ארבעים ושתיים, והוא התחיל לנדנד לי בשאלות על מוסדות התורה, המצב הכספי וכולי וכולי... הייתי חסר סבלנות, לא ידעתי מי הוא, ופטרתי אותו ממני. באמת?! זה היה מיסטר בלז?!"

אחיו התקשה להגיב. מבטו אמר הכל, העיד על ההחמצה הנוראית. "אתה לא מכיר את מיסטר בלז, אבל אני כן. אם היית עונה לו - היה לך בנין חדש ביד, וגם אחזקת הישיבה

לידינו, עומד לצידנו, מחכה לשמוע, מחכה שנתחבר אליו, שנספר לו, שנחלוק עמו את החוויות הקשות שלנו. כל אחד מאתנו, בכל מצב, ולא משנה מה עברו, גילו ותחושתו - אבא מחכה לו, אבא מחכה לנו. הבה נדבר אתו, הבה נקדיש כל יום עוד כמה דקות לשוחח עם בורא עולם, לנצל את ההזדמנות הייחודית הזו שהוא עומד לידינו ומקשיב, ומחכה לשמוע אותנו! אם נעשה כך - נגלה שתפסנו את 'מיסטר בלז' במעלית [-להבדיל-]... שעוד לפני רגע הפגישה, עוד לפני יום הדין, התחברנו לאבא. נערכנו כיאות, הגענו מוכנים לימי הדין אשר יראו אחרת לגמרי, וגם הצ'ק - בהתאם...

וְלֹא תִזְבַּח בְּזָר אֱלֹמֶנָה (כד, יז)

לפי שדמעתה מצויה ונפשה שפלה והתורה הזהירה עליה בכמה מקומות (רבינו בחיי)

סיפר המגיד המפורסם הרב פסח קראהן שליט"א שפעם אחת התארח אצלו לליל הסדר המגיד הירושלמי המפורסם הגאון הצדיק רבי שלום שבדרון זצ"ל, וכמובן שרבי שלום ניהל את הסדר ביד רמה. באותו סדר השתתפה גם אמו של רבי פסח, לאחר שאביו כבר לא היה בין החיים - רח"ל - וכן בניו ובנותיו של רבי פסח.

רבי שלום שבדרון כל השנים היה מקפיד מאוד לאכול את האפיקומן קודם חצות, ומעולם לא איחר לאכול לאחר חצות, ולכן ר' פסח שידע על מנהגו זה האיץ בבניו ובנותיו שרצו לומר דברי תורה שימהרו מאוד כדי שיוכלו לאכול את האפיקומן בזמן. ברם רבי שלום עצר בעדו כל הזמן, ואמר לו "למה אתה ממחר, תן להם לומר את מה שרוצים, ולשיר כמה שרוצים..."

כשקרב זמן חצות התחילו שולחן עורך, ור' פסח שהבין שנשאר רק זמן קצר מאוד לחצות, האיץ בבניו שיביאו הכל לסעודה מיד ויזדרזו מאוד כדי שיוכלו להספיק לאכול את האפיקומן קודם חצות, אך רבי שלום עצר בעדו שוב ושוב, ושאל את הבני בית מי יש לו עוד איזה סיפור או איזה שיר, וכך שמע בנועם ובניחותא את כל התורות של הילדים, ואת האפיקומן כבר אכלו זמן רב לאחר חצות...

כשגמרו את הסדר ובני הבית עלו על יצועם, נשאר רק ר' פסח ורבי שלום לבדם, אז שאל ר' פסח את רבי שלום שאינו מבין את הנהגתו, והלא כל השנים הוא מחמיר מאוד להקדים לאכול את האפיקומן לפני חצות, ולמה לא הניח לו לזרז את בני הבית כדי שיוכלו לאכול את האפיקומן קודם חצות.

השיב לו רבי שלום: "הלא אמך האלמנה השתתפה כאן בליל הסדר וכל הנחת שלה הוא לשמוע את נכדיה מספרים ומזמרים. והנה מצות אכילת אפיקומן לפני חצות הוא דרבנן, ואילו לצער אלמנה זהו איסור מדאורייתא..." [נועם שיח]

לכמה שנים קדימה. מיסטר בלז מנחית צ'קים במיליוני דולרים בלי למצמץ. אני לא מאמין שהפסדת, לא מאמין שלא דיברת אתו!" - קרא האח בצער רב...

רק עתה החל הרב מושקוביץ לעכל: "אוי, איזו החמצה נוראה! הרי מיסטר בלז דיבר אתי, כמעט התחנן שאספר לו מה קורה אתי, מה מעשי ולמה אני כאן. יכולתי - בפגישת מעלית פשוטה אחת - לצאת עם צ'ק נדיב במיוחד, ובמו ידיי איבדתי את ההזדמנות הזו! מיסטר בלז היה אתי, לידי, בלובי, במעלית, ביציאה - ולא התייחסתי אליו? איך החמצתי כזו הזדמנות היסטורית!?!?!".

הרב מושקוביץ אסף את שברי לבו, ופנה לחדרו של המזכיר, שקיבל אותו לשיחה עניינית קצרה, והבטיח לבסוף לשלוח שיק על סכום כלשהו... מאוכזב וכאוב שב הרב מושקוביץ ארצה, ואמר לתלמידיו: "צ'ק גדול לא קיבלתי, אבל קיבלתי משהו הרבה יותר גדול. פתאום הבנתי מה זה 'אלול'!" - - - בימים אלה, בחודש אלול, העולם כולו נע וזע. בעוד זמן קצר, שנה חדשה תעמוד על כף המאזניים, הכל יידון, ייחתך ויקבע לשנה שלימה. החיים, הבריאות, הילדים, הפרנסה, האושר, השמחה - הכל ייקבע לשנה! זה באמת מטריד, לא פחות מפגישה חשובה לשעה תשע בבוקר כשהשעה כבר חמישה לתשע... זה תופס את הראש, אנחנו נעשים סהרוריים, כמעט אובדי עצות... הראש תפוס, אולי אפילו עצבני, אבל בוודאי לחוץ. מה יהיה? איך תיראה השנה הבאה? מה יהיה עם הילדים ואיך יצליחו בלימודים, האם יגיעו תשובות משמחות מהמרפאה או חלילה אחרות, ואיך תיראה הפרנסה? וכו' וכו'.

אבל אסור לנו לשכוח שתקיעות השופר שאנו שומעים עתה מדי יום, אלו הן הצפירות שגם באות לבשר לנו ש-אבא כאן! הן באות לעורר בנו את הנימים החבויים, להשמיע מבפנים את צלילי הנשמה העורגת ומתגעגעת לאבא. אבא שלנו - בורא עולם - אומר לנו: "הנה לכם חודש שלם, אני בא עד אליכם, רוצה לשמוע ולהקשיב, רוצה את קרבתכם, תדברו אתי, אני כאן כדי לעזור לכם!"

חודש אלול הוא זמן שהקדוש ברוך הוא מתקרב אלינו, ומבקש שנתקרב אליו בחזרה, כדי שנגיע מוכנים ליום הדין, כדי שאכן נזכה לקבל שנה טובה, מתוקה, מצליחה ומאושרת... בחודש אלול, 'מיסטר בלז' [-להבדיל-] בורא עולם בכבודו ובעצמו, נמצא אתנו. מגיע אלינו, מושיט את ידו לכל אחד, ומבקש: "ספר לי בני, איך היתה השנה, איפה לא הלך לך, מה במצבך הרוחני אתה רוצה לשנות, ומה אתה רוצה שאני אשנה עבורך במצבך הגשמי...". אבל היצר עובד - מטריד את הראש, מבלבל את המחשבות, וממלא בדאגות ולחץ... "עוד מעט ראש השנה", הוא אומר לנו, "זה לחץ שצריך לעבור, תקופה מוטרדת שעוד יגיעו טובות ממנה. למי יש זמן לשים לב לצפירות של השופר, שמרמזות לנו ש'בורא עולם' כאן. הרי עוד מעט יום הדין, תיכף הפגישה הקריטית...". לא חבל? בורא עולם, אבינו האוהב, נמצא

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

העצה כנגד נסיונות היצר - על ידי תפילה וצדקה

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלקיך בידך וגו' (דברים כא, י).

איתא **בזוהר חדש** (דף נח, ב): "כי תצא למלחמה על אויביך - דא איהו יצר הרע", ומבואר, שהכתוב מדבר כאן ממלחמת היצר.

והנה, ידועים דברי הרה"ק **מסטרעליסק זי"ע**, שהעצה המובחרת ביותר כנגד נסיונות ופיתויי היצר היא התפילה להשי"ת, ועל דרך שמצינו בגמרא (קידושין פא, ב) שרבי חייא בר אשי היה מתפלל "הרחמן יצילנו מיצר הרע".

אמנם, ההכנה לתפילה היא על ידי נתינת צדקה, כמו שמצינו בגמרא (בבא בתרא י, א): "רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, אמר, דכתיב (תהלים יז, טו) 'אני בצדק אחזה פניך'", וטעם הדבר, כי על ידי נתינת צדקה קודם התפילה, גם הקב"ה מתנהג עמנו בצדקה ופותח שערי שמים לתפלתנו.

זהו הרמז בפסוק: **"כי תצא למלחמה על אויביך"** - כאשר תצא להלחם כנגד היצר, **"ונתנו ה' אלקיך בידך"**, רומז על צדקה הניתנת ביד, וכן על תפילה שהיא בהרמת ידים, כפירוש **התרגום יונתן** על הפסוק (שמות יז, יא) "והיה כאשר ירים משה ידו - והוה כד זקיף משה ידו **בצלוי**", והיינו, שההתגברות על נסיונות היצר היא על ידי צדקה ותפילה.

(סעודה ב' תשסא)

העצה כנגד היצר הרע - על ידי התבוננות ושימת לב שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שבי (דברים כא, י).

ברש"י: "במלחמת הרשות הכתוב מדבר". ובמדרש תנחומא (אות א): "שנו רבותינו, מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה".

יש לפרש בדרך רמז, בהקדם דברי הזוהר הקדוש (ה"ג רמד, א), שרשות היחיד רומז על צד הקדושה שהוא תחת שליטת יחידו של עולם, ורשות הרבים רומז על צד הטומאה שהוא כביכול תחת שליטת הקליפות, והקדושה והטומאה נלחמים ביניהם ללא הרף להוציא את האדם מרשות לרשות, צד הקדושה נלחם להוציאו מרשות הרבים לרשות היחיד, וצד הטומאה נלחם להוציאו מרשות היחיד לרשות הרבים.

והעצה לנצח במלחמה זו, היא, על ידי התבוננות תמידית בזה שאף אם היצר הרע מפתה אותך לעבירה קלה אחת ותו לא, הרי עבירה

גוררת עבירה, ואם כן עדיף להמנע אפילו מעבירה קלה, וכן אם היצר הרע מפתה אותך להמנע ממצוה קטנה ותו לא, הרי מצוה גוררת מצוה, ואם תימנע מעשיית מצוה זו, תפסיד גם מצוות נוספות שהיו אמורות להגדר אחר מצוה זו.

זהו שפירש רש"י: "במלחמת הרשות הכתוב מדבר", במלחמה בין שני היצרים הנלחמים להוציא את האדם מרשות לרשות, והעצה על כך מבוארת במדרש, כי בפיתוי היצר הרע להמנע ממצוה יש להתבונן ש"מצוה גוררת מצוה", ובפיתוי היצר הרע לעבירה יש להתבונן ש"עבירה גוררת עבירה".

(סעודה א' תשסה)

המלחמה עם הס"מ - תיכף בבואו להכניס בנו קרירות

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרך בדרך וגו' (דברים כה, יז-יח).

פירש רש"י: "אשר קרך... לשון קרי וטומאה. דבר אחר, לשון קור וחום, צננך והפשירך מרתיחתך".

יש לשלב שני הפירושים בהדי הדדי, בהקדם אמרם ז"ל (שבת קה, ב): "כך אומנותו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה והולך ועובד", דהיינו, היצר הרע אינו מפתהו תיכף לעבירה חמורה, אלא בתחלה מפתהו לעבירה קלה בתואנה שעבירה זו אינה חמורה כל כך ויש בה כמה צירופים להיתר, ואחר כך מפתהו לעבירה חמורה יותר, וכן הלאה.

זו היתה דרכו של עמלק, לאחר יציאת מצרים היו בני ישראל מלאים וגדושים באמונה והתקרבות להשי"ת, מאחר שראו את הניסים הגדולים, ולא היה שייך להחדיר בהם הרהורי כפירה ועבודה זרה.

מה עשה עמלק? תחלה הגיע וצינן את ההתלהבות הגדולה על ידי תליית הניסים והנפלאות בדרכי המקרה, ולאחר מכן החל להחדיר בהם מחשבות כפירה, עד שחטאו בעגל ("עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה").

זהו: "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים אשר קרך בדרך", תחלה "צננך והפשירך מרתיחתך" - הכניס בהם קרירות לצנן אמונתם בהשי"ת (כפירוש השני), ואחר כך בא להביאם לידי עבירה - "קרך לשון קרי וטומאה" (כפירוש הראשון).

זאת עלינו לזכור תמיד, שלא להמתין עד שהיצר הרע יבוא להחטיאנו, ואז להלחם בו, אלא לסלקו בבושת פנים תיכף בבואו לקרר אותנו מעבודת בוראנו.

(שיחת קודש לאחר סעודה ג' תשנב)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגליון

הרה"ח ר' יצחק פריד שליט"א
לרגל שמחת הולדת הבן
למז"ט ובשעטו"מ

הרה"ח ר' שמואל מאיר פינק שליט"א
לרגל שמחת הולדת הבת
למז"ט ובשעטו"מ

הרה"ח ר' יהודה ווייס שליט"א
לרגל שמחת הולדת הנכד
למז"ט ובשעטו"מ

ההכנה מימי אלול תשרי על כל ימות השנה

ידועים דברי הרבי ר' אלימלך ז"ע בספרו הקדוש "נועם אלימלך" (פר' אמור): "אמור ואמרת - להזהיר גדולים על הקטנים, היות כל האדם בשעה שעוסק בתורה או בתפלה או באיזה דבר קדושה או הוא בגדלות המוחין... אבל אחר התפלה או עסק הקדושה הוא נופל לקטנות המוחין בהילוכו בהבלי הזמן, וזה אינו תכלית העבודה השלימה, כי אדם צריך להיות תמיד בקדושה ובטהרה בלי הפסק רגע אחד, לזה צריך לקשר עצמו כל כך בעת הגדלות מחשבתו בהשם יתברך ברוך הוא שיהיה מחשבתו קשורה אף שילך ממנה. וזה: 'להזהיר גדולים, פירוש, בשעה שהם בגדלות, על הקטנים, שישארו בקדושתם אף שיהיו בקטנות'."

הן הן הדברים גם לגבי נסיונות ופיתויי היצר הרע, כי ישנם זמנים גבוהים ונעלים שבהם ניתן לכבוש את היצר הרע בקל מחמת הארת וקדושת הזמנים, ואולם, לא זוהי תכלית העבודה, אלא תכלית העבודה היא לצבור בר משנות השבע לשנות הרעב, ולאגור כוחות כנגד היצר הרע גם לימי המעשה הפשוטים, כדי שגם בהם יוכל לכבוש את היצר הרע ולהכניעו.

כעין המבואר בספר "עבודת ישראל" (אבות פ"ד מ"א): "בוודאי כשהאדם עוסק בתורה או בתפלה בודאי אז אין חידוש לכבוש את יצרו, אך צריך להתפלל על זאת שאף כשיתגבר יצרו עליו להסיתו לאיזה דבר, שיהא הוא כובשו... כמו שכתב הרב בעל המחבר ספר 'נועם אלימלך' על מלת אמור ואמרת (ויקרא כא, א) - להזהיר גדולים על הקטנים."

ימי אלול ותשרי הם ימים גבוהים וקדושים, ובהם הקב"ה פותח את אוצרותיו לישראל להשפיע להם הרהורי תשובה ושפע קדושה במדה גדושה, והתכלית היא "יהא רעוא קמיה דתשרי על עמיה" - הן חודש אלול (שהוא 'קמיה דתשרי') והן חודש תשרי יותירו את חותמם על האדם לכל ימות השנה, שבכל הזמנים יוכל להתגבר על יצרו מכח הקדושה וההתגברות בימים אלו (ראה מדור 'סיפורי קודש' אות א).

הוא הרמז בפרשתנו: "כי תצא למלחמה על אויביך" רמז לחדשי אלול תשרי שבהם בני ישראל הם 'על אויביך', ותיכף בתחלת המלחמה ניתן לכבוש ולהתגבר עליו, ואולם, התכלית היא "ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שבינו", שגם בימים הפשוטים - בהם אנו שבויים ביד היצר הרע - נוכל להלחם בו בעוז ולהתגבר עליו ולהכניעו.

המורם מן האמור:

א. כאשר האדם עוסק בתורה ובעבודת ה', הריהו זוכה להארה נעלית ומרוממת, והתכלית היא שהארה זו תלוה אותו גם בזמנים שאינו עוסק בתורה ועבודת ה' (נועם אלימלך).

ב. בזמנים גבוהים קל יותר לכבוש את היצר הרע, והתכלית היא לאגור בהם כוחות להלחם עם היצר הרע ולהכניעו גם בזמנים נמוכים ופשוטים (עבודת ישראל).

ג. חדשי אלול ותשרי הם בבחינת "על אויביך" מחמת גדלות ושגב קדושת הימים, והעבודה היא שקדושתם תימשך גם על שאר ימות השנה שבהם אנו שבויים ביד יצרנו, להלחם בו ולהכניעו.

(סעודה א' תשנ"ג)

בעניני חודש אלול

"יהא רעוא קמיה דתשרי על עמיה"

כאשר הגיעו כ"ק מרון מהר"א ז"ע וכ"ק מהר"ם מבילגורייא ז"ע לבקר את הרה"ק בעל "דמשק אליעזר" מויזניץ ז"ע, אמר להם ה"דמשק אליעזר" בשם אביו הרה"ק בעל "אהבת ישראל" ז"ע לפרש הזמר "יהא רעוא קמיה דתשרי על עמיה", 'קמיה דתשרי' רומז על חודש אלול שלפני תשרי, ומבקשים מהשי"ת שבחודש אלול כבר נזכה להתעוררות רחמים ורצון.

נענה כ"ק מרון מהר"א ז"ע ואמר, שבספר "ליקוטי תורה" מהרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל ז"ע איתא לפרש הזמר "יהא רעוא קמיה דתשרי על עמיה", שמבקשים מהשי"ת שקדושת חודש תשרי תימשך על בני ישראל לכל ימות השנה.

(שיחת קודש בביתו של הגר"י שנייבלג זצ"ל - מנ"א תשס')

"סמור מפחדך בשרי"

כ"ק מרון מהר"י ז"ע התבטא פעם: "בחודש אלול אני ירא וחרד מאימת הדין, עד כדי שאפילו שמעק טאביק אני יכול לקחת".

עוד אמר:

"באמת כשלוקחים השופר ביד בראש השנה, מתמלאים אימה ופחד, ולא שייך לתקוע, נס שהעניק לנו הקב"ה חודש אלול, שתוקעים בו בשופר בכל יום ויום (או"ח תקפ"א, א), ועל ידי זה מתרגלים לתקוע, וממילא אפשר לתקוע בראש השנה".

ועל כ"ק מרון מהר"ד ז"ע מסופר, שבכל ימות השנה לא היה צריך לכסותו בלילה כי אם בכיסוי דק, ואילו בימי אלול תשרי היה מצונן מרוב פחד ורעדה, והוצרכו לכסותו בכרים וכסתות.

בימים אלו היה מרון ז"ע מתהלך בחדרו ומפזם לעצמו בנעימה מיוחדת את הפייט (זכרונות יום ב' דר"ה): "אפחד במעשי, אדאג בכל עת, אירא ביום דין בבואי לזכרון", ולעתים בעת עריכת השלחן הטהור היה אומר "רבונא דעלמא כולא, וואס טוהט מען עפעס אויף דער וועלט".

כ"ק מרון מהר"א ז"ע היה אומר בשבתות אלו: "ס'קומען שוין די הייליגע טעג, א יוד דארף זיך בארעכענען, וואס ווען זיין מיין תכלית, וואס וועט זיין מיין סוף?!" (מגיעים כבר הימים הנוראים, יהודי צריך לחשב בעצמו, מה יהא התכלית ומה יהא הסוף?!).

(סעודה ב' פר' נצבים תשל"ו; ועוד)

"מאימת הדין נפשי תבחיל"

בספר "ישמח ישראל" (ליקוטים) מובא:

"הרה"צ ר' יעקב ישראל [מטשערקאס] ז"ל עמד מאחורי כסא של הרה"ק מורינו הרב שניאור זלמן מלאדי זצ"ל בערב יום כיפור, ושמע שאמר על הרה"ק ר' זושא זצלה"ה ז"ע כאשר הגביה עיניו לשמים ביום הכיפורים אחזו שלשול חזק עם דם ר"ל, מחמת גודל היראה, ואמר על עצמו איך שהוא לומד ומתפלל ואינו מתפעל מאומה, והתחיל לגנות עצמו איך שהוא רחוק מיראת ה', עד אשר נתעלף ונפל מכסאו". ע"כ.

והגם שהתניא ז"ע אמר זאת על עצמו מחמת רוב ענותנותו ושפלות רוחו, עם זאת, היסוד הוא יסוד אמיתי וניתן לראותו במוחש בימי אלול תשרי, שכלל שהאדם הוא במדרגה נעלית יותר הריהו ירא וחרד יותר מאימת הדין, וככל שהוא מגושם יותר, החומר מונע ומעכב בעדו מלהתמלא אימה ופחד בימים קדושים אלו.

(שיחת קודש עם הגר"מ וואלפסאן שליט"א - אלול תשסג)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת פייגא ציפורה ב"ר יהושע ז"ל כהנא
נפטרה י' אלול תשע"ח
הנוצחה על ידי בני משפחתה שיחי

לעילוי נשמת העסקן הדגול
הרה"ח ר' אברהם יהודה
ב"ר ישעיה עקיבא פיינר ז"ל

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת חיה סאסא ע"ה בת הרה"ח ר' אברהם ז"ל
נפטרה י" סיון תשע"ט
אשת הרה"ח ר' יעקב נחום לאנג שליט"א

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל
מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה
שוורץ

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 545 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 431 שנה ט' העלון מוקדש לע"נ הרה"ג יעקב אדלשטיין זצ"ל ט' אלול תשע"ט

999 ת 2910

כִּי תֵצֵא - תוכן ענייני הפרשה

- א. דין הרוצה לקחת שבויית מלחמה לאשה (כא, י-יד).
- ב. דיני הירושה והבכורה, דין בן סורר ומורה (כא, טו-כא).
- ג. הרוגי בית דין - נתלים, ומצות הקבורה בכבוד בו ביום.
- ד. מצות השבת אבידה ועזרה במשא לאיש ולבהמתו (כב, ד).
- ה. איסור לא ילבש גבר שמלת אשה, ולהיפך (כב, ה).
- ו. מצות שלוח הקן ומצות מעקה - הסרת סכנה (כב, ח).
- ז. איסור כלאי הכרם וכלאי זרעים, איסור עבודה בשני מיני בעלי חיים יחד, וכלאי בגדים - שעטנז (כב, ט-יא).
- ח. מצות הטלת חוטי ציצית בכנפות הבגד המרובע (כב, יב).
- ט. מצות קדושין, ודיני המוציא שם רע על כלתו (כב, יג-כב).
- י. דיני זנות באשת איש ופנויה.
- יא. ציווי לא להעניש האנוס במעשיו (כב, כו-כז).
- יב. אנשים האסורים להתחתן עם קהל ישראל (כג, ב-ט).
- יג. איסור לתעב גר אדומי (קרוב) ומצרי (הכרת הטוב) בדור ג'.
- יד. הלכות נקיון וטהרה, בכך השכינה שורה בישראל (כג, י-טו).
- טו. איסור הסגרת עבד שברח לארץ ישראל, ואיסור אונאתו.
- טז. איסור זנות, ואיסור הקרבת חילופי כלב, ואתנן (כג, יח-יט).
- יז. איסור (על הלווה) לתת ריבית, ואיסור (על המלווה) קבלת ריבית מיהודי (כג, כ-כא).
- יח. החיוב לקיים נדרים, מוצא שפתיך תשמור-בל תאחר (כג, כב-כד).
- יט. זכויות ואיסורי הפועל בעבודתו בשדה ובכרם (כג, כה-כו).
- כ. מצוה שלא יגרש אשתו אלא בגט. ולא יחזיר גרושתו לאחר שנישאה לאַחַר, ומצוה לשמח אשתו בשנה ראשונה.
- כא. האיסור לקחת כמשכון - חפץ המשמש להכנת אוכל נפש.
- כב. דין גונב נפש (כד, ז).
- כג. אזהרה שלא לתלוש סימני צרעת (כד, ח-ט).
- כד. מצוה לזכור מעשה מרים - איסור לשון הרע.
- כה. דיני משכון בהלוואה, ומצות השבתו בעת הצורך (כד, י-יג).
- כו. איסור הלנת שכר שכיר (כד, יד-טו).
- כז. איסור קבלת עדות קרובים בב"ד, ואיסור הטיית משפט.
- כח. דיני שכחה בשדה ובכרם - לעניים, וכן פרט ועוללות.
- כט. דיני מלקות, ואיסור הכאת יהודי - לא יוסיף (כה, א-ג).
- ל. איסור חסימת שור בדישו (כה, יט-כב).
- לא. דיני יבום וחליצה (כה, ה-ו).
- לב. (סכנה במריבה) מצות הצלת הנרדף, ותשלומי בושת.
- לג. איסור עוול במסחר - רמאות במשקל ובמידה (כה, יג-טז).
- לד. זכירת מעשה עמלק, ומצות מחייתו (כה, יז).

כתוב בפרשה: "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וַיִּתְּנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בַיָּדְךָ וְשִׁבִיתָ שְׁבוֹיִם". פסוק זה בא לרמז על המלחמה שיש לאדם עם היצר הרע - שהוא 'אויב מספר אחד של האדם'. כדי לנצח בכל מלחמה נדרש להיות באחדות. האחדות היא השורש לניצחון במלחמה. וק"ו במלחמה כנגד היצר הרע, כדי לנצח במלחמה על האדם לצאת יחד עם כל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו למלחמה זו - אחדות אברים.

גם במלחמה צבאית צריכה להיות אחדות בין החיילים, המעניין שליחידות הצבא השונות והמגוונות נקראים - יחידה, מלשון אחידות שהיא האחדות. מכאן נבין, היסוד לצאת זכאים ביום הדין - ראש השנה, היא ע"י אחדות!

אמר רבי יוחנן כשלמדנו אצל רבי אושעיא היינו יושבים ארבעה ארבעה באמה, פירש רש"י שהיו מתקרבים לשמוע מפיו ודוחקים זה את זה (עירובין נג).

הבה נתבונן, כל אמה - חצי מטר בערך. א"כ היו יושבים ארבעה תלמידי חכמים בתוך חצי מטר ולומדים תורה אצל רבי אושעיא.

אימרה זו מוזרה מאד וקשה להבינה, כיצד היתכן הדבר במציאות?! הרי אם נעשה חשבון פשוט, נגיע לשטח בין שתי מרצפות ותו לא, איך יתכן שארבעה אנשים יצטופפו במרחב צר שכזה?! אתמהה?!

אלא, סיפר הגר"י זילברשטיין ("טובך יבער") שהתיישבה לו קושיא זו, כאשר שמע את סיפורו של קצין תותחים. בימי מלחמת יום הכיפורים, בגזרה המזרחית של התעלה, נפגע טנק מפגיעה ישירה והחל לעלות בלהבות. במקביל, המשיכו המצרים להפגיז את כל האיזור בארטילריה עזה, וצוות הטנק עם חיילים נוספים שהיו באותו מקום חפשו מקום מפלט שיקבע את גורלם לחיים.

המקום היחיד שאפשר היה להכנס לתוכו, היה טנק נוסף שלא נפגע, וששהה בקרבת מקום.

סיפר הקצין: בטנק זה, שבו אפשר להכניס במצב רגיל לכל היותר ארבעה אנשי צוות, נדחקו באותה הפגזה עשרה בני אדם!!! איך זה קרה אינני יודע, אך מן הסתם היה זה בכח הרצון לחיות לחיים שְׁפָעַם בחיילים ברגעים הללו.

זה הסוד! כאשר מרגישים שלימוד התורה הוא האמצעי היחיד המעניק לאדם את החיים, ובלי התורה עלולים להגיע למצב שהוא ההיפך הגמור מחיים - יכולים גם ששה אנשים להיחבק בשתי מרצפות, ע"כ.

אף אנו נוסיף על כך לענייננו אם כל אחד ידע שהחיים שלו תלויים באחדות שלו עם כל אחד ואחד, רוב הבעיות של בין אדם לחבירו ואהבת הבריות יפטר...

כתוב במדרש (במדבר רבה, טו): "(משל) לארמון שהיה בנוי על גבי ספינות. כל זמן שהספינות מחוברות, הארמון שעל גביהן עומד. כך כביכול כסאו (של הקב"ה) מבוסס למעלה בזמן שישראל עושין אגודה אחת".

ועוד אמרו חז"ל (תנחומא, שופטים, יח): "בזמן שישראל עושין חבורה אחת, אפילו עבודה זרה ביניהם, אין מדת הדין נוגעת בהם.

וכן אמרו (תנחומא, נצבים, א): "וכן אתה מוצא שאין ישראל נגאלין עד שיהיו אגודה אחת".

ועוד אמרו חז"ל (ב"ר צח) שאפילו הגאולה תלויה באחדות: "נעשו ישראל אגודה אחת, התקינו עצמכם לגאולה".

מכאן נלמד, שהדרך שלנו לצאת זכאים ביום הדין היא ע"י האחדות, ויהי רצון שהמסר לאחדות יעבור בכל מקום.

האחדות, שבאה מפני דרישת טובתו של כל יחיד, למטרת אהבת כל יחיד לעצמו היא אחדות מקרית, שיסודה היא אהבת הפרט העצמית, ואין סופה להתקיים, כי אין לה מרכז אמיתי, וגם כשהאחדות לכאורה מתגדלת סופה לשלהבת שנאה ומלחמת אחים, בהיות כל יחיד מושך להנאת עצמו. אבל האחדות שבאה מצד ההכרה בערך התכלית העליון שבא רק על ידי שלום הבריות, יסודתה באהבת הכלל באמת וסופה להתקיים, וכרבות ימיה כן תוסיף להתגדל ולהתחזק".

[הרא"ה קוק, עולת ראיה ח"א, עמ' רנ"ז]

"השב תשיבם לאחיק : והשבתו לו : וכן תעשה לכל אבדת אחיק אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם" (כב, א-ג)

בפסוקים אלו מופיעה מצות השבת אבדה, (ובגמרא פרק שני במסכת בבא מציעא עוסק בענייני השבת אבדה, ושמירה על רכוש חבירו). בקובץ "באר הפרשה" ויחי תשע"ט מובא מעשה מופלא שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א שאירע לאחרונה: שמעתי מרב חשוב בארה"ב מה שאירע עם אחד מקרובי שהעתיק מקום מגוריו יחד עם רבים מבני קהילתו לעיר לייקווד. עד אז היה האברך מתפרנס כ'מנועולן', אבל משבא למקומו החדש לא מצא כדי פרנסתו. כל השתדלויותיו סביב מקצוע זה עלו בתוהו. גם כל העצות ששמע בשני החדשים הראשונים - כיצד להודיע ולהיודע לכל כי זכתה עירם ב'מנועולן'... היו מספיקים למלאות ספר שלם, אבל עד 'למעשה'...

באחד הימים, והנה הוא רואה על מכשיר הסלולרי שלו מספר שאיננו מכיר. בהרימו פנה אליו הלה בשאלה: האם שמך הוא כך וכך? ויען כן. אמר לו היהודי, מצאתי ארנק שלך מלא בכרטיסי אשראי ועם כמה דולרים, אבקשך שתסור לביתי שאזכה לקיים מצות 'השבת אבידה'. ענה האברך לעומתו: אינני יודע מה אתה סת, הרי ארנקי בכיסי - אפילו כרטיס אשראי אחד לא חסר לי. אך הלה עמד על שלו, על כן לאחר יומיים סר אליו האברך. והנה בהגיעו לביתו כמעט שלא נפל על הארץ מרוב צחוק, כי ראה שבידו נמצא הארנק של בנו הקטן המיועד לשעשועי ילדים, כל כרטיסי האשראי המדוברים הם ישנים שכבר פג תוקפם, ואין בו אלא 7 דולרים בודדים. עוד היו בארנק כרטיסי ביקור שלו, שם נתבאר בארוכה מה פעלו של האברך והמנועולים שלו.

אחרי ככלות הכל שאל המוצא את אבי המאבד - האם אכן זהו ה'ביזנעס' (העיסוק) שלך, מנועולנות? והשיב 'הן'. האם יש לך פרנסה? - שאל. השיב האברך בשלילה. שמע נא, אמר המוצא, אני קבלן הבונה בניינים, ויש לי עבודת עבודה למכביר... ואכן מצא האברך פרנסה בשפע, ומאז מהלך האברך מאושר ושמח בבוא הרווחה לביתו. הרי לך כמה סיבב הקב"ה, שכל ה'פרסום' שפָּרְסַם עצמו בכל מיני כתבי עת וכיוצא בזה לא הביאו לו אפילו דולר אחד. מה עשה הקב"ה, הכניס 'דמיונות' בלב בְּנוֹ להרגיש עצמו 'בעל בעמיו' ולמלא את ארנקו בכרטיסי אשראי ישנים, וכך גרר את אביו ה'מאבד' אל ה'מוצא', ושם 'מצא' את פרנסתו ברווח.

"למען יברכך ה'... בכל מעשה ידיך" (כד, יט)

הבעל שם טוב הקד', בהיותו נסתר, נהג לנדוד ממקום למקום ולשאול יהודים לבריאותם ולמצב פרנסתם, כדי שהללו יענו לו בדברי שבח לה'. פעם אחת בא לעיירה שבה חי יהודי שכבר יותר מיובל שנים התבודד בחדרו והגה בתורה כשהוא שרוי בתענית. הבעש"ט נכנס אליו ושאלו למצב בריאותו ולפרנסתו. הפרוש לא ענה, אלא סימן לעבר הדלת, לאות שייצא. בעומדו בפתח שאל הבעש"ט את היהודי: "רבי, מדוע אינכם נותנים לה' את פרנסתו"? הלה השתומם למשמע הדברים, והבעש"ט הסביר: "אנו חיים מהפרנסה שהקב"ה מרעיף עלינו, אך ממה מתפרנס כביכול הקב"ה? על כך נאמר: 'ואתה קדוש, יושב תהילות ישראל'. אתה, ה', מהי ה'פרנסה' שאתה 'יושב' עליה? - 'תהילות ישראל!' כשיהודים מהללים ומשבחים את ה' על הבריאות והפרנסה שהוא מעניק להם, מזה יש כביכול פרנסה לקב"ה".

"לא תשיך לאחיק נשך פסף" (כב, יג)

ידועה ומפורסמת זהירותו הגדולה של ראש ישיבת מיר מרן הגאון רבי בנימין ביינוש פינקל זצ"ל בכל עניני כספים, אך אמנם את הסכנה החמורה ביותר האורבת לפתחו ראה באיסורי ריבית. מיליוני דולרים של כספי הישיבה עברו תחת ידו, ואיסור ריבית הפך להיות סכנה מוחשית ומאיימת. אמרו עליו שהיה נזהר מאבק דאבק של היתר ריבית. מספר על כך חתנו הגאון רבי אהרן שרגא לופיאנסקי שליט"א: לאחד הספקים לישיבה נגנב פעם כל כספו. לא היה לו ממה להתקיים ולחיות. רבי ביינוש הרגיש שהישיבה חבה לו הכרת הטוב בעד השנים הרבות בהן שירת את הישיבה בנאמנות, והלווה לו סכום כסף כדי שיוכל להתחיל מחדש את עסקיו. כעבור זמן מה ביקר רבי ביינוש בבית מסחרו של האיש וביקש לקנות ממנו פריטים אחדים. מיד עם בואו קידם אותו האיש במאור פנים: "אה, אתן לך מחיר מצוי, רבי ביינוש", הצהיר המוכר בתור הכרת הטוב. רבי ביינוש החוויר מיד והתנצל שאינו צריך עכשיו למאומה. הוא לא היה מסוגל לחשוב על קבלת הנחה עבור הלואה שנתן! אחרי יומיים חזר לחנות. "אמור לי", פנה אל הסוחר, "איך העסקים בימים אלו?" "ב"ה בסדר", הוא השיב. "ומי קנה פריטים אלו ואלו היום?" "... הסוחר נקב בשמו של הקונה. "ובאיזה מחיר מכרת?" שאל את הסוחר שלא חשד במאומה. כשענה, קבע רבי ביינוש והצהיר: "זה המחיר שתגבה גם ממני, לא אגורה אחת פחות".

זהירותו המופלגת מאיסור ריבית היתה הסיבה להנהגתו המשונה לכאורה, של הליכה יום יומית אל הבנק. היה זה בימי האינפלציה המשתוללת, ועמדה בפניו בעיה מתמשכת: הישיבה הנפיקה צ'קים לספקים, שלא תמיד היו פודים אותם מיד. החזקת צ'קים בבנק ליותר מכמה ימים משמעותה הפסד, בעקבות ההפרש בשער החליפין של המטבע, שהשתנה במהירות מסחררת. מאידך גיסא, לאפשר מינוס בבנק פירושו תשלום ריבית - אפשרות גרועה בהרבה. הפתרון שמצא רבי ביינוש היה: לצעוד אל הבנק מדי יום ביומו, כדי להפקיד את הסכום הנדרש במדויק! [בית מדרש]

"פי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו" (כא, יח)

הלימוד עצמו מצוה

הגמרא אומרת (סנהדרין עא): "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות. ולמה נכתב? - דרוש וקבל שכר". ללמדנו כי חובת לימוד התורה היא לא רק כדי לדעת מה לעשות ולקיים, אלא הלימוד עצמו הוא מצווה, אף אם אינו מביא לידי מעשה.

אחדות אצל ההורים

"איננו שומע בקול אביו ובקול אמו" (כא, יח). אחד התנאים בזה הוא "שיהא קולם שווה" (סנהדרין עא). כשאין ההורים משתווים בדעותיהם ואין ביניהם שלום בית - לא אשמת הבן היא שנעשה 'סורר ומורה'. קשה לצפות שמבית כזה ייצאו בנים טובים יותר.

משיכות מנוגדות

ההורים צריכים להיות שווים בדעתם בדבר דרך חינוך הבנים. אם הורה אחד מושך יותר לצד הקודש והשני מושך לצד החולין, אין זו אשמת הבן אם בסופו של דבר נעשה "בן סורר ומורה". [מגד ירחים]

מושלים, וכשהוא חזר מהתפילה וראה שהכנתי ארוחת בוקר בינונית לשיטתו, שאינה מכבדת די את האורחים החשובים, והבית לא היה נוצץ ומבריק כראוי וכיאות - היו קצת צעצועים על הספה וקצת בגדים בפירת חדר הילדים - אז הוא רץ מהר לחנות לקנות כל מיני דגים מעושנים וכיוצא בהם, ולאחר מכן הבריק את הבית, כך שכל דבר על מכונו ינוח בשלום, ולבינתיים אמר לי: תגידי להורים שלך שזה בסוף הרחוב... שיקח להם קצת יותר זמן להגיע... כששמעתי דברים אלו יוצאים מפי בת, הרגשתי שתיכף אני יוצא מדעתי... אני עומד מתייבש בשמש הקופחת ממעל לראשי, מותש, יגע ועייף אחרי יום שלם של נסיעות וטיסות מפרכות גוף ונפש, והוא - הוא רוצה להרשים אותי עם הסלמון המעושן...

הוא לא מבין שבעשרים דולר אני קונה בביתי מקרר שלם של דגים כאלו? עם מה בדיוק הוא מנסה להרשים אותי??? הוא יודע איפה אכלתי אתמול?? הוא מתאר לעצמו היכן אכלתי לפני יומיים... בשביל מה הוא מעיף את הצעצועים מהספה - הוא לא מבין שזה בדיוק מה שבאתי לראות, את הנכדים היקרים שלי שכבר שנתיים לא ראיתם, משחקים על הספה בצעצועים שחנתי קנה להם בכסף שאני נתתי לו? אני לא מצליח להבין את הראש שלו בשום פנים ואופן שבעולם! - חותם ידי את סיפורו בכאב.

ואני צריך עכשיו להסביר לו, שהחתן היקר שלו, זה שהוא לא מסוגל עכשיו להסתכל בפניו, בסך הכל רצה לכבד אותו... ואפילו בטוח שעשה זאת על הצד הטוב ביותר...

"מורי ורבותי! אנו עומדים סמוך ונראה ליום הדין הגדול והנורא, שכל באי עולם יעברו לפניו כבני מרון. ימים אלו הם זמן של 'המלך בשדה'! אפשר לפרש גם ש'המלך בשדה' היינו שהוא עומד בשדה ומצפה שאי מי יכניסו לביתו ויקבל פניו בלחם ומים. אבל כל אחד חושב לעצמו: איני ראוי עדיין ואיני מוכן לקבל פני המלך. תן לנו עוד קצת זמן ואז - אז נקבל פני המלך כראוי וכיאות.

אבל החכם שרואה שהמלך עומד בשדה, הרי הוא רץ לקראתו בשמחה ואומר לו: אבי מלכי היקר, בוא עמי לביתי. אמנם לצערי אין לי להגיש לך אלא רק קצת מים לשתות וקצת תבן וקש להניח את הראש, אבל במחילת כבוד המלך - הרי כל השאר אינם מכניסים אותך הביתה. ואני, זה מה שיש לי להציע, אם כן הלא תקח מנחתי הצנועה מידי.

והמלך בחיבה עונה לעומתו: בוודאי, בני היקר. שימחתני מאד, ושכרך שמור לך לעד בכפל כפלים..." ע"כ.

נמצאים אנו בימי חודש אלול, חודש אשר בו ניתן לשנות לחלוטין את אשר פעלנו לרעה במהלך השנה החולפת - תשע"ט.

והווי ידוע שתחילת השנה ביום ראש השנה נקבעת על פי החיתום של השנה הקודמת, על כן חשוב בחודש האחרון של השנה - אלול, שנרבה בזכויות, אם זה ע"י תפילות ותחנונים, לימוד תורה, קריאת תהלים, מעשים טובים, חסדים וצדקות.

סיפר הגר"ש וולבה זצ"ל (בישיבת לייקווד - ירושלים): שפעם בימי אלול עבר ברחוב העיר במיר. וראה שני נערים גלויי ראש רבים ומכים אחד את השני, לפתע עברה במקום אשה מבוגרת וצעקה אליהם 'אלול!' ו'אז שניהם נסו על נפשם כאילו שצעקו להם שהמטרה מגיעה, כך היתה פעם האוירה של אלול מושרשת קודם יום הדין.

דרש ר' פנחס בונקר: "היות ולפעמים אני דורש דרשות רבים, אני מבקש מהקב"ה שיזמן לידי סיפורים מעניינים, כדי שיהיה לי לספר לציבור דיבורים חדשים ולא אהיה כ'חוזר על עצמי'..."

"ואכן בוקר אחד לאחר התפילה - לפני כשבועיים בימי 'בין הזמנים' - נפגשתי עם מכר ותיק מימים ימימה, תושב חו"ל שבא לנפוש בארץ הקודש, והלה אומר לי במין סערת רגשות עצומה: 'ותר אני לא מדבר עם החתן שלי, לעולם! חד וחלק!' היות וחתנו מוכר בקהילה כאברך מן השורה, התפלאתי מאד לשמוע כדברים האלה, ושאלתי לידידי מה ראית לשטות זו?..."

"אתמול בבוקר נחתנו כאן בארץ הקודש אחרי טיסה ארוכה מניו יורק שבארצות הברית - החל ידדי לספר - 'לאחר טיסה מתישה ומייגעת של כ-20 שעות, היות והיו עיכובים במהלך הטיסה, על כן היתה המתנה ארוכה. בעיני רוחי אני רואה כל הזמן רק כר שאני מניח עליו ראשי ושוקע בתנומה ארוכה למנוחת הגוף והנפש..."

הגעתי לעיר והתקשרתי לחתני שאצלו אני אמור להתארך, ושאלתי היכן הכתובת המדויקת שבה הוא דר. וחתני שואל: 'אה, אתם כבר פה בעיר?'

"כן, עינתי. ב"ה סוף-סוף אנו כבר פה בעיר, עכשיו במטותא ממך תאמר לי רק מה שם הרחוב ומספרו.

'אה, אני ברחוב פלוני.' 'ומה מספר הבניין ברחוב פלוני?'

'אה, בסוף הרחוב למטה.' "כל הדו שיח הזה היה נשמע לי מוזר. מה גם שזכרתי מלפני שנתיים כשביקרתי בארץ ישראל, שחתני דר באמצע הרחוב ולא בסופו. אך תליתי זאת בבלבול שהייתי בו ובטרדות הדרך..."

הגעתי לרחוב, וירדתי עם רעייתי עד סופו, ומשם התקשרתי לחתני אולי יצא לקראתי ללוותי לוויה... אך הנה זה פלא, אני מחייג ומצלצל ואין מענה.

אנו עומדים בשמש הקופחת מותשים ועייפים, והזמן חולף בעצלתיים. עשר דקות, רבע שעה, אני רוצה לחייג שוב, ורעייתי מפצירה בי להתאפק עוד חמש דקות. אני מכניס את הטלפון לכיסי, מוציאו שוב ומחזירו שוב...

לבסוף אני כבר מתחיל לדאוג, אולי חלילה קרה מקרה. אני מצלצל שוב ועדיין אין מענה. גם רעייתי מחייגת לבתי, אך אין קול ואין עונה.

לפתע פתאום, אני רואה את חתני בא לקראתנו, עם חיוך זורח. 'שלום עליכם, ברוכים הבאים לארץ הקודש', לוקח את המזוודה ומוביל אותי בשמחה לביתו נאוה קודש (שלמרבה הפלא עומד בדיוק באמצע הרחוב), ושם מחכה לי 'בלי עין הרע' ארוחת בוקר כיך המלך עם כל טוב הארץ, דגים מעושנים מכל הסוגים וכל מיני סלטים מובחרים.

אני יושב ליד השולחן ואין לי תיאבון להכניס לפי שום דבר מאכל. ראשי עסוק כל הזמן בלחשוב: ריבונו של עולם, מה קרה פה בשעה האחרונה? תחילה הוא עובד עלי שהוא גר בסוף הרחוב, בהמשך הוא ורעייתי לא עונים לטלפונים, ועכשיו כזאת מין קבלת פנים...

עברו כמה שעות, חתני היקר הוביל אותי לחדר שבו אוכל לנוח והודיע שהוא יורד לבית המדרש ללמוד, ויחזור בצהריים.

אך יצא יצא מהבית, רצתי לבתי שתחיה ותבעתי הסבר. מה פשרן של דברים? ובתי מספרת לי בתום לב: 'אה זה? פשוט בעלי הוא כזה מין פרפקציוניסט, הוא חייב שהכל יהיה

ברינתה יקצורו

קדוש". בשלב הזה חש ר' ניסן כי הגיעה השעה למלא את חלקה השני של השליחות. הוא ביקש לשוחח עם פייר-לואי בפרטיות, ומסר לו את דברי הבעש"ט על זהותו היהודית. "הבעש"ט ביקשני לומר לך שעד עתה הלכת בדרך לא-טובה, וכעת עליך לשוב מייד לאלוקיך!"

למחרת נרשמה הטבה נוספת במצבו של הנסיך, ואז שמע מפי מקורביו את אשר אירע. הוא ביקש לזמן אליו את המרפא האלמוני, ושאלו איך יוכל לגמול לו על שהציל את חייו. ר' ניסן דבק בדברי הבעש"ט, וביקשו להיטיב עם אחיו היהודים. בימים הבאים הנסיך בנדיקט החלים לגמרי, ועזב את העיירה עם חברו פייר-לואי.

עברו כמה ימים ועל דלת ביתו של ר' ניסן נשמעו דפיקות. זה היה פייר-לואי: גוו שח, ודוק של הכנעה נח על פניו. "מאז נפגשנו", פתח בווידוי, "לא מצאתי מנוח לעצמי. דברי הבעש"ט זעזעו את נפשי. שיתפתי את הנסיך בנדיקט בלבטיי, והוא עודדני ללכת בעקבות ליבי ולשוב לאמונת אבותיי".

יהודי קהילת הרקי זכו בתושב חדש: בעל התשובה פסח-צבי, שהחל לחבוש את ספסלי בית הכנסת וללמוד תורה בעזרת אברך מסור. תחילה למד את אותיות הא'-ב', אחר-כך רכש ידע בקריאה, והחל מתפלל ולומד חומש ומשנה. בתוך שנה אחת נהפך ליהודי ירא שמים, המקיים קלה כחמורה ושוקד על התורה ועל התפילה יומם ולילה.

האירוע המסעיר חשף את התא הנסתר של חסידי הבעש"ט בהרקי, ודבר המעשה הפיץ את אורו בכל האזור. [ספר הזכרונות]

שיקוי הפלא – לרגל הולדת הבעש"ט – י"ח אלול

רגע קודם שנכנס לאכסניה נתקלה רגלו במכשול והוא מעד. בעת הנפילה נפלט כדור מהאקדח שהיה תחוב בחגורתו וחדר לבטנו. הנסיך בנדיקט השמיע צווחת כאב ואיבד את הכרתו. מהומה קמה. חברו הקרוב של הנסיך, פייר-לואי, עשה כל שביכולתו להזעיק אליו את הרופאים הטובים ביותר, ואולם נראה היה כי כל המאמצים עולים בתוהו.

באותו רגע הבין ר' ניסן את השליחות המסתורית שהטיל עליו הבעש"ט בביקורו האחרון אצלו. בטרם נפרד ממנו אמר לו הבעש"ט: "כתוב בתהילים 'יורדי הים באניות, עושי מלאכה במים רבים'. הנשמה יורדת לגוף, שהוא דוגמת הים, והוא מכסה אותה כשם שהגלים מכסים את יצורי הים. אבל יש 'אניות', שזה חינוך לתורה ומצוות. ויש 'עושי מלאכה במים', הם מי שנבחרו להציל נשמות ששקעו ב'מים', וגדלו בסביבה מנוכרת ליהדות".

הבעש"ט הטיל על ר' ניסן להעביר מסר לפייר-לואי, חברו של הנסיך. "הוא יהודי, ושמו המקורי פסח-צבי", אמר והניח בידו מעטפה חתומה. הבעש"ט הורה לו: "ביום השני לשהייתם של הנסיך וחברו ביער הסמוך להרקי, לצורך ציד, פתח את המעטפה. אחר-כך לך אל פייר-לואי, וספר לו כי יהודי הוא וכי 'פייר' הוא 'פסח', ו'לואי' מציין את שייכותו לשבט לוי".

פייר-לואי היה יהודי יליד צרפת. שם הכיר את הנסיך בנדיקט, בעת שזה רכש השכלה במדינה. ספק רב אם הנסיך ידע שחברו יהודי, שכן עובדה זו הייתה מעומעמת בתודעתו של פייר-לואי עצמו.

במרוצת השנים עבר פייר-לואי להתגורר ברוסיה בעקבות חברו. בילוי אהוב על השניים היו מסעות ציד. גם עכשיו סיימו מרדף מוצלח ביערות הסובבים את העיירה הרקי. אך האווירה הושבתה בעקבות האסון הכבד.

בהתרגשות פתח ר' ניסן את המעטפה. להפתעתו מצא שם מרשם לטיפול בפציעה שהלמה בדיוק את פציעתו של הנסיך. הבעש"ט הוסיף שעל ר' ניסן להימנע מלקבל שכר כלשהו, אלא יבקש מהנסיך לגמול טובות ליהודי האזור ולספק להם פרנסה. הבעש"ט אף ציין כי לא ימנע מלגלות את מקור התרופה הרוסית.

ר' ניסן מיהר להכין את השיקוי על-פי הוראות הבעש"ט וניגש אל האכסניה שבה שכב הנסיך. שם נגלתה לעיניו מבוכה קשה: רופאים באים ויוצאים, חומו של הפצוע עולה, ונראה כי אלה שעותיו האחרונות.

כשהבחין פייר-לואי בר' ניסן העווה את פניו בבוז. "מה מעשיך כאן? - שאל. ר' ניסן התעלם מקבלת הפנים. "באתי להציע תרופה בעבור הנסיך", אמר בביטחון. פייר-לואי פרץ בצחוק מרי. "לך מכאן", קרא בלעג, "וכי רופא אתה"??

חילופי הדברים הגיעו לאוזני הרופא שעמד בסמוך. דווקא הוא ביקש להתעניין במה שיש ליהודי להציע. ר' ניסן הציג לפניו את המרקחת שעשה על-פי הוראות הבעש"ט, ושכנע אותו לאפשר לו לגשת אל הנסיך. "כבר אין מה להפסיד", אמר הרופא בעגמימות, "בבקשה".

ר' ניסן מילא את הוראות הבעש"ט. ההטבה הייתה כמעט מיידית: חומו של הנסיך ירד והוא פקח את עיניו. הסובבים הביטו בנעשה בפיות פעורים. זה היה נס נשגב מבינתם. "הוא שרד את הפציעה"!!! קרא הרופא בתדהמה. "אינני מופתע", השיב ר' ניסן, "ידעתי זאת מהרגע הראשון". "מניין לך"? שאלו הסובבים. ר' ניסן חיך ואמר: "מפני שאת התרופות נתן לי רבי ישראל בעל-שם-טוב, שהוא איש

בברכת התורה רון ברינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה

אברהם בן חנה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן אסתר

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רוני בן עזיזה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: סמי בן חנה

משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה

מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: האובה (דייזי) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה **זיווג הנגון:** זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther) רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יהודה בן אסתר: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: לילך בת מרגלית מרים קרן בת רבקה: איליה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט: פיו בת חביבה בן חמו נורית בת רחל: רחל בת נוארה: גלית בת רות

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה עדי בת מזל: חן בת דלילה (חן)

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102
מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורג'יה זיע"א

**עֵרַבְתָּ
שַׁבָּת**

עלון מס' 1087

להצלחת צבי בן יפה ודעינתו ובי"ב הי"ו	כי תצא י"ד באלול תשע"ט, ירושלים		לע"נ רפאל בן פרוחה ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון			לע"נ מוזל בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תחי'			לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו בהן בן מוזל הי"ו	6:11	כניסת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לדפואת והצלחת ד' יעקב בן תופחה הי"ו	7:23	יציאת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לדפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ו	8:02	רבינו תם	לע"נ אידן מרים בת דוולת ע"ה

כי תהיין לאיש שתי נשים האחת האהובה והאחת שנואה וכו' והיה הכן הבכור לשניאה.

ארז"ל כל אחד מישראל יש לו שתי נשים, אחד גשמי לקיום מצות פרו ורכו. וזאת האהובה לו תמיד, ואחד רוחני היא התורה. שהיא שנואה אצלו. שאינו זוכר אותה רק לפעמים, וילדו לו בנים שהוליד בנים מאשה האהובה, וקצת עשה מצות מהתורה שהיא אשתו השנואה. אז והיה הכן הבכור לשניאה, ידע שעיקר קניית עוה"ב יזכה דוקא ע"י השניאה שלא זכר אותה כי אם שעות אחדות לעסוק בתורה, ולכן יודרו לקרב את השנואה שתהיה אהובה כנפשו, שעל ידה יזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, שהתורה עיקר חיי האדם מעת שנברא, שנא' אדם לעמל יולד, ודרז"ל לעמל התורה שיעשם עיקר שנא' ודברת בם, וכתוב בראשית חכמה, שיזחר למעט בדיבור ככל יכולתו. אפילו בדברי הצורך, וכ"ש שלא לצורך, שכמו שאדם עושה דלת ומנעול לפתח ביתו. או לתיבת כספו. כך ישמור פתחי פיו, ולשונו, שלא יוציא מפיו עד שיחשוב אם ראוי לדבר או ידבר, וכן צוה הרמב"ן ז"ל. לבנו וחשוב הדיבור קודם שתוציאנו מפיו, וכתוב בספר שבט מוסר (פרק ט"ז) שלא יוציא דיבור מפיו עד שיבלע אותו שבע פעמים, ואח"כ אם ראוי לדבר ידבר, וארז"ל כל פטפוטיא אסירין חוץ מהתורה. שכל מה שירבה להגות בתורה שכרו מרובה, והוא סם המות ליצה"ר ויוכל לכובשו, ויזכור מאמר עקביא בן מהללאל. הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, ואמרו המפרשים הטעם שמלקין אותו שתי ידות מאחוריו, אחד לפניו. הוא על פי המשנה הזאת, שיש בה דבר אחד שצריך האדם להתכונן לפניו, והוא שבא מטיפה סרוחה. ולכן מלקין אותו חלק אחד לפניו, בעבור שלא התכונן על זה, ושתיים לאחוריו הם, (א) שיהיה רמה ותוליעה, (ב) ועתיד ליתן דין וחשבון. ומכיון שלא התכונן באלו השתיים שעתיד להיות אחריו בפטירתו. לכן מלקין אותו שתי ידות לאחוריו: ילקוט המוסר ואבני השוהם

והיה אם בן הכות הרשע, רמו שמכים את המן בפורים מכאן. והיה אם בן סו"ת המ"ן, הכות הרשע. צריך להכותו הדק היטב (מפרשים):

סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

שנים עברו. שנים רדפו שנים. שש עשרה שנים עברו מאז ביקר אביגדור אצל רבי ישראל. והנה הסתובב הגלגל וההצלחה שכה האירה לו פנים, עזבה אותו פתאום לאנחות. אסון אחרי אסון פגע בו והרס את רכושו הרב. היערות אשר ברשותו נהיו למאכולת-אש, שדותיו הוצפו והיבול הושחת. מכה אחרי מכה הונחתה על ראשו. כמו על ראש איוב בשעתו. העשיר הגדול משכבר הימים, הפסיד עתה את כל רכושו ולא נותר לו מאומה, כלי להתחיל מחדש ולבנות לעצמו עסק, ולו במסגרות צנועות יותר. הנושים עיקלו את כלי ביתו, אחרי שהבתים עצמם "הלכו" מבלי שוב. הוא הגיע עד כדי כך שנאלץ למכור את בגדיו, כדי לפרנס את ילדיו הרבים שזעקו ללחם.

עני רגיל בעניותו. אולם כשעשיר גדול יורד מנכסיו, הרי שאין לקנא בו כלל. מצבו של אביגדור היה עתה גרוע יותר ממצבו של הקצבצן האחרון המחזר על הפתחים.

ויהי היום ואביגדור עובר בתנועות אדישות על כיסי אחד המעילים הישנים, אותו רצה למכור כדי לקנות לחם לילדיו. פתאום נתקלות אצבעותיו במכתב והוא נזכר: הנה המכתב שהבעל-שם טוב ביקשו למסור לראש ועד גמילות-חסד של העיר. הוא נזכר בביקורו אצל הבעש"ט ומעביר לנגד עיניו את כל התנהגותו שם. באיוו חוצפה ויהירות נהג! אין לו צורך בכלום, אין לו צורך בברכה, יש הכל בכל! הנה עכשיו יש לו הכל בכל! ואפילו את הסוכה הקטנה — מסירת המכתב — אותה ביקש הבעש"ט ממנו, לא יכול היה למלא עד עתה!

דמעות זולגות מעיני אביגדור והוא נוטל את המכתב ויוצא לרחוב, כדי לחפש את ר' צדוק, אשר שמו כתוב על המכתב כראש ועד גמילות-חסד של ברודי.

במרוצתו ברחוב הוא פוגש אחד מידידיו ושאלו: המכיר אתה את ר' צדוק? אמור לי, היכן הוא?

"אתה מתכוון לר' צדוק, ראש הועד לגמילות-חסד?" — עונה הידיד בשאלה.

"כן, כן אותו אני מחפש. אני צריך אותו דחוף."

יהודי עשיר בשם אביגדור, בא פעם לבקר את רבי ישראל בעל-שם טוב. הוא נתן לבעש"ט סכום כסף גדול, במטרה לחלקו בין העניים.

"מה אוכל לעשות למענך, בתמורה לנדיובו-תך?" — שאל הבעל-שם טוב את האיש.

"לא כלום, רבי, תודה לך" — השיב האיש בחוצפה — "אני עשיר מאד, יש לא הכל בכל מכל כל. תפסתי את מזלי בידיים ובעצמי עשיתי לי את החייל הזה. יש לי ארמונות מפוארים ובהם משרתים לרוב; יש לי אוצרות כסף וזהב; יש לי מקרקעים ונכסי דלא גידי. יש לי יותר ממה שנתן לי."

"אולי ברכה?" — הציע רבי ישראל בעקשנותו הנדיבה של מי שרוצה להטיב לאינו ראוי לכך — "אולי אתה רוצה ברכה?"

"אין לי כל צורך בברכות, רבי" — השיב אביגדור בחוצפה כשיהירותו כתובה על פניו — "יש לי משפחה גדולה, בה אני מוצא עונג, לא באמת שלא חסר לי דבר."

רבי ישראל בעל-שם טוב ריחם על אנשים גאים ויהירים והתעצב על לבו תמיד, כשפגש אחד מאלה. הוא היה ענו מאד והשפיע על הנשים אחריו להיות עלובים ושפלי-רוח בעיני עצמם. התרברבותו של אביגדור הכאיבה לבעש"ט עד מאד. הוא ידע יפה כי עלול לבוא יום, בו נשמטת הקרקע מתחת להתנהגות מסוג זה.

"אם אין אני יכול לעזור לך" — חייך עתה הבעש"ט עגומות — "אולי אתה יכול לעזור לי? התואיל בטובך למסור מכתב לראש ועד גמילות חסד של ברודי?"

אביגדור היה גר בברודי, כך שלא יכול היה לסרב, רבי ישראל בעל-שם טוב כתב מכתב, שם אותו במעטפה ונתנו למבקריו שלא חסר לו מאומה. אביגדור שם את המכתב לכיס מעילו ושכח עליו בן רגע. ואין זה פלא: הרי ראשו היה מלא תכניות וחישובים, רוחים והשקעות עד שלא יכול היה לחשוב על מכתבו של הבעש"ט. כך אירע שעוד לא יצא את מזיבוו וחזרו של רבי ישראל פרח מראשו מבלי להשיג איר כל עקבות.

„אני יודע היכן הוא“ — אומר לו ידידו — „תמצא אותו עכשיו בבית הכנסת. כרגע אני בא משם. איזה בר-מזל זה ר' צדוק. רק הבוקר הוא נבחר כראש הועד לגמילות-חסד של העיר“ אביגדור רצה לדעת יותר פרטים על ר' צדוק וידידו סיפק את סקרנותו ביד נדיבה. „ר' צדוק — סיפר הידיד — חי בברודי כל ימי חייו. הוא חייט לפי מקצועו, אולם לא הצליח במיוחד, לא הכירו אותו ולא היו לו הרבה לקוחות. הוא הרוויח את לחמו בתיקון בגדים ישנים, אחרי שאיש לא הזמין אצלו חליפות חדשות. ר' צדוק ומשפחתו היו כל השנים בעוני וחוסר-כל, מבלי שאיש יידע מהם ויכירם. הוא ישב בבית הכנסת בשורה האחורית, קרוב אל הדלת ואיש לא שם לב עליו. הוא נמנה על אלה העובדים הרבה ומרוויחים מעט ושמה אם היה לו מספיק למחית ביתו.

אולם לאט לאט השתנה מצבו של ר' צדוק לסובת. הוא הוצג בפני בעל האחוזה העשיר, שכל הסביבה היתה שלו, והזמן לתפור מדים למשרתיו. המדים מצאו חן בעיני ה„פריץ“ וה סלל את הדרך להזמנות נוספות. עתה גילו כולם כי הוא חייט מעולה ופתאום נכנס לאופנה ללכת בחליפות שנתפרו ע"י ר' צדוק. גם מה צבא השיג הזמנה ותפר 5000 מדים, לשביעות רצון כל הגורמים המעוניינים. אין פלא כי ר' צדוק הלך עתה מחיל אל חיל והפך לאדם עשיר. וכדרך הטבע התחילו אנשים להתיחס אליו אחרת. אולם ר' צדוק נשאר גם במצבו החדש מה שהיה: ענו, צנוע ומסביר פנים לבריות. הוא לא שכח את מצבו הקודם והעושר לא

העביר אותו על דעתו. להפך: הוא התחיל לקחת חלק בעבודה הציבורית של העיר והנה הבוקר הוא נבחר כראש הועד לגמילות-חסד. אך כילה ידידו את דבריו, שם אביגדור את פעמיו לבית הכנסת. ר' צדוק היה שם. הוא מיין בקשות של עניים המבקשים עזרה וסעד מועד גמילות-חסד. אביגדור סיפר לו את סיפורו העגום ויחד פתחו וקראו את מכתבו של הבעל-שם טוב.

„ר' צדוק היקר! מוסר הכתב זה היה עשיר מאד... אולם עתה הוא עני מרוד. הוא שילם בעד יהירותו והתרברבותו ובא על עונשו די והותר. לאחר שנבחרת הבוקר כראש ועד גמילות-חסדים בעירך, עשה נא הכל כדי לעזור לו ולהעמי' דו על רגליו. יש לו משפחה גדולה שעליו פרנסתה ואין במה להתחיל לעשות משהו. בכסף שאתה נתן לו, הוא יצליח עוד הפעם, אולם הפעם הוא יהיה ראוי להצלחה יותר מאשר קודם לכן. וכדי שלא תטיל ספק בדברי, אני אתן לך אות. הנה אשתך מצפה עתה לתינוק ואני אומר כי היום היא תלד בן-זכר למזל-טוב.“

עוד לא נמר ר' צדוק לקרוא את המכתב והנה נפתחה הדלת, נכנס המשרת ומבשר: מזל-טוב, ר' צדוק! אשתך ילדה בן זכר! ר' צדוק מילא אחרי הנאות הבעש"ט בקפדנות. הוא נתן כסף לאביגדור שהצליח במסחרו ועלה מעלה-מעלה כפי שהיה קודם לכן. אולם עתה הוא נהג אחרת לגמרי. הוא השתמש בעזרו לטובת העניים והתנהג בענות. הוא היה שפל-רוח בעיני עצמו ונערץ על ידי אחרים.

לע"נ גד בן ציפורה ז"ל (גלמוד)

ויתר תהיה לך על אונך. וחיך בשבתך חוץ וחסרת בה ושבת וכסית את צאתך. ארז"ל (מסכת כתובות ה.) הטעם שהאצבעות דומים ליתדות, שאם ישמע דבר שאינו הגון יכוף אותם באזנו שלא ישמע, וזהו שאומר ויתר שהם האצבעות שדומים ליתדות, יהיו לך על אונך. לסתום האזנים, ויותר טוב שתלך בחוץ, וזהו והיה, בשבתך חוץ. שלא לשמוע. אבל אם אתה מתבייש לצאת מאצלם. וזהו וחסרת בה. לשון בושה (כמ"ש וחסרת הלכנה ובושה החמה), אז ושבת וכסית את צאתך. כלומר שתכסה מהם על מה שאתה יוצא בחוץ שלא יבינו שלא רוצה להיות במסיבתם, ולכן תצא לכתחילה ולא תתבייש (משם הרב יוסף צבי דושינסקיא זצ"ל):

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת יצחק בן פורטונה מול הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת שרה בת טוון הי"ו

אֲמוֹנַת הַגִּלְגּוּל הִיא תְּעוּרָר אֶת הָאָדָם הַרוֹצֵה לִתֵּן לֵב לִירְאָה אֶת ה' יִרְאֵת הַעֲנֵשׁ כִּי יִתֵּן אֶל לְבוֹ כִּי רַבִּים מִכְּאוֹבִים לָרָשָׁע וַיִּמַר מְאֹד מִמּוֹת וּמִכָּל חֲבָלֵי גִיהֶנֶם הוּא רַעַת הַגִּלְגּוּל, שֶׁתִּתְגַּלְגַּל נַפְשׁוֹ בְּדוֹמָם צוֹמַח חַי מְדַבֵּר, וּמְרַעָה אֶל רַעָה יוֹצֵא בְּגִלְגּוּלִים מִיָּנִים מִמִּינִים שׁוֹנִים, כְּמִבְּאֵר בְּסִפְרֵי הַמִּקְבָּלִים, וְאֶפְלוּ עַל עֲבֵרוֹת שֶׁנֶּרְאִין קָלוֹת וְדָשׁוּ בְּהֵן רַבִּים, כְּגוֹן הַמְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע, שֶׁתִּתְגַּלְגַּל בְּכָל־בֶּן נוֹבַח, וְסִימָנָף: וַיִּקְרָא לָהּ נֹבַח — "לָהּ" רְאֵשִׁי-תְבוֹת לְשׁוֹן הָרַע, וְהַמְסַתְּפָל בְּעֵרִיּוֹת בָּא בְּגִלְגּוּל עוֹף הַנִּקְרָאת רָאָה, שֶׁמְזַנֶּה בְּרֵאֵיהָ, וְסִימָן לְדַבֵּר: וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרֵי לִבְבְּכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם (במדבר טו, לט). וְהָרַב הָאֲרִיז"ל רָאָה פַּעַם אַחַת נֶפֶשׁ חֲסִיד אֶחָד שֶׁנִּתְגַּלְגַּל בְּעֵז עַל שֶׁשָּׂמַשׁ מִטָּתוֹ לְאוֹר הַנֶּר וְגַרְם כְּפִיָּה לְבָנָיו, וְכִהְנֶה הִרְבֵּה מִיָּנֵי גִלְגּוּלִים, כְּמִבְּאֵר בְּסִפְרֵי הַמִּקְבָּלִים. תִּסְמַר שְׁעֵרֶת אָנוּשׁ וַיְחִישׁ מִפְּלֹט לֹו בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ עַד אֲשֶׁר לֹא תִחַשֵּׁף הַשֶּׁמֶשׁ וְלֹא יוֹעִיל חֲרָטָתוֹ, כִּי אִזּוֹ נֶפֶשׁוֹ תִחִיל תִּזְעַק בְּחֲבָלֶיהָ כִּי מֵרָ לָהּ לְנֶפֶשׁ הַיּוֹתָהּ בְּגִלְגּוּל בְּדוֹמָם צוֹמַח וּבִבְהֵמָה וְחַיּוֹת וְעוֹפוֹת וְדָגִים טְהוֹרִים וְגַם לֹא טְהוֹרִים וְכָל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה, וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁכָּשָׁהוּא בְּגִלְגּוּל בֶּן-אָדָם אֵינוֹ זוֹכֵר מִהַגִּלְגּוּל הַקּוֹדֵם, כְּשֶׁהוּא בְּדוֹמָם צוֹמַח חַי זוֹכֵר רֵאשִׁיתוֹ שֶׁהָיָה שָׂר וְגִדּוּל וְאַחֲרֵיתוֹ הָיָה נָבֵל וְנֶפֶשׁוֹ עָלָיו תִּאָּבֵל, וְכִבֵּר כְּתוּב בְּסִפְרֵים וְגַם בְּאֲזִינָיו שֶׁמְעַנּוּ מַעֲשִׂים נוֹרְאִים מִגִּלְגּוּלִים שׁוֹנִים שֶׁנִּתְנָה לָהֶם רְשׁוֹת לְגִלוֹת אֶזֶן הַחַיִּים בְּחִלוּם, וּבִפְרָט לְרַבְּנֵי הָאֲרִיז"ל נִרְאוּ לֹו מְרֵאוֹת אֱלֹקִים וְרָאָה אֱלֹפִים וּרְכָבוֹת נִשְׁמוֹת שֶׁכָּבוּ וְהִתְחַנְּנוּ לֹו לְהִמְצִיא מְרַגּוֹעַ לְנֶפֶשׁוֹ. כְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה הַחַי יִתֵּן אֶל לְבוֹ וַיִּצִיר בְּעַצְמוֹ כְּאֵלוֹ בָּא עַל רֵאשׁוֹ וַיְחִישׁ מִפְּלֹט לֹו עַד אֲשֶׁר תִּשְׁיֵג יְדוֹ גְּאֵלָה פֶּלֶא יוֹעֵץ

"ומכבדי אכבד" כבדהו בכניסה לביהכנ"ס בכריעה כבדהו בביציאה לביהכנ"ס בכריעה גדול שכרו של העושה כך ויבא על שכרו מאת השם יתברך וזה שער השמים

מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש "מודים דרבנן"

ויכרעו ראשם לבד. חובה! וי"א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לענות אמן ואח"כ יאמרו **מודים.**

אנו קהילת "כנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בביה"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

* לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחץ 2

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחא, שלמה בן הלה, מולוק מרים בת מזל, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלורית, מאיר בן רחל, ציון בן מזל, חבו חוה בת נזימה, ליאת מרגלית בת מרים

לְרֵפְאוֹת יוֹגָל רַבִּי בֶּן מַלְכָּה הַיִּי לְרֵפְאוֹת שְׂמַחָה בַּת שְׂרָה הַיִּי לְרֵפְאוֹת תַּמָּר אֵלִישׁ בַּת קֶרֶן הַיִּי

העלון יוצא ע"י הקרן 'זומוכיה מאושר' העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601 | לע"נ עזינה בת מלכה ע"ה

לרפואת מאיר בן רחמה
לרפואת הילד יואל בן אביבה
לרפואת זכריה בן מזל הי"ו

לרפואת דוד בן מזל הי"ו
לרפואת משה בן זוהרה הי"ו
לרפואת ברכה בת קלרה

לרפואת מיכה בן מסעודה
לרפואת רפאל בן כזלה הי"ו
לרפואת שולמית בת יהודית

מאוצרות הפרשה

כי תצא למלחמה על אויבך (כא, י)

זהו מלחמת היצר. הגמרא במסכת סוכה אומרת "לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע, ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה, הללו בוכים והללו בוכים וכו'. נשאלת השאלה איך תיתכן "מחלוקת" כל כך גדולה בין הצדיקים לבין הרשעים, לצדיקים נדמה להם כ"הר גבוה", ולרשעים נדמה להם כ"חוט השערה"? האם תיתכן מחלוקת על דבר אם גובהו מטר אחד או קילומטר אחד? וואס זאגט איהר רבותי? מהו, אליבא דאמת, היצר הרע? הוא הר? איך יתכן? שהרשעים יראו אותו כחוט? הוא חוט? איך יתכן שהצדיקים יראו אותו כהר?

שמעתי ביאור נפלא מרבי שבתי יודלביץ זצ"ל, ממש אגעשמאקער ביאור: לפני העבירה – יצר הרע נראה כמו הר גבוה. התאוה עצומה, בלתי ניתנת לשליטה. עס איז אזוי געשמאק... א גוטע לשון הרע... א גוטע פיצה, למרות ההכשר המפוקפק... אבל אחרי העבירה נוכחים לראות שהכל היה כלום, דמיונות פורחים באויר. לא שווה שום דבר. צדיקים הם "לפני עבירה", לכן נדמה להם יצר הרע כהר גבוה. לעומתם הרשעים, הם "לאחר עבירה", הם נוכחו כבר לדעת שהכל עורבא פרח, חוט השערה. (יחי ראובן)

כי את הבכר בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים (כא, יז)

למה כתוב "בכר" חסר ו' ? כתבו בשם האריז"ל (פתגמין קדישין) וכן מובא בספר הטיול (לאחי המהר"ל) שבכל אותיות הא' ב' ישנם שלוש אותיות שערכן כפול מהאות הקודמת: ב' הוא כפול מא', כ' כפול מ', ור' כפול מק', אותיות בכר. ולכן לא כתוב ו' כדי לרמז ע"י אותיות אלו שהבכור מקבל פי שניים, ואם היה כתוב ו' לא היה נרמז בזה. (פתגמין קדישין)

כי יהיה לאיש בן סורר ומורה (כא, יח)

יש להתבונן למה פה כתוב: "מורה" מלא ו' ואח"כ כתוב שאמרו אל זקני עירו: "בננו זה סורר ומורה" כתוב חסר? מבאר רבי חיים קניבסקי (בטעמא דקרא), משום שדרך ההורים להקטין תמיד חטא בניהם ולכן זה חסר.

שם. בספר 'חינוך לישראל' כתב, שפעם ביקש אחד מאת הגה"מ מסאטמאר זי"ע שיברך אותו שהוא יצליח עם חינוך בניו. אמר לו הרבי "להצליח בחינוך צריכים לקום באשמורת הבוקר ולהוזיל דמעות על ספר תהילים בתפילה להקב"ה על כך".

בהדמנות אחרת אמר הגה"ק מסאטמאר זי"ע: "שגור בפי העולם כי בנים אין יכולים לבחור, רק את מה שהקב"ה הזמין לו; לעומת זאת, חתנים טובים יכול כל אחד לבחור לעצמו... אך אני אומר להיפך – חתנים אי אפשר לבחור, שכן בהכרח ייטול מה שהוכרז מ' יום לפני יצירת הוולד בת פלוני לפלוני, אבל בנים טובים יכולים לבחור על ידי שיוויד דמעות לבקש מהקב"ה בנים טובים. פעם אמר הגה"ק מסאטמאר זי"ע: אם יהודי אינו מאמין שפרנסה הוא מן השמים הוא אפיקורס, אך אם אינו מאמין ששידוכים מן השמים הרי הוא שוטה... (ווי העמודים)

וענשו אתו מאה כסף (כב, יט)

ה'אור החיים' הקדוש דורש פסוק זה על המתרשל בלמוד התורה [שנמשלה לאשה (יבמות ג:)] ומסיים, כי תקנתו של איש זה היא: "וענשו אתו מאה כסף" – רמז למאה ברכות שחייב לברך בכל

יום". ויש לתמוה: וכי ניתן לכנות את מאה ברכות כ'עונש'? פירש רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל ראש ישיבת טשעבין: כאשר מקפיד האדם לברך ולהודות לקדוש ברוך הוא מקרב לבו על כל הטובות שמרעיף עליו, מיד מיסרות אותו כליותיו והוא מתמלא בושא ומתענה בחרטה על שמרד במי שהיטיב עמו כל כך ועל כך שמאס בתורתו, ויסורים אלו הם ענשו. (ברכת שמעון)

ויתד תהיה לך על אזנך וגו'. והיה מחניך קדוש. (כג, יד-טו)

איתא בגמרא (כתובות דף ח): אל תקרי אונך אלא אונך, שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יניח אצבעו באזניו, שלכך נבראו האצבעות כיתדות שאם ישמע דבר רע יתחוב אצבעו לאזנו, עיי"ש. ולכאורה, מה ענין זה לכאן.

ונראה, דהרי אמרו עוד (שם): מפני מה אליה של האוזן רכה, כדי שאם ישמע דבר שאינו הגון יתחוב אליה לתוך אזנו. ונראה דתרווייהו צריכי, שהרי אסור לגעת בצואת האוזן בשעה שעוסק בתפלה או בתורה (שו"ע או"ח סי' צב ס"ז בהג"ה), ולפי זה אם כן מה יועילו לו האצבעות, ולכן צריך אליה, והאליה לחודה נהי שהיא רכה אבל אינה מתקיימת ועומדת, לפיכך צריך לתרווייהו כדי לתחוב את האליה על ידי האצבעות, וממילא לא יגע בצואת האוזן ויהיה "מחניך קדוש", ואתי שפיר למה רמזו ענין זה פה. (חת"ם סופר)

כי יקח איש אשה (כד, א)

איתא בגמ' קידושין ב: רבי שמעון אומר: מפני מה אמרה תורה "כי יקח איש אשה", ולא כתב 'כי תלקח אשה לאיש'? מפני שדרכו של איש לחזור על אשה, ואין דרכה של אשה לחזור על איש, משל, לאדם שאבדה לו אבידה, מי חוזר על מ', בעל אבידה מחזר על אבידתו. וב"אמרי אמת" בלקוטי יהודה כתב דלפי זה מיושב קושיית הראשונים מדוע חתן אינו מברך שהחינו, ולפי הנ"ל אתי שפיר כיון שאשה נמשלה לאבידה, ומי שמחזירין לו אבידתו, שאינו חדש לו, אינו מברך שהחינו. יש להקשות: א"כ מדוע כשבחור מקדש אשה, צריך לעשות קנין, וכי אדם שנאבד לו חפץ צריך לעשות קנין כשמוצא אותו? וכן הקשה בשו"ת "משנה הלכות" (חלק ט' סימן רצ"ד). ויש לתרץ בדרך צחות ושמחת חתן: או דלא הויא כזו מציאה גדולה, או דהויא אחר יאוש, ואחר יאוש צריך לעשות קנין גם באבידה (מעדני אשר).

ושמח את אשתו אשר לקח (כד, ה)

רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל היה רגיל לומר לחתנים לפני כניסתם לחופה, התורה אומרת "כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר נקי יהיה לביתו שנה אחת, ושמח את אשתו אשר לקח", הגבלת הזמן של "שנה אחת" נאמרה רק על אי היציאה לצבא ועל שאר עבודות הציבור, אבל "ושמח את אשתו" הוא חיוב הנמשך לכל החיים.

ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו (כה, ט)
את פשר מצות חליצת הנעל פירש רבי יוסף שאול נתנזון רבה של לבוב על פי פרושו של המהרש"ל לברכת 'שעשה לי כל צרכי', שיש בכך שבח מיוחד על שלטון האדם על הבריאה, ואף על החיות והבהמות, בכך שהוא נותן את עורותיהם תחת רגליו. לדברי המהרש"ל נמצא שהמנעלים משמשים סמל לשליטת האדם. לפיכך כאשר משתחררת היבמה משעבודת ליבם, חולצת היא את נעלו מרגלו, לאמר: איני משועבדת לך יותר. (דברי שאול)

חודש אלול - חודש הרחמים והסליחות

אנו מצויים כרגע בעיצומו של חודש אלול, חודש הרחמים וסליחות, ימים שבהם אנו זוכים לקרבה מיוחדת מצד הקב"ה. בעוד זמן קצר נעמוד לדין לפני אבינו מלכנו, ויחד עם מורא הדין והבקשה להתגלות מלכות ה' בעולם, נבקש על עצמנו ועל כלל ישראל, שנכתב ונחתם לחיים טובים, ונזכה לבריאות, פרנסה, שידוכים, ילדים וכו'.

חסד גדול עשה עמנו הקב"ה, וברחמי נתן לנו את חודש אלול, אשר בו נוכל להתקרב אליו, ולהכין עצמנו ליום הדין ע"י שיפור מעשינו, הן בענייני בין אדם לחברו (אשר אף יוה"כ אינו מכפר עד שירצה את חברו), והן במצוות שבין אדם למקום - בהקפדה על קיום מצוות התורה. אמרו חכמינו במדרש (רבה שה"ש פ"ה פ"ג) עה"פ "קול דודי דופק פתחי לי" - אמר רבי יסא: אמר הקב"ה לישראל, בני, פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט, ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרוניות נכסות בו.

הנדרש מאתנו זה הצעד הראשון, ה"אני לדודי". לפתוח פתח כחודו של מחט, כשהיעד - חיפוש קרבת ד' וקיום מצוותיו, ואז נראה סייעתא דשמיא בכל עבודתנו הרוחנית, ויפתח לנו פתח גדול כפתחו של אולם.

אנו מצויים "ואהבת את ה' אלוהיך". וכי איך אפשר לצוות על דבר רגשי, כמו לאהוב מישהו? והנה כתב הרמב"ם איך מגיעים לקיום מצוות אהבת ה': 'תתבונן בחסדיו ית', ומיד תגיע לאהבתו'. הבה נתבונן בחסדי הקב"ה אלינו יום יום; על מתנת החיים, "חיינו המסורים בידך", על מתנת הבריאות שהעניק לנו - שרמ"ח איברינו ושש"ה גידינו בריאים ומתפקדים יום יום ב"ה. עד כמה אנו צריכים להודות על לבנו שדופק בכל יום יותר ממאה אלף פעם! וחלילה, לו היה מפסיק לרגע... על המח שלנו שמבין וזוכר, קולט ומתפעל את כל גופנו. לו, חלילה, לא היינו זוכרים את מה שדיברנו, עשינו או תכננו לעשות לפני רגע, והיינו חוזרים על מעשינו מספר פעמים - הרי זה אסון! וכמה עלינו להודות על כליותינו המתפקדות, ועל שאיננו נזקקים למכונת הדיאליזה שתפנה את הפסולת מדמנו... ועל עוד אלף אלפי אלפים ורבי רבבות הטובות והחסדים אשר גמל וגומל אתנו הקב"ה! וברגע שנרגיש איך לבנו מתמלא הכרת הטוב להקב"ה על איך סוף חסדיו, או אז יתמלא לבנו באהבה אליו יתברך, ונזכה לקיים מצוותיו ולעשות רצונו מתוך אהבה וקרבה.

לפנינו עוד כשבועיים וחצי של ימי הזדמנות מיוחדים, המסוגלים במיוחד לשיפור המעשים ולתשובה. בואו נחפשה דרכנו, ונשובה אל ה' מתוך אהבת ה' ותורתו, ונזכה להיכתב ולהיחתם לחיים טובים, ארוכים ובריאים ולשלום. (הרב צ'ולק)

פינת ההלכה

בעל הקייטרינג מכין מנות בשפע כדי שיצא עליו שם טוב, האם מותר להזמין על סמך זה פחות מנות

שאלה: יש בעירנו קייטרינג שתמיד עושה הרבה יותר אוכל מעבר למה שמזמינים, אם אדם מזמין מאה מנות הם יעשו עבורו מאה ועשרים מנות, כי זה עושה להם שם טוב, שכולם יודעים שאם מזמינים קייטרינג זה, המוזמנים יצאו שבעים, ואף פעם אין המלצרים משיבים האוכל נגמר, ותמיד יש שפע. שאלתי היא, אני עושה שבע ברכות לבתי הכלה, יש לי מאה מוזמנים, אני רוצה להזמין את הקייטרינג הנ"ל, ולהזמין שמונים מנות, ומכיון שהקייטרינג יעשו את האוכל בשפע, יהיה מספיק אוכל עבור כל המאה מוזמנים, אמנם הפעם לא יהיה שפע כמו בכל פעם, אבל לכולם יהיה מנה. השאלה האם מותר להזמין שמונים מנות עבור מאה אנשים, ולחסוך את העלות של עשרים מנות, או שמא אסור. צדדי הספק, אילו קייטרינג זה קייטרינג רגיל לכאורה מותר לי להזמין שמונים מנות עבור מאה איש, ואני כבר אסתדר עם המנות, אתן לכמה אנשים חצאי מנות, וכי בעל הקייטרינג יכול לחייב אותי איך לחלק את המנות, מצד שני, כאן הרי בעל השמחה סומך על המנות המיותרות שבעל הקייטרינג מכין בחינם, והוא נותן זאת רק כדי שיהיה שפע, ויצא לו שם טוב, אבל הוא לא מוכן שיתנו זאת למאה איש, כי כל מה שמכין בשפע, הוא רק שיצא לו שם טוב, אבל אם יחלקו בצמצום, זה יזיק לו לשמו הטוב?

תשובה: אסור להזמין פחות מנות, כי המנות הנוספות שבעל הקייטרינג נותן הוא מתנה, והמתנה ניתנה רק על דעת שיתן את המנות לפי המנות שהזמין, כדי שיצא עליו שם טוב, ואם מזמין יותר אנשים ממנות, הרי ששמו הטוב נפגע, ועל דעת כן לא נתן וזה גזל. מקורות ונימוקים: יש לדון אם מותר להזמין בקייטרינג רגיל שמונים מנות, ולחלקם למאה מנות, כי אולי מותר, כיון שהוא קונה ולא איכפת לבעל הקייטרינג, מה בעל השמחה יעשה עם המנות. אך יתכן שיש בזה קצת מדה מגונה כי זה הוצאת שם רע על בעל הקייטרינג, שהוא הכין מנות בצמצום, ואנשים לא ידעו שהסיבה היא, משום שהזמין פחות מנות, ואולי אם בעל השמחה יכריז שהוא הזמין פחות מנות, והאשמה בו מותר. אבל בענייננו, אסור להזמין שמונים מנות, על דעת לחלק למאה מנות, ולסמוך על מה שבעל הקייטרינג מכין אוכל בשפע, כי בעל הקייטרינג נותן לו מתנה של עשרים מנות מיותרות, וזה אומדנא דמוכח שהוא נותן לו את העשרים מנות כדי לחלקם לשמונים איש, וכל המתנה אינו לטובת בעל השמחה, אלא לטובתו שיצא עליו שם טוב, שהוא מכין אוכל בשפע. ואם בעל השמחה מזמין על חשבון זה מאה מנות, הרי לא על דעת כן נתן לו את המתנה, ואם כן המתנה היא בטעות, והיא גזל בידו, ולכן כשרוצה ליהנות מהמתנה שבעל הקייטרינג נתן לו, מותר לו רק אם מזמין אנשים כפי שהמנות שהזמין. ורק אם יספר לבעל הקייטרינג שהוא הזמין יותר אנשים ממנות, והוא יסכים מותר.

(הגרי"י זילברשטיין שליט"א, ווי העמודים)

חידה שבועית

באיסון לילה נפרכה חנות וידאיקה כרחוב יוקרתי בירושלים ונלקחו עצרות שופרות עצלי ערק רב. לאחר מאה מודיעיני מה המשטרה את ידיה על חמישה חשודים פוטנציאליים: דודו, יוסי, צחי, צוני ודני. בחקירתם נקאלו החמישה את אותה שאלה פשוטה: "מי אנך את השופרות?" ארבעה מהחשודים צנו תשובות אמיתיות ורק אחד ייקר. מהתאם לנתון זה הצליחו את תשובותיהם להנחקרים ולילה מי האנך (נא יאנו מהכרח הפקר מהחברה). דודו: "אין לי מלך מי האנך כי הכלל לא הייתי באזור. שתי קפה עם צוני מחוץ לעיר". יוסי: "אני לא פרצתי לחנות אבל ראיתי את דני אסתובב עם". צחי: "צוני פרץ לחנות ואנך את הסחורה". צוני: "דודו לא היה בעיר ויוסי לא מסוגל לפרוץ לחנות וידאיקה". דני: "אין מצב שצחי יודע מי האנך כי הוא אתה לשוכרה באותו לילה". מיהו האנך?

תשובה לחידה: בכל פעם ששוחטים בהמה, צריכים לתת לכהנים את הזרוע, הלחי והקיבה. תשובה לחידה השבועית: 8 בנ"א ו-14 סוסים. תזכורת: הכניסה להגרלה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד. 4. מס הכנסה: יוסי קרון נ"

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות ברודנר - פיק להולדת הבן הנכד משפחות אקרמן - קולופר להולדת הבן הנכד משפחות גלבע להולדת הבן הנכד משפחות דומב - קרני - גרוזמן להולדת הבת הנכדה הנינה גני הדר: משפחות כהן קובלסקי - גולברג ידלר לאירוסי הבת הנכדה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

כי תצא

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

פעם שבת רבי חיים קרייסווידטה זצ"ל, בניו יורק, ובצהרי יום השבת התכבד למסור שיעור, באחד מבתי המדרש המקומיים, השמועה התפשטה במהירות, ובתוך פרק זמן קצר, הגיעה לכל תושבי השכונה, בשעה היעודה התמלא בית המדרש מפה אל פה, מאות אנשים מהסביבה הקרובה נהרו לבית המדרש, לרבות קהל גדול ונכבד אשר כתת את רגליו במשך כשעה עד שעותיים בחום הקיצי הלוהט, הכל כדי לשמוע את דבריו המאלפים שיצאו מפה מפי מרגליות, המתובלים בבקיאיות עצומה שנינות והברקות בשילוב דברי אגדה המשמחים את לב מאזיניו, באמצע דבריו נענה רבי חיים, ואמר: "הנני עומד לגלות לכם סוד, סגולה ברזקה ומנוסה להתמדה בתורתנו הקדושה, אשר היה שווה בשבילה כל מאמץ, של שעות הליכה להגיע עד הלום" וכך ריתק את הקהל, הדגיש חזר והדגש, כי השובה עליו על "הסגולה" שהוא עומד לגלות להם, כולם חיכו למוצא פיו, ישבו דוממים מוקסמים נרגשים ודרוכים, עד שהכריז: "הסגולה הגדולה ביותר לזכות בניגה להתמדה היא" "להתיישב וללמוד" (מ"ם חיים)

עובדה שסיפר בעל המעשה עצמו רבי אהרון ראטה ז"ע בעל "שומר אמונים" (במאמר האמונה, פ"ו) "בידי היה עובדא בימי נעורי, שנפלו עלי נסיונות גדולות וחשכות נורא שלא יכולתי ליקח ספר בידי, כי טעמתי טעם מרור מאד בכל דיבור, ונפשי היה קשה עלי מרוב מרידות וחשכות ונסיונות מכל צד, ונפל עלי שינה וכבידות מאד בתמידות, וזה היה במשך איוה זמן... מרוב מרידות לבבי בכיתי הרבה לה, ולא מצאתי לי שום עזר ותרופה, עד שפעם אחת הלכתי על קבר איוה גאון וצדיק ובכיתי שם בכי רב ועצום במר לבבי, או ח"ו שינטל נפשי או יתהפך לבבי שאוכל לעסוק על כל פנים בתורה כמו איש פשוט ולא אהיה נדחה משני עולמות ח"ו, וברוב בכייתי נפל לבבי שאשוב לביתי ואקח לי ללמוד במסירות נפש ויעבור עלי מה! וכשבאתי לביתי, פתחתי ספר, ונפתח לפני הרא"ש על מסכת מקואות, ואמרתי מוכרח אני ללמוד זה הלימוד ולגומרו, אפילו במסירות נפש, וישבתי ללמוד במסירות נפש גדול, וטעמתי ממש טעם מיתה בכל דיבור, ואמרתי יעבור עלי מה, אפילו תצא נפשי ח"ו, אגמור זה הלימוד. ואחר שגמרתי זה הלימוד במסירות נפש גדול, הטעים לי ה' פתאום אור מתוך וטעם נפלא ונהפך לבבי לאיש אחר, "וכתבתיו זאת" מסיים בעל "שומר אמונים" את דבריו, "לחוק לביבות דורשי ה', שבאמת אין שום הסתר בעולם, ולא נבראו ההסתרות רק כדי לשברם." (שומר אמונים)

פעם הגיע אל המשגיח רבי נתן ווכטפויגל זצ"ל יהודי שהיה שרוי במצב רוח קשה מאוד, הוא איבד את כל שמחת החיים שלו וסבל מהרבה דמיונות איך שאנשים רודפים אותו. המשגיח לא נכנס לויכוח עמו, ואמר לו אף על פי כן אל תתפעל! תמשיך הלאה! טען אותו אדם שיש לאנשים טענות וקפידות עליו, אמר לו המשגיח "אין מישואו כמוני שיש עליו טענות וקפידות שנים ארוכות, ואני לא מתפעל וממשיך הלאה". אם הייתי נעצר ומתפעל ממה שאומרים לי, הייתי כבר מזמן שבור ורצוף לרסיסים, אסור להתפעל ואסור להיעצר, "תמשיך הלאה". טען לו הלה: "אני לא מסוגל להתפלל". ענה לו המשגיח גם לי יש מצבים שאני לא מסוגל להתפלל, ואילו הייתי מספר על כל החולשות שלי למישהו, היו מזמן "זורקים" אותי. "לא להיבהל ממצבים, לא להתרגש, לא להעצר. לעם ישראל יש כח לעבור את כל המצבים, עם גבורה עצומה, בלי להעצר וכלי להפסיק, והעיקר לשמור על הרוח". יעץ לו לעסוק במשהו לטובת הכלל וכך לא יחשוב כל כך הרבה על עצמו, וזכות הרבים תעמוד לו לזכות לישועות, הוסיף המשגיח ואמר: "...הניסיון הוכיח שההצלחה בלימוד יש לאלו שאין להם ספקות ולא בורקים ומשקרים כל הזמן "אני כן מצליח" "אני לא מצליח" "יש לי ראש טוב" "אין לי ראש טוב" "יש לי דרך נכונה או לא", מי שיושב ולומד ומתפלל לה, ולא חושב ומסתפק, הוא זה שמצליח." (לקט רשימת, אלוה ודימים הנוראים)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

פי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אליהיך בידך ושבית שבי:הצדיק רבי שלמה בלך הביא משם רבו, החפץ חיים: מובא בספרים, שמלחמה זו מרמות למלחמת היצר. לפי זה יבאר כך לשון המקרא, "כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אליך בידך", כלומר, אם אך תצא עליו למלחמה, מיד ונתנו ה' אליך בידך, שכן כל העיקר היא היציאה למלחמה בו. ולא עוד, אלא "ושבית שבי", שתשבה את השבי ששבה הוא ממך קודם שנלחמת בו, שכן השב בתשובה באמת, וזוונתיו נהפכות לו לזכויות. (פנינים משולחן גבוה)

ותפש בו אביו ואמו והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו: פעם נכנס תלמיד חכם צעיר לפני רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, ופתח עמו בדברים, במהלך השיחה, סיפר לו כי הוא עוסק עתה בלימוד, פרק "בן סורר ומורה" שבמסכת "סנהדרין" כששמע זאת רבי יחזקאל, אמר לו הבה ואספר לך מעשה נורא, שאירע עמי, כאשר כיהנתי כרב ברוסיה, יום אחד באה אלי אשה וביקשה "רבינו, תתפלל נא בעדי, שבני ימות" ! נודעו עתי לשמוע את בקשתה החריגה והמוזעזת, סיפר רבי יחזקאל, ואז פתחה האם, והסבירה את בקשתה התמוהה, בן יחיד לה, ועתה קיבל צו גיוס לצבא הרוסי, ביודעה את המכשולות והנסיונות שיעמדו בפניו, חוששת היא פן ישל, וייצא לתרבות רעה, ולכן מבקשת, שהרב יתפלל, כדי שימות עכשיו כיהודי כשר וטהור, בטרם תיטמא נפשו בעבירות, רבי יחזקאל אברמסקי ביקש להרגיע את רוחה, ותוך כדי שהיא משיחה את ליבה, התברר לו כי האשה כבר לא צעירה, ומודעת לכך שזוהו בנה יחידה, ולא יהיו לה עוד ילדים, אך למרות הכל, החשש הנורא, פן ייצא הבן, לתרבות רעה, הביא אותה להחלטה, כי העצה היחידה היא, לבקש מהרב, שיתפלל, שבזאת העולם ישול את נפשו של בנה מחמד נפשה, אף שתישאיר בודדה, ובלבד שלא יעמוד הבן בנסיונות שעלולים להפילו לבאר שחת, האם הזילה דמעות כמים, רבי יחזקאל, בכך יחד עמה, ובסופו של דבר, אמר, במקום להתפלל, שימות הבן, נתפלל כולנו, שיחיה, ושיעמוד בנסיונות, ויישאר יהודי כשר, ואכן כך הווה, התפילה ממעמקי הלב בקעה וקיעים, ואותו צעיר היה מן היחידים, שזכו שגם לאחר שהתנגיסו לצבא, והישלטו בין ארצות ועמים, ובין חיילים נכרים וגסי לב, שמרו על יהדותם ונשארו יהודים נאמנים וכשרים, סיים רבי יחזקאל אברמסקי את סיפורו, ואמר באותה שעה חשתי, כאילו עמדה לנגד עיני, תמונה חיה ומחשית, של מה שנאמר בתורה, על בן סורר ומורה, שנהרג על שם סופו, "ותפש בו אביו ואמו והוציאו אותו אל זקני עירו" ההורים בעצמם, אשר מי כמוהם חשים אהבת אב ואם, לבנם, מתגברים על האהבה הטבעית, ביודעם כי בנם עתיד לצאת לתרבות רעה, ולאבד חיי הנצח, ומבקשים לנהוג בו את הדין של "ימות זכאי ואל ימות חייב". (טלוי אורות)

לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דוד עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם: על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שבר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך: שני טעמים נתנה תורה למצות "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'". ומדוע לא היה די בטעם הראשון "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים", שהוצרכה להוסיף טעם שני "ואשר שבר עליך את בלעם לקללך". ועוד, הלא דבר פשוט הוא שמאנשים שפלים ונתעבים לא דורשים הצטינות בדרך ארץ ומידות טובות. אס"כן היאך נתבעו בני עמון ומואב על ששכרו את בלעם לרצח עם, ובנשימה אחת גם על שלא קידמו אותם בלחם ובמים, שהוא ענין של הליכות דרך ארץ גרידא. אלא ששני הטעמים תביעה אחת היא - "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים". וכי נתנסו להצטרך בתואנה שלא היה לכם די ממון, לקדם ולכלכל מליוני איש בלחם ובמים, אס"כן כיצד הוצאתם ממון כה רב על שכירת בלעם לקלל את ישראל. (המניח מרובנא, פנינים משולחן גבוה)

סיפור מההפטרה

בְּשִׁעַף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָּנַי רָגַע מִמֶּךָ וּבְחֶסֶד עֹלָם רַחֲמֶיךָ אָמַר גְּאֻלְךָ ה': סִפַּר רַבִּי יִצְחָק זִילְבֶּרְשְׁטֵיין שְׁלִיט"א, סִפּוּר שִׁמְמַחֵשׁ שְׂכָרִי לְקָרֵב טוֹעִים לַיהוּדוֹת, אֵין צוֹרֵךְ לְנַקוּט דוּקָא בְּפַעֲלוֹת גְּדוּלוֹת וּכְבִירוֹת. לְפַעְמִים דִּי בְּמַעֲשֵׂה קֶטַן כְּדִי לְגַרוֹם לְאִנְשִׁים לְשַׁנּוֹת אֶת דַּרְכָם, עַד כְּדִי כֵךְ שִׁיחַפְצוּ בְּגִין זֹאת לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה. אִישׁ חֶסֶד יָדוּעַ מְבַנֵּי בְּרַק הַגִּיעַ לְשׁוּיָץ לְסִיעֵי לְמִשְׁפָּחָה מְהָרָץ שֶׁשֶׁהִתְהַה בְּשׁוּיָץ לְרַגְלֵי נִיתוּחַ. בְּמַלּוֹן נִפְגַּשׁ עִם זֶז הַזְּרִים חֲרָדִים וּבַת. כְּדַרְכּוֹ הָאִיר לָהֶם פָּנִים לְמֵרוֹת שְׁלֵא הַכִּירִם, הַתְּעַנְיִין אִם חֶסֶר לָהֶם דְּבַר מָה וְעָלָה לְחַדְרוֹ. כְּאִשֶׁר הַחֲשִׁיךְ הַיּוֹם, הוּא פּוֹגֵשׁ שׁוֹב בְּלוֹבֵי אֶת הַזְּרִים וּבַתָּם, אֲבָל הַפַּעַם הֵם הֵיוּ כְּבָר עִם הַמְּזוּדוּת. הַשְּׁלִישִׁיָה נִמְנָמָה עַל סְפּוֹת הַלוֹבֵי, וְכַפִּי שֶׁהֵבִינִי הֵם הַתְּכוֹנְנִי לְעֵשׂוֹת שֵׁם אֶת כָּל הַלֵּילָה. וְשׁוֹב בְּמַאוּר פָּנִים מוֹפְנֵן, שׁוֹאֵל אוֹתָם מְדוּעַ הֵם שׁוֹהִים בְּלוֹבֵי, וְהַלְלוּ הַשִּׁיבֵו שֶׁהִטִּיָּסָה שְׁלֹחַם לְיִשְׂרָאֵל הֵיא לְפָנֹת בּוֹקֵר, וְכִדִּי שְׁלֵא יִצְטָרְכוּ לְשַׁלֵּם לֵילָה נוֹסָף, הַחֲלִישׁוֹ לְעוֹזֵב כְּבָר אֶת הַחֹדֵר "אֵנִי לֹא מוֹכֵן שְׂאֵתָם תְּהִיוּ בְּלוֹבֵי, בְּלִי אוֹכֵל, וְאֵנִי אֶעֱלֶה לְחַדְרֵי וְאִשְׁבֵּ לְאֲכֹל לְבָד", הַבְּהִיר הָאִישׁ, וְלֹא נָתַן לָהֶם הַרְבֵּה זְמַן לְחֻשׁוֹב, הוּא עָלָה לְחַדְרוֹ, וּבַתּוֹךְ זְמַן קֶצֶר יָרַד מַשֶּׁם, וּבִידֵי מַגֵּשׁ עִם עוֹגִיּוֹת וּשְׂתִיָּה, כְּמַה חֲפִיסוֹת שׁוֹקוֹלֵד, וּמְעַדְנִים נוֹסְפִים. הַמִּשְׁפָּחָה הִיתָה נִרְגָּשֶׁת מְהַתִּיחֶסוֹתוֹ הַגְּלַבְּתָה שֶׁל אִישׁ זֶה, וְהַשְּׁבִיעוּ אֶת נַפְשָׁם מִהַמְטַעְמִים שֶׁהִגִּישׁ לָהֶם. הוּא יִשֵּׁב אִיתָם, עוֹרְדִם וְחִיוִקִם בְּדַבְרֵי אֲמוֹנָה, מְבַלִּי שִׁירַע לְאִיוֹ מִטְרָה הַגִּיעוּ לְשׁוּיָץ, וְלֹא יָדַע אֶת שֵׁם וּמְקוֹם מְגוּרֵיהֶם בְּאַרְץ, הוּא כִבֵּשׁ אֶת לִבָּם, וְהֵם יִשְׁבוּ מֵרוֹתְקִים לְמִקוֹמָם. בְּשִׁלֵּב מְסוּים עָלָה הָאִישׁ לְחַדְרוֹ, וְהֵם יִצְאוּ לְשֵׁרָה הַתְּעוּפָה וְחֹזֵרוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל. כְּעַבּוֹר מִסְפָּר חוֹדְשִׁים מִתְקַבֵּלֶת הַזְּמַנָּה בְּבֵיתוֹ שֶׁל אִישׁ הַחֶסֶד, וּמְגַלָּה לְהַפְתַּעְתּוֹ כִּיתוֹב בְּרֹאשׁ הַהַזְמַנָּה, שְׁבוּ נֹאמֵר שֶׁהוּא אֵין... מַחֲוֹתָן הִרְאִישׁ בַּחֲתוּנָה זֹאת... הוּא הֵיא בְּטוֹחַ שֶׁמְדוּבָר בְּטַעוּת. עוֹבֵר יוֹם נוֹסֵף וּמִתְקַבֵּלֶת שִׁיחַת טַלְפּוֹן, וְהָאִישׁ שֶׁמְעַבֵּר לְקוֹ מוֹדֵהָ כְּאִבְיָה שֶׁל הַכֹּלָה, וּמִצִּיּוֹן, שְׂאִישׁ הַחֶסֶד שֶׁלָּנוּ, הוּא מַחֲוֹתָן הִרְאִישׁ בְּשִׁמְחָה, וּמִסְבִּיר: "הַנְּסִיעָה לְשׁוּיָץ, הִיתָה בְּנִסְיֹת מְאֹד לֹא סִימְפִּטּוֹת, הוּא אוֹמֵר. הַבַּת שֶׁלָּנוּ, שִׁישְׁבָה לְצִדְנוּ, יָרַדָה מִן הַדֶּרֶךְ, בַּחֲלָה בְּחַיֵּי תוֹרָה, וְכֵל מֵאֲמִצִּינוּ לְהַחְזִירָה אֶל הַמְּסִילָה הַיִּשְׁרָה עָלָי בַּתּוֹהוּ, עַד שֶׁבְּשִׁלֵּב מְסוּים הֵיא גַם יָרַדָה מִן הָאַרְץ, הַגִּיעָה לְשׁוּיָץ, וְהַחֲלִישָׁה לְהִינְשָׂא, לֹא עֲלִינוּ, לְגוֹי, הַעֲנֵנו לְשׁוּיָץ לְנִסְיֹת, בְּפַעַם הָאַחְרֹנָה, לְשִׁכְנַע אֶת בַּתְּנוּ שְׁלֵא תַעֲשֶׂה אֶת הַעֲדֵד הַנּוֹרָא הַזֶּה. שִׁכְרָנו חֹדֵר בְּמַלּוֹן הַשׁוּיָצִיר, וְשֶׁהִינוּ בְּמִשְׁךְ כְּשׁוֹבְעִים יָחַד עִם הַבַּת, אֲבָל בְּשׁוֹם אוֹפֵן לֹא הִצְלַחְנוּ לְהִנְיָא אוֹתָה מִמַּחֲשָׁבָה הָאוֹוִילִית. כָּל פְּרִטֵי הַחֲתוּנָה כְּבָר הוֹשְׁלָמוּ, וְהַתְּכַנְיָת הִיתָה שֶׁהִיא תַחֲזוֹר עִמָּנוּ אֶרְצָה, כְּדִי לְקַחַת אִיתָה אֶת חֲפְצֵיהָ, וְתַחֲזוֹר לְשׁוּיָץ לְהִינְשָׂא לְגוֹי הַהוּא. בְּמִשְׁךְ כָּל הַזְּמַן שֶׁהִינוּ בְּמַלּוֹן, אֵף אֶחָד לֹא הַתְּעַנְיִין בְּנוּ וּבְגוֹרְלָנוּ. אֶתָה הִיתָה הִרְאִישׁוֹן שְׁלֵא רַק שׁוֹחַחַת עִמָּנוּ, אֲלֹא גַם עֵשִׂית עִמָּנוּ חֶסֶד גְּדוֹל, הַעֲנַקְתָּ לָנוּ מִשְׁלָךְ, וְהַתְּחַלַּקְתָּ עִמָּנוּ בְּמַאֲכִלֶיךָ. כָּל זֶה הַשְּׁפִיעַ מְאֹד עַל הַיִּלְדָה. בְּדַרְכָּנוּ לְאַרְץ הֵיא דִּיבְרָה בְּהַתְּפַעֲלוֹת עַל רוּחַ הַלֵּב שְׁנִילִית כְּלַפִּינוּ, וְעַל הַרְצוֹן הָאֲמִיתִי הַמְּפַעֵם בְּךָ לְסִיעֵי בִידֵי כָּל בֶּן אָנוּשׁ. בְּכָל מִשְׁךְ הַטִּיסָה מְשׁוּיָץ לְאַרְץ הֵיא דִּיבְרָה וְדִיבְרָה, וְנִיִּצְנִי הַחֲרַטָּה כְּבָר נִיכְרוּ בַּהּ בְּאוֹפֵן בּוֹלֵט. כְּאִשֶׁר נַחַתְנוּ בְּאַרְץ, בְּשִׁלָּה אֲצִלָּה הַחֲחִלְטָה: "אִם כֵךְ נִרְאָה יְהוּדִי חֲרָדִי, אֵנִי לֹא אֶתְחַתֵּן עִם גּוֹיִים! אֵנִי וְרַעֲיִיתִי לֹא הָאֲמָנוּ לְמַשְׁמַע אוֹזְנֵינוּ, לֹא יִכּוֹלְנוּ לְהָאֲמִין שְׁנוֹשְׁעֵנוּ מִהַצָּרָה הַגְּדוּלָה הַזֶּה, אֲבָל הֵיא חוֹרָה עַל הוֹדְעָתָה בְּשִׁנִּית, וּבְאוֹתוֹ מְעַמֵּד הֵיא נִטְלָה אֶת הַפְּלֶאפּוֹן הַוּדִיעָה לִּחְתוֹן הַגּוֹי שֶׁהִיא חוֹרָת בַּהּ מְכַל הַעֲנִיָּין, הַהוֹרִים הַמְּשִׁיכוּ לְסַפֵּר לְאִישׁ הַחֶסֶד עַל תְּקוּפַת הַהִסְתַּגְּלוֹת שֶׁל הַבַּת לְחַיֵּי הַחֲדוּשִׁים, כִּיִּצַּד הַחֲלָה מַחֲדֵשׁ לְשִׁמּוֹר מַצּוֹת בְּקַפְרֻנּוֹת רַבָּה, וְלְהַתְּפַלֵּל בְּרִגְשׁ, וְכַעֲבוֹר מִסְפָּר חוֹדְשִׁים מְאֹד חוֹרְנֵן מְשׁוּיָץ הֵיא זְכַתָּה לְהַתְּאַרֵם, לְשִׁמְחַת כָּל קְרוֹבֵי הַמִּשְׁפָּחָה, עִם בַּחוּר חֲרָדִי מִמִּשְׁפָּחָה טוֹבָה. וְמִי מַחֲוֹתָן הִרְאִישׁ בְּשִׁמְחָה זֹאת אִם לֹא אֶתָה? - נַחֲנֵקוּ הַזְּרִים בְּכִלִּי. (עֲלִינוּ לְשַׁבַּח)

ועל הכל...

"פרפראות"

מעשה ב"חסיד" שוטה, שהחשיב עצמו למדקדק בהלכה. והנה פעם אחת בהיותו בין אנשים רבים, ראה ביניהם אדם ננס. נזכר אותו החסיד בהלכה הכתובה בשלחן ערוך (אורח חיים סימן רכה סעיף ח), שמברכים ברכת "משנה הבריות" על אדם שנולד כושי או ננס וכדומה. אמר החסיד בלבו לא כל יום מודמנת ברכה כזו לידי, מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה, לכן אקיימנה בשמחה ובהתלהבות, וברב עם הדרת מלך. מיד נדחק בין הקהל, רץ ותפס את אותו הננס כמו לולב, והגביהו בידי לעיני כל, וברך בקול רם ובדבקות עצומה ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם משנה הבריות! אוי לו לחסיד שוטה, שהפך מצוה לרציחה, ומרב סכלותו, אבד במצותו את חלקו בעולם הבא.

(דעת תורה למהרש"ם בפתיחה ל"ד.)

"ענין של טעם"

טעם למה לא תוקעים בשופר בערב ראש השנה, כתב רבי שלמה קלוזנר, בספר "חכמת שלמה" (סימן תקפ"א), לפי שבראש השנה מברכים "שהחינו" על השופר ואם היו תוקעים בכל יום מימי אלול, ולא היו מפסיקים בערב ראש השנה, לא היה שייך לברך "שהחינו" על התקיעות בראש השנה, כי אין זה דבר חדש, שהלא אף אתמול תקעו.

"מפי כתבם"

עלינו לדעת ולהאמין, שכפי שיש בגשמיות אוכל סינטטי, שיש לו טעם וריח של תפוח אך הוא לא נתן כח, לא בריאות ולא חיות לאדם - כך ביהדות יש "יהדות סינטטית"! אדם יכול לנהוג כיהודי במשך שבועים שנה, לקיים את כל מצוות התורה, ובמידה מסוימת - היהדות שלו היא לגמרי סינטטית ואין לו נשמה שתחיה אותו. ובמילים אחרות, לכל דבר בעולם יש גוף ונשמה. זה לאו דווקא מושג יהודי - כל אחד יודע שכשאדם מת, הגוף נשאר אותו דבר ורק הנשמה מסתלקת. וגם אם הנך רואה אדם לפניך, אין פירושו שהוא חי. כי הגוף צריך נשמה, חיות. ההבדל העמוק בין אמיתי לסינטטי הוא, שתפוח טבעי גדל על עץ ויש לו נשמה המחיה אותו. ולכן דבר סינטטי לא יצמיח, כי חסרה לו הנשמה שמחיה ומצמיחה אותו. חז"ל אומרים: "על שלשה דברים העולם עומד - על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" (אבות פ"א מ"ב) - שלושת המצוות הללו הן הנשמה של היהדות בכלל ושל כל יהודי בפרט. יהודי יכול לנהוג כיהודי - לאכול מצוה, לשמוע תקיעת שופר ולקיים את כל מצוות התורה, אך אם הוא אינו לומד תורה - זו יהדות סינטטית. יהדות ללא לימוד תורה, היא יהדות ללא נשמה. לחיות ללא תפילה, אלה חיים ללא נשמה. לחיות בעולם ללא גמילות חסדים, אלה חיים ללא נשמה. על שלושת דברים אלו העולם עומד - כי ללא שלושת דברים אלו האדם הוא "סינטטי", אין לו נשמה. חסר לו בחיות ובנצחיות. (רבי שמשון פינקוס זצ"ל.)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן פירות המותרים באכילה, שעל ידי מחשבה לבדה יאסרו הפירות אפילו בהנאה?

תשובה: באילן מאכל שנטעו אדם מתחילה לגדר או לבנין או לעצים, וניכר שאינו לצורך אכילה, שפטור מן העורלה, וכשחושב עליו אחר כך טרם הגיע סוף שנה השלישית משעת נטיעה, לאכילה, חייב בעורלה, (כמו שטובא בתחילת המשנה בעורלה ובשו"ע י"ד סי' רצ"ד סעיף כ"ג) (שערי שלום)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אל תהי חכם בדברים, אך היה חכם במעשה. (כתר חוכמה)

לא תשאל עצה רק מהמוחזק בשלשה. אוהב, חומל, ונאמן. (כתר חוכמה)

החכם דואג על דבר שהוא יכול לעשות, הכסיל דואג על דבר שאינו יכול לעשות. (עיקרי אמונה)

מספורי המגיד

"הזכמות יהונתן"

פרק ב' "קנאות לא במקום"

[ח"ב] "מסירות נפש עבור פדיון שביים".

תקציר: לל יהונתן אייבשיץ ישנה תבחרתא בשם ר' פינחס אברך עילוי תוסס מאד ששקוע מאד בלימוד, אך קצת לא מאוזן בנפשו, באחד הימים תוך כדי לימוד גילה אותו אברך כי שיקוף ע"ז נורא נשקף מבעד חלון בית הכנסת, מאותו רגע לא נחה נפשו, הוא מדמה בנפשו כי כל הלימוד שלו הולך לחיצונים, מאותו רגע הוא נהפך סהרורי, הוא לא מסוגל להתרכז בלימוד, כל מוחו נתון בביעור הע"ז מהעולם, ר' יהונתן מנסה להרגיע אותו ולהמעיט מערך העבין כדי למנוע אסון כבד אם חלילה וחס יעשה מעשה נאל לנתץ את הע"ז, הוא מצליח במעט, כלפי חוץ הוא נרגע אך בלב פנימה חגש סער, איך אפשר להותיר כזו שיקוף שמכשיל את הרבים ומרבה את כוחות הטומאה בעולם. הוא מחשב איך להוציא לפועל את תוכניתו בלי שאיש יתפוס את הדבר.

מרגע שגמר ר' פינחס אומר בלבו לעשות מעשה, נעשה "בריה חדשה" הוא הסתיר את תוכניתו הנועזת מחברו הטוב כדי שלא יעמוד לו לרועץ. הוא נעשה אדם מסתורי שפועל הכל בחשאי. כקצין מאומן ביותר במלאכת המודיעין ישב שעות על תכנונים אסטרטגיים כדי להוציא את התוכנית שלו על הצד הטוב ביותר.

לאחר סריקות ממושכות שעשה משך תקופה ארוכה הגיע למסקנה כי בשעה 4 לפנות בוקר הוא הזמן הנכון לביצוע זממו. במשך תקופה ארוכה בדק היטב ומצא כי בשעה זו העיר שוממת וריקה, אלו שמאחרי שבת במסבאות הרבות שבעיר כבר הלכו לנום שעה שעותיים קודם לכן, מגורשים ע"י בעלי המרחח מהלכים מתנוודדים מרוב אלכוהול ששתו, ואילו משכימי קום עדיין לא הגיעה שעתם. אין שעה כשרה יותר לביצוע הפעולה החשובה, הסיק לעצמו בסיפוק רב.

אותו יום היה ר' פינחס מלא שמחה עצומה שמתקרב הרגע בו יושמד הפסל המשוקץ שמטיל את חיתתו עליו זה תקופה ארוכה. אותו יום היה הלימוד מרומם ביותר, הוא היה ערני בלימוד כבימים עברו ואף יותר מיכן, לשמחתו הרבה של ר' יהונתן שלא מעט נואש מהלימוד עמו. אם היה נופל בדעתו מהי סיבת השמחה, היה מסיר את החיך הרחב שנסוך היה על פניו הקדושות. לרגע קט לא עלה בדעתו כי החברותא שלו גמר אומר באותו לילה לבצע את זממו, אם היה יודע זאת היה מסיר ממנו את המחשבה המטורפת.

האם ר' פינחס אמן הביצוע עשה מלאכת ביון טובה לשמה? נראה שלא. ידיעה קולוסאלית [נחוצה ביותר] אמורה הייתה לגרום לו לא לבצע את זממו, אם היה חושב עליה לא היה יוצא למשימה זו, או משנה את אופן עבודתו. אלא שר' פינחס שאמנם אברך חכם ובעל מחשבה מעמיקה, כשל הפעם באי חשיבה מספקת סביב המבצע שנטל על עצמו. כל החשש שלו היה להיתפס בשעת מעשה, אבל אם איש לא יראנו בשעת מעשה נראה היה לו כי מעשהו עבר בהצלחה מרובה. הוא לא חשב לרגע אחד על ההשלכות האינפורמטיות שעלולות להיות כאשר יתגלה למחרת כי הפסל נותץ, על מי יטילו את האשם? האם על אחד מתושבי העיר הנוצריים שאדוקים בע"ז שלהם שחיללו את הפסל, הרי זה לא יתכן?! אם היה משקיע מעט מחשבה היה עליו לחשוב על גניבת הפסל שעשוי מכסף טהור דחוס ושוויו נערך במאות אדומי זהב, דבר זה יכול היה להטיל חשד על כנופיות הגנבים שרובם ככולם נוצריים אך לא בוחלים מלסחור בחפצי ע"ז [בכך עשו חסד של ממש לכיסם] לא אחת אירע שגנבו מבתי תיפלות נוצריים חפצי נוי יקרים כולל משמשי ע"ז (הם לא חילקו בעניין) לכן היה עליו לקחת את הפסל מהמקום לאחר שריסקו ולהטיל את שבריו לנהר שזרם לא הרחק ובכך להעלים ראיות, אך מחשבה זו לא עלתה במחשבתו כלל, סבור היה שדי בניתוח הפסל, בכך ביטלו מן העולם ומערתה לא יפריע לו עוד ללימוד התורה.

בשעה 3 וחצי לפנות בוקר יצא ר' פינחס מביתו כשבאמתחתו גרזן מלוטש, לפני שיצא נשא תפילה חרישית שחפץ ה' יעלה ביזו ויאבד גילולים מן הארץ ובעזר ה' יתקיים בקרוב מה שמבקשים עליו בכל יום "להעביר גילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתו" בצעדים מהירים וחרישיים התקרב אל הפסל שעמד כל כנו גבה קומה ורחב גרם, על חזהו הענק ועל ראשו היו פזורים כמה צלמים ענקיים של שתי וערב, ידו הונפה מעל הפסל ובמכה חזקה חתך את ראשו במחי יד אחת (וכיון על עריפה כעגלה) הראש הכרות נפל מטה והשמיע רעש חזק מדי שהפריע את דממת הלילה שנישא למרחקים.

ברגע הראשון נבהל ר' פינחס מאד, מי יודע אם הרחוב השקט לא יתעורר עתה מהרעש הבלתי צפוי, ברם השקט העמוק לא הופרע, נראה כי אנשי העיר שקועים בשינה עמוקה "משמים מסייעים לי" חשב ר' פינחס לעצמו בסיפוק.

מספורי המגיד

האם איש מכל תושבי העיר לא שמע? לא בדיוק! לא הרחק מהמקום ישב בחצרו שומר העיר, יאנוש בלורין שצורתו החיצונית זעקה כי הוא מאנשי הנפילים, יודעי דבר סיפרו שביכולתו להרוג חזיר בר במכה אחת, לפני כמה רגעים קם משנתו העמוקה, בעוד שעה אמור הוא להתחיל את משימתו, לסרוק את רחובות העיר שעדיין שקועים בתנומה, כדי לוודא שגנבים שחותרים בשעות אלו, אינם מנסים לפרוץ לבתים או לחנויות, ביזו האחת החזיק את כוסית הוודקה שאמורה הייתה למסוך אנרגיות חיוביות לפני עבודתו הקשה.

לפתע שמע רעש חזק למדי מהרחוב הסמוך כאשר חפץ כבד נפל ארצה וצלצול הנפילה הדהד למרחקים, כעת היה ער לחלוטין, הוא חש את האדרנלין זורם בעורקיו, עתה יש משמעות לתפקידו המשעמם, אם ימהר אולי יתפוס את הגנבים באמצע המשימה, הוא לבש בחופזה את בגדי הנוטר מצויד באלה כבידה וסכין ציד ארוכה ומושחזת לעשות נקמה בפורעים.

כשהגיע אל המקום נפער עיניו בתדהמה עצומה, הוא ראה לנגד עיניו הנדהמות אדם בעל זקן עבות מחזיק בגרזן מלוטש כשהוא מכה ללא רחם ב"פסל הקדוש" ומנתצו לרסיסים. מהפסל כבר כמעט לא נותר דבר, עלוב היה למראה וזועק לעזרה.

זעקה נחרת יצאה מגרונו: "יהודי ארוך, כיצד העזת לחלל את הפסל הקדוש שלנו, בן מוות אתה, על המעשה הנועז שעשית, על המוקד יעלו אותך במהרה במרכזה של העיר כיאה לקרימינאל מחוצף שכמוך".

כששמע ר' פינחס את הקולות נחרד הוא הסתובב לאחוריו וראה לחרדתו את שומר העיר אווז בסכין שלופה ביזו כאומר לשסעו כגדי.

הוא תפס את ר' פינחס שהיה הלום מההפתעה המחרידה עד שאיבד את עשתונותו, יאנוש מיהר לאזוק את הפושע שתפס ובזריזות העבירו לרשות הכמרים של הכנסיה בה אירע "הפשע" הכמרים היו מזועזעים עד לעמקי נשמתם הטמאה מהחוצפה היהודית לחלל את "הפסל הקדוש" הם לא שקטו ולא נחו לרגע עד שעשו לו "משפט שדה" קצר התקבלה בו החלטה פה אחד: הפושע ישרף על המוקד במעמד כל אנשי העיר "למען ישמעו ויראו ולא יזידון עוד".

השמועה פשטה בעיר כאש בשדה קוצים, לומדי בית המדרש נחרדו לשמוע כי האבך היקר ר' פינחס עומד לסיים את חייו בצורה כה אכזרית, אם האברכים בכללותם היו מוכי הלם וחרדה מהפסק האכזרי, הרי שכאבו ואבלו של ר' יהונתן היה עד עומק תהומות הנפש, שעות ישב וביכה את גורלו של חברו היקר וקשה היה לו לסלוח לעצמו, שלא היה ער דיו למחשבות המחרתיות שהתרוצצו בקרב חברו היקר.

כינוס אברכים שלא מן המניין נערך באותו יום בבית המדרש, החלטה נפלה לעשות כל מאמץ לשחרר את האבך מהכלא ולהסיעו מהעיר כדי שלא ינקמו בו. שני אברכים ששלטו בשפת המדינה התייצבו אצל ראש הכנסיה סטיפן פולבר כומר מושחת מאד וחמץ גדול שהעשיר את נכסיו במבצעים חשאיים שאין המקום לדבר עליהם, הם דיברו איתו על "תכלית אהודה" אך הפעם התגבר החמץ על תאוות הממון, הוא הודיע להם כי נעשתה עבירה כה חמורה שאין לה כפרה רק במיתת שריפה ולפיכך הפעם אין כל כיון להצלה.

האברכים יצאו חפויי פנים מביתו, אך עתרו לבקר את חברם בטרם הוצאתו להורג, לבקשה זו נעתר הרשע, לא לפני ששקל על כך טבין ותקילין. הם נכנסו לכלא הטחוב שהיה מחניק והשהיה בו עיניו מחורד, הם פגשו את חברם נפול פנים מאד, הוא בוש להסתכל בעיניהם, לאחר שהבין את גודל טעותו, האברכים ניסו לנחם אותו במאמר חז"ל "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים" למרות שכל המאמצים עד עתה כשלו אין הם מתייאשים מן הרחמים, רחמי ה' גדולים הם וכיון שעשה זאת למען קדושת שמו יתברך בלי כל נגיעות על כן מאמינים הם שלא נגעלו שערי רחמים.

בעת שיצאו מכלאו פגשו את יוהן מורייס אחד הסוהרים הבכירים שהיה תאב צבע ביותר ואהבתו לבצע לא ידעה גבולות, אצלו לא הייתה נקיפת מצפון לשחרר גם אסיר איום שניתן את הפסל "המקדש ביותר", כמובן שלכזה מבצע שחרור יש סכום בהתאם לרמת הסיכון הגבוהה, כשראה הסוהר את קבוצת האברכים יוצאת מחדר המעצר, הסיק בשכלו הישר שהם יעשו כל מאמץ לשחררו, הוא רמז להם שהוא מוכן לפגוש אותם באישון לילה באיזה מרתף מרוחק כדי שלא יעלה חשד עליו, עליהם להיערך לשחרור בהתאם למחיר שישיית עליהם כדת וכדין.

באישון לילה נפגשו הצדדים, הסוהר הגיע מוסווה לחלוטין כדי שאיש לא ידע מי הוא, לאחר שנעל את החדר בכמה מנעולים ועשה סיור מקיף במקום שאיש אינו מאזין לו חלילה, הגיע אל התכלית.

מספורי המגיד

"דעו לכם כי יש לי גישה לכל התאים הנעולים של האסירים בבית המעצר, יש לי תכנית מסודרת כיצד להבריא את חברכם האסור בחדר המעצר ובקל להצילו ממות בשריפה, ברם מבצע כזה מסוכן הוא ביותר לי על כן אין אני מוכן להסתכן בפחות מ-10000 רובל כסף טהור, אם תתנו לי עד לערב הבא את הסכום הנ"ל אוציא לכם את חברכם, אבל אם תתמהמהו, דעו לכם כי גזר הדין יהיה למחרת היום, לא יהיה לאיש את היכולת למנוע את הפסק שיתבצע בעיבורה של עיר כשכל תושבי העיר מוזמנים לטקס ההוצאה להורג.

"ואם חברנו יצא מהמאסר האם לא יהיה דמך בראשך כסוהר אחראי עליו, למה תסכים למות במחיר זה?? שאל אותו אחד האברכים החריפים שחשש מתרגיל עוקץ.

ובכן בחדר הזה בו נמצא חברכם ישנה חתירה נסתרת בקיר באופן שגוף רזה כשלו יוכל לצאת ממנו, אם כי לא בשופי, אני כבר אצור מצג שווה בו יראה כי האסיר הצליח בכוחות עצמו לחצוב עם כלים שהיו מצויים לו (אף שגם על זה יעשו חקירה ודרישה מי הגניב לו כלי עבודה, אבל בזה אפשר להאשים עוד כמה וכמה אנשי צוות והאשמה לא תיפול בהכרח עליו). אבל הוא שב והדגיש כי הוא נוטל סיכון גדול מאד רק שהוא בר סיכוי ולפיכך הדרישה בהתאם.

כששמעו האברכים את הדבר אמרו בלא היסוס שיעשו כל שביכולתם לגייס את כל הסכום הנ"ל בפרק הזמן הקצוב, הם אפילו לא חשבו על הסיכוי הקלוש, גם אם יצליחו לעבור בבתי כל תושבי העיר ואף אם כל אחד מהם יתן רובל שלם (סכום כסף גדול בימים של אז) עדיין יהיו רחוקים מהסכום, אבל יהודים כשנרתמים לקיים מצוות פדיון שבויים למיתה אין ההיגיון מנחה את דרכם, אש קודש מלהטת את אבריהם, וכי מילתא זוטרתא נטלו על עצמם להוציא את אחד מגדולי הצדיקים והלמדנים של העיר ממות בטוחה, בקל הם מצילים גם את כל המשפחה שתפול חלילה. על כן נמנו וגמרו שכל אחד יתן מעבר ליכולות.

הם הגיעו אל בית המדרש וסיפרו לכל אברכי ולומדי הישיבה כי יש צורך דחוף להשיג סכום של עשרת אלפי רובל כסף טהור עד למחרת בלילה, באם חלילה וחס לא יעמדו במשימה הרי שחלילה וחס נגזרה על רב פינחס מיתה משונה מאד.

כששמע רב יהונתן את הדבר רץ תיכף אל ביתו הישר למקום המסתור, הוא הוציא את הכספת הקטנה בה מונחת הייתה כל הנדוניה שלו שהכילה את מלוא סכום, עתה יוכלו לקיים את המצווה בשלימות, למזלו הטוב פגש את הגוי שהגיע כדי לרחרח אולי כבר יש את כל הסכום, הוא מסר לו את מלוא הסכום והלה הבטיח לו כי הוא יוציא אותו באישון ליל ועליהם לסדר לו תכנית בריחה עוד באותו לילה לארץ אחרת.

עוברות שעות, והאברכים שיצא לרחבי העיר לקבץ את סכומי הכסף כל אחד הגיע עם צרור כספים שהתקבץ ביזו, התברר שכל אחד מהאברכים עשה את המאמצים המרבים כדי להגיע אל הסכום הנכסף, לאחר שספרו את הכספים התברר שבידי כל האברכים כמעט 8000 רובל, הם שאלו את רב יהונתן מה באמתחתו כדי להשלים את הסכום, ברם רב יהונתן סיפר לאברכים כי מסר כבר לידי הסוהר את כל הסכום ואין צורך בכל הסכומים שקיבצו.

האברכים היו נסערים, מה פשר הדבר, וכי המצווה תהיה רק שלך? לא יעלה כדבר הזה על הדעת כל אחד מאתנו רוצה להיות שותף במצוה הנכבדה, ועל כן טול את כל הכסף שאספנו ובקל תחשב המצוה של כולנו. ברם רב יהונתן היה נחרץ "איני נוטל שכר בעד המצוה, כבר קיימת מצוה זו ואינני מוכן למכרה בעד כל הון דעלמא" הוא אף לא היה מוכן ליטול סכום מסוים כדי שתהיה להם שותפות כל שהיא. עשיתי את מצוותי בשלימות ולא חשבתי לרגע לעשות בזה מסחר, על כן איני מוכן למכור חלקים מן המצוה לאחרים, פסק את פסוקו.

פלפול סוער התנהל בינם לר' יהונתן, האם ניתן לחטוף מצוה כללית ולנכס אותה לעצמו, והרי ישבו כל האברכים לאסיפה וקיבלו בהחלטה אחת כי כל האברכים שותפים במצוה, איש לא דיבר על כך שאם יש לאחד מהאברכים את היכולת לפדות שבכך יגמור העניין, מנוי וגמור היה בידם כי כל בני החבורה הם שותפים מלאים במצוה, וא"כ לא יתכן שיבוא אחד מהחבורה וינשל את היתר מהשותפות במצוה, ואם לא בחלקים שווים לכל הפחות שיהיה לכולם חלק מזער במצוה.

ברם ר' יהונתן אמר להם כי באמת כל השותפות נולדה בשל החשבון הפשוט שאין לאיש סכום זה, הוא לא גילה להם את הרז שיש באמתחתו את מלוא הסכום, אולי היה לו לומר להם לכתחילה, כי רוצה הוא לקחת את כל המצוה, ברם הוא לא רצה ליטול מהם את ההכנה למצוה שגם זו מצוה גדולה עד בלי גבול, וכן ההתרוצצות בחלקי העיר בבתי כל היהודים עשתה את כולם שותפים למצוות פדיון שבויים, ומי שנאנס ולא עשה מצוה עלתה המצוה ביזו. ממילא אין הם מקופחים בחלקם וגם להם יש חלק במצוה, אלא שהם רוצים ליטול ממנו את חלקו במצוה שהוא נתן לסוהר את כל ממונו, הוי אומר שהם רוצים שהוא ימכור את מצוותו בעד בצע כסף וכדבר הזה הוא לא יעשה לעולם.

חשש אבי הבחורה כי אב כזה ישפיע בהתנהגותו על חינוך הנכדים שיהיו בעתיד. השדכן הרגיע אותו באומרו, שאבי הבחור כבר שנים רבות אינו בין החיים. כך קם ונהיה השידוך. בהגיע עת החתונה, ראה אבי הכלה כי במזרח ליד החתן יושב איש פשוט. שאל את הנוכחים, מי הוא זה? ענו לו כי זהו אבי החתן...

בכעסו הרב הזעיק את השדכן בדחיפות, באומרו: 'הלא אמרת לי שאבי החתן נפטר?!' ענה לו השדכן: 'האם זה נקרא חי? האם יש בו חיות?! כבר מזמן הוא לא חי...'

(הגאון החסיד)

ואמו'

סיפר הגאון הצדיק רבי אריה לוי: "היה זה יום חורף גשום וקר והנה נודע לו שאשתו הצדקת צפורה חנה ביקרה בתלמוד תורה "עץ חיים", שם שימש רבינו כמשגיח רוחני, ונפגשה לשיחה עם המלמד של בנה, שמחה שלמה. הדבר היה לו לפלא גדול, כי זה מספר ימים שהיתה חולה ולא יצאה מפתח הבית. בערב הוא שאל אותה לפשר הדבר."

לימים סיפר הגאון רבי שמחה שלמה את המעשה: "ילד יתום התחצף כנגד המלמד, המלמד סטר על לחיו, הילד בכה. לאות מחאה יצאו כל התלמידים מהכיתה. אני פחדתי להשאר לבד בכיתה, יצאתי גם. המלמד פנה לאבא בתור משגיח וסיפר לו שגם אני יצאתי."

אבא סיפר זאת לאמי. למחרת, באה אמי ל"עץ חיים", למלמד. בכתה וביקשה ממנו מחילה וגם אני ביקשתי מחילה, בשבילי זו היה בושה גדולה. לעומת אמי באה אמו של הילד שהיכו אותו והתנפלה על המלמד."

סיום הסיפור מפי רבי אריה לוי: "לימים גדלו הנערים, בני גדל לתפארת והינו תלמיד חכם גדול וירא שמיים, ואילו הילד ההוא סר מדרך התורה והינו שחקן כדור רגל ידוע..."

(שמחת שלמה)

"בקולנו - שיהיו האב והאם שווים בקול, מראה ו... (סנהדרין עא.)

פירוש הענין - רק אם האב והאם מדברים בקול אחד, כלומר, אם יש ביניהם אחדות דעים, רק אז יכולים לומר לעצמם שלא הם אשמים בקלקול בנם, אך אם אין הסכמה בין האב ובין האם, אין הם מחנכים בדרך אחת, קלקלת הבן עדיין איננה מוכיחה את השחתתו! אילו התחנך כראוי על ידי הוריו, אפשר שהיה מתפתח בדרך אחרת. ומה שעות בגללים יכול להתקן ולחזור למוטב על ידי החיים והנסיון! (רש"ר הירש)

פרשת כי תצא יש בה את מספר המצוות הגדול ביותר בתורה: שבעים וארבע מצוות עשה ולא תעשה!

האדם נברא לקיים תרי"ג מצוות, כי המצוות אי אפשר להיות האחת בלתי האחרת, כדמות בגד הנארג, שכל חוט וחוט קשור בחברו, עוזר בקיומו וכל החוטים מתחברים יחד לבגד שלם. הכלל העולה: אין האדם שלם אלא שהשלים כל תרי"ג מצוות. כשחיסר האדם ולא קיים כל התרי"ג, אז הוא פגום לפי שיעור חסרונו. כל מצוה יש לה סגולה מיוחדת שהיא מאירה בנשמתו. השאלה המתבקשת: מי הוא זה ואיזה הוא שקיים כל התרי"ג מצוות, הלא אין זה יתכן כלל וכלל?! אם כן כולנו חסרים חלילה...

"השבט מוסר" מביא מספר תירוצים לשאלה זו

התירוץ היותר פשוט, שמקיים מה שאפשר לו ומוכן לקיים כל מה שיכול לקיים ועוסק בתורה על מנת ללמוד וללמד לשמור ולעשות 'שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה'.

ב. סוד הגלגול, מי שהוא ישראל מתגלגל בכהן.

ג. כל ישראל נפש וגוף אחד, ומצוה שעושה אחד נחשב כאילו מקיימים כולם, זהו ש'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק טובה מן השלום' - משום שעל ידי השלום נעשים גוף אחד ונמצא כל אחד ואחד מקיים תרי"ג מצוות. אכן כדי שיחשב לאדם מה שמקיים חברו, צריך שיחשוב בליבו 'מי יתנני כהן!' 'מי יתנני לוי!'

'סורר, שלא ישמור מצוות עשה, ומורה, במצוות לא תעשה'. (אבן עזרא כ"א ח')

'סורר על דברי אביו ומורה על דברי אמו'. (ספרי)

ביאר הנצי"ב: האב מלמד את הבן תורת ה' שנקראת מוסר - 'שמע בני מוסר אבך', לכן הבן שאינו שומע נקרא "סורר". האם מלמדת את ילדיה דרך ארץ - 'ואל תיטוש תורת אמן' והבן שלא שומע לה נקרא "מורה". נמצא שבן סורר ומורה הכוונה שאינו הולך לא בדרך התורה ולא בדרך ארץ ומידות. (עמק הנצי"ב ועיי"ש)

אביו'

לגאון רבי שמאי גינזבורג היו סדרים קבועים, כל דקה מנוצלת. יהודי שאינו מנצל את זמנו, הרי זה בבחינת מיתה! רבי שמאי היה אומר: "להרוג את הזמן, פירושו, להרוג את החיים."

מיד סמך לזה מעשה, על בחור מעולה אשר מחותנו לעתיד חשש לקחתו כחתן לבתו, כיון ששמע שאביו מאד מגושם, לץ המתבטל תדיר.

מי שהוא רוצה באמת לכבד את אביו ואמו יעסוק בתורה ובמעשים טובים, שזהו הכבוד הגדול לאבות, שאומרים הבריות: 'אשרי לאב ואם שגידלו בן כזה!'

אבל אם אין הבן הולך בדרך הישר - הרי אבותיו ישאו חרפה עליו והוא מבייש אותם בבושה שאין גדולה הימנה!

(קיצונו"ע קמ"ג כ"א)

בענין הילד פרא

היה ראוי לעמוד על הרקע של הילד: מצבו במשפחה, יחסיו אל ההורים, מצבו בין אחיו ואחיותיו, לפעמים האח המבוגר לוחץ עליו ביותר. לפעמים אח קטן יותר מוכשר ממנו ודוחהו הצידיה. לפעמים ההורים יותר מדאי תקיפים - צריך לברר למה הוא ילד פרא.

(הגה"צ רבי שלמה וולבה - "אגרות ומכתבים" מכתב צ"ט)

סיפר הגאון ר' בן ציון, בנו של הגה"צ רבי יצחק זילבר: ברוסיה, לעיתים קרובות היה אבא לוקח אותנו ליער: אספנו פירות יער, שמענו את זמרת הציפורים. צפינו בנמלים, הוא הראה לנו איך הן קובעות להן מסלול, איך הן סוחבות עלים - מטען שהוא הרבה יותר כבד מהנמלים עצמן.

סיפרה בתו, מרת חוה קופרמן: אבא אהב אנשים פעילים, אקטיביים. לא הייתי ילדה פעילה מדי. אבא רצה שאהיה יותר. כשהוא היה ילד הוא טיפס על כל דבר, אפילו על הארונות... גם אותי, שלא היה לי מושג שיש אפשרות לטפס על ארון, הוא לימד לעשות זאת - ואני נהיית מאד מהחוויה...

(אחד מל"ו)

מכתבו של המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין

ערב שבת קודש כי תצא, תשי"ח

'יקרת מכובודו עם בשורתו אודות שמחתו להכניס את בנו היקר לתורה ולמצוות. מברך אני אותו, יתן ה' שיזכה לקנין התורה ומעשה ושיהיה לכבוד לכולנו.

מה גדול ענין החינוך של בית ההורים. כמה מחייבים בנים זהירות לאביהם במעשיהם. כמו כן צריכים להזהר בכל דבריהם נגד פניהם, כי טבע הבנים להיות נמשכים לפי הבנתם אחרי הוריהם. שמעתי דברי הסבא ז"ל שאמר: 'כאשר האב יושב ומדבר איזה לשון הרע חלילה והבן שומע, כאילו שופך כף עופרת רותחת לתוך פיו!'

מפני דוחק הזמן מקצר אני... וכמובן בערב שבת קודש רחוק לי העת. כתיבה וחתמימה טובה לזכות ל...'

(אור יחזקאל" מכתבים רצ"ו)

"בנו זה סורר ומורה, איננו שומע בקולנו" - ויש שאינו אוכל וזולל... היה בחור ישיבה שנהג בתעניות וסגופים. הביאו אביו לפני גדולי ישראל. מרן הסטייפלר אמר לו שיאכל את כל מה שמביאים בישיבה, גם אם מביאים חצי כפית ריבה, שיאכל. הבחור שחשב עצמו לחכם יותר מרבינו, לא שמע לדבריו, כיום אינו שומר תורה ומצוות...

(נר לשולחן שבת" מפני ידידי הר"ג י"ו)

"הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת ולא ימחה שמו מישראל".

המת שבירך 'מזל טוב'

את המעשה המופלא הבא סיפר הגאון רבי אליעזר עוזר שליט"א, ראש ישיבת לומזה סבו, הגאון רבי אליעזר שולביץ, מתלמידי רבינו ישראל סלנטר, עלה לעת זקנותו לארץ ישראל. בתחילה קבע מושבו בירושלים עיה"ק, עד שעבר לפתח תקוה, להקים את ישיבת לומזה. רבי אליעזר שולביץ היה גם מקובל גדול, למד חברותא בסתרי תורה עם רבה של יפו, הגאון רבי נפתלי הרץ הלוי, ומסר שיעור בקבלה לחכמי ירושלים. בשיעור השתתפו בין השאר הגאון רבי יעקב משה חרל"פ, הרב 'הנזיר' והגה"צ רבי אריה לוי. מאז חש רבי אריה רגשי הכרת טובה וידידות נאמנה למשפחת שולביץ, כדרכו לחוש חובת הכרת הטוב למשפחות רבותיו.

בכלל זה היה בקשרי מכתבים עם חתנו של רבי אליעזר שולביץ, הלא הוא הגאון רבי משה עוזר, ראש ישיבת לומזה.

כאשר בתו של רבי משה עוזר עמדה להנשא לאברהם הלפרין, שהיה בעבר מפקד ההגנה בעיר העתיקה, הוריה ביקשו את רבי אריה שיבוא לסדר קידושין. אמנם רבי אריה נאלץ לדחות את בקשתם בעקבות מחלתה האחרונה של אשתו הרבנית צפורה חנה, שלא רצה לעזוב אותה ולנסוע עד פתח תקוה לחתונה.

והנה, באמצע החופה, הופיעה לפתע דמותו המאירה של רבי אריה. אף הספיקו לכבד אותו ב'ברכה'. הכל תמיהו: למה הגיע רבי אריה לבסוף? ואם הגיע - למה איחר שלא כמנהגו?

בתום החופה, כאשר הזוג נכנס לחדר יחוד, קרא רבי אריה לרבי משה עוזר ואשתו הרבנית רחל, וגם לבנם, רבי אליעזר, שהיה אז בחור. סיפר להם שאמש הופיע בחלומו בנם שמחה מאיר הי"ד, שנהרג במהלך פעילותו באצ"ל, וביקש ממנו להשתתף בחתונת אחותו ולמסור בשמו להוריו ולמשפחה 'מזל טוב'. אמנם, הוסיף שמחה: 'יודע אני שמכשולים רבים יהיו לך בדרכך, אך אנא, אל תרפה ותתעקש להגיע לחתונה'.

כאשר התעורר רבי אריה משנתו, החליט שהוא מחוייב לקיים את בקשת הנפטר הקדוש - ואחר הצהריים יצא לדרך על מנת להגיע לחופה. אלא, שכפי שחזה הנפטר מראש, כמה דקות לאחר שיצא האוטובוס את העיר ירושלים, החל המנוע לקרטע עד שנאלץ הנהג לעצור בצד הדרך...

רבים מהנוסעים החליטו לשוב ירושלימה, אבל רבי אריה התעקש להמשיך בדרכו. לאחר כמה דקות עצר רכב והעלהו לכיוון פתח תקווה. אלא ש... כעבור כמה ק"מ החל גם מנוע הרכב הזה לזייף עד שנעצר בצד הדרך וחוזר חלילה...

רבי אריה המשיך להתעקש להתגבר על המכשולים שהמשיכו להיערם בדרכו (הגאון רבי אליעזר עוזר אינו זוכר כמה פעמים אירע כך), עד שהצליח להגיע - אמנם באיחור - לחופה, וכעת הוא בא לקיים שליחותו ולמסור להורים ולמשפחה ברכת 'מזל טוב' מבנם שבגן עדן...

(שמחת שלמה" מטו"מ)

"ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו". (כ"ה ט)

השאלה בהלכות חליצה - שאלה של חיים ומוות!

יואב היטה את אבנר אל השער לדבר איתו בעסקי 'שלו'. אמר רבי יוחנן שדנו דין סנהדרין - מדוע קטלת את עשהאל? המשיך ושאלו בעורמה: 'יבמה גידמת היאך חולצת?' החל אבנר שוחה מלפניו ומראהו, כך היא חולצת בשינייה, שלף יואב חרבו והרגו. (סנהדרין מט.)

תמהו הלומדים, הרי יואב שואל את אבנר 'מדוע הרגת את אחי עשהאל' - דן אותו דין סנהדרין, והיה לו לאבנר להזהר ממנו. הדבר פלא, היאך לא הרגיש אבנר ששאלה זו נעשתה בעורמה כדי להורגו, למה לא עלה בדעתו להזהר!?

ה"בן יהודע" תירץ, שנראה שיואב גלגל שאלה זו של חליצת גידמת על ידי דברים הרבה שדיבר עמו.

ב. באותם שנים היו לובשים תפילין כל היום ויואב תפס חרבו ביד שמאל וביד ימין חיבקו. אבנר לא חשד בו שביד שמאל, היד בה קשורות התפילין יהרגנו וישפוך דם נקי. (ועיין יד רמ"ה סם)

הגה"צ ר' מאיר צבי זילברברג אמר בזה תירוץ נפלא, שכעת שיואב פנה ושאל אותו שאלה בתורה הקדושה התעלם אבנר מכל המחלוקות והעניינים שהיו ביניהם והיה כולו שקוע בסוגיה זו של חליצת גידמת, עתה זה כל העולם ויש דבר צדדי של שנאה ומחלוקת שאינם שייכים כעת באמצע הלימוד! תורה מעל הכל!

"עיניך יונים!"

נסיים בבו שאיננו שומע בקול אביו ואמו וראוי לשבח...

סיפר הג"ר אברהם הכהן קאהן: פעם באה לפני סבתא מיוצא רוסיה עם הנכד שלה בן השתים עשרה, שמבקש שימולו אותו. אמרה כי הורי הילד מתנגדים למול את בנם. והוסיפה: 'גם אני איני יודעת מה הנערות שנזרקה בילד שמתעקש למול. אבל היות שרצונו עז כל כך הביאה אותו אלי...'

(ברית אברהם הכהן)

שבת יד' אלול התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:33	19:23	20:08
18:31	19:20	20:05
18:32	19:22	20:07
18:32	19:22	20:07

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

פרשת כי תצא

מאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

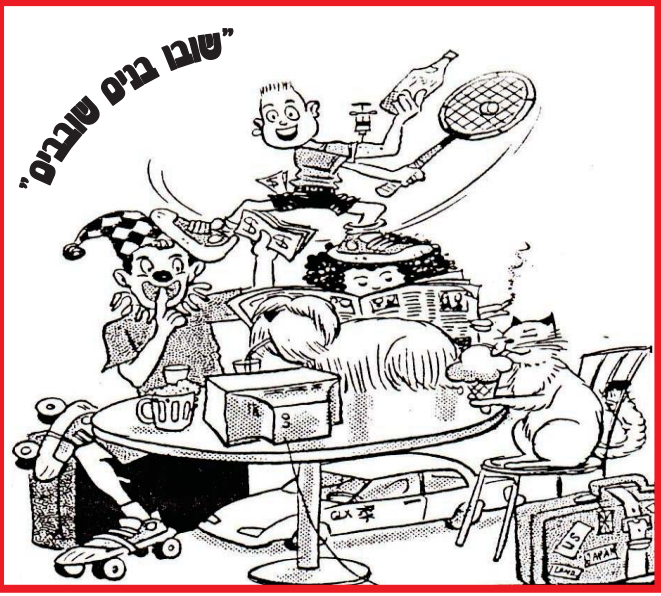
כאשר תחושת הכרת הטוב לאחרים קורסת, החברה נהרסת כולה

מלבד גדולתו בתורה ועבודת התפילה המופלאה שלו היה רבי אברהם יפת זצ"ל לו דרך נוספת להביע את כיסופיו לבוראו, והיא השירה והפיוטים עוד בהיותו בתימן היה ידוע כמשורר גדול וחיבר כמה **ספרי שירה** שנעלמו בתימן. בפיוטיו הביע את צער השכינה ועל סבלם של ישראל בגלות על בית המקדש שחרב והיה בוקע רקיעים בשירתו **מועק הלב** מתוך אהבה וגעגועים לאביו שבשמים, באומרו כי שירה בגימטריא תפילה.

חכם מנחם מנשה זצ"ל התגורר בשכונת 'בית ישראל' בירושלים, שהיתה למעשה בור מים שנשאבו מימיו, וירדו מהחצר לתוכו בכמה מדרגות. המקום היה **חשוך לגמרי** והאוויר נכנס לתוכו דרך הפתח בלבד, בחצר ליד פתח הכניסה היה מקום בגודל מטר על מטר ששימש כ'מטבח' **ברזי מים** לא היו אז, ובכל השכונה כל חצר שאבה מים מהבור הסמוך למשכנם.

מצאווהו בשטיבלאך מתפלל... רבי **יצחק דוד זצ"ל** התפילות שלו היו שלא מן העולם הזה. 'שמונה עשרה' אצלו היתה תופעה של ממש, בני המשפחה מספרים כי פעם הרבי מלעלוב זצ"ל ירד במיוחד מבית מדרשו ברח' בהר"ן לבתי ויטנברג לראות את התפילה שלו, שהתמשכה על **פני שעות**, וכאשר השיא את ביתו הראשונה הלך להתפלל מעריב ושכח כי מצפה לו חתונה, וכשחיפשוהו, מצאו אותו עומד בשטיבלאך של מאה שערים, **כולו תפילה**, מופשט לגמרי מכך שצריך להכניס את ביתו לחופה.

אל תשפוט את מי שניסה ונכשל, תשפוט את מי שלא ניסה.

סיפר ראש הישיבה הרב **ניסים טולדנו זצוק"ל**, כי היה אברך אשר כמה שנים לא היו לו ילדים, והוא ביקש ממני שמתו שאסע **לבבא סאלי** זיע"א אטלפן לו והוא יצטרף לנסיעה לנתיבות. והנה המשב"ק רבי **אליהו אלפסי** זצ"ל טילפן לי ביום שישי אחד ואמר: "בבא סאלי אומר שחצי שנה לא היית אצלו, ומבקש ממך שתבוא לאכול אצלו מלווה מלכה במוצאי שבת. טלפנתי לאברך בערב שבת ואמרתי לו, תבוא במוצאי שבת ונוסעים. וכך הווה ונסענו. באמצע סעודת מלווה מלכה אמרתי לרב "הוא (האברך) אין לו ילדים. אמר לי: תגיד לו **שיגדל זקן** ובעזרת ה' יהיו לו ילדים. אחרי שנה נולדה לו בת ויש לו ב"ה בנים ובנות.

איכר אחד מצא בשדה נחש שקפא מקור. ריחם האיכר על הנחש, לקח אותו לביתו והזימם את גופו מול האח. **הנחש התאושש**, התעורר מעלפוטו וניסה להכיש את רגלו של האיכר. "האם זה שכרי על שהצלת אותך?" שאל האיכר. הניף את גרזנו על הנחש, והבריח אותו אל מחוץ לביתו. לא תמיד הרעים **משנים את טבעם**, גם אם מתנהגים אליהם בטוב לב. כבדהו וחשדהו!

לא אחת היה מפליג הרב זאב **בנימין חשין זצ"ל** בשבחו של מרן הגה"ק רבינו **ישראל אבוחצירא זצ"ל**, והיה אומר, "רבותי! צאו וראו לאלו מדרגות נשגבות הגיע הבאבא סאלי, במה הוא זכה לכך? הכל בכוח שמירת העיניים הנוראה שלו!"

אל תדחה למחר, שינוי שתוכל לעשות כבר היום

שלושה דברים אי אפשר להחזיר: לאתור, חץ שנורה, מילה שנאמרה, טעות שנעשתה

נקודה לפהשפה
פעם הייתי גוש חֶמֶר. אדום, בוצי, לא נעים למגע ואז הגיע הגרוע מכל. הוכנסתי לתנור לוהט. מימי לא חשתי חום שכזה. לא הבנתי מה המגמה, למה הוא שורף אותי **עכשיו** אחרי כל מה שהשקיע בי. חשתי שחום חודר לתוכי ומשנה את מהותי. כבר לא היה לי כוח לצעוק. הוא בקושי שמע אותי בוכה 'תוציא אותי מכאן!' ורק אמר: 'המתן, עוד לא סיימתי איתך!!'. אבל זה לא נגמר. ריח חריף של צבע אפך אותי, אדים רעילים **הפריעו לי לנשום**, כשהוא החליט לצייר על גבי. הריח היה נורא, אבל הוא לא הניח לי, שעות ארוכות ישב וצייר. ורק אמר: 'המתן, עוד לא סיימתי איתך!!'.
ואז זה קרה שוב, והפעם הרבה יותר חזק. הוא הכניס אותי שוב לתנור, כשדרגת החום גבוהה פי כמה וכמה. רק כשכבר כמעט נכנעתי והשלמתי עם מצבי, אז נפתחה דלת התנור. האיש אחז בי בעדינות באותה צבת ברזל, ושוב הניח אותי מול החלון הפתוח, נותן לי להתאושש מכל מה שעבר עלי. לאחר שעה קלה שב, קריאת התפעמות עלתה מפיו. 'מדהים!', אמר, והלך להביא מראה. הוא החזיק בי בעדינות וסובב אותי מול המראה, נותן לי לראות ולהתרשם מהמראה החדש. התקשיתי להאמין שזה אני, ידעתי שאני סתם גוש חֶמֶר אדום ומכווץ. לא ידעתי שיש בי **יופי מדהים** כל כך. התרגשתי. 'רציתי שתדע', פנה אלי ואמר, 'נכון שזה לא נעים שלשים אותך, אבל אם הייתי משאיר אותך שם, במקום שבו גדלת, ללא ספק בעוד ימים מספר, היית מתייבש, מתפורר והופך לחתיכות עפר הסרות משמעות.
אילו עצרתי את הגלגל כשהשת שחרורת איומה, אילו פסקתי אז מלעצב אותך, היית מתרסק לרסיסים. אני יודע **שהיה לך קשה** בתנור הלוהט, אבל אם לא הייתי מעביר אותך את התהליך ההכרחי הזה, היית נסדק מהר מאוד. גם אדי הצבע החריפים שגרמו לך לתחושת מחנק היו הכרחיים, תאר לעצמך, כמה אפורי ומשעמם היית נראה אם לא הצבע שהוספתי לך. והפעם האחרונה, הקשה מכולם, כחשבת שאתה מת בתוך התנור, זה היה הפיניש. פשוט לאחז את הכול, לחזק את כל מה שעשינו, לוודא שהיופי יתקיים, עכשיו אתה נראה בדיוק מה שהשבתו שאפשר להוציא ממך, כשראיתי אותך כגוש חֶמֶר!
אין אדם נבחן בניסיון כשאין לו **יכולות לעמוד בו**. ובסופו של דבר כאשר אדם עובר את אותו הניסיון. לפעמים מרצונו ולפעמים על כורחו. הניסיון פשוט מרוחם אותו. (העורך)

אחד מחסידי הרבי הרש"ב **מליבואוויטש** זצ"ל ביקש הסכמה להתפרנס כשליח-ציבור. הרבי הסכים לדבר אולם התנה זאת בשלושה תנאים: שלא ייגש לעמוד בלי טבילה במקווה טהרה, שיכסה את ראשו בטלית, ושלא יחזור פעמיים על אותה מילה כדרך החזנים.

כל המושגים בתורה הקדושה הם הוראות לחיים, למד כיצד להשתמש בהם.

מדוע נמשלו ישראל לזית? אלא כל המשקין מתערבים זה בזה, והשמן אינו מתערב אלא עומד. כך **ישראל** אינם מתערבים עם הגויים. דבר אחר, כל המשקין אדם מערב בהם ואינו יודע איזה תחתון ואיזה עליון, אבל השמן, אפילו אתה **מערב** בכל המשקין שבעולם, הוא למעלה מהם. כן ישראל, בשעה שהם עושים רצונו של מקום, הם ניצבים למעלה משאר האומות.

פעם אחת חלה ה**בעל-שם-טוב** זצ"ל מאוד עד שלא היה לו כח הדבור, ועמדו עליו אנשיו, ורמז להם שילבישו אותו בתפילין ועשו כן. ושכב בתפילין עד בוש, ואחר-כך התחיל לדבר. ושאלו אותו: מה היה זה? ואמר שנמצא עליו עברה **שעשה בקטנותו**, והיה עליו קטרוג גדול. ובא הרב שלו והודיעו ואמר: מהרה הלבש תפילין! ובא אחר-כך המקטרג בדמות נכרי ורתת (והרעיד) עם ברזל ורצה לחתוך ראשי, ולא יכול להתקרב אלי מחמת התפילין, וצעק אלי בלשון רוסיא: השלך מעליך העורות! ואני לא השגחתי בו, וצעק עד שנתבטל.

והרב אמר שראה **השערים סגורים**, ולא רצו להניח את גיסי מורנו **גרשון** זצ"ל ליכנס, ולקח עץ גדול והכה בשערים עד שנפתחו, ונכנס וצעק ככעס על הבית דין, ואמר: בשביל דבר קטן כזה תפסקו עליו מיתה חס ושלום?! וזהו שאמר בתקוני זוהר: **יש מצוה** שנקראת מטרוניתא (מלכה), ולוקחת האדם תחת כנפיה, ואינה מנחת אותו תחת יד מקטרג, כגון מצות תפילין.

באמת היה טוב לעולם בלא הכסף, שכן אין דבר **הפוגם ומשחית** כמותו את הבריות, אבל "אם כסף" – מאחר שכבר נוצר הכסף ומוכרחים להשתמש בו, כי-אז "תלווה את עמי" - **נצל אותו** לדברים טובים, לעשיית צדקה וחסד.

יש ב' דברים, א' השגחה ובנוסף לכך יש השגחה מגדר שמירה, שאע"ג שהשגחת השי"ת על כל בראויו השגחה פרטית, יש לצדיקים וכשרים **השגחה נוספת** מגדר שמירה. והשגחה זו תלויה לפי מעשי האדם, וכפי אשר אדם פונה אל השי"ת, ובשעה שאדם פונה כולו להקב"ה, משגיח הקב"ה ושומר עליו על כל מעשיו **וכמו הצל** כאשר אתה מראה לו כל גופך הוא מראה לך כל גופך. אך כאשר פונה אליו רק אצבע אף השגחת ושמירת ד' היא רק בדרך זו.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

שני משובעים ראו מסוק שחג במקום. "תראה הוא לא יכול להתקדם" אמר אחד לשני "הוא בטח התקלקל." השני: "אם הוא היה מקולקל הוא היה ישר נופל. **טוח שנגמר לו הדלק**."

רשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

מעודו התאבק רבי **שלמה זלמן** זצ"ל באבק ביתם של אותם גדולי ירושלים, מהם שאב רוב חוכמתו, בהליכותו, בדרך הפשטות והצניעות צעד כל ימיו. "כבוד" לא דיבר **אליז מאומה**, אדרבה, סלד ממנו. אביזריהו זככוד היתה לורה בעיניו, רחק מהם כמטווחי קשת. רבות יוספר לדור ולדורות הבאים, על יגיעתו העצומה, על רוחב ידיעותיו ועומק בינתו **בתורה הקדושה**, על צדקותו ועל חסידותו, אולם בידוע ליודעים, שאין אלו אלא שביבי נוגה ונצוצי זהר לדעת קצות דרכיו.

מרגלא בפומיה דהמקובל העדיק רבי **מאיר אנוחצירא** זצ"ל שמקור הקדושה הוא בעיניים ורמזו לכך בפסוק **איה הקדשה הוא בעיניו** (בראשית לה, כא), היכן הקדושה נמצאת? בעיניים, אדם ששומר את עיניו בקדושה הקב"ה נמצא איתו, מוגן ושומר עליו מכל פגע, **ועינים עיניו מראות ברע, הוא מרומים ישפן... מלך בפי' תחזינה עיניו**. **את העיניים** צריך לשמור מכל משמר שלא להסתכל חלילה בדברים אסורים, כיון שהכל תלוי בעיניים, **עיני עיני ירדה מים** (איכה א, טו), הסתכלות אחת לא נכונה כבר יכולה להוריד את האדם, **ועשית מעקה לגגך** (דברים כג) – אלו העיניים, תכסה ותשמור אותם היטב, מדוע? **כי יפל הנפל ממנו**, משם יכולה להיות חלילה ירידה גדולה, **ויראת בשביתה**, תחילה מעידת האדם היא בראיה, ולחיפך אדם ששומר את עיניו זוכה שהקב"ה נמצא עמו ומגן עליו, **ולא יראא קך ערות דבר ושב מאתריך** (דברים כג, טו). **ונספר**, בחור מיישיבת "הנגב" בנתיבות נסע באוטובוס והתיישב באחד המושבים לבדו, לאחר כמה דקות עלתה אשה שהתלבשה בחציפות ובחוסר צניעות והתייבבה לידו. הבחור רצה לשמור על קדושתו ולא להיכשל בעיניו ומיד עבר להתיישב במושב האחורי של האוטובוס, ולאחר מספר דקות נפלה עליו תרדמה פתאומית ובחלום הוא שומע קול מדבר אליו ומודיע שיש מטען חבלה מתחת למושביו באוטובוס, ועליו להתריע על כך במהרה. **התעורר** הבחור בבחלה, ומיד רץ להודיע על כך לנהג, שהזמין מיד את אנשי ההצלה שניטרלו את מטען החבלה ברגעים האחרונים. לאחר כמה ימים ניגש חבלן המשטרה אל העדיק **הנבא סאלי** זצ"ל וסיפר לו בגאווה שניטרל את מטען החבלה והציל אוטובוס שלם, אך הרב דחה דבריו ואמר שלא המשטרה הצילה את אנשי האוטובוס, אלא אותו בחור ששומר את עיניו הוא זה שהציל את כולם! **יהי רצון שנזכה להרבות קדושה וטהרה בעם ישראל ונזכה בקרוב לגאולה השלימה, אמן.** **שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל**

יהודי עני, שהיה צריך לחתן את בתו, בא לפני רבי **אורי מטטרליסק** זצ"ל ואמר שהצליח בדי-עמל לקבץ את הסכום הנחוץ לחתונה, אבל עכשיו נשאר בלא אמצעים למחייתו. אמר לו רבי אורי: "שמעתי מרבי שלמה מקרלין כי מי שזיכהו הקב"ה לעשות שמחה של מצווה, כמו ברית-מילה או חתונה לילדיו, פותחים לו את **כל ההיכלות** וממלאים את כל משאלותיו. בוודאי ייפתחו לפניך גם שערי הפרנסה". והוסיף **החזוהי מלובלין** זצ"ל: "לכן מי שעושה שמחה נקרא 'בעל שמחה', שכן הוא בבחינת אדון ובעלים על השמחה, וביכולתו למשוך לעצמו ולאחרים שפע של טובה וברכה".

כשאחד מלמד, שניים לומדים

פעם נכנסו בחורים אל הגאון רבי **דב בעריש ידנפלד**, הרב מטשבין זצ"ל, וספרו לו כי ראו בחול המועד פסח את הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ, **החזון איש** זצ"ל לומד בספרו שלו. שמע הרב ואמר: "כן, בודאי, בחול המועד פסח מחפש החזון איש ספרים שאינו משתמש בהם כל השנה, וממילא אין בהם חשש חמץ..."

hamaor.net

הבקבוק השבור באחד מביקורי בארץ ישראל, בפורים, שלחתי את ביתי הקטנה עם מגש עמוס ב"משלוח מנות" למעונו של מורינו רבי **שלום שבדרון** זצ"ל. עם כניסתה לביתו, רפו ידיה, והמשלוח על כל תכולתו נפל ארצה. בקבוק היין נשבר לרסיסים, נשפך על הארץ, והמנות התפזרו לכל עבר. הילדה הייתה **נוכה במיוחד**, אי נעימות ובושה כיסו את פניה. רבי שלום ששהה בחדר הפנימי הבחין במתרחש, ומיד רץ לעבר הכניסה עם הברקה פרי מוחו ולבבו: "גיוואלדיג! נפלא! כמה טוב שהיין נשבר! הרי הגמרא אומרת בעירובין (דף ס"ה) 'כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה' (גרסת הרמ"א) ברוך ה'! נשפך יין בבית ועוד בעצם יום הפורים! **סימן ברכה!** כזה פורים לא היה לנו זה עידן ועידנים!" התלהבותו גאתה, שמחת הפורים **גדלה שנעתיים**, צהלתו סחפה אחריו את כל בני הבית- למול שברי הבקבוק והלכלוך. מי שהיה נכנס באותו רגע לבית משפחת שבדרון עם משלוח מנות, היה שובר גם הוא בקבוק יין להנות את רבי שלום....

ילד חוזר מבית הספר ומספר לאביו שקיבל בלתי מספיק בחשבון. "מה קרה?" שואל האב. "המורה שאל כמה הם 3x2 וענית 6". "זאת התשובה הנכונה". "אחר כך המורה שאל כמה הם 2x3". "מה ההבדל,?" **זה בדיוק מה שגם אני אמרת**."

גטו ראדין, פולין (בילרוסיה), **קיי תשיב** הוחלט לברוח, ולא לתת שנובל כצאן לטבח. הועלו הצעות שונות. הזמן- שבת קודש, אך גם זמן של פיקוח נפש, בעקבותיו הרשנו לעצמנו לחלל את השבת בתכנוני חולין של הצלה ומילוט. **זוג תאומים**, כבני חמש שנים, בנוי של שמש הישיבה מאזינים להצעות הבריחה, ואינם מבינים, הכיצד? האומנם, הטיפו לנו, אין די אמונה אצל המבוגרים! הרי גם אברהם אבינו לקח את בנו אל העקידה, אך הקב"ה רצה שיחיה והצילו. גם אנו מובלים עתה לעקידה, **אם חפץ בנו ה'**, נחיה ולא נמות. אנו מתבוננים בהם, ומבקשים להיות שותפים לאמונתם התמימה....

הקדשת הלימוד והברכות **ממתק שחרית, קריאת התהלים ואבות ובנים** **לע"נ ההורים היקרים רבי שמעון בן גאלה ז"ל יונה בת חכימה ז"ל** **מזכה את חכימה** **לברכת והצלחת**

{ אז נדברו }

פרשת כי תצא תשע"ט | גליון מספר: 434 | לסדר: "כי ד' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש 34 (פינת דסלר מש' דרייפוס) 0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א' קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **ביושלים:** בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

”

למה אתם זורקים עלי אבנים?? בסה"כ אכלתי קצת יותר...

הבן סורר ומורה יושב מתוסכל וכולו מלא בטענות מוצדקות: אני לא מצליח להבין למה מגיע לי סקילה...?? מה עשיתי?? בסה"כ אכלתי הרבה?? איפה כתוב בתורה שאסור לאכול הרבה...?? אני יודע שיש עניין לעשות דיאטה... אבל אף פעם לא שמעתי שמי שלא עושה דיאטה מגיע לו למות... ועוד בסקילה... מה קרה?? **זו שאלה מאוד טובה!!! אף פעם לא מצאתי עליה תשובה מספקת!!!**

אבל בעשר שנים האחרונות נכנס אליל חדש לעולם של הצעירים... אך לי הרבה זמן לקלוט את הטרנד החדש!!! (שיהיה ברור: זה משהו חדש!! זה לא היה לפני עשר שנים...) משפט חדש שנקרא: עזוב אותך... **אני נהנה מזה... טוב לי עם זה... כף לי עם זה...** זהו!!! סוף ציטוט!!! כאן הוא גמר להסביר את עצמו!!! כשאתה מדבר עם צעיר היום... אתה מנסה לגעת לו במצפון... אתה שואל אותו: למה אתה עושה ככה וככה וכוכה?? מה התשובה?? אני נהנה מזה... זהו!!! תן לי... אני נהנה... **אתה מכיר את התשובה הזו??** אני נהנה... סוף פסוק!!! ואני שוב מנסה לדובב אותו... מנסה לבקוע את החומה ממקום אחר... אני מנסה להגיע מזווית אחרת... למה ככה וככה?? והוא בשלו... מה אתה רוצה... אני **נהנה** מזה... טוב לי עם זה...

אין!!! קיר!!! חומה!!! אני נהנה מזה ונגמר הסיפור... הנאה!! הנאה!! הנאה!!!

כשיש לך עסק עם כזה אובייקט... אין לך ברירה... אתה צריך להגיע עם ההורים שלו ועם זקני עירו ולתפוס אותו בשתי האזניים... לקחת אותו לשער העיר... **ולתחיל לרגום אותו באבנים!!!** אבל לא סתם אבנים... לא סוכריות של עליה לתורה... אבנים כבדות... שיש בהם כדי להמית... ואז פתאום הוא מתנער ומוציא לרגע את הראש מהמכשיר... אי... מה קרה לכם...?? השתגעתם?? והוא מיד שוב מחזיר את הראש לטאבלט... ואת האוזניות לאוזניים... ואז עוד אבן נשלחת לעברו... בום... **איי... מה קרה?? מה זה האבנים האלו??** תגידו לי... נפלתם על הראש?? מה זה לזרוק אבנים?? למה אתם זורקים עלי אבנים?? איזה התנהגות ברוטאלית זו??

אתה שואל למה... **אני נהנה מזה!!!** כן... אבל למה לזרוק?? כן... **אני נהנה לזרוק!!!** אבל למה עלי...?? כן... **אני נהנה לזרוק אבנים על ל'ך...** אבל... אבל זה יכול להרוג אותי...?? כן... **אני נהנה להרוג אותך!!! עזוב אותי... אני נהנה מזה... טוב לי עם זה...** מה אתה רוצה...

ואז!!! אז הבן סורר ומורה פתאום קולט שמשהו פה לא תקין... יש פה אנשים שלא מתקשרים... הם נהנים ממשוהו... וזהו... הם יהנו להם ואני על הדרך יכול בטעות למות... ואז הוא קולט שהוא מוכרח לקחת את העניינים ברצינות... ואז לראשונה בחייו הוא מניח את הנגן ואת המצלמה ואת המכשיר בצד... הוא אפילו מוציא את האוזניות מהאזניים... **לראשונה בחייו הוא יוצא למלחמת הגנה והשרדות על חייו!!!** הוא יוצא לזירה... והוא דורש לשמוע הסברים... רגע רגע רבות... תסבירו לי מה קורה פה... אתם רוצים להנות מהחיים... לכן מה?? לכן אתם זורקים אבנים?? עלי?? ואני יכול למות ח"ו?? תגידו לי: אתם באמת השתגעתם?? אז מה ואתם נהנים מזה?? **יש חיים!!! יש עולם!!! יש מצפון!!! יש התנהגות של בן אדם אנושי!!!** יש עוד כמה ערכים אנושיים בעולם חוץ מליהנות וליהנות!!! **מה זה ההתנהגות המופקרת הזו??** את הדרשה הזו הוא אומר לא פחות ולא יותר: מול מי?? מול **אביו ואמו!!!** מול **זקני עירו!!!** ומול שער מקומו!!! מול כל אלו שאמרו לו את זה בלי סוף... ולא שמע אליהם... וכעת הגיע תורו לומר את זה... **ואז הבן סורר ומורה לפתע מתעורר מהשינה הטרופה ואנחנו לוחשים לו באוזן:** יוסלה... תרגע... כל זה היה חלום... אל תבהל... פרשת בן סורר ומורה לא הייתה ולא עתידה להיות... **אבל ישמעו אזנך מה שפיך מדבר!!!** יש רגעים מסוימים שגם אתה מבין ש... ש... **לא כל דבר מתחיל ונגמר בהנאות!!!** זה שאתה רוצה להנות וחי על הנאות... זה לא תירוץ על כל מה שאתה רוצה לעשות... **יש עוד כמה ערכים בחיים חוץ מ"אני נהנה מזה"!!!** יש עוד ערכים בחיים שאתה מוכרח להבין שהם יותר יקרים מהנאות!!! אז בבקשה... קח את עצמך מהר לידיים... ותפסיק לתרץ אני נהנה מזה... כי אם תמשיך ככה... יום יבא והנאות שלך באמת יאבדו ממך צלם אנוש ויוציאו אותך מהעולם... ואז אתה תהיה מוכן לאבד את כל הערכים הרוחניים שלך בשביל נהנתנות... אתה תיראה כמו חית טרף שלא מעניין אותה כלום חוץ מההנאות שלה... ואז כבר לא יהיה עם מי לדבר... יש לך עסק עם חית טרף וסוף בהמה לשחיטה.

עכשיו אתה מבין למה בן סורר ומורה חייב סקילה?? על שם סופו!!!

מי שהנהנתנות היא אליל אצלו!!! הוא לאט לאט מאבד צלם אנוש... לאט לאט הוא מפסיק להיות בן אדם... והוא נהיה חית טרף... חיות טרף מגיע לה למות **לא בגלל** שהיא **כבר** עשתה משהו... **אלא כדי שהיא לא תעשה משהו!!!** תבין: להיות זולל וסובא... הנקודה פה זה לא עבירה שבזה... אלא **הניתוק שבזה!!!** אני אתן לך דוגמא לא כ"כ מוצלחת: אם יבא אלי מחלל שבת ויבקש ממני הלואה... יתכן שאני אתן לו... אז מה והוא מחלל שבת... זה לא אומר שהוא לא מחזיר הלואות... אבל אם יבא אלי חרדי עם זקן ופיאות ויבקש הלואה... ואני אשאל אותו... מתי אתה מתכנן להחזיר את הלואה?? והוא יענה לי... תלוי... אם אני אהנה מזה אני אחזיר אם לא... אז לא... אתה מסכים איתי שלכזה בן אדם אני לא אתן לו הלואה?? ולמה לא?? וכי הוא יותר גרוע ממחלל שבת?? מה התשובה?? זה לא קשור לעבירות!!! זה פשוט ניתוק!!! הבן אדם הזה לא מתקשר איתי!!! הוא לא עונה לי לגופו של עניין... זה האיום בזולל וסובא!!! הנהנתן הכרוני נהפך בשלב מסוים להיות לא רלוונטי... הוא לא מדבר לעניין... מה פירוש אני נהנה מזה... מה אמרת פה? איזה נימוק נאמר פה... הבנת את הרעיון??

הרחבת העניין והמסתעף בעמוד 3-4 בגליון זה...

“

תכלה שנה ובחירותיה...

תשובה... - ניתן לקנות את הספר "וימאן" העוסק בנושא התשובה...

תמילה... ניתן לקנות ספר אהבתי, העוסק בענייני התמילה, יצירת קשר, ופתיחות רגשית מול אבינו שבשמים.

ניתן להשיג במוקדי המכירה הרגילים

להלן שני מוקדי מכירה חדשים בס"ד:

ירושלים - גבעת שאול מלא: 0548491554
צפת - עיר עתיקה יעקובוביץ - 0548449816
לברור המוקד הקרוב אליך: 052-7683095

הפתגם השבועי:

תשובה זה לא דבר קשה --- אבל רציני!!!

תשובה זה לא דבר קלילי!!! אבל זה קל!!!

כן... שוב זה מגיע... שוב התסריט חוזר על עצמו... שוב בחירות... אבל חשבתי על דרך ההרגש: מי יודע אולי הסיבה שגלגלה ההשגחה העליונה ששוב יש בחירות... ולא סתם אלא עוד בחודש אלו... אולי זה מגיע בתור צ'אנס של תשובת המשקל!!! כן... בשנה האחרונה היו לנו כמה מערכות בחירות... והרי כל אחד מאיתנו נכשל אם זה בלשון הרע אם זה בשנאת חנם... והכי הכי בביטול תורה... וצריך לחזור בתשובה!!! וכיודע שאחד מעיקרי התשובה זה תשובת המשקל!! מה שנקרא "שיחזור האירוע"!!!! כלומר: שחוזרים לאותו מקום ולאותה סיטואציה... שבפעם שעברה לא עמדתי בניסיון... ואילו הפעם אני מוכיח שאני כן עומד בניסיון... והגמ' ביומא אומרת שזה נקרא תשובה שלימה!! אז אולי זו הסיבה שהקב"ה שוב הפגיש אותנו מול מערכת בחירות... כדי לעמוד שוב מול אותו ניסיון והפעם לעמוד בניסיון... אז אצל אחד זה מתבטא שהפעם אני לא אתבטל מהלימוד בשביל זה... ואצל השני זה יתבטא בלא להכפיש את השני... ואצל השלישי זה יתבטא בלעשות מה שרבותיו אומרים ולא להתחכם (כל אחד ורבותיו הוא...) ---

אני רוצה לשתף אותך בקבלה מיוחדת שקבלתי על עצמי להצלת המערכה... ובכן: מה הקבלה שלי?? **אני מקבל על עצמי שאם בעזה"ש** תהיה הצלחה גדולה מאוד למפלגות החרדיות... (הרבה מנדטים לחרדים, רוב מוחלט לגוש הימין וכשלוף צורב לגוש השמאל וכו' וכו')... אם ה' יעזור וכל הדברים הטובים האלו יקרו... אני מקבל על עצמי... ש... שמה?? ??

של מרות זאת!!!!!! למרות הנצחון הגדול... הרי שבוע וחצי לאחר מכן אני אעמוד בבית הכנסת בראש השנה ואני אתפלל בדמעות ועם כל הלב **"וכן תן כבוד ה' לעמך... ותקווה טובה לדורשיך. וכן צדיקים יראו וישמחו ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כולה כעשן תכלה."** **הבנת מה אמרת?? הבנת לאן חתרת?? אני אסביר...**

תאר לעצמך את המפה הקודרת ביותר. תחשוב שחלילה וחס התוצאות של הבחירות יהיו גרועות מאוד רח"ל... ולפיד השנאה שוב יקבל את השלטון ושונאי הדת ירימו ראש... ובמשך השבוע וחצי שלאחר הבחירות הם כבר יספיקו להכריז קבל עם ועדה את כל הכוונות הזדוניות שבכוונתם לבצע נגד התורה ולומדיה... והציבור החרדי יהפוך בבת אחת לנרדף ולמרמס... **ותאר לעצמך שככה!!!! ככה נגיע לראש השנה...** ואז אנחנו נפתח את המחזור ויהיה כתוב שם "ובכן תן כבוד ה' לעמך... ותקווה טובה לדורשיך ופתחון פה למיחלים לך... ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כולה כעשן תכלה... **נו... איך תראה התפילה שלנו??** אוהו... הרי אנחנו נבין כל מילה!! נתחבר לכל מילה!! אנחנו כבר לא נצטרך להסתכל בפירושים... אנחנו נגיד את זה עם כל הכוונה (בפרט כל מיני בעלי מוסדות ואנשי ציבור שתלויים בגופים הממשלתיים... שהם פוגשים את ההשלכות האלו מקרוב... הם ממש יזילו דמעות כמים... כי הם יודעים איזה תקופה קשה מחכה להם בשנה הקרובה מול השלטון שילחם נגדם)... כן... כל זה תחזית קודרת... שאבג... כולנו מבינים כעת שהיא בכלל לא מופקעת והיא עלולה לקרות אם כלל ישראל ישארו אדישים ולא ישמעו בקול הרבנים שלהם שקוראים לנו לעשות את חובתם...

אבל!!!! כעת נהפוך את הקערה על פיה... אם בעזה"ש יהיה **בדיק ההיפך!!!** והתוצאות של הבחירות יהיו הכי טובות שייכולות להיות... וירוס קרנה של היהדות החרדית וכו'... ואנחנו נהיה באופוריה ובשמחה גדולה... נו... ו... ואחרי שבוע וחצי אנחנו נכנס לראש השנה ואנחנו נעמוד מול **אותם קטעי תפילה...** ובכן תן כבוד ה' לעמך ותקווה טובה לדורשיך... **נו... איך תהיה ההרגשה??** האם גם אז אנחנו נתחבר לכל מילה שנאמר שם?? האם כשנאמר "ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כולה כעשן תכלה", האם גם אז אנחנו נזדהה עם המשפטים האלו או... או... או שלא בדיק?? תענה לי... בינינו...

בינינו לא!!!! לא כל כך... בינינו... אנחנו פתאום נצטרך להסתכל בפירושים... פתאום נצטרך שהרמח"ל יסביר לנו כל מיני מהלכים עמוקים מה חסר בתיקון השלם ומה עדיין אין במלכות שמים שעל זה אנחנו מתפללים... כי... כי מה הבעיה... הכל יש... יש לנו 16 נציגים בכנסת... אנחנו בטוח בפנים... קואליציה יציבה... מה כבר יכול להיות יותר טוב מזה... **אז זהו שלא!!!!!!** על זה מגיעה הקבלה שלי!!! ש-ליהיו ידוע לך שגם אם התוצאות של הבחירות יהיו הכי טובות בשביל היהדות החרדית (שזה כמובן חשוב מאוד...) הרי עדיין לא התחלנו לנגוע אפילו **בקצה הקרחון** של גילוי כבוד שמים שמתחלל כל היום בעוונותינו הרבים... **ואת זה אנחנו צריכים לקלוט!!!!** אם לחרדים יש הקצאות ויש תקציבים... ואם נכפיו של יאיר לפיד קצוצות והוא לא יכול להילחם בנו... זה אולי שקט תעשייתי... אבל עולתה והרישעה שעליה אנחנו מתפללים בראש השנה זה ממש לא יאיר לפיד... **הוא בכלל לא הנושא שם!!!!** כל אלו שפוערים את פיהם ומדברים נגד היהדות והחרדים הם בכלל לא הנושא... הם בסה"כ הכושי עשושה את העבודה... כשאנחנו בוכים בתפילה "ועולתה תקפץ פיה וכל הרשעה כולה כעשן תכלה" אנחנו מדברים על מישהו הרבה הרבה יותר מוכר שנמצא עמוק עמוק בתוך תוכנו!! אנחנו מדברים על השטחיות והרדידות והניסיונות הכ"כ קשים שאנחנו!!!! אנחנו מתמודדים בהם בעבודת ה'... החשיפה לכ"כ הרבה מושגים שליליים... האפשרות לרדת לשאלות תחתית בכזו קלות... שאי אליו כפיך על נפש עולליך העטופים ברעב של חיפוש עצמי בראש כל חוצות... על הטנופת שמחה לנו בכל רשת אלוהונית... **זה!!!! זה הרשעה שעליה אנחנו מתפללים שכעשן תכלה...** עם כל החשיבות והגורליות של הבחירות... סו"ס תמיד אסור לשכוח שהתוצאות הם בסופו של דבר בידיים של הקב"ה!!! הוא הממליך מלכים... ומי שיעלה לשלטון הוא בסה"כ מטאטא של הרשב"ע... המטאטא הזה אף פעם לא בורח מהידיים של הקב"ה... ואצל הקב"ה אף פעם הבחירות לא מסתיימות... הקב"ה תמיד יכול לסובב את העניינים לפי רצונו... וממילא נבחר הציבור הוא אף פעם לא באמת מטריד את הרשב"ע... (אל תשכח שהתוצאות של י"ז באלול כבר נגזרו ב"ה"ה האחרון... כך שהעיתון של י"ח באלול הקרוב... בשביל הקב"ה זה עיתון מאוד ישר!!!!) נו... מה כן מטריד את הרשב"ע??

הבחירות שלנו!! הבחירה של כל אחד מאיתנו מול הניסיונות האישיים... שם הסיפור הגדול... שם נמצא המתח הגדול בשמים... הבחירות היחידות שבאמת קיימות זה הבחירה שלי בין טוב לרע שכאן הקב"ה באמת באמת עומד מהצד ולא מתערב. **כאן המתח האמיתי בשמים!!!!** כי כאן העסק באמת פתוח לגמרי... אני יכול לעשות מה שאני רוצה לטוב ולמוטב... וממילא זה מה שבאמת צריך להטריד אותנו בימים אלו... ועל זה שום תוצאה של בחירות לא תעלה ולא תוריד... מה שבטוח ברוך שפטרנו מענשו שלזה... תכלה שנה ובחירותיה...

כן... כל הזמן אומרים שתשובה זה דבר קל... אם זה באמת דבר קל אז למה לא כולם רצים לעשות את זה?? אם זה כ"כ קל... אז למה יש כאלו שזה נורא קשה להם?? **התשובה היא:** תשובה זה **לא קשה!!!** אבל **רציני!!!** מה הכוונה?? אני אתן לך דוגמא: שני ימים "כבדים" היו לי בחיים... יום אחד סחבתי קרשים מהבוקר עד הלילה... היה מאוד כבד... בסוף היום הייתי **חצי** מפורק... אבל היה עוד יום אחד... היום שבו סגרתי שידוך... בסוף היום הייתי לא חצי מפורק... אלא **מפורק לגמרי**... מה קרה?? וכי לסגור שידוך זה מאמץ פיזי כזה גדול?? בסה"כ צריך לשתות לחיים... מקסימום להרים צלחת ולשבור אותה... כמה כבר צלחת שוקלת... בפרט שזה בכלל לא התפקיד של החתן?? **מה התשובה???** לסגור שידוך זה לא קשה!! אבל רציני!!! אין פה קושי פיזי!! אבל זה משהו רציני!!! כמובן שהרציני פה זה לא רציני ממקום של פרוץ רציני ועצוב... אלא רציני מהמקום של **"לרציניים בלבד"** כמו בפרסומת של הדירות... "לרציניים בלבד..." מה מתכוון המתווך כשהוא אומר **לרציניים בלבד??** אני מחפש קלינט לעניין... שמתכנן לגשת באמת לעיסקה. לא לעשות צחוק מהעבודה... **רצינות מהמקום הזה!!!** יום שבו אדם מקבל החלטה אמיתית בחיים הוא יום מאוד מכונן... מאוד טוב... **אבל רציני!!!** צריך להראות רצינות!! צריך לעמוד מאחורי מה שאתה עושה!!! וזו הסיבה שיש כאלו שמאוד קשה להם לחזור בתשובה... זה לא בגלל שקשה להם פיזית או נפשית... אלא הם לא רציניים... הם לא מספיק אסרטיביים... הם לא מוכנים לקבל החלטות בחיים... וחבל... הם מפסידיים... לסגור שידוך זה יום הכי שמח בחיים... אבל בתנאי אחד... תהיה רציני!!! תקבל החלטה ותעמוד מאחוריה!!!

מאוד קל לסגור שידוך!! אבל זה לא קלילי!!!

מאוד קל לחזור בתשובה... אבל זה רציני!!! קח את העניינים ברצינות... קח קרדיט... כדאי לך... זו חוייה מטלטלת ומעצימה... אל תפחד שזה יהפוך אותך להיות פתאום כזה איש רציני ומפחד ומאויים... אתה בסה"כ תהפוך להיות בן אדם אסרטיבי ולא פראייער שיועד לקבל החלטות ולבצע אותם עד הסוף!!! דיי!! הגיע הזמן שתפסיק לצפצף על עצמך... הגיע הזמן לפתוח אגודה למען הכבוד האישי שלך שנרמס מידי יום ביומו-- ממך בעצמך... שאתה רוצה משהו אחד ותכל'ס עושה משהו אחר... אני לא צריך להגיד לך איך אתה מרגיש סמרטטט ומובל וחלש... זהו!!! זה תשובה!!! להילחם למען החלש וללחום על כבודו האבוד... הלא הוא אתה!!! זהו!!! מהיום אני מקבל על עצמי שינוי... זה יקרה!!! תדפוק על השלחן...

(עוד בעניין זה בהרחבה... בספר **וימאן**...)

יותר ה"מעיקר הדין" של השעיר המשתלח שכל כפרת ישראל תלויה בו!! נא לא לזלזל!!!

מצא את ההבדלים... השעיר לה'... כל תנועה של הכה"ג מחושבת עד פרטי פרטים... ואילו בשעיר המשתלח... הכל בכיף... הכל בערך כזה... הכל מותר... הכל זורם... אין שום כללים... העיקר כל טוב... שתהנו...

נו... מה ההבדל באמת בין שעיר לה' לשעיר לעזאזל???

התשובה היא: שני השעירים האלו הם עקרונות!!! שני השעירים האלו נפרדים דרכיהם... השעיר לה' הולך להיקרב לה' מתוך עקרון בלתי מתפשר--- לעשות רצון אלוקי חפצתי... בדיוק בדיוק מה שהקב"ה רוצה... אני מקפיד שזה יעשה בדיוק בדיוק לפי רצון התורה שלא תהיה טעות הכי קטנה... אבל גם השעיר לעזאזל יוצא לזרוק! גם הוא כל כולו נחוש בעקרונות בלתי מתפשרים!!! מה העקרון של השעיר לעזאזל?? תן לי... תן לי לזרוק... תן לי להנות... תשחרר... שחרר אותי... אל תגביל אותי... אל תגע לי ב--בא לי... אני עכשיו רוצה ללכת למדבר... כן... אבל לאיפה?? מה זה לאיפה?? זוז... זוז לי מהעיניים... אני נהנה... אני מחליט... לפי ההנאות שלי... ואנחנו נותנים לו! אנחנו מכבדים את העקרונות של השעיר לעזאזל... הוא לא רוצה שנתערב לך בחיים...??? הוא לא מסכים שבורא עולם יכתוב לו מה לעשות...??? יערב לו... והוא הולך בזרריות... מסתכל על הנוף... מבסוט מכל רגע... מידי פעם הוא פוזל ימינה ושמאלה בחדרה... לבדוק שאין איזה משגיח שעומד מאחוריו ומכתוב לו מה לעשות... כי ככה אני אוהב... ככה אני נהנה... אל תגידו לי מה לעשות...

דבר אחד לא יודע אותו שעיר לעזאזל... דבר אחד הוא לא קלט...

שלפני כמה דקות הכה"ג הניח שתי ידיו עליו והתוודה בדמעות שלישי... כן... אותו רבן כבד... זה... הכה"ג הזה שלא זורם... העומס דת הזה... זה שמהלך כל הזמן עקב בצד גודל ובכל חודש אלול הוא היה רציני... הרי לפני שעה קלה אותו כה"ג עמד והניח שתי ידיו על ראש השעיר החי... והתוודה עליו את כל עוונות בית ישראל... הכה"ג אמר לאבא שבשמים: רבש"ע... ויגדלו הנערים!!! הבנים שלך גדלו... הבנים שלך הפנימו שיש שני שעירים... יש שעיר לה' ויש שעיר לעזאזל... הבנים שלך הפנימו שיש שתי עקרונות שלא הולכים בקנה אחד!!! או עקרון לעשות רצון ה'!!! או עקרון לעשות את הרצון של עצמי!!! והם בחרו ללכת בדרך של אביהם יעקב אבינו... אנחנו החלטנו ללכת בעקבותיו של השעיר לה'... אנה ה'... קח את ככככל הזרמות של השנה האחרונה... קח את כל ההנאות הפסולות והלא נקיות של שנת התשע"ט... ואת כל זה תניח על ראש השעיר לעזאזל... שימשיך לזרום איתם לכל הרוחות... וילך ישר לעזאזל... אנחנו נשאר כאן יחד עם השעיר לה'... ואילו השעיר לעזאזל ילך לחברה הטבעית שלו... לאביו עשיו... שהאידיאל היחיד שלו בחיים... תן לי ליהנות... אנחנו שולחים את השעיר

גדולים מאשר יעקב!!! רק מה? יעקב אבינו עקרוני על עבודת ה' ומוכן ללכת עם זה עד הסוף... ועשיו מגלה עקרונות בלתי מתפשרים על הנתנות!!! אני אהנה ואעשה מה שאני רוצה באותו רגע ולא מעניין אותי כלום... ועל כן!!! על כן קרא שמו אדום!!! כי זה האידיאל של עשיו...

זה בדיוק ההבדל בין השעיר לה' לשעיר לעזאזל... אתה מוזמן להתחיל ללמוד מסכת יומא (שלושים יום קודם החג...) אחד ההבדלים הבולטים בצורה הכי קיצונית בין השעיר לה' לשעיר לעזאזל... שההלכות והדינים של השעיר לה' הם מאוד תקיפים וחמורים ומעכבים!! כל תנועה בשעיר לה' מעכבת את כל הכפרה!! אם הכה"ג יקדים את השבע למטה ל-אחת למעלה הכל פסול... כל תנועה הכי קטנה חייבת להיות מחושבת אחרת זה ביאה ריקנית לפניו וזה מיתה בידי שמים... כל פסיעה של הכה"ג בדמו של השעיר מחושבת לגרמים... (יש מחלוקת שלימה איפה הכה"ג עובר... האם בין המזבח למנורה או בין המנורה לכותל, איפה הוא עומד ומזה על מזבח הזהב, האם הוא עומד מזוית הזו או בזו... כל תנועה הכי קטנה מדוברת...)

לעומת זאת השעיר לעזאזל... בדיוק ההיפך במאה שמונים מעלות!!!

אצל השעיר לעזאזל מה שנקרא הכל בזרריות... כמעט ואין דין אחד בשילוח השעיר שהוא ממש מעכב מדינא... הכל כזה בערך כזה... צריך שמישהו יקחת את השעיר... מי?? לא משנה מי... הוא יכול להיות זה... הוא יכול להיות טמא... הוא יכול להיות גם בעל מום... לא משנה מי... אתה יכול להיכנס לשטיבלאך... לתפוס מישהו ולהגיד לו... נו... גיא שוין... קח את השעיר לעזאזל... נו... לוקחים אותו... לאיפה בדיוק צריך לקחת אותו?? למדבר!!! כן... למדבר... אבל לאיפה בדיוק??? לא... לא כ"כ משנה לאיפה... העיקר שיגיע למדבר... אמנם כולנו יודעים שלכתחילה צריך לקחת אותו לצוק שמתגזר ויורד- שלא יגיע לחצי ההר עד שנעשה אברים אברים... אבל להוי ידוע לך שזה רק לכתחילה... כי מדאורייתא מספיק שהשעיר הגיע למדבר... כן... מדבר!!! אז אתה אולי יכול להגיד לי איפה בדיוק מתחיל דין מדבר?? תבין... אני איש הלכה... בכל סוגיה בעבודת כה"ג אני מברר את הגדר המדויק... מה זה חפינה והאם חופן וחוזר וחופן... נו... אז הגענו כעת לשלב של השעיר לעזאזל... וגם כאן אני רוצה לדבר בלימוד... ומה שאלתי בסה"כ... שאלה הכי בסיסית... איפה בדיוק זה המקום במדבר שזה מעכב שהשעיר יגיע לשם?? אין!!! אין משהו מסוים... אחי... אל תעשה עסק... קח את השעיר בזרמות... תטייל איתו ככה נחמד... תגיעו איכשהו למדבר... ואז פחות או יותר שמה... משהו כזה בערך... שמה פתאום יתכפרו לעם ישראל כל העבירות... כי הנה... הגעתם למדבר... (אל תשכח... שגם השעיר וגם המושלח... שניהם יכולים לאכול ולשתות חופשי... לא סתם שהם יכולים לאכול... אנחנו מציבים להם עשר סוכות בדרך... ככה... תחשוב מה שזה... באמצע המדבר... פתאום יש לך סוכה עם קונטיינר של ארטיקים... מגנום... ולא אחד אלא עשר... בכיף... בואו... תאכלו... תשתו... כל עם ישראל צמים!! אבל אתם?? הכל בזרמות... הולכים לטיול במדבר... יכולים לאכול ולשתות... הכל חופשי... ככה... אין שאני מתאר את זה!!! זה פחות או

האם גם בהנאות יש עקרונות בלתי מתפשרים??

יעקב ועשיו זה השעיר לה' והשעיר לעזאזל... שניהם תאומים!!! שניהם שוים אולי לא במראה... אבל לקיחתם כאחד... שניהם נולדים באותו יום... שניהם נולדים בתוך קודש הקדשים... בביתו של יצחק אבינו... ושניהם גדלים!!! ויום אחד ויגדלו הנערים... ואז קרתה התפנית... יעקב אבינו בוחר להיות השעיר לה'... כל תנועה שלו מחושבת... כל אוכל שהוא מכניס לפיו נבדק... כשר או לא... ברכתי או לא... כל מילה שיוצאת מפיו עוברת ביקורת של ספר חפץ חיים ושמירת הלשון... יעקב אבינו זה השעיר לה'!!! יעקב אבינו לא חי בזרמות... אין אצלו "בקטטטטנה..." אין אצלו "אחי... עזוב אותך... אל תעשה עסק..." לא!! יעקב אבינו דמותו חקוקה במרכבה... הוא יודע שכל תנועה שלו משפיעה בגבהי מרומים... כל פסיעה שלו זה אחת למעלה ושבע למטה... זה לפני ולפנים!! אי אפשר להיות קליל... זה לא קליל... לעומת זאת עשיו??? בקטנה אחי... מה הבעיה... אני עושה מה שבא לי... מה שמתחשק לי באותו רגע...

עכשיו: שלא תבין לא נכון!!! עשיו הוא גם אדם עקרוני... אוהו עקרוני!!! סופר עקרוני!!! לעשיו יש עקרון אחד ויחיד: אני נהנה?? טוב לי עם זה?? זה מה שחשוב לי!!! לעשיו יש ערך מאוד מאוד מקודש: תן לי ליהנות!!! עשיו מוכן לשלם מחירים כבדים ביותר... רק תתן לי להגשים את האידיאל העקרוני שלי והוא: ליהנות!!! אל תגביל אותי... אל תגיד לי לא... כי אני נהנה מזה... ואם אני נהנה מזה אז זה קודש הקדשים אצלי!!! זה ציפור נפשי!!! אל תגע לי בהנאות...

שתבין: יעקב אבינו מוכן להקריב את כל החיים שלו בשביל עבודת ה'... אבל עשיו לא פחות!!! גם עשיו יודע להקריב את כל החיים שלו... אבל על מה? על האדום האדום הזה! על ההנאה של כאן ועכשיו!!!

עשיו מגיע עיף ורעב... ועכשיו בא לי!!! בא לי לאכול!!! ואני רואה פה איזה צבע אדום וזה מממממממממ בא לי... אז מקריבים למענו הכל!!! יעקב אמנם מציב בשביל זה מחירון מאוד יקר... תמכור לי את הבכורה שלך... עשיו חושב כמה שניות... נו... האם למכור את הבכורה או לא?? ואז עשיו שוב מסתכל על האדום האדום הזה... והוא כולו מתמלא ברגש קנאות ומסירות נפש... אני עקרוני!!! בא לי עכשיו אדום?? אני נהנה מזה?? קדימה... תביא... תביא... אני עקרוני!!! קח... קח את הבכורה... קח מה שאתה רוצה... אני רוצה להנות!!! זה אידיאל אצלי... הנה אנוכי הולך למות... מוכן למות על ההנאות שלי!!! נו... מי יותר עקרוני?? מי מוכן יותר למות על העקרונות שלו? האם יעקב או עשיו?? לא ברור!!! לא בטוח שיעקב הוא אישיות יותר עקרונית מעשיו... לא!! עשיו מגלה במעשים שלו עקרונות לא פחות

"החיים" ב"כל החיים יודון סלה..."

ואתה מבין לבד שזו הדוגמא הקטנה ביותר!!! תבין: הנאה זה משהו מאוד מאוד עדין!!! בשביל להבטיח שתהיה הנאה... צריך בשביל זה המון המון נתונים שכולם יתייצבו כמו חיילים... וזה מאוד מאוד מסובך... וממילא בן אדם שמוכרח ליהנות... יש לו הרבה מה לחשוש מאכזבות... ובצדק... פעם הייתי מחליט לנסוע לשבת לאיפה שאני **הכי אהנה** ויהיה לי **הכי נחמד**... אין צורך לספר כמה אכזבות היו לי... עד שר"ה אחד החלטתי שנגמר הסיפור! משנה זו אני נוסע לשבת לאיפה **שצריך ללכת!** איפה שתנוני השטח אומרים שרצון ה' שצריך דווקא שם להיות... (כל זוג צעיר יודע כבר ביום חמישי איפה **אנו רוצים** להיות בשבת ואני ה' **הצא** שנהיה)

וזהו!!! ממתי שהחלטתי כך... אבן נגולה מעל לבי... אני לא צריך לנחש כל פעם מחדש איפה נראה לי שאני יותר אהנה... ואני גם לא צריך כל פעם להתאכזב שלא נהייתי... **זהו!!! הסוף לעבודות!!!** אני הולך לאיפה שצריך להיות!!! ליהנות אני כבר לא צריך... אבל... אבל מה אעשה שאני נהנה... אני נהנה מעצם הערכיות... אני מתענג על זה שאני עושה כעת את הדבר הנכון בזמן הנכון!!! **לעשות רצונך אלוקי חפצתי!!!**

אל תשכח גם שהנאה זה דבר שיכול להשתנות משניה לשניה... רציתי בבוקר לצאת לטייל כדי ליהנות... כל הבוקר אני רוצה לצאת... סוף עד שהתארגנו... עד שיצאנו... פתאום התייעפתי!!! עכשיו אני פתאום בכלל לא רוצה לצאת... אני רוצה רק לישון!!! **זהו!!! הקש ביטול**... לא יוצאים לטייל... לא כלום... תן לי לישון... בני הבית לא הספיקו לעכל את השינוי בתכנית... ופתאום עבר לי... עבר לי העייפות... (מכיר את זה שעובר העייפות) ועכשיו אני כבר כן רוצה לצאת לטייל... רק יצאנו... פתאום אני צמא... מה קורה פה??? אני בכלל בכלל לא נהנה...? אבאלע... הצילו!!! אני לא נהנה!!! מה עושים??? הכל נדפק... סתם שילמנו חופשי יומי... איזה לחץ... **ככה עברו עלי כמה ימים בין הזמנים**... אוי... כמה זמן ארך לי להתאושש מההנאות האומללות האלו... כעת נגמר השעבוד!! שבת בבית ה' כל ימי חייל!!! אני עבד של ה'!! אם אני נהנה מה טוב... ואם לא גם טוב... זה!!! זה מה שהקב"ה רוצה מהבן סורר ומורה... תן לי לגלות לך שיש הנאות קצת יותר משביעות... תן לי לחשוף אותך להנאות אמיתיות שימלאו אותך באמת... אל תמלא את הבטן מהנאות שתמיד מסתיימות בעזאזל... טעמו ורואו כי טוב ה'... שבת בבית ה'... שיעור לה'...

שאותם הקב"ה רוצה שאני אוכל... שלפחות אני אכיר אותם... שאני אטעם אותם... הקב"ה רוצה להשביע אותי מטוב... ולכן!!! מהמקום הזה הוא לא רוצה שאני לגמרי לגמרי אמלא את הבטן שלי מהמנה האחרונה לפני המנה העיקרית... הקב"ה רוצה שאני אשאיר קצת מקום פנוי ואשאיר מקום בבטן ובנפש שלי **להנאות אמיתיות!!! זה הכל!!!**

ומי שאת זה לא מוכן להבין... ילד קטן של אבא שבשמים שמתעקש ליהנות מכל הזבל... ולמלא את הבטן שלו מהנאות רגעיות של שטויות... מה הפלא שעוללן מסתובבים עטופים ברעב של תוכן בראש כל חוצות... מה הפלא שגם הנפש לא תמלא. כן היא מתמלאת במלא מלא חמצוצים... מה יש מזה אם לא כאב בטן אחד גדול ותת תזונה של הנשמה האלוקית שצמאה למשהו... והעיניים שלנו זועקות... הנשמה רעבה להנאה קצת יותר משביעה... כל מה שנותר לנו זה להקשיב לאבא שבשמים שמתחנן לבנו היקר... **אנא... אל תהיה בן סורר ומורה**... אל תזלול ותשבוע... אל תהיה עסוק כל היום בהנאות... ולמה לא???

כי תן לי... תן לי להצביע לך מה הנאה שווה ומה לא... אל תדאג... ההנאות לא בורחות... היהדות מעודדות עונג שבת... היהדות מעודדת מיעוט תענוג... יש עניין שכן תורה יאכל מיני מתיקה להשיב את נפשו... אין לעבודת ה' משהו נגד מנה אחרונה... מה כן??? עם גבולות!!! אל תהרוס לעצמך את התאבון מהמנה העיקרית!!! אל תתמלא עד הסוף משטויות... תן... תן אימון ברבש"ע... שהוא ברא את העולם על שלל תענוגיו... תן לו לשזוף לך את העיניים... האם טעמת פעם את העונג ואת ההנאה של התגברות ושליטה על יצרים??? האם פעם טעמת את טוב ה' ואת העונג לעמול בתורתו? אתה יודע בכלל מה זה...?? האם ניסית פעם??? האם פעם טעמת את הטעם המתוק של **נתנה** לה'... אתה יודע איזה הרגשה של שובע זה עושה??? אתה יודע איזה שלוות נפש מחכה לך ביום שאתה תקלוט שאתה לא רק מקבל ומקבל אלא גם **נותן לה'??** אתה יודע איזה שקט נפשי פתאום ינסך בך ברגע שתקלוט שאתה לא צריך כל היום להתרוצץ בשביל לקבל הנאות... אלא אתה יכול גם **להעניק לקב"ה??** שיש לך למי לתת??? האם פעם טעמת את הלחם הבריאי מהקמח מלא הזה עם כ"כ הרבה סיבים תזונתיים לנשמה???

ומה אתה חושב... שליהנות זה משהו מהנה??? לא!!! תדע לך שהנאות זה משהו מאוד מלחץ... לדוגמא: פעם... כל שנה מחדש לקראת ר"ה הייתי מחפש להתפלל בביהכ"ס מסויים. למה? רציתי **ליהנות** מהתפילה התאמצתי. הרחקתי נדוד... שילמתי טבין ותקילין. סוף התחילה התפילה... והגיע הקטע הזה והזה והש"צ עשה כזה זיוף צורמני... והוא גם עשה כל מיני שינויים מהנוסח המוכר לי... **מממזה לא נהייתי!!!** שנה לאחר מ"כ כבר חיפשתי מקום אחר... עוד יותר רחוק... וגם שם **לא נהייתי**... די... זה כבר מטריד... מה עושים אני לא נהנה מהתפילה...??? עד ששנה אחת החלטתי שזהו! **התייאשתי מליהנות מהתפילה!** זהו... אני מגיע בר"ה להתפלל ואני לא מתכנן **ליהנות**... ואל תשאל... סוף הגעתי אל המנוחה ואל הנחלה... שלוות נפש ננסכה ביי... נגמר הלחץ!! הפסקתי לעבוד אצל ההנאה!!! הפסקתי להיות לחוץ מהחזן שהולך לזייף את "הזיוף של

הזה לעשיו!!! ויחד איתו אנחנו שולחים את כל ההנאות הפסולות שלנו מהשנה האחרונה... ואנחנו נשארים כאן טהורים עם השעיר לה' שנכנס לפני ולפנים ומרצה...

אנחנו נמצאים בדור מאוד עקרונני!!! עקרון שקוראים לו נהנתנות!!!

אני רוצה שתבין... כלנו רוצים ליהנות... תמיד בן אדם נהנה- ליהנות... ליהנות זה תמיד נחמד... **השאלה היא: כמה זה עקרונני???** היום הנהנתנות נהפכה לעקרון!!! היום ההנאות הם נושא שנידון בכובד ראש!!! כל אחד עושה חשבון נפש: האם אני נהנה או לא נהנה... אם אני נהנה... אז מה יש לדבר... זה כוונת היצירה... ואם לא אז מה יהיה... אני... אני לא נהנה... **היום ההנאה היא פלחון!!!** אנחנו עובדים את ההנאה!!! אנחנו מוכנים להקריב בשביל ההנאה!!! פעם... כשלא היה לי מה לאכול בארוחת צהרים... נשאיתי רעב... נו... מה עושים?? הולכים למכולת... קונים חבילת ופלים... מכניסים לתוך הפה וסותמים את הבטן... אבל היום נעצרים!! רגע רגע ורגע... יש פה נושא... אני צריך ליהנות!! מתיישבים בכובד ראש... מחליטים לעבוד בפרך ולנקות איזה בית כנסת... כדי שיהיה לי כסף למסעדה... שאני אהנה...

נו... באמת מה אתה רוצה שאני אעשה? תכל"ס... אני נהנה!!!!!! וכי אתה רוצה שאני לא אהנה... אתה רוצה שאני אראה את ההנאות מרחוק... הראיתי בעיניך ושמה לא תעבור??? וכי בשביל מה הקב"ה ברא הנאות אם לא בשביל להנות??? **מה התשובה???**

אתה צודק!!! הקב"ה ברא הנאות בשביל ליהנות!!! אבל יש הנאות שממלאות וסותמות את הבטן ולא מאפשרות לילד ליהנות מההנאות האמיתיות! היום אתה מבין שכשאמא נלחמה בך שלא תאכל את המנה האחרונה לפני האוכל... זה בגלל שהיא רצתה **שתיהנה** מהאוכל האמיתי והמושקע שהיא הכינה ורק אח"כ תהנה מהאוכל הפחות שווה. כשאמא "לא נהנתה מהחיים" כשחזרת מהמתמידים עם חמצוצים ועם כל הזבל של הממתקים... הסיבה שאמא שנאה את הממתקים האלו... זה לא בגלל שהיא **לא רצתה שתיהנה**... אלא בגלל שאמא שלך פרגנה לך **הנאות קצת יותר שוות!!!** איזה ארוחת צהרים **שווה**... עם עוף... עם תפוז... ועם אבטיח בסוף... היום אתה כבר מכיר מחירים!!! אתה כבר יודע כמה עולה מנת חמצוצים וכמה עולה מנה של ארוחת צהרים משביעה... (אתה כבר מכיר את המחירון של המסעדות...) אתה כבר יודע שאמא שלך לא ניסתה למנוע ממך **הנאות!!!** אלא רצתה לחשוף אותך להנאות קצת יותר משמעותיות וקצת יותר שוות!!! **אז זהו!!!** קח בחשבון שאבא שבשמים שדורש מאיתנו **למתן** את ההנאות שלנו מהעולם הזה... זה לא מגיע ממקום סגפני ש... אל תהנה... תעמוד מרחוק ותתגרה... **לא!!!** הגיע הזמן לגדול בשנה ולהבין שיש כנראה הנאות קצת יותר משמעותיות... קצת יותר משביעות ומזינות...

הסוכה העמוסה ביותר בירושלים...!!! כל האזרח בישראל...

בקושי התחלנו את חודש אלול... אבל בית משפחת דוד הירושלמית אבא כבר עסוק בהכנות קדחתניות לקראת החגים!!!! והפעם לשם שינוי אבא עסוק סביב מצות סוכה... כן... לא נעים להודות אבל בירושלים דווקא מצות ישיבת סוכה לפעמים נופלת בין הטיפות... אני רוצה שתביני: חודש תשרי זה ירח האיתנים... חודש איתן במצוות... אוהו... יש בחודש הזה המון המון מצוות... אבל בפרט בירושלים... סביב בית המקדש יש כ"כ הרבה מצוות... אם זה ניסוך המים וערבה ושמחת בית השואבה... ונטילת לולב ש... שאל תשכח שזה כל שבעה במקדש!! שוק ארבעת המינים בירושלים לא נסגר בערב חג הסוכות כמו אצלנו... זה ממשיך באותה רלוונטיות ובאותה עוצמה עד הושענא רבה... ש... שאז... רק אז מתחילים החטיפות והעקשנות... ומיד התינוקות שומטין לולביהם ואוכלים אתרוגיהם... אבל עד הושענא רבא... כולם עדיין עומדים עם זכוכית מגדלת ובודקים עשרים פעמים את הלולבים והאתרוגים והשילוש של ההדסים... הלאה... אל תשכח את העליה לרגל ואת קרבן ראיה וחגיגה ושמחה... ואל תשכח שארבעה ימים לפני חג הסוכות זה בכלל יום כיפור שזה נושא שלם בפ"ע... והכל מסתובב סביב בית המקדש... בקיצור: בירושלים יש המון המון מצוות וערכים קדושים בחודש הזה... וממילא לא נעים לומר... אבל דווקא המצווה הכ"כ חביבה וכ"כ יקרה שהיא מצות ישיבת סוכה!!! דווקא היא נדחית לסוף הרשימה... כי ס"ס היא מצוה קיומית (לעומת כל שאר מצוות שהם חיוביות) ויש לה גם פטור של מצטער וכז'... כן... בירושלים מאוד קל להגיע לפטור של מצטער... כי מאוד מאוד קשה לקיים מצות ישיבת סוכה בירושלים... תביני... יש מיליונים של עולי רגלים... ותחשוב שכל העולי רגלים האלו צריכים לאכול ולישון בסוכה... עכשיו: אל תשכח שירושלים זה לא עיר אי שם בקצה א"י שיש שטח בשפע... (שכל אחד יש חצר מקדישה וגינה מאחורה ורחבה שאחורי הבתים ושוכן ורפת ולול ומוקצה ועליית גג וארובה)... לא!!! המושגים האלו קיימים בכפרים הרחוקים... אבל בירושלים כל 50 מ"ר מוצל לעוד בית... לעוד משפחה ירושלמית מכניסה אורחים שמוכנה לפתוח את הדלת לעולי הרגלים... כל ס"מ מחושבן... אין לך חצרות בירושלים מיותרות... נו... אז מה כבר כן יש? יש גמות!!! על הגג יש אולי מקום לעשות סוכה... דא עקא שאל תשכח שגמות לא התקדשו!!! וכל עולי הרגלים שעלו לירושלים... הבשר שהם כבר אוכלים זה בדרך כלל שלמים... והפירות זה מעשר שני... והלחם ע"פ רוב זה לחמי תודה... וכל הדברים האלו הם דברים שצריכים להיאכל בדין קדושת ירושלים... וממילא אי אפשר לאכול אותם על הגג... כי הגג לא התקדש בקדושת ירושלים... ממילא לעשות סוכה על הגג זה לא כ"כ יעיל... כי אתה כמעט ולא יכול לאכול שם את מה שרגילים לאכול בחג הסוכות... ואל תשכח... שרוב הסוכות שאנחנו כבר עושים זה מרפסת סוכה ובירושלים אי אפשר לעשות מרפסת תלויות... מפני אוהל הטומאה... וממילא הנושא של ביית סוכות בירושלים זה אחד הדברים היותר מורכבים... ומכל הסיבות האלו כבר כתוב בספר נחמיה שבאותה שנה שעם ישראל עלו מבבל לא"י הרי **ויעשו כל הקהל סוכות... וישבו בסוכות כי לא עלו מימי יסוף בן זמן בני ישראל עד היום הזה!!!** ולמה? כי היות ונעבאך היו מאוד מעט אנשים שעלו לירושלים... אז זו הייתה ההזדמנות היחידה להצליח כן לארגן ולהשכין את כולם בסוכות... אבל בשנים כתיקונם שבלע"ר כל כלל ישראל עולים לרגל... הנושא של הסוכות היה פשוט בעייתיות!!!! אז כל אחד היה איכשהו מסתדר או שלא מסתדר... ומי שלא מסתדר אז הוא לא היה אוכל פת רק דברים שאין בהם קביעות סעודה... ויש כאלו שנספרו מדין הולכי דרכים... ואל תשכח שכמעט ולא ישנים בחג הסוכות... איפה יש זמן לישון... רבי יהושע בן חנניה מתאר את הסדר יום העמוס של סוכות סביב השעון... שאין!! אין זמן לישון! מהשעה 5.00 בצהרים ועד 5.00 בבוקר יש שמחת בית השואבה ברציפות... מי שכבר נרדם... אז "דמנמנמי אכתפא דחבריה" כל אחד מנמנם על הכתף של החבר שלו... וכנראה ששינה מהסוג הזה היא לכל הדעות שינת עראי כזו שפטורה מהסוכה... (אל תשאל אותי איך מנמנמים על הכתף של השני... אני פעם ניסיתי... עמדתי בפרעצועס... וכולם מתנדנדים... ניסיתי לנמנם על הכתף של חבר שלי תוך כדי שהוא זז... יש לציין שלא כ"כ הצלחתי... אבל זה נראה בגלל שלא הייתי מספיק עייף...)

אבל אבא שלנו לא כ"כ מהר נכנע לביורוקרטיה!!!! כל שנה אבא שלנו מבכה את זה... נכון שיש הרבה מצוות יקרות אחרות בחג הסוכות... אבל ס"ס אין אפשר לא לקיים את מצוות סוכה בשלימות גדולה שלה וישנה שעברת אבא החליט לעשות מעשה!!! ואבא הזמין מומחה לענייני גמות... והוא פשוט פירק לנו את הגג... ועיצב לנו גג חדש שמתאים להלכות סוכה!!!! הגג החדש בנוי על קורות עץ ארוכים וצרים שכל אחד רחב לא יותר משלושה טפחים... והוא לימד אותנו איך בחג הסוכות ובחלל שנאשר שמים פסולת גורן ויקב והנה לך סוכה... איזה יופי!!!! הסלון שלנו כל כולו נהפך להיות סוכה...

הגיע חג הסוכות והשמחה עשתה לה כפיים בירושלים... שבבית משפחת דוד יש סלון מרווח של סוכה!!! אל תשאל... אלפים אלפים התדפקו על דלתנו... מי לא רוצה לאכול שלמים ופירות מעשר שני בסוכה... אבל בשלב מסוים היה כזה פיצוץ אוכלוסין והמקום היה צר להכיל את כל האנשים... עד שנאלצנו להתחיל לסנון! אבא תלה מודעה שהישיבה בסוכה מיועדת רק למי שצריך לאכול מעיקר הדין!! ס"ס אכילת בשר ופירות זה לא מעיקר הדין... אז רק מי שרוצה לאכול פת ויין שהם יותר מעיקר הדין יש לו דין קדימה... והתחילה הזמנות... כל משפחה שהקריבה תודה להמיה מקום... מעשה שש בבוקר ועד 12.30 בלילה הבית שלנו היה מפותץ ביהודים שאוכלים לחמי תודה!!! רק לחמי תודה... בשר תודה שיאכלו כבר בבית... אין ברירה... חייבים לפנות את המקום לבאים בתור... בשעה 12.40 התחילה קצת רגיעה... כי כבר אי אפשר לאכול תודה!!! (שהרי היא נאכלת ליום ולילה...) ואז היה לנו את השעות שלנו... של המשפחה שלנו שהתיישבו בסוכה ואכלנו בשר שלמי חגיגה... כעת גם אפשרנו לאחרים להיכנס ולאכול את הבשר שלמים שלהם... שהם רוצים... זה היה השעות היפות שלנו... שמחת החג... אוכלים ושותים... ואבא גם מניח קצת את הראש... אבל זה לא פשוט!!! בסוף הלילה... ברגע ששמענו את קול תרועת החצוצרות של הלויים שמתחילים לרדת לעזרת נשים בדרכם לשאיבה של ניסוך המים במעין השילוח... ברגע ששמענו את זה... זה אומר שעלות השחר מתקרב... ועוד שעה... שעה וחצי שוב מתחיל פה יום חדש של ציפיות ודחוק... אנחנו מיד קמים ומנקים את הסוכה ומצפחים אותה... זה לא פשוט בכלל!! כי פה ושם נשאר לחמי תודה מאתמול ובדקות הקרובות זה הופך להיות נוטר!!! זה חיוב כרת בדיק כמו חמץ בפסח!!! וצריך להזדרז לסלק את זה מכאן... (בבוקר אנחנו גם נשרף את זה פה בחצר הבית בברכה...) מהר מהר... אין זמן... עוד שניה אנשים כבר מגיעים עם לחמי תודה חדשים... אמנם הניקיון הזה והארגון של הסוכה מחדש גרם לנו להפסיד את המעמד הנשגב של רוח הקודש בשאיבת מים בשילוח לניסוך המים... אבל על זה נאמר: גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכניה... אנחנו פה זוכים לפתוח את הסוכה שלנו לרבות אלפי ישראל... אל דאגה... אנחנו נפצה את עצמנו לקראת הערב... ובעז"ה ש אנחנו נרד יחד עם שליחי ב"ד למוצא ונלקט משם מורביות של ערבה ארוכים י"א אמה כדי לזקוק בהם את המזבח... גם המעמד הזה הוא גדול... ונעשה בשמחה של מצוה... אשרי העם ששכח לו העם שח' אלוקים... אשרי עין ראתה כל אלה... שיבנה בימיה'ק במהרה!

"למען לא נבוש..." - מושגים בסיסיים בהלכה.
הפורשים מדרכי ציבור...

כפי שהקדמתי בשבוע שעבר... בשבועות אלו של חודש אלול שחובה עלינו "להפסי דרכינו" ננסה ללקט כמה נקודות עיקריות משערי תשובה חלק ג' (ששם הוא מאריך הרבה ומדגדג את חומר החסאים...) כאן במדור מקוצר זה אין לנו את הלוקוסוס להגיע לעבירות הקצת פחות חמורות שרבינו יונה מדבר גם עליהם... לכן אין ברירה אלא לגשת מיד לעבירות שמדורות במקום הכי חמור בבת העשירית... אז שבוע שעבר דברנו על האיסור להיות משומד... כעת נעבור לעוד נושא מהותי שר"י כותב גם עליו בהריפות גדולה... **הפורש מדרכי ציבור!!!** זה לשונו: "בהתאסף לאפי עם וקהילות הקודש לעבוד את השי"ת להעמיד להם מצוות, הנה הם מקדשים את השם... והקב"ה מתעלה כחסיפתם ועבודתם, והאיש הפורש מדרכי ציבור הנה הוא כמקטרג על הסכמת עבודה ה', ומנאש העמו כי לא יתמוץ במוט כסוטה ולהכניז ככתבם... כי הם מניאים לב הלוטף הדעות כפרישתם מדרכי הציבור והעם מן המהמנאים את הכתובים..." (עיי' שו"ת בריית לרש"י...)

התמא הזה יש דימוין מסוים למשומד שנוכר בשבוע הקודם... כמו משומד יכול להיות לך בן אדם ממש משלנו... ויש לו רק איה "בור" מסוים ונקודתי ביהדות... דא עקא שהבור הוא מאוד עמוק ומסוכן... והוא עלול לפול בו ולאבד את כל העוה"ב שלו... **אנתו דבר פורש מדרכי ציבור...** יתכן שמדובר בעובד ה' שהוא גלאט... זהיר בכל ד' חלקי שו"ת... א"א לתפוס אותו על שום ס"ק במ"ב... אבל הוא טיפוס מרדן!! הוא תמיד מביך יותר ותמיד צריך לעשות אחרת מכולם... והרבה פעמים זה נובע דווקא בגלל שהוא באמת יותר מוצלח מהממוצע... אבל תכל"ס... יש ערך שקוראים לו **בלל ישראל!!!** וכלל ישראל צריכים להנהיג הכלל!! וצריך הכנעה וציות להנהיגה שענינה פרושות על תקנת הכלל... וישנם תקנות שמנהיגי ישראל מתקנים לטובת הכלל והתקבלו על כלל ישראל... ומכאן ואילך ואנו מחויבים לתקנות האלו!!! וברגע שמועי יהודי מעששטש את הגבולות האלו הוא צריך לדעת שהוא משחק עם העולם שלולו... **דא עקא!!! חובה להסתניג...** שאסור להתבלבל ולהיסחף!!! ולא כל דבר שהציבור עושה זה כבר בגדר "דרכי ציבור"!! לא כל שגוען שהציבור אימץ מחייב את היחיד להיגרר אחריהם... וגם אם מדובר בחיזוק של טרנד דרשי או סגולה חדשה שהציבור נסחף אחריה... זה לא בכלל **דרכי ציבור!!!** ואתה יודע מה? גם מנהג נקודתי שהציבור נוהג... לא צריך להיסחף שזה בכלל דרכי ציבור שפורש ממנו הוא בעונש הזה... **אז מה כן???**

כאן מתחילה הבעיה!!! שהנושא הזה מאוד מופרעל ומטושטש... מה **שיבטות!!! צריך לדעת שיש כזה דבר!! יש מושג ששמו פורש מדרכי ציבור!!!** מתי זה כן ומתי זה לא? מתי זה אולי כן ומתי זה בטוח לא? לא ברור... בוודאי לא אני זה שגייד לך את זה... מה שאני יכול להגיד לך זה דבר אחד: **המושג הזה קיים!!! וצריך לקחת את זה בחשבון!!!** לכאורה אדם שמחויק אינטרנט פרוץ בבית ללא כל חסימה... ככל הנראה הוא **פורש מדרכי ציבור**... לא יעזור לו שהוא יטען שהוא אף פעם לא נכשל בעריות... אני מצידו מאמין לו שהוא לא נכשל... אבל אתה **פורש מדרכי ציבור!!!** עכשיו... יש עוד בעיה שהופכת את הנושא הזה לשטח אפור... זה מה ההגדרה של **ציבור!!!** מי זה ה**ציבור???** לדוגמא: לפניך שני שכנים באותו בנין... אחד החליט על דעת עצמו שלא להצביע בבחירות וכאן הוא פורש מה הציבור... (להגיד שזה כבר פורש מדרכי ציבור?? נו נו... מסתמא בפעם אחת זה בוודאי לא הופך אותו לפורש... עכ"פ אל תתפס לנקודה... אני מניא את זה רק בשביל הדוגמא) ואילו השכן שלו לא מצביע... ואין בזה שום בעיה כי הרבנים שלו הורו לו בפירוש שלא להצביע... הנה לך שני אנשים שחיים באותה עיר!! נושמים אותו אויר... ולכל אחד יש את הציבור שלו ואת הפורש מדרכי ציבור שלו... (ואסור לשכוח שיש תמיד את בני הקניי שבורחים לגמרי למדברות כמו שאומר הרמב"ם... והם אנשים אנטי ממסדיים ואין בהם שום בעיה... ההוא הגדול הוא שאדם נמצא בתוך מערכת ומודר ופורץ בה פרצות... אבל זו סוגיה עדינה בפ"ע) הנה לך כמה וכמה סיבות למה בדורנו בפרט ההגדרה של פורש מדרכי ציבור היא מאוד מוטושטשת ולא מתוחמת... אבל זה שיה שטח אפור **זה לא בהכרח הופך את החטא הזה ליותר קל!!!** אדרבה... זה רק אמור לגרום לנו ליותר ויותר נערווון בנושא הזה... כי פה סיבה טובה להיות נערווען... כ"ל... כ"ל... כי זה באמת באמת לא פשוט!!! סו"ס זה מהעבירות החמורות ביותר... וגם מי שאין לו נערווען לא קב"ש ולא בדי המינים... אבל בזה יש מה להיות נערווען... סו"ס אנחנו כבר מקריבים כ"כ הרבה ומשתדלים כ"כ לבנות את העולם שכן שלנו... ו... ולא מומלץ להפסיק אותו!!! בוודאי לא על כאלו דברים קטנים... השארתי אותך עם לשון בחיין... עם המון סימני שאלה... כן... אנחנו נמצאים בעולם של בירור... צריך לדעת בדברים האלו לקחת עשרים עידים אחורה! מה שבטוח... כשרבינו יונה מדבר על פורש מדרכי ציבור הוא די מתמקד בחלק הממסדי שבוה!!! ברגע שאחד פרוץ גדר... זו פירצה שאחריה מי ישרונו... וזה חשבון הנפש לכל מיני אנשים ושותלים ומובריגים בתוך קהילה שהיא ברמה אחת יותר מהם ברוחניות... שבמקום הזה הם פורשים מדרכי ציבור!!! וחטאים גדול... ויתכן שמה שבסה"כ נדרש מזה ל"ערוק למקום שכן מתאים לרמה הרוחנית שלהם וזה תיקון בעיקר בשבילם... כדי שלא ישללו בחטא הגדול והחמור הזה... זו נקודה שגם אותה לפעמים צריך לקחת בחשבון...

מה בין עששת לטיפול שורש...??

חודש אלול זה **חודש שלם** שכל כולו מיועד בשביל לחזור בתשובה!!!

פעם לא הבנתי מה צריך כ"כ הרבה זמן לחזור בתשובה... ממה נפשך... אם אתה בן אדם רציני אז זהו!!! תחליט שמרגע זה ואילך אני יותר לא עושה עבירות וזהו... באותו רגע נגמר הסיפור... ואם אתה לא רציני... ואתה כל פעם אתה מתחיל ונופל... מתחיל ונופל... אז בשביל זה אני לא צריך את חודש אלול... זה הרי כבר קורה כל השנה...???

אז זהו!!! שיום אחד קצת מתבגרים... וקולטים שתשובה זה טיפול שורש הרבה יותר פנימי... העבירות שמגיעות לידי ביטוי מעשי הם בדרך כלל רק **החלק הקטן** של הצוללת שמבצבצת החוצה ורואים אותו כלפי חוץ... אבל נקודת החטא היא תמיד הרבה יותר עמוקה... עמוק בפנים... **תזכור את הכלל הזה:** אם אתה יודע להצביע על איזושהי בעיה שיש לך בעבודת ה'!! **כמעט תמיד!!!** כמעט תמיד הבעיה האמיתית היא **לא איפה שאתה מצביע...** בדרך כלל הבעיה היא בשורש יותר עמוק ששם!! שם נמצאת הנקודה. שם זה "יושב". ובשביל לעלות על הנקודה ולעשות את הטיפול שורש המעמיק הזה... בשביל זה צריך אלול שלם!!

זה בדיוק כמו ההבדל בין שיניים של ילד לשיניים של מבוגר!!!

כידוע: יש הבדל גדול בין רופא שיניים של מבוגר לרופא שיניים של ילד... **ולמה???** כי לילד יש שיניים זמניות... לשיניים האלו כמעט ואין שורש עמוק!! ולכן... השן שאתה רואה כלפי חוץ... זה פחות או יותר עיקר השן!!! וממילא... אם יש חור בשן הזו... מה שאתה רואה מול העיניים... זה פחות או יותר הבעיה... כאן מתחיל ונגמר הבעיה... **אבל כשזה שן של מבוגר???** אצל מבוגר השן שאתה רואה כלפי חוץ היא רק **רבע מהשן האמיתית!!** שתי שליש לכה"פ מהשן קבורה עמוק עמוק בפנים... בשורש!!! עד עצם החניכיים... וממילא אם כואב לך משהו בשן... ואתה מגיע לרופא... את הרופא בכלל לא מעניין איך נראית השן שלך... היא יכולה להיראות מאוד לא יפה וזה לא אומר לו כלום... הוא דבר ראשון יעשה לך צילום ורק אז הוא יתחיל לדבר איתך ולהגיד לך האם זה הגיע לעצב ולשורש או לא... **כן... זה בדיוק ההבדל גם בנפש האדם... בין ילד קטן ל-- מבוגר.** האישיות של ילד קטן היא מאוד רכה ושקופה!!! מאוד קל לזהות מה מפריע לילד... אם ילד מתנהג לא יפה... אמא מאוד בקלות מצליחה להצביע ולזהות על מה זה יושב... (אגב: וגם אצל ילד... **בדרך כלל זה לא זהו!!** הבעיה שלו האמיתית אף פעם לא קשורה להתנהגות הנקודתית שלו... כשהוא זורק או עבני אמא מיד יודעת לומר שהוא עיף או רעב... או לא קיבל מספיק צומי... אבל עכ"פ-- האבחון אצל ילד הוא קל!!! לא צריך לעשות צילום... לא צריך אלול שלם של "חיפוש דרכי". בשביל לזהות למה ילד משתולל ולא מתנהג יפה... **אבל כשמבוגר???**

בין אדם מבוגר???

כשבו אדם מבוגר לא מצליח לעשות רצון ה'... כאן צריך אלול שלם!!!

כאן צריך להתחיל עם סבב של בדיקות... צילומים ואבחונים... עד שנגיע לאבחון הנכון ונזהה את השורש ואת העצב שעליו יושב הכאב!!! שממנו מגיעה הנפילה והמחלל וממילא לחזור בתשובה זה לא משהו נקודתי... זה בדרך כלל מגיע ממקום שורשי ויותר עמוק...

עכשיו: שלא תבין לא נכון!!! **זה לא אומר שזה משהו קשה ומסובך...**

לא!!!!!! בעיה שורשית זה לא אומר בהכרח שהיא מסובכת יותר!!! אלא היא פשוט בעיה **אחרת!!!** היא אחרת ממה שהיה נראה לך כלפי חוץ... כלפי חוץ היה נראה לך שחסר לך באהבת תורה... אבל אם קצת תנכרו ותאבחון ותחקור את נסיבות הקושי... יתכן שיתגלה שחסר לך ב"לא לשמה..." אתה אולי צריך טיפה יותר כבוד... מעמד... אולי טיפה יותר שטעלע וסיבה מספקת למה להשקיע וכו' וכו'... נו... זה נקרא יותר מסובך?? זה לא יותר מסובך... אלא פשוט משהו אחר!!!!

אוי כמה ימי כיפור בזבזתי בשנים עברו בידויים על חטא הגאווה... כן... בתור בחור הייתי סובל מכל מיני קשיים חברתיים... כתלות רגשית או תחרות או קנאה וכו' וכו' וכו'... והלכתי למישהו לא כ"כ חכם שאמר לי שהבעיה שלי **זה גאווה!!!** נו... אם הבעיה שלי זה גאווה אז צריך לחזור בתשובה על גאווה... קבלתי על עצמי להיות עניו... למדתי ספרי מוסר והתחזקתי בגנות הגאווה ובמעלת הענווה...

אוי אוי... שתהיה לי בריא... איזה גאווה... ואיזה ענווה... איזה שטויות...

זה נקרא חוסר אבחון!!! בחור שיש לו מצוקה חברתית והמסקנה היא שהחטא שלו זה גאווה זה איבחון כ"כ לקוי... עד כדי כאב... נס שאותו אחד שאמר לי את זה הוא לא רופא שיניים... כי תבין: פעם היה כואב לי השן **למעלה**... הלכתי לרופא שיניים... הוא מיד קלט שהשן הבעייתית היא לא למעלה! אלא **למטה**... וזה רק מקרין לכיוון מעלה... תאר לעצמך שאותו אחד שאבחן שהבעיה שלי זה גאווה... תאר לעצמך שהוא היה גם רופא שיניים... הוא היה קודח לי בשן למעלה... ואז היה כואב לי גם למעלה וגם למטה... משן אחת בעייתית שהייתה לי היו נהיים לי שתי שיניים בעייתיות... **כן... זה בדיוק מה שקרה לי איתו...** בהתחלה הייתה לי רק בעיה חברתית... ואותו אחד הוסיף לי עוד בעיה... שיש לי גם גאווה... לא מספיק שיש לי קשיים בחברה... אלא אני גם חוסא בגאווה...

בקיצור: האבחון מאוד חשוב! מאוד קריטי! ובשביל האבחון הזה צריך אלול שלם!!!! אלול של מפגש עם אני!!! אני לדודי!! לפגוש את עצמי... לחזור לעצמי... ולקשר שלי עם ה'... ולזהות את שורש המפריעים שלי להתקרב אליו יתברך... ו... ואם לא עושים את זה טוב... אז קח בחשבון שלא רק שלא מטפלים בבעיה... אלא מוסיפים לה עוד כמה בעיות... עיין ערך הגאווה שלי... ויש המון המון דוגמאות כאלו...

וכאן אני רוצה להגיד לך עוד הערה מאוד נחוצה: תתפלא לשמוע שלא תמיד המסקנה היא שאתה נורא חוטא... אדרבה... ברוב המקרים המסקנה היא **שאתה נורא נורא מסוכן...** כן... פעם ידעתי שבחודש אלול צריך לחזור בתשובה **ש... ש... שמה זה אומר...???** אוי... איזה פושע אני... ידעתי שאני איכשהו מוכרח להוביל למסקנה הזו... שאני חוטא

ופושע ואוי ואבוי לי... לא משנה מה האמת... אני איכשהו צריך להרשיע את עצמי ולצאת מהדיון עם הרושם והתחושה ש--"אני מאשים" (את עצמי)...

אז זהו שלא!!! אנחנו לא הפרקליטות!!! אצל המשטרה ככה זה עובד... מסמנים בן אדם ומחליטים עליו שהוא מוכרח להיפך להיות נאשם בכל מחיר וכל הדרכים מובילות בכל מחיר לתוצאה הזו...

אז זהו שאנחנו לא המשטרה... **אז מה כן???** אנחנו בסך הכל צריכים לעשות תשובה... כלומר: אני צריך לשוב לאבא שלי שבשמים... זהו!!!! זה הכל!!!! זה היעד!!! ובשביל זה אני לא חייב להיות אשם... וגם לא להיות לא אשם... זה לא הנושא... **אז מה כן???** אני צריך דבר אחד: אני צריך ללמוד את המפה ולזהות איפה הבעיה... לדעת לסמן מסקנות **ולחגש תכנית הבראה!!!** תכנית מסודרת איך אני מתקדם קדימה בעבודת ה' ולא אחורה... ואתה יודע מה... קח בחשבון שיתכן מאוד שהמסקנה תהיה (בין היית) שאני צריך קצת יותר לפנק את עצמי... יתכן שהיה חסר לי לשמוע קצת מוזיקה בערב... קח בחשבון שגם מסקנות כאלו יכולות להגיע (רק מומלץ בחום שיהיה לך בקורת חיצונית מתלמיד חכם שמכיר אותך... כי אתה מנין לבד שיש כאלו שיכולים להסיק מסקנות קצת יותר יצירתיות... אולי כל הסיבה שלא למדתי טוב השנה כי היה חסר לי איזה טיסה טובה לגיאורגיה פלוס מסעדה כל שבוע... וגם קצת פארנסאלך מהצד... בשביל זה צריך הדרכה צמודה מרב שמכיר טבעך... שאם צריך למסקנה הזו... שזה יגיע ממקום טהור ולא מאינטרס שובב שלך...) אני רק בא לומר דבר אחד... תשובה זה משהו מאוד רחב!!! זה לא איזה שבלונה של פרצוף מאוכזב... מבוויש... ו... ואוף... מתי תגמר ההצגה הזו... לא!!!! תשובה זה משהו עם הפנים קדימה! זה הצעת יעול!!!! איך מבינים את המפה ומשרטטים אותה מחדש...

עכשיו אם כבר הגענו לכאן... אז ממש במילה אחת... ניכנס לנושא רחב שקראתי לו בלשון מושאלת: **"לא להגיע באמצע"!!!!** מה הכוונה???

אם אתה רואה שיש לך חולשה מסוימת בעבודת ה' שאתה תקוע בה כבר שנים וזה לא אז!!!! כמה שאתה מנסה להתקדם ולזוז ולהשתפר אתה תמיד ממשיך להיות תקוע באותו מקום!!!! אם זה ככה תבדוק טוב אם הסיבה שזה לא אז היא בגלל שאתה **זוכר להגיע רק באמצע!!!** הדוגמא הקלאסית שכבר נכתבה בגיליון זה... זה הנושא של דיבור בביהכ"ס ובחזרת השי"ך... מדברים על זה ומעוררים על זה ומה לא... ותכל'ס... **זה לא אז!!!** אתה יודע למה?? כי כל הצורה והמבנה של שטיבלאך... כל האוירה והחגיגה הזו (בעיקר של השעות המאוחרות יותר...) נותנת תחושה כללית של **חוסר רצינות...**

וממילא אתה לא יכול לנחות פתאום מהחלל... ולעמוד באמצע מנין פיראטי של השטיבלאך... שאחד קורא עלון... השני מסתובב הלוך חזור... ועוד חמשה אנשים הביאו אותם מבחוץ כדי שהשי"ך כבר יתחיל חזרת השי"ך... ופתאום לצעוק רבותי: **כבוד** בית הכנסת!! **מה נורא** המקום הזה!! גדול עונו מנשא!!! אדוני היקר: הגעת באמצע... כל האוירה זועקת פה חוסר רצינות... לא נורא המקום... לא גדול עונו ולא מנשא... אי אפשר שכל הישות פה תזעק חגיגה אחת גדולה ובתוך כל זה אני צריך לזכור שמה נורא המקום הזה ואוי ואבוי... גדול עונו מנשא... זה... זה לא עובד... אם אתה רוצה באמת לפתור את הבעיה!!! **אל תגיע באמצע!!** אחת ולתמיד תהיה יסודי ותתחיל מהתחלה... תחפש לעצמך מנין מכובד... מנין שכל אחד יודע איפה מקומו... והכל נראה הרבה יותר רציני וכובד ראש... ואז תתחזק בלא לדבר בשעת התפילה... זה כבר יתבקש מעצמו... **זו כמובן דוגמא קטנה מאוד... יש עוד עשרות דוגמאות**

כאלו... אתה רוצה אהבת תורה... אתה מאוכזב מעצמך שאין לך אהבת תורה... אדוני!! **אתה מגיע באמצע!!** בשביל לאהוב את התורה... צריך להשקיע גם במסביב... אתה לא יכול לדאג ולהשניא על עצמך את התורה... ופתאום לנחות מהחלל ולהיות בהלם מעצמך שאתה לא אוהב ללמוד... אותו סיפור במידת הכעס... יש אנשים שיש להם מומחיות לעצבן את עצמם... להזמין לעצמם כל מיני גפרורים שמציתים להם את העצבים... ואח"כ הבן אדם אוכל את הלב למה אני עצבני... ולמה יש לי שנאת חינוס... **אדוני!! הגעת באמצע!!!** אם אתה לא רוצה לכעוס... אל תגרר לאש!! אל תזמין מוקדי חיכוך!! אל תעשה מעשים שיגרמו לכולם להגיד לך את מה שאסור לך לשמוע... אתה לא יכול להתפלל בבית כנסת ולחיות בקהילה שלא מתאימה למנטליות שלך... ואח"כ לגלות שיש לך בעיה בשנאת חינוס... **הגעת באמצע!!!** בשביל שלא יהיה שנאת חינוס... בשביל זה צריך להתרחק ממוקדי התחכוכיות... אתה שונא את אלול... את שונאת את המושג ששמו צניעות... וכו' וכו'... כל אחד מאיתנו והסדין האדום שלו... הערך הרוחני שהכניסו לנו בראש בצורה מאיימת וגדלנו עם ראקצייה כלפיו... מה קרה?? איפה הטעות?? **הגיעו**

באמצע!!! אמרו לנו כמה העבירות שלנו הם נוראות... אמת!! זה באמת נורא... אבל שכחו להגיד לנו כמה המצוות שלנו נוראות ופועלות בגבהי מרומים!! אמרו לנו שאנחנו יכולים להכעיס מאוד מאוד את הקב"ה... אבל שכחו להגיד לנו שהקב"ה צריך אותנו והוא כביכול לא מסתדר בלי השחרית שלי... את זה לא הסכימו להגיד לי!!! את זה פחדו להגיד לי!!!

אסור להגיע באמצע!!! אם אני אשם בכל הפיגועים... אז אני גם לוקח קרדיט על כל הדברים הטובים... אם אני יכול להכעיס את הקב"ה... אני גם יכול מאוד מאוד לשמח אותו!!!!!! אני לדודי ודודי לי... ואכמ"ל...

אסור להגיע באמצע!!! אם אני אשם בכל הפיגועים... אז אני גם לוקח קרדיט על כל הדברים הטובים... אם אני יכול להכעיס את הקב"ה... אני גם יכול מאוד מאוד לשמח אותו!!!!!! אני לדודי ודודי לי... ואכמ"ל...

אסור להגיע באמצע!!! אם אני אשם בכל הפיגועים... אז אני גם לוקח קרדיט על כל הדברים הטובים... אם אני יכול להכעיס את הקב"ה... אני גם יכול מאוד מאוד לשמח אותו!!!!!! אני לדודי ודודי לי... ואכמ"ל...

אסור להגיע באמצע!!! אם אני אשם בכל הפיגועים... אז אני גם לוקח קרדיט על כל הדברים הטובים... אם אני יכול להכעיס את הקב"ה... אני גם יכול מאוד מאוד לשמח אותו!!!!!! אני לדודי ודודי לי... ואכמ"ל...

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

כי תצא

גליון מס' 551

יציאת שבת: י"ם 19:33, ת"א 19:35

כניסת שבת: י"ם 18:22, ת"א 18:37

נלמד מהפרשה

"על כן אנכי מצוך לעשות"

"תרי"ג מצוות" - אמר הרב פינקוס צוק"ל - "הן תרי"ג שערים שעל ידם ניתן לבקוע אל תוך ההיכל", בהסמיכו לכן מעשה שהיה: בחודש אלול של אחת השנים, ימים ספורים לפני ראש השנה, שבה בתו הפעוטה מן הגן, ובהתרגשות גוברת סיפרה שהגנת תקעה היום לילדות בשופר. באותה תקופה שימש ר' שמשון פינקוס צ"ל כראש ישיבה בירוחם, ובראש השנה שימש שם כבעל תוקע. מתוך רצון לזכות גם את ילדיו הקטנים בשמיעת תקיעה של מצוה, נטל אותם יחד עמו להיכל הישיבה, וכדי שלא יפריעו במהלך התקיעות - מילא את כפם בשקית ממתקים. והנה כאשר שאל את הילדה בראש השנה לאחר התפילה: "מי תקע בשופר?", השיבה היא ללא היסוס: "הגנת"...מה פשר הדבר? שאל ר' שמשון, והסביר שהפסיכולוגים לבטח יאמרו שבגן הילדה היתה מרוכזת כולה בחוויה של תקיעת השופר, ואילו בראש השנה היא היתה עסוקה יותר בשקית הממתקים, כשברקע היא קולטת באוזניה רק בדרך אגב את קולו של השופר. כאן עבר ר' שמשון לתיאור ציורי מרתק של התרחשות עתידית, והולך את השומעים על כנפי הדמיון עשרים שנה מאוחר יותר: יבוא יום, והילדה הזו איה תגדל ותהיה מטופלת בשלושה ילדים קטנטנים. בשעות הבוקר של אחד הימים, תהא עסוקה למעלה ראש בטיפול בהם. הגדול מתרוצץ לכאן ולכאן, השני זוחל סביב רגליה, והשלישי אחוז בזרעותיה. לפתע, מכונת הכביסה גולשת - צינור הניקוז נסתם, ורצפת הבית הוצפה כולה במים שוצפים. במאמץ עליון, תוך כדי תמרון עם הילדים, הצוהלים למראה השלוליות ומבקשים להשתעשע בהן, היא מצליחה בסופו של דבר לגרוף את כל המים, ולהשיב לרצפה את המראה הנורמלי שלה. אלא שאז היא מבחינה לחדרתה, שהשעון לא עצר מלכת, ובעוד דקות ספורות עתיד הבעל לשוב מלימודיו בכולל, כאשר ארוחת הצהריים טרם מוכנה. בלית ברירה היא רצה למקפיא כל עוד רוחה בה, מוציאה משם אוכל מוכן כלשהו, ומחממת אותו על הכיריים. כאשר הבעל מגיע ומציץ לרגע בסיר, הוא מפטיר באכזבה בלתי מוסתרת: "תגידי, אין אוכל יותר אנושי בבית הזה?!"... והיא - יש לה בהחלט מה לענות וגם להשיב מנה אפיים - אבל בכל זאת שותקת, ובולמת פיה בשעת מריבה. מהיכן נמצא בה הכוח העל-אנושי הזה לשתוק? "הכוח הזה" - אומר ר' שמשון - "יכול לנבוע מאותה תקיעת שופר שבקושי שמעה לפני כעשרים שנה. התקיעות בגן אומנם היו חוויה אדירה, ואפילו חינוכית, אבל התקיעה בבית הכנסת היתה 'תקיעת מצווה', וכזו, חדרה עמוק בקרב נשמתה, עד שמכוח קדושתה של אותה מצווה, ניטע בקרבה כוח לבלום פיה בשעת מריבה, שעל שתיקה כזו העולם עומד!..."

קבלה טובה לראש השנה

יהודי מאנטוורפן הסתבך. האיש עסק בסחר עם מזרח אירופה בעיקר רוסיה, כולל בנושאים רגישים במזרח, ובאחד ממסעותיו הגיעו אליו שני שוטרים רוסיים והודיעו כי הוא נדרש לחקירה. החקירה התארכה, האיש למד כי הוא מואשם על הברחת סחורות יקרות ערך לרוסיה. באחת הספינות שהובילה מטענים ממערב אירופה התגלתה סחורה לא מוצהרת שהוביל, ועד מהרה הוא נכלא, הועמד למשפט ונידון לעונש הצנוע של 13 שנות מאסר. במקרה זה גם ללא אפשרות ערעור. בני משפחתו שנותרו בבלגיה היו יהודים אמידים, אפילו אמידים מאד, ולא חסכו באמצעים כדי לנסות לחלצו מהמצר, אך ללא הועיל. השלטונות לא אבו לשמוע על האפשרות לשחרר את האיש, שלטענתם פגע קשות ברוסיה ועליו לשלם את מלוא המחיר. מי שעסקו בנושא הבינו כי הרוסים רואים כאן מקרה לדוגמה של 'למען ישמעו ויראו', ועל גבו של היהודי - הדתי - שנמק בכלא הרוסי הידוע לשמצה, הם מבקשים לצרוב בתודעתם של כל הבאים בקשרי מסחר עם רוסיה, כי חוקי המס והמכס תקפים גם על הזרים. אחד מבני המשפחה, איש בעל אמצעים השקיע סכומים אסטרונומיים, בני שבע ספרות, בניסיון לשחרר את קרובו האסיר בדרכים במקובלות ברוסיה, אך התברר עד מהרה כי הכסף הלך לטמיון, וההבטחה לשחרר את קרוב המשפחה לא מומשה - המשפחה כולה הייתה בשברון לב. אותה תקופה ביקר באנטוורפן הרב נ. מ., שעומד בראש רשת הכוללים 'אש התמיד' בישראל. קרובי המשפחה פנו אליו בצר להם, ולאחר שבחן את הדברים ונועץ במי שנועץ, אמר להם: "אחד הדברים החמורים הוא הדיבור בתפילה, ולעומת זאת תיקון הפרצה הוא דבר תביב בשמים, ויכול להביא לישועה גדולה, גם במקרים קשים - אם תקבלו בבית הכנסת שלכם קבלה מלאה שלא לדבר בתפילה תראו ישועות, ואם ירצה ה' קרובכם ישתחרר מבור הכלא". בני המשפחה התפללו בבית כנסת חסידי באנטוורפן, אחד מבתי הכנסת של חסידי ויז'ניץ, והם פנו לחבריהם לבית הכנסת, ובקשו כי אלה יודיעו על החלטתם להקפיד שלא לדבר בתפילה ויקבלו זאת עליהם, וגם יחתמו על כך כנהחייית הרב. כמתבקש, חלק מהציבור חתם, כשהוא נענה לפנייה לסייע לחילוץ אסיר ממסגר, חלק אחר היסט, לבסוף חתמו 17 מתפללים. על הנוסח כדלהלן: "אנחנו החתומים מטה, מתפללי ביהמ"ד 'אהבת ישראל ואור החיים' - קלויז ויז'ניץ אנטוורפן בהנהגת מורנו הרה"ג רבי מרדכי גרינפלד שליט"א רב דבית מדרשנו, קבלנו על עצמנו בלי נדר שלא לשוחח כלל בעת התפילה". הרב מישראל שעדיין שהה באנטוורפן קיבל בקורת רוח את ה'קבלה' החתומה שהוצגה בפניו, ואמר בתגובה כי בעזרת השם בתשרי הקרוב יצא האסיר מהכלא, כשהוא מזכיר בין השאר גם את ראש השנה, שבו יצא כידוע יוסף הצדיק מבית האסורים, כפי שמובא בגמרא (ראש השנה). והנה ממשמש ובא ראש השנה וגם חולף, אבל עדיין לא באה הישועה, האסיר עדיין בכלא ואין כל סימן לשינוי במדיניות הקשוחה של השלטונות הרוסיים. בן המשפחה שעמד בקשר עם הרב, התקשר אליו ארצה, וזה היה בעשרת ימי תשובה. הרב יצא בליל ערב יום כיפור למירוון, ושם, ליד ציון רשב"י, התפלל והתחנן שחלילה לא יהיה חילול השם, ובעקבות ה'קבלה' שלא לדבר בתפילה ובקריאת התורה, תהיה ישועה והאסיר יצא לחירות. חלפו עוד מספר ימים, ליל הושענא רבה, והנה צלצול טלפון מאנטוורפן. קול נרגש נשמע מעבר לקו: "... בלי סיבה ובלי הודעה מוקדמת הודיעו לגיסי כי הוא משוחרר מהכלא...". ותהום כל העיר. אנטוורפן כולה דיברה על הנס הגלוי שהתחולל בזכות ה'קבלה' שלא לדבר בתפילה ובקריאת התורה. והידיעה נפוצה גם בארץ. מי שיועד על מצבו המשפטי של היהודי שנמק בכלא הרוסי, נרעש מול המהפך הבלתי צפוי, שלא היה ניתן ליחסו לשום דבר אחר, אלא רק לקבלה הטובה שלא לדבר בתפילה ובקריאת התורה.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

אוזניים נקיות

נוסעים שדווקא נהנים מהרדיו. אני צריך לשרת את כולם. שימו פקק באוזניים! אם היא רוצה לרדת שתדך". "אסור לך לרדת כאן" אמר לה הרב יקותיאל, "בוואדי-ערה היו אירועים אלימים, זה אזור עויין. בצומת מגידו תוכלי לרדת. צר לי שאלה הם פני הדברים... אבל ההנהגה שלך ראויה להערכה רבה!" בצומת מגידו ירדה רחלי, נכנסה לתחנת ההסעה והמתינה. הרב יקותיאל גולדסקינר עוד ניסה כמה פעמים לשכנע את הנהג לחזור בו מסיורו, אך זה התעקש והותיר את הנוסעת הצעירה מאחור. "ה' ישמור אותך", הרהר הרב בקרבו "ממש עושה קידוש השם". לאחר זמן מה היה כבר הרב יקותיאל בדרכו לאוהל האבלים בשכונת המזרח בטבריה. הוא חצה את הכביש הדו-מסלולי בזהירות והנה מולו, על מעבר החצייה, הנוסעת הצעירה ממונית השרות, ולצידה אישה קשישה הצועדת באטיות. השתיים צועדות שלובות ידיים. הרב יקותיאל נעצר. "כבוד הרב, ברוך השם, שלוש דקות אחרי שירדתי עצרה לידי מונית שרות עם נהג אדיב. הנסיעה הייתה שקטה. ברשותך, הייתי רוצה לספר לך מה בדיוק התרחש במונית השנייה. כל דבר שמתחיל בקידוש ה' כנראה גם מסתיים בקידוש ה'." הרב יקותיאל רשם את מספר הפלאפון שלו על דף שתלש מפנקסו, ופנה בזריזות לתפילת מנחה באוהל האבלים. שלוש שעות אח"כ הטלפון מצלצל "כבוד הרב שמי רחל קדמון ואני גרה במרכז הארץ. נסעתי היום לטבריה כדי לבשר לדודתי שם על חתונת בקרוב, עם בן ישיבה בעל מידות. "מאז עמדת על דעתי בגיל בת-מצווה, אני מקפידה על "אוזניים נקיות", מתרחקת מרכילות ודברי הבאי, וכל שכן ממוזיקה לא ראויה. מה שראית היום במונית שרות היה ניסיון לא קל עבורי, אבל בסיעתא דשמיא ירדתי על מנת לעלות". "מה פרושך?" שאל הרב יקותיאל "עליתי למונית הבאה והתיישבתי ליד הגברת הקשישה, זו הגברת אשר התלוותה אלי במעבר החצייה. מהר מאד התפתחה בינינו שיחה ידידותית טובה. הגב' טויבע ארליך שתחיה היא אשה בת למעלה מ-80, חיינית, שופעת טוב-לב, ובעיקר משופעת בחכמת חיים."

לפני שהגענו לטבריה היא פנתה אלי בבקשה: "רוחל'ה, אני בטוחה שאת ממחרת. אך האם תוכלי לעשות עמדי חסד קטן? אנא קחי אותי לציון רבי מאיר בעל הנס, היום י"ד באייר, פסח שני, יום ההילולה, אני חייבת לתנא הקדוש הזה חוב של כבוד מאז ימי ילדותי". הייתי סקרנית ושאלתיה מה החוב? והיא השיבה: "אבי משה עליו השלום גר בירושלים של מעלה בעניות נוראה. היו ימים של רעב נורא, אבא ממש מסר נפשו על פת לחם, ופניו השחירו מצער... "אחד מצדיקי ירושלים הציע לו לנסוע לציון רבי מאיר בטבריה ולהתפלל לפני הקב"ה, שבזכות התנא הקדוש ייפתחו לו שערי פרנסה. אבא נסע שבוע ימים בדרכים ובסכנות. בכה על הציון, חזר לירושלים והתחפף עליו גלגל המזל. הוא למד צורפות ותוך מספר שנים הפך לאחד מעשירי ירושלים ומעמודי החסד שלה. הוא הותיר לנו ירושה גדולה של ממון ונכסים. לאבא הייתה הכרת הטוב גדולה לרבי מאיר, ומדי שנה בהילולה פקדנו את הציון והתפללנו. על ערש דווי, צוואת שכיב מרע אמר לנו אבא: "אני מבקש לך, כל עוד אתם חיים עלי אדמות, תפקדו את הציון ב"ד אייר ותודו לקב"ה על רוב חסדו שהרעיק עלינו בזכותו של התנא הקדוש רבי מאיר". "מעניין" הפטיר הרב יקותיאל. זה לא הכל, הגב' טויבע ארליך סיימה את צוואת אביה באלו המילים: "ואני מבקש מכם, אמר אבא, שתחפשו כל שנה כלה ענייה ותדאגו לצרכיה מן המסד ועד הטפחות, כולל שכר דירה לשנה שלמה. נו, נו, רוחל'ה מתי את מתחנתת?" שאלה אותי טויבע ארליך.

"בבישנות גדולה סיפרתי לה ששלשום התארסתי, ואתמול הסתובבתי שעה ארוכה ב"ד חדווה" כדי למצוא כמה שמלות מתאימות, ואולי גם שמלת כלה. "טויבע חיבקה אותי חזק חזק עם דמעות בעיניים ואמרה: "רוחל'ה אני מאושרת בשבילך, את לא צריכה גמח"ם, אנחנו הארליכים ניתן לך הכל, ממש הכל. את רוחל'ה הגעת אלי מתנה מרבי מאיר, גם תלווי אותי וגם תהיי הכלה שנזכה בהכנסתה לחופה". הרב יקותיאל האזין בקשב רב וציון: "אין ספק רחל, האוזניים הנקיות שלך סוללות וימשיכו לסלול לך דרך ברוכה ומשובחת בהמשך חיך".

קדושת האוזניים מעלתה עליונה, ואם נצרף אותה לקדושת הלשון, הרי לנו עבודת ד' שראוי להתפאר בה. אין ספק, כי אם יהודי מקפיד לא להכניס לאוזניו דברים בטלים, דברי הבאי ועניינים שהנפש היפה סולדת מהם, טובים סיכויי ההצלחה במשימה לעדן את לשונו וטהרתה. הוא בדרך המלך. רוחל'ה קדמון קיבלה על עצמה קבלה שראוי להתכבד בה. קוראים לזה "אוזניים נקיות". בהיותה נערה בת-מצווה, היא שמעה דרשה שפרטה על מיתרי ליבה, ועוררה אותה להתייחס לאוזניים כאל האיבר הראשון במעלה. הדרשן אמר אז, והיא זכרה את מילותיו היטב: "האוזניים הן מקור האיוון של הגוף, כן, האיוון הגשמי מתאזן מן האוזניים, אבל הרבה יותר חשוב ממנו הוא האיוון הרוחני. אם יהודי רוצה להתעלות במעלות היראה, עליו להקפיד על האזנה נקייה, לא הבליים, לא ריכולים ובוודאי לא לשון הרע, וכמובן לא מוזיקה מקולקלת שפוצעת את הנשמה". רוחל'ה חזרה הביתה ובישרה לאחיותיה הקטנות והגדולות על מבצע "אוזניים נקיות". הן צחקו מאוד, אבל היא בשלה. רק עולה ומנצנץ דיבור אסור מלשון זו או אחרת, הוא תנוחת שתי אצבעות ובפסיעות עדינות עוזבת את החדר. אך כן, השילוב של אוזן נקייה עם לשון נקייה הוא חד משמעי, ויחדיו הן צועדות האוזן והלשון שלובות זרוע, אל העליון שבעולמות. השנים חולפות ורוחל'ה בעדינות נפשה צועדת לקראת הפרק הנכסף בחייה של כל בת ישראל - "האשה מתקדשת". הרב יקותיאל גולדסקינר היה צריך לנסוע מעיר הולדתו ירושלים לטבריה, לניחום אבלים. הוא עטה כהרגלו מאז יצאו מכשירי p.m.3 לאוויר העולם, על אוזניו את האזניות הקטנות, לחץ על הכפתור והאזין בקשב רב לשיעור הדף היומי. מתחת לבית שחיו אחז במסכת "קידושין" והוא ממתין למונית שרות צפונה. בתיקו היו מונחים עוד מספר ספרים, שהיו אמורים להוות אחיזרזר ואחיסמך להספד שהוא אמור לשאת בטבריה. מיד כשנעצרה מונית השרות הוא נכנס פנימה, התיישב סמוך לנהג וניתק עצמו לחלוטין מן הנעשה סביב. עיניו עקבו אחרי המילים בגמרא ואוזניו ליקטו את ההסברים הקולחים. המונית שעטה לעבר שער-הגיא, משם לכביש גהה, נוסעים עלו וירדו, אבל הרב יקותיאל לא שת ליבו לנעשה.

בצומת בית-ליד עלתה בחורה חרדית צנועה למונית, שילמה מחיר נסיעה לטבריה, הצטננה בחלק האחורי הימני ופתחה ספר. גם היא ניסתה להתנתק מן הנעשה במונית, אך לשווא. שלושה נוסעים נוספים שעלו בתחנה הבאה הכירו את הנהג, ובין הארבעה התפתחה שיחה ערנית ורעשנית על הבלי העולם. מספר דקות אחר כך ביקש אחד הנוסעים לפתוח את הרדיו, ומוזיקה קלוקלת עם מילים איומות בקעו לחלל המונית והצליחו לכבשה. הרעש ניסתה לאטום את אוזניה עם פתיתי צמר-גפן אך ללא הועיל. הרעש היה מחרש אוזניים. מצד אחד הרכילות הזולה של הנהג וידידיו, ומאידך הפזמונים הרדודים. בקיצור, מפגע אוזניים מן החמורים שידעה רוחל'ה מעודה. מה עושים? היא לא שיערה בנפשה לאיזו אנדרלמוסיה ווקאלית היא תיכנס. "אני מרגישה כוויית באוזניים", הרהרה ואזרה אומץ. "אדוני הנהג", פנתה בלשון רכה "אני מאד מבקשת - אם אפשר בלי רדיו, זה מפריע לי". פנייתה רק הוסיפה שמן למדורה. הנוסעים חסרי הנימוס המשיכו בשיחתם הקולנית והורו לנהג להגביר את הווליום, להכעיס. "נהג", אמרה רוחל'ה בתקיפות מעודנת, "אם לא ייסגר הרדיו אני מבקשת לרדת כבר בתחנה הבאה. אף אחד לא יכריח אותי לשמוע מה שאסור לי". הנהג החצוף לא רק שלא התכוון לכבות את המכשיר, אלא הוסיף חטא על פשע ואמר: "אם תרדי כאן לא תקבלי את כספך בחזרה". הנוסעים צחקו בלעג. הרב יקותיאל גולדסקינר נע באי שקט על כיסאו. הוא הבחין במתרחש מסביב וברב-שיח שמתנהל בין נוסעי המונית, הסייר את האזניות והקשיב. "לא ביקשתי את כספי בחזרה", השיבה רוחל'ה, "עצור לי כאן ואסע לדרכי עם מונית אחרת. אתה לא יכול להכריח אותי להקשיב לרדיו". בשלט הענק היה רשום "ואדי ערה", אזור עם התיישבות ישמעאלית צפופה. הרב יקותיאל ביקש מהנהג להיעתר לבקשת הנוסעת ולסגור את הרדיו, אך נענה בשלילה. "סלח לי כבוד הרב, אתם לא הנוסעים היחידים פה, יש

פינת ההלכה - הלכות סליחות וחדש אלול

- א. הקם באשמורת הלילה לומר סליחות בחדש אלול ועשרת ימי תשובה, יתאזר בעוז ותעצומות שלא ינום ולא יישן בקריאת שמע וברכותיה ובתפלה עד גמירא. ומכל שכן שהוא מעוטר בתפלין שאסור להסיח דעתו מהן, וצריך לשמור עצמו בקדושה ובטהרה. ומי שאינו עושה כן, והוא מתנמנם בתפלתו עם התפלין, או מתנמנם בתפלה ובקריאת שמע, יוצא שכרו בהפסדו.
- ב. עיקר אמירת הסליחות צריכה להיות בכוונה ובנחת ובמיתון ובהכנעה יתרה, ובפרט שלש עשרה מדות, ויש לו להבין מה שמוציא מפיו, בלב נשבר ונדכה, ולכן הנוהגים לומר "עננו אבינו עננו" ו"עשה למען שמך" במהירות רבה ובחופזה לא יפה עושים, וצריך לבטל מנהגם ולאמרם במתון. והחי יתן אל לבו בעת אמירת הוידי והסליחות, לפשפש במעשיו ולחזור בתשובה שלימה ולהוסיף מצות ומעשים טובים, בהתקרבו ליום הדין שאז שוקלים זכותיו ועוונותיו של כל אדם.
- ג. אין היחיד יכול לומר שלש עשרה מדות של פסוק ויעבור בדרך תפלה ובקשת רחמים, מפני שנחשב כדבר שבקדושה. אבל אם בא לאמרם דרך קריאה בעלמא בטעמי המקרא רשאי.
- ד. הסליחות שנתקנו בלשון ארמית [תרגום], כגון "רחמנא", "מחי ומסי", "דעני לעניי ענינך", "מרנא דבשמיא", אין ליחיד לאומרם, מפני שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי, ורק אם יש מנין בבית הכנסת אומרים אותם, שהצבור אינו זקוק לעזרת מלאכי השרת, שהשיכנה עמם. ולכן כשעדיין לא באו עשרה להשלים מנין, ידלג השליח צבור רחמנא ושאר קטעי סליחות הנ"ל, וכשיבואו עשרה יאמרם.
- ה. האשכנזים תוקעים בכל חודש אלול אחר שחרית, ויסודתם בהררי קודש, לעורר העם בתשובה, ככתוב: "היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו".
- ו. מנהג יפה לומר אחר תפלת שחרית מראש חודש אלול עד הושענא רבא מזמור "לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא" וכמו שדרשו "אורי" בראש השנה, "וישעי" ביום הכפורים, כי יצפני "בסכה" רמז לסוכה.
- ז. הקמים באשמורת הבוקר לאמירת סליחות, בחודש אלול, וחלש לבם, ורוצים לטעום מיני עוגה ופירות, יש להזהר שאם עלה עמוד השחר אסור להם לטעום, מלבד כוס תה או קפה [ובזה מותר אף עם סוכר]. ועל פי הזוה"ק כל שישן בלילה, וניעור, אפילו קודם עמוד השחר לא יטעם כלום, ורק מים או קפה ותה מותר.
- ח. חודש אלול הוא הזמן המתאים לפשפש במעשיו ולהרבות בתורה ובמעשים טובים, ולשוב בתשובה הן ממעשים רעים והן ממדות אשר לא טובות. ואחד הטעמים שתוקעים בשופר בחודש אלול לעורר העם לתשובה, וכאמור.
- ט. נכון לכיין היטב בברכת "השיבנו", ולהתפלל על אלה שנטו מתורת ה' ויצאו לתרבות רעה, ובפרט אם הם קרוביו, כי ימים אלו נזכרים ונעשים, והם ימי רצון ומסוגלים להחזירם בתשובה, על ידי שיערה עליהם רוח ממרום.
- י. מנהג חסידים ואנשי מעשה לבדוק את התפלין והמזוזות בחודש אלול, ומכל מקום אין חיוב מעיקר ההלכה לבדוק. ואם התפלין נכתבו בידי סופר מומחה, אינו צריך לבדוק אפילו לאחר כמה שנים. ובמזוזות מעיקר ההלכה חייב לבדוק פעם אחת בכל שלש שנים ומחצה, ומנהג חסידות להחמיר לבדוק בחודש אלול מידי שנה בשנה.
- יא. מותר לעשות נישואין בכל ימי חודש אלול, ואין בזה כל חשב לא מצד ההלכה ולא מצד המנהג, והמחמיר בזה אינו אלא מן המתמיהים. ואמנם בן ישיבה עדיף שיקדים את נישואיו לערב ר"ח אלול, כדי שלא לגרום הפרעה בסדרי הישיבה בחודש אלול. אך אם לא עלה בידו להקדים, לא ידחה החתונה לאחר הימים הנוראים.

מתוך ספר התשובות בהלכות ריבית - "ברית פנחס"

לשאלות בהלכות ריבית ניתן להתקשר ל- 02-50-15-920 • לשיעורים בהלכות ריבית ניתן להאזין ב"קו הריבית" - 0723705882

פרפראות לתורה

הוצאת ילד מבית הוריו היא מצב קשה מנשוא מכל היבט שהוא. בכל מדינה מתוקנת קיים גוף ממשלתי שתפקידו לזהות ילדים במצבי מצוקה, ולבחון האם טובתם של הילדים היא לשהות מחוץ לבית הוריהם, ואם כן, למצוא עבורם משפחות אומנה או מסגרות אחרות שיעטפו אותם בחום. סיטואציות מעין אלו יכולות להתרחש בכל סוגי המשפחות, גם הטובות ביותר, וכפי שנראה בהמשך.

בפרשתנו - פרשת "כי תצא", מובא בין היתר עניינו של ילד אשר הוריו מרחיקים אותו מביתם ואף יותר מכך. הכוונה לפרשת "בן סורר ומורה". פרשת "בן סורר ומורה" עוסקת בנער צעיר, הגונב מאביו ומאמו את כספם וממלא את בטנו בבשר ויין. הילד הגדיש את הסאה, עד כדי כך שהוריו מגיעים למסקנה שטוב מותו מחייו.

אין ספק שזו סיטואציה קשה מאוד, ומבינים אנו היטב את דברי התלמוד: "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות" (סנהדרין ע"א). לאורך כל ההיסטוריה לא קרה מקרה שבית דין דן להורג נער שכזה, משום שהתנאים ההלכתיים הדרושים כדי להפוך נער עבריין ל"בן סורר ומורה", רבים ומורכבים כל כך, עד שכמעט ואין אפשרות להיווצרותם.

מדוע מצווה התורה על מצווה בלתי אפשרית? התלמוד מביא את התשובה: "דרוש וקבל שכר". חכמים אומרים, שמצווה זו לא נכתבה אלא כדי ללמדנו אורחות חינוך, כמה כדאי לעקור את השורשים הרעים שבנפש בעודם קטנים, בטרם ישרישו ויעמיקו בנפש האדם.

כולנו מבינים, שהמרחק בין מעשיו של הנער לבין עונש המוות, גדול הוא. עונש המוות שהטילה התורה, הוא מפני שהתורה צופה מה יהיה עתידו של נער שכזה, וכלשון התלמוד, "על שם סופו הוא בא". אם בגיל כזה צעיר הוא עושה כאלו מעשים, עתידו כמעט "מובטח", עתיד הוא לעלות ב"מעלות" הפשע, להטיל את אימתו על הבריות ואף גרוע מכך, ועל כן "ימות זכאי ואל ימות חייב".

מבלי להתעכב כעת על עצם פרשה זו, רואים אנו, שהתורה מייחדת פרשה שלימה סביב סיטואציה של הוצאת ילד מהבית ואף גרוע מכך. העידוד שאנחנו מקבלים מעניין זה הוא, שגם אם אדם הורחק מהקרובים אליו ביותר, עליו לזכור שיש לו בעולם "מקום" אחד בטוח, בו תמיד מצפים לבואו ומקבלים אותו באהבה. גם דוד המלך הוצא ממשפחתו - "מִן־הַיָּתִי לְאֶחָי וּנְכָרִי לְבְנֵי אִמִּי" (תהלים ס"ט), הוא נדד במדבריות שורצות חיות טרף ובשדות מרוחקים, ומשם השם "אסף" אותו אליו והפך אותו למלך על ישראל.

פרשת כי תצא נקראת תמיד בחודש אלול, בו נוהגים אנו לומר פעמיים ביום את מזמור כ"ז בתהלים - "לדוד השם אורי וישעי". במזמור זה דוד שופך את ליבו על מצבו האישי ועל הניכור שהוא חש מכולם, אך בד בבד הוא מזכיר שמי שנחלץ לעזרתו הוא בורא עולם: "כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲצָבֹנִי והשם יִאֲסֶפְנִי".

ישנם מצבים בחיים בהם אדם מרגיש שהקשרים הטבעיים והברורים ביותר של חייו מתרופפים, ודווקא בזמנים הללו הוא מרגיש את אחיזתו האיתנה של בורא עולם. הוא מרגיש שגם אם אביו ואמו כבר עזבו אותו, בורא עולם אוסף אותו. חודש אלול הוא חודש האהבה בין בורא עולם לעמו, ומזמור זה מחזק את האדם ואומר לו, שגם אם חטאין גדולים כל כך, עד כדי כך שאתה מרגיש שגם הקרובים אליך ביותר לא יקבלו אותך שוב, דע לך שידו של בורא עולם תמיד מושטת אליך -

מהפכות קורות ברגע, גם לכלל וגם לפרט, וההיסטוריה תוכיח זאת. אם נזכור שהשם תמיד אוסף אותנו, גם אם כל הסימנים מראים שאפסה כל תקווה, נוכל להתנחם, להתעודד ולקבל כוחות בעבודתנו הפנימית, ולהתכונן כראוי לימי הדין.

תפארת ענין

העלון פוענן גניזת
עלון פס' 484
שבת פרשת "כי תצא"
שנת תשע"ט

העלון מוקדש לעילוי נשמת
יוסף בן רבקה ז"ל
שושנה בת אסתר ז"ל
אשר בן נובר ז"ל
רבקה בת אולגה זיסבול ז"ל
לרפואת שלמה בן ויקטוריה

ע"ש הצדיק הטלוב"ן רבי ינון חורי זצוק"ל, זיע"א
יוצא לאור ע"י ארגון "ח"י ינון" טל': 03-6182992 פקס: 077-2182992

מטעמים לשולחן

כי יהיה לאיש בן סורר ומורה (כא"ח)

בן סורר ומורה נהרג על שם סופו. הגיעה תורה לסוף דעתו, סוף שמכלה ממון אביו, ומבקש למודו ואינו מוצא, ועומד בפרשת דרכים ומלסטם הבריות. אמרה תורה ימות זכאי ואל ימות חייב (רש"י)

בן סורר ומורה נהרג על שם סופו, כלומר: משום שלבסוף הוא עתיד לעשות מעשים שענשם מות, העדיפה התורה להמיתו זכאי ולא חייב. עתיד הוא בן סורר ומורה- מגלה לנו התורה הקדושה-לעמוד בפרשת דרכים ולהרוג אנשים, וכל זאת משום היותו רעב, אך לא מדובר ברעב ללחם פשוט, אלא רעב לבשר וליין ולשאר תענוגים מעין אלו, שנובעים מכך שהוא זולל וסובא. למצב הנורא הזה הוא עתיד להגיע לאחר "שמכלה ממון אביו", כלומר: לו יצויר, שאביו ימות ויותיר לו ירושה של מליון דולר, הוא עתיד לבזבז את כולה על זלילה וסביאה, ולא יותר לו מאומה בחייו. מלבד זאת, הריהו "מבקש לימודו ואינו מוצא", תר אחר אפשרות לאכול את מה שהוא רגיל אליהו, ושלא לשתות את לוג היין הקבוע שלו- הוא לא יצליח להתגבר על עצמו, יעמוד בפרשת דרכים וילסטם את הבריות. לאור דברים אלו קשה, מדוע נקרה הבן "סורר ומורה" ולא "זולל וסובא", כפי שהיה ראוי יותר לכנות אותו, על שם הבעיה העיקרית ממנה הוא סובל, שהיא המניע והגורם לכל שאר התוצאות המרות? ומפני מה מתיחסת התורה לבעית השמיעה שלו, ואינה מתיחסת לבעית חוש האכילה המפותח שלו, שנראת, לכאורה, משמעותית יותר? אלא שטמון בדברים הללו יסוד גדול וחשוב לאין ערוך: כל זמן שיש לו לאדם מורא מאביו ומאמו ופחד מן האסורים שקבעו לו מוריו ורבותיו-עדין קימת לו תקוה, אולם כשאין לו לאדם גבולות, איש איננו עוצר אותו, והרבנים וההורים אינם 'מדברים' אליו-מתעצמת וגוברת הבעיה שלו. קשה הוא חטאו של אדם-אולם תמיד קימת לפניו האפשרות להצהיר מחדש על שינוי דרכו ועל חזרה בתשובה, ואביו שבשמים הרוצה בתשובה יקבל אותו בזרועות פתוחות. לעומת זאת, מי שאינו מכיר בסמכות הוריו, מוריו ורבותיו-הריהו חסר תקוה לחלוטין, ומשום כך ראוי לו לבן סורר ומורה להקרא בשם, המבטא יותר מכל את המהות האמיתית שלו. בעירה אחת התגורר אדם שהתפרנס מקבורת בני אדם. במשך שנים קבר האיש במסירות את כל מתי העירה הקטנה. והיה נאמן מאד למלאכתו. אך, משבגרו בנותיו הבין האיש, כי כל עוד ימשיכו המתים למות מתי מעט, אין הוא מסוגל לסמוך על מקור פרנסה זה, שבאמצעותו לא יוכל לעולם לחתן את בנותיו בכבוד. אמנם, חלילה לו מלהגביר את קצב התמותה, אולם מה יעשה והוא זקוק נואשות לשפע פרנסה...ישב האיש והוגיע את מוחו בנסיון להגדיל את מקור הכנסותיו, עד שנזכר כי בעיר הגדולה גר בן דודו, שהנו גביר גדול ומפורסם בכל הסביבה. אלך אליו-חשב בליבו- אולי קרבת הדם שביננו תעורר את ליבו...תוך ימים מספר רכש כרטיס לנסיעה העירה, ומיהר לאחזה המפוארת שהיתה בבעלותו. לא בנקל הצליח האיש לעמוד מאחורי דלת העשיר, משרתים רבים עכבו אותו בדרכו ובררו את מטרותו, אך לבסוף מצא את עצמו עומד מאחורי דלת עץ המגולפת של משרדי הגביר. לשמע נקישותיו הציץ העשיר בחלון הקטן המאפשר לו לראות את הבאים לביתו, ובהבזק של רגע אחד הבין כי מטרותו היחידה של בן הדוד העני, איש החברא קדישא, היא כספית ויקרה ביותר...הענין, כמובן, לא קרץ לו כלל וכלל, ובחוסר חשק גדול, פתח לפניו את הדלת, כשהוא שומר על ארשת פנים קפואה ומרוחקת. הקברן נכנס וברך אותו בשלום בלבביות רבה. "מה רצונך?" התגובה היתה כה מפתיעה, עד שהקברן נעצר בתדהמה. "מה שלומך, משה בן דודי?", ניסה שוב את מזלו, לאחר דקה ארוכה, משוכנע כי בודאי חלה כאן טעות מרה. אך תשובתו של העשיר היתה ענינית וקצרה: "מי אתה?". "מה פרוש מי אני?" תמה בן הדוד, "הלא אני יוסל'ה, בן הדוד שלך". "בן דודי? העמיד העשיר פנים, "אולי תזכיר לי בדיוק מאיזה צד?". "אמך ואבי הם אחים, נו, מה ארע לך? האם כל כך השתנית במהלך השנים האחרונות? "איני מצליח להזכר" קבע העשיר והסב את פניו, "איזה יוסל'ה אתה? אמור שנית". בשלב זה הבין הקברן כי בן דודו מתעלם מקרבת הדם שלהם בצורה מוחלטת. הוא החויר כסיד, וצבע פניו הפך להיות כצבע הקיר. ואז אמר: "שמה נא, אולי אינך זוכר אותי, אבל עובדת היותי בן דודך אינה מוטלת בספק. ובאתי הנה בתור קרוב העוסק בחברא קדישא, כדי לומר לך שבעוד יומים אתה עומד למות, ועליך לכתוב צואה מיד. הענין רציני ביותר ואני דואג לך רק בגלל קרבת המשפחה ביננו..."

המשך בעמ' אחרון

זמני שבת

פרשת "כי תצא"

ירושלים	תל אביב	באר שבע	פלאג המנחה	חזקת נרות	צאת שבת	רבנו תם
5.36	5.38	5.38	6.13	6.30	7.23	8.05
5.38	5.38	5.38	6.30	6.30	7.25	8.02
5.38	5.38	5.38	6.30	6.30	7.25	8.01

הפטרה: "רני עקרה"

ההלכה השבועית

הלכות סליחות

א. צריך לברך ברכת התורה קודם הסליחות, מפני הפסוקים הנאמרים בסליחות.

ב. קהל ועדה שאי אפשר להם להשיג לסליחות בעוד לילה, יכולים לומר סליחות גם בשעת הבוקר המוקדמות לפני תפילת שחרית, או אפילו לפני תפילת מנחה. וטוב שאז החזן שאומר הסליחות יתעטף בציצית, מעין מה שאמרו חז"ל בראש השנה (ז:): ויעבור ה' על פניו ויקרא, א"ר יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומר, מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור, והראה למשה סדר תפלה, ואמר לו, כל זמן שישראל חוטאים, יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. ואמר רבי יהודה ברית כרותה לי"ג מדות שאינם חוזרות ריקם, שנאמר אנכי כורת ברית. וכן במחנות הצבא כשאי אפשר לומר סליחות באשמורת הבוקר, יאמרו הסליחות קודם תפלת שחרית או קודם תפלת מנחה.

ג. יחיד שנמצא בבית כנסת שנוהגים לומר שם סליחות וי"ג מדות קודם חצות לילה, ישב בדד וידום, ולא יענה י"ג מדות עמהם, ויותר טוב שיצא משם.

(חזון עובדיה)

סיפור השבוע

תש"כ, 1960. הוא זוכר היטב את הבוקר ההוא, איך אפשר לשכוח. אדון רחמים ביסמוט, מנהל בית הספר, נכנס לכיתה וכולם נעמדו בדממה. הוא סימן בידו לשימעה'לה לצאת. "מה כבר עשיתי?" חרד הילדון תלמיד כיתה ה', "כבר פעמיים השבוע שהוא מעניש אותי... מעניין מה יש לו הפעם", הרהר. ידו הימנית של המנהל הונחה בחביבות על כתפו של הילד, ואדון ביסמוט טיפוס קשוח בדרך-כלל, הפנה מבט חביב ומחויך לעבר הילדון, שחשש שאביו כבר הגיע למשרדי ההנהלה ואו-טו-טו הוא הולך לשמוע תקציר מעלילותיו של בנו. השניים צעדו שותקים לעבר שער היציאה מביה"ס. המנהל פתח את דלת מכוניתו והורה לשימעה'לה להתיישב, "נוסעים חביבי, נוסעים". "טיול שנתי?" גיחך הילד שלא הורגל למפגני ידידות מצדו של המנהל. המכונית החלה לנוע בדיסיות, מערבה, לעבר שכונת מגוריו של התלמיד הסקרן. "סליחה המנהל, אתה לוקח אותי הביתה, כדי לדבר עם אבא בבית?". ביסמוט שתק ופניו הרצינו, בעוד דוק של חיורון נמרח על מצחו. "אל תעשה לי את זה", התחנן הילדון, "אמא חושבת שאני תלמיד טוב, אני לא רוצה שהיא תשמע מה שאתה הולך לספר לאבא...". המנהל עדיין שתק. כשנכנסו לסמטה הצרה ברחוב הגפן, הבחין שימעה'לה במודעות אבל ענקיות ובהמון מכוניות ואנשים ממהרים. אדון ביסמוט חנה על המדרכה, אחז בכף ידו של הילד וצעד עמו בזריזות לכיוון הבית... הזעקות פילחו את חלל השכונה... אוהל אבליים כחול נמתח לאורך החצר... לפתע הוא הבין. הוא הביט במודעה גדולה שהודבקה על גדר האבן וקרא את הכתוב. שמו של אביו חנניה ארמונדו ז"ל היה כתוב באותיות מרובעות... "המנהל, אבא מת?" הוא שאל, נבוך, מבלבל, מבוהל. אדון ביסמוט הנהן קלות בראשו, ושימעה'לה פתח בדהירה כמו חיה פצועה לכיוון הדלת. אמן, אחיו ואחיותיו ישבו על הארץ ובכו מרה. עוד מעט יוצא מסע ההלוויה... בין לבין שמע שימעה'לה שאבא נפל מסולם גבוה באתר בנייה בו עבד, ונהרג במקום. אמא אלמנה, עם שבעה יתומים, הוא השלישי ברשימה. משפחה דחוקה. המשכורת של אבא ז"ל הספיקה למחיה מינימלית, עכשיו גם זה איננו. פה ושם ארגוני חסד הביאו להם מזון, בגדים ונעליים, בעיקר בחגים הם די תלתיים בעזרה הזו. עד גיל 13 שרד שימעה'לה - איכשהו - בבית הספר. קשיי הפרנסה, ושגרת המחסור הוציאו אותו אל שוק העבודה. אמא ביקשה שילמד, אבל הוא רצה להביא לה כסף, כמו אבא. המנהל ביסמוט ניסה לשכנעו ללמוד מקצוע, אבל שימעה'לה התעלם ממנו... יש לו כבר מקצוע שהוא אוהב. תדלקן, כן, יש לו כמה זיכרונות מאבא ז"ל, שלקח אותו כמה פעמים על גבי הטנדר לאתר בנייה, בדרך נכנסו לתחנת דלק, ואבא סימן לו "בוא שמעון, תריח את הבנזין". הו, הו, הוא אהב מאד להריח בנזין, האדים שעלו מן הטנק-דלק האדמו את נחיריו הרוטטים. ריח מתוק חריף. תשע"ו, 2016. שלום לך ר' לוי! לא מכבר התגלגל לידיי אחד מספריו. לאחר קריאתו חשבתי לעצמי שיש לי סיפור לא רע, שבהחלט יכול להתחל באישהו ספר טוב שלך. קוראים לי שמעון, ואני בן 66... בקיצור, התחלתי את הקריירה שלי כתדלקן בגיל 13.5, כשמסביבי המון משאיות, טנדרים, אוטובוסים וגם מכוניות יוקרה. אדי הבנזין היוו עבורי זיכרון נעים מאבא ז"ל, שהיה איש עבודה פשוט, מסורתי, שעם לכתו הותיר אותנו דחוקים ועניים ממש. יום אחד נכנסה מכונית מרצדס מהודרת לתחנת-דלק. הנהג נכנס למסעדה, וסימן לי לתדלק ולשטוף אותה מבחוץ. שטר של 10 לירות היה מונח על הספסל האחורי, בחמדנות של נער רעב הטמנתי בכיסי. מכאן נפתחה הקריירה השנייה שלי. תדלקן וגנב. אני לא מרגיש נוח לספר לך, אבל כמעט ולא הייתה מכונית יוקרתית שלא "לקחתי" ממנה משהו. חפיסת סיגריות, גפרורים, בקבוקי שתייה, וגם כסף קטן, שהונח בדרך כלל ליד מוט ההילוכים. הגניבות, לא נעים לספר, בהחלט עזרו לקיום היומיומי של המשפחה. לאמא סיפרתי שאני מקבל טיפים מנהגים, ושהבוס שלי מבסוט ממני עד השמים, ונותן לי בונוסים. הייתי מספיק מתוחכם לא לגנוב מקליינטים קבועים, כדי שלא יחשדו בי. ערב אחד, כשהייתי בן 18, תדלקן ותיק עם קורדר של גנב מיומן, נכנסה מכונית די מקרטעת עמוסה בקרטונים סגורים לתחנה, ויצא מתוכה איש חרדי עם זקן לבן. הוא צעד לכיוון הקיוסק, וסימן לי לתדלק. בזווית העין קלטתי תיק ג'יימס בונד שמנמן שהונח בחלל שבין הספסל האחורי לכיסא הנהג. בחוץ ירד מבול, מה שהקל עלי את המשימה. התיק הוכנס והוסתר בתוך מעילי, החרדי שילם על הדלק ונעלם. בחצות לילה החלפנו משמרת. עליתי על האופניים שלי, עטפתי את התיק הגנוב בשקית ניילון שחורה ונסעתי הביתה.

באדיבות המחבר-הרב קובי לוי הי"ד
ניתן לשלוח סיפורים לרב קובי לוי לפקס: 09-8820166

רוצה לזכות את הרבים בהפצת העלון?

בתרומה של 52 ₪ אתה יכול לזכות אלפי משפחות מדי שבוע

לתרומות בכל סניף של בנק הדואר, חשבון: 3640582 או באשראי ב 03-6182992

דפוס דרוקער

צביר צמנו
בטל קיבנו

לוח שנה

כ"ג תשרי

לך זה לא יקרה

ב לרסומט

מזמינים בבוקר
ומקבלים עד הערב

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00